

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กลุ่มศึกษาปัญหาและมูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา. สตรีกับการพัฒนา : บทบาทในฐานะผู้
บริโภค. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มศึกษาปัญหา, 2529.

กลุ่มอาสาสมัครเพื่อผู้บริโภค. ธุรกิจภาพพจน์เครื่องคิมชอห์คังคัง. มติชน (7 กุมภาพันธ์
2531) : 1

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว 2522.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี,
2524.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาระดับชาติ
เรื่อง ภาวะสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525.

— . เครื่องใช้ภาวะสังคม 2528. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530.

— . โครงสร้างและแนวทางพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคในช่วงแผนพัฒนา
ฉบับที่ 6 กรุงเทพมหานคร : กองประสานการพัฒนาเมือง, สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2529.

— . แนวทางการพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6
(2530-2534) กรุงเทพมหานคร : กองประสานการพัฒนาเมือง, สำนักงานคณะ-
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนชนแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน
ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนชนแห่งชาติ,
สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

คณะอนุกรรมการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้บริโภค. หรีดลึกลับค้าที่ผู้บริโภค'26. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2526.

- จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน ศาสตร์ภัทร์. ผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กไทยใน
ระดับชั้นต่าง ๆ. รายงานการวิจัยฉบับที่ 16. กรุงเทพมหานคร : สถาบันระหว่าง
ชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, 2516.
- โชติช่วง ชูตินธร. อันตรายจากคาเฟอีนในชา กาแฟ ยาและเครื่องดื่ม. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
(10 - 16 เมษายน 2531) : 52-54.
- จางงศ์ ทองประเสริฐ. พจนานุกรมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพินทยา, 2521.
- คณัย ลีลาสมศิริ. อาหารฉายรังสี. กรุงเทพธุรกิจ (13 กันยายน 2531) : 1-2.
- คาร์ตัน ศิริวิริยะกุล. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทัศนะ
ของครูประจำชั้นและคูปครองในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริฤตญาณหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- เคลินิวส์. กินไมคิมิกซ์ ใช้ไมคิมิกซ์. (8 มิถุนายน 2531) : 6.
- . ที่อ่าวอุคมป่วย 70 คนคุมได้แล้ว. (30 กันยายน 2531) : 1.
- ทีศนา แหมมณี. ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการสอน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(เอกสารโรเนียว)
- . การประเมินผลหลักสูตร. ใน สมิตร์ คุณานุกร (บรรณาธิการ) หลักสูตรประถม
ศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติ หน้า 276-293. สมิตร์ คุณานุกร.
กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน, 2520.
- เทียนฉาย กิระนันท์ และคณะ. การสำรวจสภาวะทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรของ
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- แนวหน้า. ค่ายคอลเกตหุ้ม 170 ล้านครองความเป็นเจ้าวโรกษา. (17 ตุลาคม 2531) : 13.
- . นิยมซีฟู้ด อันตรายถึงตายพ่อค้าโจดชั่วแถมมะเร็งใช้น้ำยาฉีดศพราคาถูปลา.
(28 ตุลาคม 2531) : 1-2.
- . ส่งสารพิษ 100,000 ลิตรคืนสิงคโปร์ สั่งเรือบรรทุกหั่นเล่นกลทิ้งทะเล. (31 ตุลาคม
2531) 1,20.
- . อีก 12 ปี เจ้าพระยาเน่าสนิทเสนอใช้ 400 ล้านแก๊วไขควง. (7 พฤศจิกายน 2531)
: 1,20.
- . เผยสิ่งแวดล้อมเตรียมจัดตั้งศูนย์ทะเลเบียนสารเคมีแห่งชาติ. (7 พฤศจิกายน 2531) : 14

- . รมต. สุกัตรา เช็ดทิวีทุกช่องหารือให้เน้นค่านิยมในทางที่ถูกแก่เด็ก-เยาวชน.
(11 พฤศจิกายน 2531) : 19.
- บุญชม ศรีสะอาด. รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษุบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสามมิตร. 2524.
- บุญเต็ม พันรอบ. สังคมวิทยาเมือง. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527.
- ประชาชาติ. เดือนเกษตรกรไทยจะสูญตลาดส่งออกให้ระวังสารพิษตกค้างในพืชผักผลไม้.
(13 สิงหาคม 2531) : 3.
- . อย. เปิดเกมสัรณรงค์คุ้มครองผู้บริโภคจ้บอาหาร 5 ประเภทขึ้นแะียงเป็นชุดแรก.
(7 กันยายน 2531) : 5.
- . สมอ. ขอร่วมแก้ปัญหาสารตกค้างในเนื้อไก่. (17 กันยายน 2531) : 7.
- ประเวศ วะสี. พุทธธรรมกับสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2528.
- เปรม ติณสูลานนท์, พลเอก. พณฯ นายกรัฐมนตรี. สารเนื่องในวันคุ้มครองผู้บริโภค,
30 เมษายน 2530.
- พระราชวรมณี. มองอเมริกามาแก้ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : ค่านสุทธาคารพิมพ์
จำกัด 2528.
- พิทยา สายหู. โลกสมมติ. กรุงเทพมหานคร : ศีกษิตสยาม, 2516.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์
เกื้อกูล, 2506.
- ไพฑูรย์ โปธิสาร. TEST QUAL. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายประมวลผล สำนักทดสอบทาง-
การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
- ม.ล. พันธุ์สุรีย์ ลดาวัลย์, สิทธิดิฐ ประพุทธนิตินสาร และโรเบิร์ต บี. เท็กซ์เตอร์.
ทางเลือกในอนาคตของสังคมไทย : ในทัศนะของนักวิชาการ. เชียงใหม่ :
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- มติชน. อาหารคั่วยังมีคนเลียนแบบพฤติกรรมผิด ๆ. (28 กุมภาพันธ์ 2531) : 1.
- . ส.ธ. เตือนอาหารฝรั่ง หังริคสีควทวาร-อ้วน. (17 พฤษภาคม 2531) : 1.

- . ควันหลงแผนงานควบคุมโรคไม่ติดต่อกกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (24 มิถุนายน 2531) : 4.
- . อย. รณรงค์ใช้ 5 อาหาร. (15 กรกฎาคม 2531) : 1.
- . ไวยสภภาพรณ ชสมก. หัวย หัวนเกิดเหตุตายเป็นอีก. (4 สิงหาคม 2531) : 14.
- . ระวังอาหารที่มีสีและไม่มีสี. (7 สิงหาคม 2531) : 9.
- . พบอาหารมีสารพิษตามท้องตลาดเพียง. (19 กันยายน 2531) : 2.
- บุพตี กะจะวงษ์. ทรรศนะของนักสังคมิวิทยาไทยต่อการจัดประสภการณในการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534. วิทยานิพนธ์ปริฎฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ลาควน เสวตมาลย์ และ อิติรัตน์ ปานม่วง. ความปลอดภัยในการบริโภคอาหารกึ่งสำเร็จรูป กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- วิรัช จีระแพทย์. กณหมายคัมครองสุขุบริโภคด้านกาโรษณา. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- วิชาการ, กรม. คู่มือการอบรมวิทยากรในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรสศึกษาการพิมพ์, 2520.
- . หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2520.
- วิรัช ศิลป์เสวีกุล. ลำดับความสำคัญของศูนย์การค้าขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริฎฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ศิริรักษ์ พ่วงพรพิทักษ์. ทรรศนะของคู่เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยไทยต่อการจัดประสภการณในการจัดการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534. วิทยานิพนธ์ปริฎฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2520.
- สมศรี สุกุมลนันท. กิน กินดี กินเป็น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม่คำฟาง, 2530.
- สังค อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์, 2527.

- สถาบันโภชนาการ. รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง สาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม
การกินของคนไทย. นครปฐม : สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลการสำรวจโครงการสำรวจความรู้ความคิดเห็นของ
ประชาชนในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2528. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
- สถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2529. (เอกสารโรเนียว)
- สมฤทธิ์ อินทรทิมพ์. สุขภาพสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 วิทยาเขตพลศึกษา, 2525.
- สยามรัฐ. นโยบายพัฒนาสุขภาพคนไทยล้มเหลว. (15 กันยายน 2531) : 10.
- สิริถนอม รัตน์รัต. ทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ไทยต่อการจัดประสบการณ์ใน
การศึกษาระดับมัธยม พุทธศักราช 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สุพัทธรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.
 กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2523.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.
- สุรศักดิ์ บุญประกอบ. สารเป็นพิษในอาหาร. จุลสารธนาคารกรุงเทพ ฉบับที่ 3(2526) :
 22-45.
- หรรษา ประนอมสกุล. ทรรศนะของนักเศรษฐศาสตร์ไทยต่อการจัดประสบการณ์การศึกษา
ภาคบังคับในปี พุทธศักราช 2524. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- อุบลศรี เขียวสกุล. และ ดวงเดือน อินทร. การทดสอบความนิยมของอาหารเด็กสำเร็จรูป.
 กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2523.

ภาษาต่างประเทศ

- Alberta Education, and Consumer and Corporate Affairs. Teaching Consumer Education Through the Regular School Program. Alberta, 1982.
- Banks, James A. Teaching Strategies for the Social Studies : Inquiry, Valuing and Decision-Making. Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Co., 1977.
- Bannister, Rosella, and Monsma, Charles. Classification of Concepts in Consumer Education. West Chicago : South-Western Publishing, Co., 1983.
- Beauchamp, George A. Curriculum Theory. 4th ed. Itasca, Illinois : F.E. Peacock Publisher, 1981.
- Bobbit, Franklin. The Curriculum. Boston : Houghton Mifflin, 1981.
- Brennek, Judith Staley. Integrating Consumer and Economic Education into School Curriculum. New York : Joint Council on Economic Education, 1981.
- Coleman, James S. Equality of Education Opportunity. Washington. D.C. : United States Department of Health, Education, and Welfare, Office of Education, 1966.
- Cronbach, Lee J. Course Improvement Through Evaluation.
In Worthen, Blaine R. and James R. Sanders. (ed) Educational Evaluation : Theory and Practice, pp 43-59 Edited by California Wadsworth, 1983.
- Davies, Ivor K. Objectives in Curriculum Design. London : McGraw-Hill Book Co., 1976.
- Department of the Capital Territory, Consumer Affairs Bureau. Consumer Education : An Activity Approach for Schools. Canberra : Australian Government Publishing Service, 1982.

- Doll, Ronald C. Curriculum Improvement : Decision Making and Process.
4 th ed Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1982.
- Fazal, Anwar. How to Dissiminate Consumer Knowledge in Schools.
Paper presented at a seminar on Consumer Education, City Hall
Theatre, Hong Kong, 26th November, 1977.
- _____. Striking out for the Consumer. In IOCU (ed) Consumer
Action in Developing Countries, pp 5-11. Penang : George Town
Printers, 1980.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 2nd ed. New York : McGraw
Hill Book Company, Inc., 1959.
- International Organization of Consumer Unions. Formal Consumer
Education. Penang : IOCU Consumer Education Pulication, 1970.
- _____. Consumer Action in Developing Countries : Consumer Craft I.
Penang : IOCU Regional Office, 1980.
- Joyce, Bruce, and Weil, Marsha. Models of Teaching. 2nd ed. Englewood
Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1980.
- Krug, Edward A. Curriculum Planning. Rev. ed., New York : Harper and
Raw, 1957.
- Kerlinger, Fred N. Foundations of Behavioral Research : Educational
and Psychological Inquiry. 2nd ed. New York : Holt Rinehart
and Winston, 1973. 741 p.
- Lemlech, Johana Kasin. Curriculum and Instructional Methods for the
Elementary School. New York : Macmillan Publishing Co., 1984.
- Mok, Louise How to Disseminate Consumer Knowledge in schools. Paper
Presented at a seminar on Consumer Education, City Hall
Theatre, Hong Kong, 26th November, 1977.

- Murphy, P.D.. Consumer Education Curriculum Models : A Spiral Process Approach. Washington DC : US Office of Education, 1974.
- Neagley, Ross L., and N. Dean Evans. Handbook for Effective Curriculum Development. Englewood Cliffs, NJ. : Prentice Hall, 1967.
- Prat David. Curriculum : Design and Development. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1980.
- Ragan, William B. , Wilson, John H. , and Ragan, Tillman J. Teaching in the New Elementary School. New York : Holt, Rinehart and Winston Inc., 1972.
- Remy, Richard C. Citizenship and Consumer Education : Key Assumptions and Basic Competencies. Bloomington, Indiana : Phi Delta Kappa Educational Foundation, 1975.
- Royer, L. Gayle and Nolf, Nancy Ellen. Education of the Consumer : A Review of Historical Developments. Washington DC : The Consumer Education Resource Network, 1980.
- Saylor, J. Galen ; Alexander, William M. ; and Lewis, Arthur J. Curriculum Planning for Better Teaching and Learning. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1981.
- Scottish Consumer Council, National Consumer Council, and The Scottish Curriculum Development Service. Curriculum Guidelines for Consumer Education Glasgow : Scottish Curriculum Development, Service, 1986.
- Shuell, Thomas J.; and Lee, Claudia Z. Learning and Instruction. Belmont, California : Wadsworth Publishing Co., Inc., 1976.
- Simoons-Vermeer, Ruth. Consumer : A Rich Man's Movement ? In IOCU (ed) Consumer Action in Developing Countries, pp. 12-14. Penang : George Town Printers, 1980.

- Skillbeck, Malcolm. Curriculum Development (Occasional Papers No.9.)
Bangkok : The Asian Centre of Educational Innovation for
Development, UNESCO, Regional Office for Education in Asia and
Pacific, 1982.
- Taba, Hilda. Curriculum Development :- Theory and Practice. New York :
Harcourt, Brace & World, 1962.
- The American Home Economics Association, the Committee on Criteria for
Consumer Education Programs and Materials. A Guide for
Evaluating Consumer Education Programs and Materials.
Washington DC : The American Home Economics Association, 1980.
- The Bureau Europeen des Unions de Consommateurs. Consumer Education
in Schools-Supplement : Nordic experiment in Consumer Education
in Schools. Brussels : B.E.U.C, 1976.
- The Commonwealth Department of Business and Consumer Affairs, and the
Curriculum Development Centre. Consumer Education in Australia.
Canberra : Curriculum Development Centre, 1979.
- The Ministry of Education. Enhancement of Quality of Life and
Environment : Inter-Agency and Interdisciplinary Integration
Modality. Final Report of An Inter-Agency National Seminar.
Bangkok : The Ministry of Education, 1985.
- Tuitert, Grada. Promoting Consumer Education in Schools.
Penang : International Organization of Consumer Unions, 1985.
- Tylor, Ralph W. Basic Principles of Curriculum and Instruction.
Chicago : University of Chicago Press, 1950.
- United Nations. Guidelines for Consumer Protection. New York : United
Nations, 1986.

Wilcox, Suzanne Dale, and Lee, Richardson, The Educated Consumer : An Analysis of Curriculum Needs in Consumer Education. Washington : Office of Consumer, Education, U.S. Office of Education, Department of Health, Education and Welfare, 1979.

Williams, Alma. Educating the Consumer : A Practical Guide. London : Longman Group Ltd., 1975.

Wulf, Kathleen M. and Schave Barbara. Curriculum Design : A Handbook for Educators. Illinois : Scott, Foresman and Company, 1984.

ภาคผนวก ก

หลักสูตรบริโภคศึกษาในระดับประถมศึกษา

หลักสูตรบริโภคนศาสตร์ในระดับประถมศึกษา

ความเป็นมาของหลักสูตร

ประเทศไทยได้พัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ผลจากการพัฒนาเป็นระยะเวลาที่สามทศวรรษได้ทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมจากประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งจะก้าวไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตอันใกล้การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองนั้นแนวโน้มการดำเนินชีวิตในแบบสังคมอุตสาหกรรม นั่นคือ การพึ่งพาสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นในระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรมแทนการผลิตขึ้นเองภายในครัวเรือน สภาพเช่นนี้ทำให้บทบาทในฐานะผู้บริโภคของประชาชนที่อาศัยในชุมชนเมืองมีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ จากการศึกษาสภาพปัญหาของผู้บริโภคในปัจจุบันพอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการเลือกซื้อเลือกใช้บริการ ปรากฏว่า ผู้บริโภคในปัจจุบัน

ประสบกับความยากลำบากในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้บริการ ทั้งนี้เป็นผลจากการนำเทคโนโลยีและวิทยาการจัดการสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตได้ก่อให้เกิดสินค้าและบริการต่างๆ มากมายซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านราคา คุณภาพ ความเชื่อถือได้ ตลอดจนความปลอดภัยจากการบริโภคสินค้าและบริการเหล่านั้น ผู้บริโภคมักถูกกระตุ้นจากการโฆษณาและการส่งเสริมการขายรูปแบบต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความต้องการซื้อไม่สิ้นสุดแต่ไม่มีเงินพอที่จะซื้อทุกอย่างตามที่ต้องการได้ สภาพการโฆษณาและการส่งเสริมการขายที่เป็นอยู่ นอกจากจะไม่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการอย่างพอเพียงและเชื่อถือได้ เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจอย่างฉลาดรอบคอบก่อนตัดสินใจซื้อแล้วยังสร้างค่านิยมหุ่มเฟือย การเลียนแบบพฤติกรรมกรรมการบริโภคแบบตะวันตกซึ่งไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและฐานะทางเศรษฐกิจของไทยนอกจากสภาพดังกล่าวผู้บริโภคยังประสบกับปัญหาสินค้าและบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่ถูกสุขลักษณะ เช่นพบว่ามีการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายในกระบวนการผลิตและถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย การตรวจพบยาฆ่าแมลงและสารพิษอื่น ๆ ตกค้างในผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์ที่ใช้เป็นอาหาร เป็นต้น เหล่านี้เป็นปัญหาที่กระทบผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบในด้านราคาและเสี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ชีวิตและสุขภาพ

2. ด้านการจัดการกับทรัพยากร ทรัพยากรในที่นี้หมายรวมทั้งทรัพยากรที่เป็นเงินตราและทรัพยากรที่ไม่ใช่เงินตรา เช่น แรงงาน เวลา พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น ในสังคมอุตสาหกรรม ทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิต การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนา และยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจทั้งในระดับบุคคล และประเทศชาติโดยส่วนรวม ปัญหาพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลกก็คือ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนและควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบ จากการศึกษาสภาพสังคมไทยพบสภาพที่น่าวิตกห่วงใยต่อปัญหาการจัดการกับทรัพยากรทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ เช่น ภาวะการเป็นหนี้สินของครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครถึงร้อยละ 32 และส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่กู้ยืมมาเพื่อการบริโภคมากกว่าการกู้ยืมเพื่อการลงทุน การเกิดอุทกภัยครั้งรุนแรงที่ภาคใต้เมื่อไม่นานมานี้ สาเหตุสำคัญที่สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนก็คือ การตัดไม้ทำลายป่า สภาพเช่นนี้ย่อมสะท้อนให้เห็นความด้อยประสิทธิภาพและความไม่ตระหนักในด้านการจัดการกับทรัพยากรทั้งในระดับบุคคลและส่วนรวม

3 ด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และกฎหมายที่ให้การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ ก็ตาม แต่ก็ยังพบว่าผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น การไม่ได้รับความปลอดภัยในการบริโภคสินค้าและบริการ ฉลากและโฆษณาไม่ได้ให้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้องเป็นจริง การไม่ได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้สินค้าและบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น ในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคนั้นลำพังมาตรการทางกฎหมายไม่สามารถพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริโภคจะต้องดูแลผลประโยชน์ของตนเองด้วย โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ การกำหนดนโยบายและแนวทาง ในการคุ้มครองสิทธิของตนในระบบเศรษฐกิจด้วย วิธีที่ผู้บริโภคจะดำเนินการคุ้มครองสิทธิของตนอย่างได้ผล ก็คือ อาศัยการรวมตัวของผู้บริโภคในลักษณะของกลุ่มหรือองค์กรของผู้บริโภคในรูปแบบต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันการรวมกลุ่มของผู้บริโภคมีย่น้อยและที่มีอยู่ก็ยังไม่เข้มแข็ง ซึ่งตรงข้ามกับฝ่ายผู้ผลิตซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีการรวมตัวกันมากขึ้น และกลุ่มหรือองค์กรของฝ่ายผู้ผลิตสินค้าและบริการก็มีความเข้มแข็งมากขึ้นทุกขณะสามารถเข้าไปมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลซึ่งส่งเสริมและยังประโยชน์แก่ฝ่ายตนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ความไม่ตระหนักในสิทธิของผู้บริโภคและพลังของผู้บริโภคในระบบ

เศรษฐกิจนี้เองที่ทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาของผู้บริโภคทั้งสามด้านดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าจำเป็นต้องพัฒนา ประชาชนให้เป็นผู้บริโภคที่ดี คือ มีความฉลาดรอบคอบในการเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการ สามารถจัดการกับทรัพยากรส่วนบุคคลและทรัพยากรของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความตระหนัก ในสิทธิและความรับผิดชอบของตนที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีความกระตือรือร้น เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค ทั้งหมดนี้กระทำได้โดยการ จัด บริโภคศึกษาแก่ประชาชนทุกคนโดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นกลุ่ม เป้าหมายสำคัญของการโฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ การจัดบริโภคศึกษาแก่นักเรียนในวัยนี้จึง เป็นการป้องกันมิให้เยาวชนของชาติตกเป็นเหยื่อของการปลุกฝังค่านิยมการบริโภคสิ่งฟุ่มเฟือย ฟุ้ง เฟ้อ อันเกิดจากอิทธิพลของโฆษณาและการส่งเสริมการขาย ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาว่าหลักสูตรประถมศึกษาที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับบริโภคศึกษาในเรื่องใด สิ่งที่มีอยู่เหมาะสมและพอเพียง สำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้บริโภคที่ดีตามที่สังคมมุ่งหวังแล้วหรือไม่ นอกจากนั้นการแฝงอยู่ ของบริโภคศึกษาในหลักสูตรศึกษายังมีลักษณะคลุมเคลือไม่เด่นชัดซึ่งอาจทำให้ผู้สอนไม่ ตระหนักถึงความสำคัญของบริโภคศึกษามากเท่าที่ควรทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุจุดมุ่ง หมายของบริโภคศึกษาตามที่สังคมมุ่งหวังให้เกิดขึ้น ดังนั้นหลักสูตรบริโภคศึกษาในระดับประถม ศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้จึง เป็นเสมือนเข็มทิศที่ช่วยชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้ใช้หลักสูตรบริโภคศึกษาได้เข้าใจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรตรงกัน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร

หลักการ

1. หลักสูตรบริโภคนศึกษานี้มีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน ชุมชนเมือง
2. การนำหลักสูตรบริโภคศึกษาไปใช้ควรบูรณาการเข้าไปในการจัดการเรียนการ สอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521
3. หลักสูตรเน้นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์ทั่วไป

หลักสูตรบริโภคนศึกษามีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้บริโภคที่มีความรอบรู้ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในการตัดสินใจค้า เนิมกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ โดยสามารถตัดสินใจในการซื้อสินค้า และการใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการด้านการเงินและการใช้ทรัพยากรของส่วนบุคคลและส่วนรวมเพื่อให้ได้รับประโยชน์คุ้มค่า มีความตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบของตนที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดยเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพิทักษ์สิทธิและแก้ไขปัญหาของตนและชุมชน

จุดประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการที่สอดคล้องกับบทบาทในฐานะผู้บริโภคในแต่ละช่วงวัย
2. เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการ
3. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขายและตระหนักถึงอิทธิพลของการโฆษณาและการส่งเสริมการขายที่มีต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค และพฤติกรรมกรรมการบริโภค
4. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งจำหน่ายของสินค้าและวิธีการซื้อขายในสภาพปัจจุบัน
5. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและคุณค่าของเงินในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ
6. ตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรทั้งที่เป็นของส่วนบุคคลและส่วนรวม เช่น เงิน สิ่งของเครื่องใช้ เวลา พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและบริการต่าง ๆ ที่สังคมจัดขึ้น และใช้ทรัพยากรเหล่านั้นอย่างประหยัดและคุ้มค่า
7. ตระหนักถึงผลกระทบของพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่มีต่อสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม
8. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริโภค

9. เพื่อให้ตระหนักในบทบาทของตนที่มีต่อการพิทักษ์รักษาสีหิทธิประโยชน์ของตนโดยสามารถเลือกแนวทางการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมเมื่อถูกละเมิดสิทธิ
10. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บริหารและกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค
11. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของการรวมกลุ่มของผู้บริโภคและส่งเสริมทักษะการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาของผู้บริโภค

เนื้อหา

เนื้อหาในหลักสูตรบริโภคศึกษาในระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ คือ

1. ผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจ
2. การตัดสินใจของผู้บริโภค
3. การจัดการกับทรัพยากร
4. การคุ้มครองผู้บริโภค

สำหรับโครงสร้างของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อได้จำแนกออกตามระดับชั้น ป. 1-2 , ป. 3-4 และ ป. 5-6 ดังนี้

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรบริหารโทศึกษาในระดับประถมศึกษา

หัวข้อ	ป.1-2	ป.3-4	ป.5-6
1. ผู้บริโภคกับระบบเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริโภค - สินค้า - สินค้ามาจากไหน - แหล่งจำหน่ายสินค้า - บริการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการของผู้บริโภค - การผลิต - แหล่งจำหน่ายสินค้า - บริการ - บทบาทของบุคคลในระบบเศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - การบริโภค - การผลิต - การตลาด - วิธีการซื้อขายสินค้า - บริการ - ความสัมพันธ์ของผู้บริโภค ผู้ผลิตและรัฐบาล
2. การตัดสินใจของผู้บริโภค	<ul style="list-style-type: none"> - โฆษณา - ฉลาก - การเลือกซื้อสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - อิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค - ข้อมูลสำหรับผู้บริโภค - การเลือกซื้อสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - วิจารณ์จากผู้บริโภค - ข้อมูลสำหรับผู้บริโภค - การเลือกซื้อสินค้า

หัวข้อ	ป.1-2	ป.3-4	ป.5-6
3. การจัดการกับ ทรัพยากร	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการด้านการเงิน - การใช้เวลา - การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการด้านการเงิน - การใช้เวลารว่าง - การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการด้านการเงิน - การจัดการด้านเวลา - การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การประหยัดพลังงาน
4. การคุ้มครองผู้บริโภค	<ul style="list-style-type: none"> - การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภค - การรวมกลุ่มของผู้บริโภค 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภค - การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค - กฎหมายที่ผู้บริโภคควรทราบ

สาระสำคัญของหลักสูตรบริหารศึกษาระดับชั้น ป.1-ป.2

1. ผู้บริหารในระบบเศรษฐกิจ

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกความหมายของคำว่า "ผู้บริหาร" 2. ระบุได้ว่าใครเป็นผู้บริหาร 3. อธิบายความสำคัญของการบริหาร	คนทุกคนในสังคมคือผู้บริหาร การบริหารโลกเป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในชีวิต	ผู้บริหารโลก 1. ความหมายของผู้บริหารโลก 2. ความสำคัญของการบริหารโลก	สามารถบูรณาการโดยการเพิ่มเนื้อหา และความคิดรวบยอดเข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.2 เรื่องชุมชน เนื้อหากล่าวถึงบุคคลที่ประหยชนต่อชุมชนและ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชน

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกความหมายของสินค้า 2. ยกตัวอย่างของสินค้าบริโภค สินค้าอุปโภค 3. บอกประโยชน์ของสินค้าที่มี ต่อการค้าในชีวิต 4. ยกตัวอย่างสินค้าที่ได้มาจาก การผลิตชิ้นเอง การแลกเปลี่ยน และการซื้อ 5. ระบุได้ว่าสินค้าใดเป็นสินค้า เกษตร, หัตถกรรม และ อุตสาหกรรม	สิ่งของที่ซื้อขายในชีวิตประจำวัน ทั้งสิ่งบริโภคและอุปโภค ซึ่งเป็น สิ่งซื้อขายกันได้ เรียกว่าสินค้า บุคคลจำเป็นต้องอาศัยสินค้าเพื่อ สนองความต้องการของชีวิตใน ด้านต่าง ๆ	สินค้า 1. ความหมายของสินค้า 2. สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 3. ประโยชน์ของสินค้า 4. แหล่งที่มาของสินค้า 1) ผลิตขึ้นเอง 2) การแลกเปลี่ยน 3) การซื้อ 5. ประเภทของสินค้า 1) สินค้าเกษตร 2) สินค้าหัตถกรรม 3) สินค้าอุตสาหกรรม	สามารถบูรณาการได้ทั้งโดยการ เพิ่มและการปรับกิจกรรม ดังนี้ การเพิ่ม โดยเพิ่มเนื้อหาและความ ศึกษาย่อยในกลุ่มสร้างเสริมประสพ การชีวิต ชั้น ป.2 เรื่องชุมชน การปรับกิจกรรม กลุ่มทักษะ ภาษา ไทย บทที่ 12 จุดประสงค์ให้ผู้เรียน เล่นบทบาทสมมติเป็นคนขายสินค้า ต่าง ๆ ได้ปรับกิจกรรมที่จัดให้สามารถ ได้ทั้งเนื้อหา ความคิดรวบยอดที่ต้อง การและสนองจุดประสงค์ดังกล่าว

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกลักษณะสำคัญของแหล่งจำหน่ายสินค้าที่กล่าวถึง	แหล่งจำหน่ายสินค้านั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในด้านสภาพของสถานที่ ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย การจัดวางสินค้าและการบริการของผู้ขาย การรู้จักพิจารณาแหล่งจำหน่ายสินค้านั้นต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าจากแหล่งจำหน่ายได้อย่างเหมาะสม	แหล่งจำหน่ายสินค้า 1. ลักษณะสำคัญของแหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน 1) ตลาดสด (ตลาดเช้า และตลาดเย็น) 2) ร้านค้าในโรงเรียน 3) ร้านค้าในชุมชน	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้สามารถส่งจุดประสงค์ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.2 เรื่องชุมชน แผนที่ 5 การประกอบอาชีพในชุมชนกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ข้อ 5.2.3 ให้ผู้เรียนรวบรวมแหล่งค้าขายหรือตลาดที่มีในท้องถิ่นได้ การบูรณาการจึงสามารถทำได้โดยแทนที่หลักสูตรบริโภคศึกษาในส่วนนี้
2. บอกหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแหล่งจำหน่ายสินค้าที่เหมาะสม	แหล่งจำหน่ายสินค้านั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในด้านสภาพของสถานที่ ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย การจัดวางสินค้าและการบริการของผู้ขาย การรู้จักพิจารณาแหล่งจำหน่ายสินค้านั้นต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าจากแหล่งจำหน่ายได้อย่างเหมาะสม	แหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน	
3. เลือกแหล่งที่จะไปซื้อสินค้าได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการซื้อ	แหล่งจำหน่ายสินค้านั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในด้านสภาพของสถานที่ ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย การจัดวางสินค้าและการบริการของผู้ขาย การรู้จักพิจารณาแหล่งจำหน่ายสินค้านั้นต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าจากแหล่งจำหน่ายได้อย่างเหมาะสม	แหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน	
4. เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียจากการซื้อสินค้าชนิดเดียวกันจากแหล่งจำหน่ายสินค้าต่างกัน	แหล่งจำหน่ายสินค้านั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในด้านสภาพของสถานที่ ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย การจัดวางสินค้าและการบริการของผู้ขาย การรู้จักพิจารณาแหล่งจำหน่ายสินค้านั้นต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าจากแหล่งจำหน่ายได้อย่างเหมาะสม	แหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. ยกตัวอย่างบริการที่จัดขึ้น ในโรงเรียนและชุมชน 2. บอกประโยชน์ที่ได้รับจาก การใช้บริการเหล่านั้น 3. บอกหลักการ, วิธีใช้บริการ ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกต้อง และนำไปปฏิบัติ 4. ตระหนักในหน้าที่และความ รับผิดชอบในการใช้บริการ เหล่านี้ 2. การตัดสินใจของผู้บริโภค	กิจกรรมหรือสิ่งช่วยให้บุคคลได้ รับประโยชน์หรือความสะดวก สบายเรียบร้อยหรือสิ่งนั้นว่า บริการ โรงเรียนและชุมชนได้จัดบริการ ต่าง ๆ ไว้มากมาย บริการเหล่า นี้ จะให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้ได้เต็มที่ และเหมาะสม เมื่อผู้ให้บริการทุกคน มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตาม ระเบียบของการให้บริการนั้น ๆ	บริการ 1. ความหมายของบริการ 2. บริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 1) บริการในโรงเรียน 2) บริการในชุมชน	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่อง นี้ตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิต ชั้น ป.1 เรื่องโรงเรียน แขนงที่ 3 เนื้อหาข้อ 3.3.3 การใช้บริการ ของโรงเรียนและเรื่องชุมชน แขนงที่ 2 เนื้อหาข้อ 7 บริการที่ชุมชนจัด การบูรณาการจึงสามารถทำได้โดย แขนงที่หลักสูตรบริโภคศึกษาในส่วนที่ กล่าวแล้ว

2. การตัดสินใจของคู่บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. อธิบายได้ว่าโฆษณาช่วยให้รู้จักสินค้า 2. บอกความแตกต่างของสื่อต่าง ๆ ที่ใช้โฆษณา 3. อธิบายอิทธิพลของโฆษณาต่อการตัดสินใจซื้อ 4. อธิบายสิ่งที่นักเรียนรู้ได้ทราบเกี่ยวกับสินค้าจากโฆษณาของสินค้า 5. ตัดสินใจว่าสิ่งที่ทราบจากโฆษณาพอเพียงที่จะเลือกซื้อสินค้าหรือไม่ เพราะเหตุใด 6. บอกแหล่งที่จะหาข้อมูลของสินค้าที่จะซื้อนอกเหนือจากโฆษณา	โฆษณาช่วยให้ผู้บริโภครู้จักสินค้าที่อยู่ในตลาด และกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการที่จะซื้อสินค้า โฆษณามีช่องทางข้อมูลของสินค้าเพียงแหล่งเดียว ในการซื้อสินค้าจึงต้องพิจารณาสินค้าหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรซื้อเพราะเชื่อโฆษณา	<u>โฆษณา</u> 1. เราได้อะไรจากโฆษณา 2. สื่อที่ใช้ในการโฆษณา (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และป้ายโฆษณา) 3. อิทธิพลของโฆษณา 4. สรรวจโฆษณาสินค้าจากสื่อต่าง ๆ	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ควรบูรณาการทั้งในลักษณะการรับกิจกรรม และการเพิ่ม ดังนี้ การรับกิจกรรม นำโฆษณาจากสื่อต่าง ๆ มาให้นักเรียนอ่านและฟังจากนั้นให้สรุปสาระที่ได้จากการโฆษณา การเพิ่ม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความเหมาะสมที่จะเพิ่มความคิดรวบยอดในเรื่องนี้เข้าไปได้ โดยกำหนดขึ้นเป็นหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งในเรื่องชุมชน เนื้อหา การโฆษณา สินค้า

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกประโยชน์ของจลกลินสินค้า 2. บอกลักษณะที่ตัดของจลกลินสินค้า 3. บอกข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับจลกลินสินค้าและบริการที่กำหนด ในจลกลิน 4. เปรียบเทียบสินค้าโดยอาศัยข้อมูลจากจลกลิน	จลกลินสินค้าเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าที่จะซื้อ จลกลินที่ดีควรรายให้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นจริง	<u>จลกลิน</u> 1. ประโยชน์ของจลกลินสินค้า 2. ลักษณะของจลกลินสินค้า 3. การอ่านจลกลิน	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ เป็นเรื่องใหม่ในระดับชั้นนี้ จึงควรเพิ่มเข้าไปในหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้น ป.1-2

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. เสนอรายการอาหารกลางวันที่เหมาะสมในรอบสัปดาห์ได้</p> <p>2. เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของวิธีการต่าง ๆ ที่นักเรียนจะได้ รับประทานอาหารกลางวันและ 5 หมู่ อาหารมีความสะอาด เลือกรวีกี่ที่เหมาะสมกับนักเรียน ราคาไม่แพง ปริมาณเพียงพอ</p> <p>3. บอกหลักการเลือกอาหารกลางวันและเลือกได้เหมาะสม</p>	<p>มีวิธีการหลายทางที่นักเรียนจะ ได้รับประทานอาหารกลางวัน การเลือกรวีกี่ที่เหมาะสม คือวิธี วิธีการต่าง ๆ ที่นักเรียนจะได้รับประทานอาหารครบทั้ง 5 หมู่ อาหารมีความสะอาด ราคาไม่แพง ปริมาณเพียงพอ</p> <p>บอกหลักการเลือกอาหารกลางวัน และความต้องการ และสะดวกต่อการจัดเตรียม</p>	<p>การเลือกซื้อสินค้า</p> <p>1. อาหารกลางวัน</p> <p>1) ลักษณะของอาหารที่รับประทานในเมื่อกกลางวัน</p> <p>2) วิธีการจัดทำอาหารกลางวัน</p> <p>- จัดเตรียมจากบ้าน</p> <p>- ซื่อ</p> <p>3) หลักการเลือกอาหารกลางวันรับประทาน</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดเรื่อง การเลือกซื้อสินค้า ดังหัวข้อ 1-3 คือ</p> <p>1) อาหารกลางวัน 2) ขมม และ 3) เครื่องดื่ม เป็นเรื่องการเลือกซื้ออาหาร ซึ่งตรงกันกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับ ป.1-2</p> <p>เรื่องตัวเรา เรื่องการเลือกซื้ออาหารกลางวัน และขมมที่มประโยชน์ การบูรณาการจึงทำได้โดยการแทนที่ หลัก สูตรบริโภคศึกษาในหลักสูตรเดิมได้</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. วิเคราะห์ประโยชน์ คุณภาพ และราคาของขนมชนิดต่างๆ 2. ยกตัวอย่างอาหารที่รับประทานแทนขนม 3. ยกตัวอย่างขนมที่ควรซื้อและให้เหตุผล	อาหารที่รับประทานเป็นขนมเนื้อมีมากมายหลายลักษณะ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีส่วนประกอบของแป้ง น้ำตาล และไขมันที่ร่างกายได้รับพอเพียงแล้ว จึงควรรับประทานอาหารจากพวกที่ให้วิตามินและเกลือแร่เป็นขนมแทน การเลือกขนมที่มีประโยชน์ สะอาด ไม่มีสารที่เป็นอันตราย แก้วร่างกายและราคาไม่แพง เป็น การส่งเสริมสุขภาพและประหยัด	2. ขนม 1) ความหมาย ประเภท ลักษณะต่าง ๆ ของขนม 2) ประโยชน์ของขนม 3) หลักการเลือกขนม	โดยการแทนที่ในกลุ่มสร้างเสริม ประสิทธิภาพชีวิต ชั้น ป.1-2 เรื่อง ตัวเรา เนื้อหาการเลือกซื้ออาหารกลางวันและขนมที่มีประโยชน์ โดยการปรับกิจกรรมในกลุ่มตัวเรา ภาษาไทยชั้น ป.2 บทที่ 11 จุดประ โยชน์เพื่อให้อิ่มท้องและสามารถเล่า ประสิทธิภาพเกี่ยวกับเรื่องขนมได้ โดยการแทนที่ในกลุ่มสร้างเสริม ประสิทธิภาพชีวิต ชั้น ป.1-2 เรื่อง ตัวเรา เนื้อหา การเลือกซื้ออาหารกลางวันและขนมที่มีประโยชน์

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. เปรียบเทียบราคาและ ประโยชน์ของเครื่องตั้ง ประเภทต่าง ๆ 2. เลือกเครื่องตั้งโดยคำนึง ถึงประโยชน์ที่จะได้รับและ ราคา	การเลือกเครื่องตั้งอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ได้รับประโยชน์และ ประหยัดค่าใช้จ่าย	3. เครื่องตั้ง 1) ประเภทของเครื่องตั้ง - น้ำผลไม้ - น้ำอัดลม - น้ำหวาน 2) การเลือกเครื่องตั้ง	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
1. ยกตัวอย่างของเล่นที่ควรซื้อและให้เหตุผล 2. ยกตัวอย่างของเล่นที่ไม่ควรซื้อและบอกเหตุผล 3. บอกหลักการเลือกซื้อของเล่น 4. ประดิษฐ์ของเล่นเองได้โดยไม่ต้องซื้อ	ของเล่นมีมากมายหลายประเภท การเลือกของเล่นอย่างเหมาะสมนอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ยังช่วยพัฒนา ผู้เล่นในด้านต่าง ๆ ในทางตรงข้าม การเลือกของเล่นที่ไม่ดี นอกจากจะเสียทรัพย์แล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียแก่ร่างกายและจิตใจ ของเล่นสามารถประดิษฐ์เองได้ไม่ต้องซื้อ	4. ของเล่น 1) ประเภทของของเล่น 2) ประโยชน์ของของเล่น 3) หลักการเลือกซื้อของเล่น 4) การประดิษฐ์ของเล่น	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ ตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.1 เรื่องบ้านน่าอยู่ แผนที่ 4 การช่วยเหลือครอบครัว เนื้อหา 4.3.2 การเลือกซื้อของเล่น ของใช้ เล็ก ๆ น้อย ๆ และระดับ ป.2 เรื่องบ้านน่าอยู่ แผนที่ 2 เนื้อหา การเลือกซื้อของใช้ และของเล่น การบูรณาการ จึงทำได้โดยการแทนที่หลักสูตรบริโภคศึกษาหาในหลักสูตรดังกล่าวแล้ว

3. การจัดการกับทรัพยากร

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกลักษณะและค่าของเงิน เปรียบขนาดต่าง ๆ ได้ถูกต้อง 2. บอกลักษณะและค่าของธนบัตร ขนาดต่าง ๆ ได้ถูกต้อง 3. สามารถบอกค่าของเงินจาก จำนวนธนบัตรหรือเหรียญ ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ได้ 4. สามารถเปรียบเทียบค่าของ เงินและการแลกเปลี่ยน ได้ถูกต้อง 5. สามารถใช้เงินในการซื้อ สินค้าและคำนวณเงินทอนที่ จะได้รับจากพ่อค้าได้ถูกต้อง	ความคิดรวบยอด ธนบัตรและเงินเหรียญ ซึ่งเป็น ตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการต่าง ๆ ซึ่งมีหลาย ลักษณะและค่าแตกต่างกัน ความรู้ในเรื่องลักษณะและค่า ของเงินจำเป็นในการซื้อขาย ๕ ซึ่งเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเงิน และทอนเงินได้ถูกต้อง	^๕ เนื้อหา การจัดการด้านการเงิน 1. ค่าของเงิน 1) ลักษณะและค่าของเงิน เหรียญและธนบัตรขนาด ต่าง ๆ 2) การเปรียบเทียบค่าของ ธนบัตรกับธนบัตร และ ธนบัตรกับเงินเหรียญ 3) การแลกเปลี่ยนเงิน 4) การทอนเงิน	แนวทางบูรณาการ เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ ตรงกับกลุ่มทักษะ คณิตศาสตร์ ชั้น ป.1 บทที่ 16 เงิน และชั้น ป.2 บทที่ 10 เงินตรา การบูรณาการจึง สามารถทำได้โดยการบริหาร ในกลุ่มทักษะ คณิตศาสตร์ เพื่อให้ได้ ๕ ทั้งการฝึกทักษะการคิดคำนวณเงินตรา และความคิดรวบยอดทางประวัติศาสตร์ ในเรื่องเดียวกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกได้ว่า นักเรียนได้รับเงินประจำและเงินพิเศษจากทางใด</p> <p>2. แจกแจงจำนวนเงินที่ได้รับ และใช้จ่ายในวันหนึ่ง ๆ</p> <p>3. บอกได้ว่ารายการใช้จ่ายใดที่จำเป็นและรายการใดไม่จำเป็นพร้อมทั้งให้เหตุผล</p> <p>4. บอกหลักการและวิธีการในการประหยัดการใช้จ่าย</p> <p>5. บอกแนวทางปฏิบัติในการเก็บออมเงิน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>รายได้ที่แต่ละบุคคลได้รับไม่เท่ากัน การรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัดและเก็บออมเงินอย่างเหมาะสม จะช่วยสร้างความสุข ความพอใจในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับฐานะของบุคคลได้</p>	<p>2. การใช้จ่ายอย่างประหยัด</p> <p>1) รายได้ประจำและรายได้อื่นพิเศษ</p> <p>2) การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด</p> <p>3) การเก็บออมเงิน</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ ใกล้เคียงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.1-2 เรื่อง บ้านน่าอยู่ แผนที่ 4 การช่วยเหลือครอบครัว เนื้อหา การรู้จักประหยัดและออมทรัพย์ จึงสามารถบูรณาการโดยการแทนที่หลักสูตรบริโภครักษ์ในหลักสูตรเดิมที่กล่าวแล้ว</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
<p>1. สืบราชการทำกิจกรรมต่างๆ ในวันหนึ่ง ๆ และบอกได้ว่า กิจกรรมเหล่านั้นสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างไร</p> <p>2. สืบราชการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนสามารถจะเลือกทำได้ในเวลาที่ตามความสนใจและบอกประโยชน์ของงานนั้นได้</p>	<p>เวลาเป็นสิ่งที่เราสามารถกำหนดและจัดแบ่งไว้เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ การใช้เวลาให้มีประโยชน์ ขึ้นอยู่กับบุคคลที่จะเลือกทำกิจกรรมในตัวเองเท่านั้น</p>	<p><u>การใช้เวลา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้เวลาในวันหนึ่ง ๆ 2. กิจกรรมในยามว่าง 	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ มีบางส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.1 เรื่องตัวเรา ตอนที่ 2 การออกกำลังกาย การพักผ่อนและการนอน การบูรณาการสามารถทำได้โดยการแทนที่หลักสูตรบริโภคนศาสตร์ โดยรวมเอาเนื้อหาและความคิดรวบยอดในหลักสูตรเดิมเข้าไว้ด้วยกัน</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกประโยชน์ของน้ำที่มีต่อการดำรงชีวิตประจำวัน 2. บอกแหล่งของน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สำคัญในชุมชน 3. บอกแนวทางการปฏิบัติในการใช้น้ำดื่ม น้ำใช้ 4. ระบุนวัตกรรมที่ทำให้น้ำสะอาด 5. บอกแนวทางการปฏิบัติในการป้องกันน้ำดื่ม น้ำใช้	นำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การใช้น้ำอย่างประหยัดและรักษาแหล่งน้ำมิให้สกปรก นำเหม็น เป็นแนวทางที่จะช่วยให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ ที่สะอาด และพอเพียงสำหรับทุกคนในชุมชน	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. การประหยัดน้ำดื่ม น้ำใช้ 1) การใช้น้ำในชีวิตประจำวัน 2) แหล่งของน้ำดื่ม น้ำใช้ 3) หลักการประหยัดน้ำดื่ม น้ำใช้ 4) การป้องกันแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้มิให้สกปรก นำเหม็น	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ ใกล้เคียงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.1 เรื่องโรงเรียน แผ่นที่ 3 เนื้อหาการใช้บริการของโรงเรียน ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ การบูรณาการสามารถทำได้โดยการแทนที่ หลักสูตรประวัติศาสตร์บางส่วน

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. อธิบายได้ว่าหากเหลือจากการบริโภคทำให้เกิดขยะ</p> <p>2. บอกวิธีกำจัดขยะที่เหมาะสมกับชนิดของขยะ</p> <p>3. ปฏิบัติตนในการรักษาความสะอาดภายในโรงเรียนและชุมชน</p>	<p>หากเหลือจากการบริโภคก่อให้เกิดขยะ การกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและความร่วมมือของประชาชนทุกคนในการรักษาความสะอาด จะช่วยให้สภาพแวดล้อมสะอาด สวยงาม</p>	<p>2. การรักษาความสะอาด</p> <p>1) ที่มาของขยะและการกำจัดขยะ</p> <p>2) การรักษาความสะอาดในโรงเรียนและชุมชน</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องโรงเรียน แผ่นที่ 4 เนื้อหาการทำความสะอาดห้องเรียนและกำจัดขยะมูลฝอยได้ถูกวิธี และเรื่องชุมชน แผ่นที่ 6 การรักษาความสะอาด สวยงาม ความสัมพันธ์ของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การบูรณาการสามารถทำได้โดยการแทนที่หลักสูตรบริโภคนศาสตร์ศึกษาเข้าไปในส่วนที่กล่าวแล้ว</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกประโยชน์ของต้นไม้ทั้งทางตรงและทางอ้อม	ต้นไม้มีประโยชน์หลายประการต่อมนุษย์ ทั้งทางตรง คือการให้ผลิตภัณฑ์สำหรับบริโภคและทางอ้อมในด้านของการรักษาความสวยงาม ร่มรื่นของสภาพแวดล้อม และบรรยากาศ ทุกคนจึงควรมีบทบาทช่วยกันปลูกและดูแลรักษาต้นไม้	3. ความสำคัญของต้นไม้ 1) ประโยชน์ของต้นไม้ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ 2) การปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้แก่วัฒนธรรมและชุมชน 3) การดูแล รักษาพื้นที่สีเขียวในบ้านและชุมชน	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.2 เรื่องโรงเรียน แผ่นที่ 4 จุดประสงค์ข้อ 4.2.6 ปลูกและรักษาไม้ดอกไม้ประดับ การบูรณาการจึงสามารถทำได้ โดยการแทนที่หลักสูตรบริโภคนศาสตร์ในหลักสูตรเดิมที่กล่าวแล้ว
2. บอกความสำคัญของการปลูกต้นไม้หมั่นทอการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน			
3. บอกวิธีการปลูกต้นไม้และปฏิบัติได้			
4. ยกตัวอย่างต้นไม้ที่ควรปลูกที่บ้านและโรงเรียน			
5. บอกวิธีการดูแลรักษาต้นไม้และปฏิบัติได้			

4. การคุ้มครองผู้บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกแนวทางปฏิบัติในการเลือกซื้อสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการ 2. ค้นค่าตามเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่จะซื้อ เพื่อเป็นแนวทางในการหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าน 3. สามารถเรียกร้อง ชดเชยความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิประโยชน์จากผู้ขายได้อย่างเหมาะสม	ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคที่ดีที่สุดนั้นเป็นองค์กรเอง ผู้บริโภคจึงควรมีความรู้รอบรู้ รอบคอบในการซื้อสินค้า และเมื่อประสบปัญหาถูกละเมิดสิทธิประโยชน์ สามารถปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม	การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค 1. ปัญหาเมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อ การชดเชยค่าและบริการในสถานการณ์ต่าง ๆ 1) เมื่อซื้อของมาแล้ว ภายหลังพบว่าของมีเสีย ด้ หง ๆ ที่ยังไม่ได้ใช้ 2) ข้อสั่งของที่บรรจุกล่องมีขีดเมื่อเปิดออกมาดูที่บ้าน ปรากฏว่าไม่ตรงกับที่ระบุไว้ที่หากล่อง 3) ชื่อของแล้วได้รับเงินทอนไม่ถูกต้อง มาดูภายหลังจากออกจากร้านมาแล้ว	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคเป็นเรื่องใหม่ ควรเพิ่มเข้าไปในหลักสูตรประถมศึกษา โดยการนำเสนอหาและความคิดรวบยอดไปเพิ่มในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.1 เรื่องบ้านอยู่ หมู่ที่ 4 การช่วยเหลือครอบครัว เนื้อหาการซื้อของกิน ของเล่น ของใช้เล็ก ๆ น้อยๆ โดยนำปัญหาอันเกิดจากการซื้อที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนศึกษาหาแนวทางในการปฏิบัติเพื่อคุ้มครอง

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
		<p>4) แจ้งความประสงค์จะไต่สวนค่า อย่างหนึ่ง แต่กลับไต่สวนค่าอีก อย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ต้องการจาก ผู้ขาย</p> <p>2. แนวทางปฏิบัติในการป้องกัน การซื้อที่ดินผิดพลาด</p> <p>1) การตรวจสอบสินค้านำก่อน ตัดสินใจซื้อ</p> <p>2) การศึกษาข้อมูลจากฉลาก สินค้าและสอบถามผู้ขาย</p> <p>3) การศึกษาข้อตกลงสัญญาการ เปลี่ยนหรือคืนสินค้า</p> <p>4) การตรวจสอบเงินทองที่ได้ รับให้ถูกต้องก่อนออกจากบ้าน</p> <p>5) ศึกษาเงื่อนไขของการโฆษณา ให้ชัดเจน</p>	<p>แนวทางบูรณาการ</p> <p>กรณีศึกษาประโยชน์ของผู้บริโภคใน สถานการณ์ดังกล่าว</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
		3. วิธีเรียกร้อง ชดเชยความเสียหาย การแลกเปลี่ยนและคืนสินค้า 1) การชี้แจงแสดงเหตุผล 2) การสื่อสารอย่างสุภาพ	

การสำคัญของหลักสูตรปริญญาในระดับชั้น ป.3 - ป.4

1. ผู้บริโภคในระบอบเสรีธุรกิจ

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกความแตกต่างของสิ่งที่เป็นความต้องการที่จำเป็นที่เป็นการที่ไม่จำเป็น</p> <p>2. ยกตัวอย่างสิ่งที่เป็นความต้องการที่จำเป็นและสิ่งที่เป็นความต้องการที่ไม่จำเป็นและให้เหตุผลได้</p> <p>3. จัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่เป็นความต้องการและให้เหตุผลได้</p>	<p>สิ่งที่เราใช้ในการดำรงชีพบางส่วนที่เราใช้ เราขาดอย่างหนึ่งอย่างใด บางอย่างช่วยให้เราได้รับความสะดวกสบายและเกิดความพอใจในการดำรงชีพ ถ้าขาดสิ่งนั้นก็ไม่มีไร</p> <p>ความต้องการของบุคคลแต่ละคนแตกต่างกันไปตามภูมิหลังของบุคคล</p>	<p><u>ความต้องการของผู้บริโภค</u></p> <p>1. ความต้องการของผู้บริโภค</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการที่จำเป็น (ปัจจัยสี่, บริการพื้นฐานในสังคม) - ความต้องการที่ไม่จำเป็น <p>2. สิ่งที่ทำให้ความต้องการของบุคคลแตกต่างกัน</p> <p>(เพศ วัย ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา เชื้อชาติและวัฒนธรรม เป็นต้น)</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องความต้องการของผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.4 หน่วยที่ 5 การทำมาหากิน หน่วยย่อยที่ 5 การค้าขายแลกเปลี่ยน เนื้อหาการซื้อขายแลกเปลี่ยนจึงจำเป็นต้องนำมาบูรณาการโดยการสร้างแผนการสอนเข้าแทนที่บางส่วนในแผนเดิม</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. อธิบายการผลิตแบบต่าง ๆ และปัจจัยที่ใช้ในการผลิตแบบต่าง ๆ</p> <p>2. อธิบายความสัมพันธ์ของการผลิตแบบต่าง ๆ</p> <p>3. บอกอิทธิพลของการผลิตที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน</p>	<p>การผลิตเป็นการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยในการผลิตให้เป็นสินค้าและบริการที่สนองความต้องการของผู้บริโภค การผลิตมีหลายแบบ แต่ละแบบมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน การผลิตเกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม</p>	<p>การผลิต</p> <p>1. ลักษณะของการผลิตแบบต่าง ๆ</p> <p>1.1 เกษตรกรรม</p> <p>1.2 อุตสาหกรรม</p> <p>1.3 การค้าและบริการ</p> <p>2. ความสำคัญของการผลิตต่อเศรษฐกิจและสังคม</p>	<p>^๕เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องการผลิต ใกล้เคียงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ^๕ ชั้น ป.4 หน้าที่ 5 การทํามหาหิน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตแบบต่าง ๆ ดังนั้น หน่วยย่อยที่ 1-4 การผลิตแบบเกษตรกรรม ได้แก่ การทํามหาหิน การทำไร่ทำสวน การเลี้ยงสัตว์ และการประมง หน่วยย่อยที่ 5-6 การค้าและบริการ และหน่วยย่อยที่ 7 ทัศนกรรมจึงอาจทำโดยสร้างแผนการสอนแผนที่แผนการสอนตั้งแต่หน่วยย่อยที่ 1-7 ในหลักสูตรเดิม ได้</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกลักษณะสำคัญของแหล่งจำหน่ายสินค้า</p> <p>2. เลือกแหล่งจำหน่ายสินค้าที่จะไปซื้อสินค้าได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการซื้อ</p>	<p>แหล่งจำหน่ายสินค้ามีหลายประเภทแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในด้านสภาพของสถานที่ ประเภทของสินค้าที่จำหน่าย การจัดวางสินค้า การบริการของผู้ขาย และลักษณะของการซื้อขาย การพิจารณาแหล่งจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการซื้อจะช่วยให้ได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้านั้น</p>	<p><u>แหล่งจำหน่ายสินค้า</u></p> <p>1. ลักษณะสำคัญของแหล่งจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ</p> <p>1) ตลาดสด</p> <p>2) ตลาดขายส่ง</p> <p>3) ซูเปอร์มาร์เก็ต</p> <p>4) ร้านขายของชำ</p> <p>5) ร้านขายของเก่า</p> <p>6) หาบเร่ แผงลอย</p> <p>7) สหกรณ์ผู้บริโภค</p> <p>8) ห้างสรรพสินค้า</p> <p>9) ตลาดนัด</p> <p>2. การเลือกแหล่งจำหน่ายสินค้า</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ตรงกับเนื้อหาบางส่วนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.4 หน้าที่ 5 การพินิจพิจารณา หน้าที่ 5 การค้าขายแลกเปลี่ยน เนื้อหาข้อ 2) ตลาด พ่อค้า และพ่อค้าคนกลาง และ 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการซื้อขายแลกเปลี่ยน การบูรณาการสามารถทำได้โดยการสร้างแผนการสอนแทนที่หลักสูตรเดิม</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคาดหวัง	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
<p>1. ยกตัวอย่างบริการในชุมชนที่รัฐและเอกชนเป็นผู้จัด</p> <p>2. บอกประโยชน์และวิธีให้บริการที่จัดขึ้นในสังคม</p> <p>3. เปรียบเทียบบริการประเภทเดียวกันที่รัฐและเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ</p> <p>4. บอกบทบาท วิธีการปฏิบัติต่อกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้ให้บริการ</p> <p>5. บอกวิธีการเลือกใช้บริการที่สามารถให้บริการที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสม</p>	<p>บริการที่จัดขึ้นในสังคมมีหลายประเภท การรู้จักเลือกใช้บริการได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและสภาพเศรษฐกิจ ย่อมช่วยให้ได้รับประโยชน์คุ้มค่า</p>	<p><u>การใช้บริการของชุมชน</u></p> <p>1. ประเภทของบริการในชุมชน</p> <p>1) บริการที่รัฐเป็นผู้จัด เช่น การศึกษา, สาธารณสุข, สาธารณูปโภค, บริการสังคม</p> <p>2) บริการที่เอกชนดำเนินการเพื่อการค้า</p> <p>- บริการเปิดตลาด</p> <p>- บริการซ่อมแซม</p> <p>2. ประโยชน์และวิธีใช้บริการที่ชุมชนจัด</p> <p>3. บทบาทและความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการและผู้ให้บริการ</p> <p>4. การเลือกใช้บริการ</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 ชุมชนของเรา แผ่นที่ 3 บุคคลผู้ให้บริการในชุมชน เนื้อหาข้อ 2 และ 3 เกี่ยวกับแหล่งบริการในชุมชน ประโยชน์ของแหล่งบริการและบทบาทของประชาชนในการให้ความร่วมมือกับให้บริการในชุมชน จึงสามารถบูรณาการได้โดยการสร้างแผนการสอนแทนที่ในส่วนที่เนื้อหาตรงกัน</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกความหมายของผู้บริโภค ผู้ผลิตสินค้า ผู้ให้บริการ</p> <p>2. บอกบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ของผู้บริโภค ผู้ผลิต สินค้าและผู้ให้บริการ</p> <p>3. ระบุได้ว่าอาชีพใดเป็นผู้ผลิต อาชีพใดเป็นผู้ให้บริการ</p> <p>4. ยกตัวอย่างประเภทของรายได้ ที่บุคคลได้รับจากการประกอบอาชีพต่าง ๆ</p> <p>5. ระบุสิ่งที่มีส่วนต่อการกำหนด รายได้ของบุคคล</p>	<p>บทบาทของผู้บริโภคในระบบ เศรษฐกิจที่สำคัญ แบ่งได้ 2 สถานะ คือ ผู้บริโภคและผู้ผลิต</p> <p>บุคคลทุกเพศทุกวัยจะมีสถานะ เป็นผู้บริโภค แต่จะมีบางคนเท่านั้น ที่เป็นผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ให้บริการ</p> <p>อาชีพของผู้บริโภคในสังคม บางอาชีพจัดเป็นผู้ผลิต และบางอาชีพเป็นผู้ให้บริการ การประกอบอาชีพเป็นวิธีการเพื่อให้มีรายได้สำหรับใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ตนเองผลิตขึ้นเองได้</p> <p>รายได้จากการประกอบอาชีพ ได้แก่ ค่าจ้าง ผลกำไร ดอกเบี้ย</p>	<p>บทบาทของบุคคลในระบบเศรษฐกิจ</p> <p>1. สถานะของบุคคลในระบบเศรษฐกิจ</p> <p>2. บทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์ของบุคคลในสถานะต่าง ๆ</p> <p>3. อาชีพของผู้บริโภคในชุมชน</p> <p>4. ลักษณะของรายได้ที่บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ได้รับ</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 ชุมชนของเรา แผนที่ 2 สภาพความเป็นอยู่ของชุมชน เนื้อหาเกี่ยวกับ อาชีพและเศรษฐกิจในชุมชน ผลผลิต แหล่งทรัพยากร และรายได้ของประชาชน การบูรณาการทำได้โดยการสร้างแผนการสอนบูรณาการบริโภคนศาสตร์ศึกษาแทนที่ในส่วนที่มีเนื้อหาตรงกัน</p>

2. การตัดสินใจของผู้บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. อธิบายผลดี ผลเสีย ของการ ถือตามค่าโฆษณา	การโฆษณาและการส่งเสริมการ ขายเป็นตัวกระตุ้นความต้องการ ของผู้บริโภคที่รุนแรงที่สุดในขณะนี้	อิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ บริโภค	เนื้อหาและความคิดรวบยอดใน เรื่อง สามารถบูรณาการเข้าไปใน กลุ่มทักษะ ภาษาไทย ชั้น ป.3 บทที่ 9 และ 11 จุดประสงค์ให้ ฟังเรื่อง ที่กำหนดให้แล้ว สามารถแยกข้อเท็จ จริงได้ โดยการปรับกิจกรรมการ เรียนการสอน นำเอาโฆษณาและ การส่งเสริมการขาย ในสื่อต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มาให้ นักเรียน ฟัง อ่าน ศึกษาวิเคราะห์ เนื้อหา ข้อเท็จจริงจากสิ่งที่ได้อ่าน และฟัง และการวิจารณ์ แสดงความ คิดเห็นต่อสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง เป็นต้น
2. อธิบายผลดี ผลเสีย ของการ ซื้อสินค้าในช่วงที่มีการลดราคา แถม แจก และชิงรางวัล	การโฆษณาและการส่งเสริมการ ขายเป็นตัวกระตุ้นความต้องการ ของผู้บริโภคที่รุนแรงที่สุดในขณะนี้ การรู้เท่าทันกลวิธีของโฆษณาและ การส่งเสริมการขายจะช่วยให้ผู้ บริโภคได้รับประโยชน์จากการตก เป็นเหยื่อ	1. สิ่งกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิด ความต้องการซื้อ - การโฆษณา - การส่งเสริมการขาย	
3. อธิบายอิทธิพลของการโฆษณา และการส่งเสริมการขายที่มีต่อ พฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภค	การโฆษณาและการส่งเสริมการ ขายเป็นตัวกระตุ้นความต้องการ ของผู้บริโภคที่รุนแรงที่สุดในขณะนี้ การรู้เท่าทันกลวิธีของโฆษณาและ การส่งเสริมการขายจะช่วยให้ผู้ บริโภคได้รับประโยชน์จากการตก เป็นเหยื่อ	2. วิธีการและเทคนิคของการ โฆษณาและการส่งเสริมการ ขาย	
		3. อิทธิพลของโฆษณาและการส่งเสริม การขายที่มีต่อผู้บริโภค	
		4. การสำรวจโฆษณาและการส่งเสริม การขาย	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. ระบุข้อมูลที่สามารถหาได้จาก จลจล</p> <p>2. บอกสาระสำคัญของข้อมูล เกี่ยวกับสินค้าที่อยู่ในคู่มือ การใช้</p> <p>3. บอกสาระของข้อมูลเกี่ยวกับ สินค้าที่ได้จากรายงานตลาด</p> <p>4. บอกแหล่งของข้อมูลเกี่ยวกับ สินค้าต่าง ๆ ที่ต้องการทราบ ได้</p> <p>5. ใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ให้ เป็นประโยชน์ในการซื้อและ ใช้สินค้า</p>	<p>การแสวงหาข้อมูลของสินค้าจาก แหล่งต่าง ๆ ช่วยให้ผู้บริโภค สามารถตัดสินใจและใช้สินค้า ได้อย่างฉลาดรอบคอบ</p>	<p>ข้อมูลสำหรับผู้บริโภค</p> <p>1. แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า</p> <p>1) จลจล</p> <p>2) คู่มือการใช้</p> <p>3) รายงานตลาด</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้สามารถบูรณาการเข้าไปในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยวิธีการปรับกิจกรรม และการเพิ่ม ดังนี้</p> <p>การเพิ่ม โดยเพิ่มเนื้อหาและความคิดรวบยอดนี้เข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3-4</p> <p>หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน หน่วยที่ 2</p> <p>เนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกและดูแลของใช้ส่วนตัว</p> <p>การปรับกิจกรรม นำจลจลสินค้า คู่มือการใช้ และรายงานตลาดที่มีใน หนังสือพิมพ์ มาให้นักเรียนศึกษา และสรุปสาระที่ได้จากการอ่าน ซึ่ง ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาระยะทางภาษา และได้ความคิดรวบยอดตามหลักสูตร บริโภคศึกษาด้วย</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. ยกตัวอย่างอาหารสำเร็จรูป และอาหารกึ่งสำเร็จรูปที่นิยมรับประทานในปัจจุบัน</p> <p>2. บอกหลักการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูป</p> <p>3. บอกหลักการเลือกซื้ออาหารกึ่งสำเร็จรูป</p> <p>4. เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของการปรุงอาหารเองและการซื้ออาหารสำเร็จรูป</p> <p>5. รวบรวมรายชื่อสารปรุงแต่งอาหารที่พบว่ามีผลข้างเคียงต่อสุขภาพและเลือกซื้อสำเร็จรูป</p>	<p>อาหารสำเร็จรูปและอาหารกึ่งสำเร็จรูป ช่วยให้ผู้บริโภคได้รับความสะดวก แต่มีข้อเสียในด้านราคา ความสะอาดและการเจ็บป่วยที่อาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพจึงต้องระมัดระวังในการเลือกซื้อ</p>	<p><u>การเลือกซื้อสินค้า</u></p> <p>1. อาหาร</p> <p>1) อาหารสำเร็จรูป</p> <p>2) อาหารกึ่งสำเร็จรูป</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอด</p> <p>เรื่องตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3-4 หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต หน่วยย่อยที่ 1 ตัวเรา แผนกที่ 1. อาหาร เนื้อหา การเลือกซื้ออาหาร ที่มีคุณค่า ราคาประหยัด การบูรณาการจึงทำได้โดยสร้างแผนการสอนแทนที่แผนการสอนเดิม</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. ยกตัวอย่างเครื่องดนตรีที่นักเรียน สามารถอธิบายได้ 2. เปรียบเทียบราคา คุณค่า และข้อดี ข้อเสียการเลือกซื้อ เครื่องดนตรีต่าง ๆ 3. บอกวิธีทำเครื่องดนตรีอย่าง ง่าย ๆ และนำไปปฏิบัติได้	แต่ละสังคมมีความนิยมในการ เลือกเครื่องดนตรีแตกต่างกัน การ รู้จักเลือกเครื่องดนตรีอย่างเหมาะสม สัมกับวัยโดยคำนึงถึงประโยชน์ ความประหยัดและผลกระทบต่อทาง เศรษฐกิจในระดับประเทศ ย่อม เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนและสังคม โดยส่วนรวม	2. เครื่องดื่ม 1) ประเภทของเครื่องดื่ม - เครื่องดื่มบรรจุขวด - น้ำผลไม้ - ชา กาแฟ 2) หลักการเลือกเครื่องดื่ม 3) การทำเครื่องดื่มอย่างง่าย ๆ	เนื้อหาและความคิดรวบยอด เรื่องตรงกันกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ การชีวิต ชั้น ป.3-4 หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต หน่วยย่อยที่ 1 ตัวเรา แผน 1 อาหาร เนื้อหา การเลือกซื้อ อาหารที่มีคุณค่า ราคาประหยัด การบูรณาการจึงทำได้โดยสร้างแผน การสอนแทนที่ในแผนการสอนเดิม

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกหลักเกณฑ์ในการเลือก เครื่องที่มีคุณภาพ 2. บอกวิธีการตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องเขียนชนิดต่าง ๆ 3. เปรียบเทียบคุณภาพและราคา ของเครื่องเขียนชนิดเดียวกัน หลาก ๆ ยี่ห้อก่อนตัดสินใจซื้อ	การรู้จักเลือกซื้อเครื่องเขียน อย่างเหมาะสม จะช่วยประหยัด และได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3. เครื่องเขียน 1) หลักการเลือกซื้อเครื่อง เขียนที่ประหยัด - คินสอ - คินสอสี - ไม้บรรทัด - ยางลบ เป็นต้น 2) การทดสอบสินค้า	ความคิดรวบยอดในเรื่องหลัก การซื้อ ^๕ นักเรียนได้มีประสบการณ์ แล้วจาก 2 เรื่องที่ผ่านมา แต่ในหัว ข้อนี้ได้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับ การทดสอบ สินค้าเข้ามาด้วย จึงเป็นเรื่อง ใหม่ การบูรณาการทำได้โดยจัดทำ เป็นแผนการสอนเพิ่มเข้าไปในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ^๕ ชั้น ป.3 หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน ^๕ แผนที่ 2 เนื้อหาเกี่ยวกับการเลือก และดูแล ของใช้ส่วนตัว

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
<p>1. ระบุประเภทของสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่อ่านในชีวิตประจำวัน</p> <p>2. บอกแหล่งของหนังสือที่ต้องการใช้</p> <p>3. เลือกวิธีที่จะสนองความต้องการหนังสือที่ต้องการใช้โดยไม่มีเสียเงินซื้อหรือเสียน้อยกว่าซื้อของใหม่</p> <p>4. บอกหลักการใช้นั่งอ่าน และปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	<p>มีวิธีการหลายวิธีที่ผู้บริโภคจะได้อินค้าที่ต้องการมาใช้โดยไม่จำเป็นต้องซื้อของใหม่ที่มีราคาแพง แต่ยังคงได้รับประโยชน์จากการใช้ไม่แตกต่างกัน การรู้จักใช้นั่งอ่านอย่างถูกต้อง จะช่วยให้ใช้ต้นทุน สามารถนำไปขายใหม่ หรือแลกเปลี่ยนเป็นของใช้อย่างอื่นได้</p>	<p>4. หนังสือแบบเรียน นิทาน นวนิยาย วารสาร นิตยสาร</p> <p>1) ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่อ่านในชีวิตประจำวัน</p> <p>2) แหล่งของหนังสือประเภทต่าง ๆ และวิธีการได้หนังสือมาอ่าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้านขายหนังสือ - ร้านขายหนังสือเก่า - ร้านเช่าหนังสือ - ห้องสมุด - การแลกเปลี่ยนหนังสือ - การรับช่วงจากญาติพี่น้อง <p>3) วิธีการใช้และถนอมหนังสือ</p>	<p>การบูรณาการในเรื่องนี้ ทำได้ในลักษณะเดียวกันกับหัวข้อที่ 3 (เครื่องเขียน) โดยสร้างเป็นแผนการสอนเพิ่มเติมเข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 3-4 หน้าที่ 2 ชีวิตในบ้าน เนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกและดูแลของใช้ส่วนตัว</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
<p>1. บอกได้ว่าสิ่งใดควรซื้อไม่ควรถือ หรือมุ่งให้เหตุผลได้</p> <p>2. สามารถวางแผนใช้จ่ายเงินส่วนตัว และนำไปปฏิบัติ</p> <p>3. บอกวิธีการที่จะได้สิ่งที่ต้องการโดยใช้จ่ายอย่างประหยัด</p>	<p>การรู้จักใช้จ่ายเงินที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์คุ้มค่าเป็น การประหยัดทรัพย์</p> <p>มีวิธีการหลายทางที่ผู้บริโภคสามารถสังเกตความต้องการ เกี่ยวกับการสินค้าและบริการ โดยใช้จ่ายอย่างประหยัด</p>	<p>การจัดการด้านการเงิน</p> <p>1. การวางแผนใช้จ่ายส่วนตัว</p> <p>2. การได้สิ่งที่ต้องการโดยใช้จ่ายอย่างประหยัด</p> <p>1) การรวมทุนกันซื้อ</p> <p>2) การแลกเปลี่ยน</p> <p>3) การแบ่งปัน</p> <p>4) การผลิตขึ้นเองโดยไม่ต้องซื้อ</p> <p>5) การรื้อของเก่า</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินในหลักสูตรประถมศึกษา ในช่วง ป.3-4 ขาดไปทั้ง ๆ ที่ในระดับ ป.1-2 ได้วางพื้นฐานไว้บ้างแล้ว ดังนั้น การบูรณาการจึงควรเพิ่มแผนการสอนในเรื่องนี้เข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 3-4 หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. สามารถใช้เวลาในช่วงวัน หนึ่ง ๆ และบอกได้ว่าเวลา ใดเป็นเวลาว่าง 2. บอกลักษณะงานหรือกิจกรรมที่ ทำในช่วงเวลาว่างพร้อมทั้ง ประโยชน์ที่ได้รับ 3. ใช้เวลาว่างปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และครอบครัว	การรู้จักใช้เวลาว่างทำกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ให้ประโยชน์ นอกจาก จะทำให้เกิดความเพลิดเพลินไม่ เหงาแล้ว ยังเป็นการพัฒนา และอาจมีรายได้จากการทำงาน หรือทำกิจกรรมนั้น	<u>การใช้เวลาว่าง</u> 1. ความหมายของเวลาว่าง 2. ประเภทและประโยชน์ของงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำใน เวลาว่าง - งานอดิเรก - กิจกรรมนันทนาการ 3. การวางแผนใช้เวลา	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่อง เรื่องการจัดการด้านเวลา พบว่า ไม่ มีอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษาในระดับ ชั้น ป. 3-4 จึงควรเพิ่มเข้าไป ไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 4 หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต หน่วย ย่อยที่ 1 ตัวเรา

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกประโยชน์ของน้ำในทางผลิตและการบริโภค</p> <p>2. สืบเสาะสภาพปัญหาของน้ำที่ใช้ในชุมชน</p> <p>3. บอกหลักการอนุรักษ์น้ำ และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน</p>	<p>น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการผลิตและการบริโภค การรู้จักใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า และรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด ปราศจากสารพิษและเชื้อโรค จะเป็นแนวทางที่จะช่วยพัฒนาสำหรับใช้ได้ตลอดไป</p>	<p>การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</p> <p>1. การอนุรักษ์น้ำ</p> <p>1) ประโยชน์ของน้ำในการผลิตและการบริโภค</p> <p>2) แหล่งน้ำในชุมชน</p> <p>3) สภาพและปัญหาของน้ำที่ชี้ (คุณภาพของน้ำ, การขาดแคลน, การใช้สิ้นเปลือง การปนเปื้อนของสิ่งสกปรก และสารพิษของแหล่งน้ำ)</p> <p>4) หลักการอนุรักษ์น้ำและแหล่งน้ำ</p> <p>5) บทบาทของคูบริโภคต่อการประหยัดน้ำดื่ม น้ำใช้</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ แขนงที่ 2 น้ำ เนื้อหาข้อ 4 และ 5 การใช้วัชราวมชาติ และการส่งวนรักษาน้ำ และผลเสียจากน้ำเน่า น้ำสกปรก การบูรณาการจึงสามารถทำได้โดยการแทนที่ หลักสูตรปริโกศศึกษาเข้าไปเป็นส่วน</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกความสำคัญของดิน 2. อธิบายสภาพและปัญหาของดินและการใช้ดินในชุมชน 3. บอกหลักการอนุรักษ์ดิน 4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดิน	ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อสรรพสิ่งมีชีวิตโดยเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย การใช้ดินอย่างถูกวิธี และช่วยกันบำรุงรักษาดินให้อุดมสมบูรณ์ จะช่วยพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม	2. การอนุรักษ์ดิน 1) ความสำคัญของดินต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต 2) สภาพและปัญหาของดินเสียโทรม (การปล่อยดินให้ว่าง การเหยียบย่ำดินและเค้นเมล็ดสนม, การหักกอกเหลือที่ไม่สามารถย่อยสลายลงในดิน, การใช้ปุ๋ยและการปลูกพืชที่ไม่เหมาะสมกับสภาพของดิน 3) หลักการอนุรักษ์ดิน 4) บทบาทของปุ๋ยโรคต่อ การอนุรักษ์ดิน	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ ตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ แผนที่ 1 ดิน เนื้อหาเกี่ยวกับการสงวนรักษาดิน การบูรณาการจึงสามารถทำได้โดยการแผนที่ หลักสูตรบริโภคศึกษาเข้าไปเป็นส่วนนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. ระบุสาเหตุที่ทำให้อากาศไม่บริสุทธิ์	กิจกรรมหลายอย่างทั้งในการผลิตและบริโภคมีส่วนทำให้เกิดอากาศไม่บริสุทธิ์ ทุกคนในสังคมจึงควรมีส่วนรับผิดชอบ โดยปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยแก้	3. การรักษาอากาศให้บริสุทธิ์ 1) สภาพและสาเหตุที่ทำให้อากาศไม่บริสุทธิ์	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องการรักษาอากาศให้บริสุทธิ์ตรงกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.4 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อม
2. ยกตัวอย่างพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่ทำให้อากาศไม่บริสุทธิ์	และค่อนข้างน้อยหาอากาศไม่บริสุทธิ์	2) แนวทางแก้ไขปัญหอากาศไม่บริสุทธิ์ในชุมชน	ตัวเรา หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อม
3. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอากาศไม่บริสุทธิ์	และค่อนข้างน้อยหาอากาศไม่บริสุทธิ์	3) บทบาทของผู้บริโภคต่อการแก้ปัญหอากาศไม่บริสุทธิ์	ทางกายภาพ แผนที่ 2 อากาศ เนื้อหากล่าวถึงสิ่งทำให้อากาศเสียและสาเหตุที่ทำให้อุณหภูมิของอากาศเปลี่ยนแปลง การบูรณาการจึงสามารถทำได้โดยการแทนที่หลักสูตรบริโภคนศาสตร์เข้าไปเป็นส่วน

4. การคุ้มครองผู้บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. อธิบายความหมายของคำว่า "สิทธิผู้บริโภค"	ความระมัดระวัง รู้เท่าทันในข้อ- มูล ข่าสารต่าง ๆ และสามารถ แสดงออกอย่างมีเหตุผลไม่ใช้ อารมณ์ เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ ถูกละเมิดสิทธิผลประโยชน์จะช่วยเหลือ ป้องกันและคลี่คลายปัญหา	<u>สิทธิและความรับผิดชอบของผู้ บริโภค</u> 1. การคุ้มครองสิทธิในด้านความ ปลอดภัยเกี่ยวกับอาหาร, สินค้า 1) สภาพความไม่ปลอดภัย 2) แนวทางการป้องกันและ แก้ปัญหา	เนื้อหาและความคิดรวบยอดใน เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ควรเพิ่มเข้าไป ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัว เรา หน่วยย่อยที่ 1 ชุมชนของเรา
2. ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบในฐานะผู้บริโภค			
3. บอกแนวทางปฏิบัติเมื่อประสบปัญหาไม่ได้รับความเป็นธรรม			
ถูกละเมิดสิทธิผลประโยชน์ ต่างๆ		3) บทบาทของผู้บริโภคในการ	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
4. แสดงออกอย่างมีเหตุผลในการ เรียกร้องและชดเชยความ เสียหาย		<p>คุ้มครองสิทธิของตน</p> <p>2. การคุ้มครองสิทธิในด้านข่าวสาร ข้อมูล</p> <p>1) บัญชีการโฆษณา, บัญชี จลาจล</p> <p>2) แนวทางการป้องกันและ แก้ไขปัญหา</p> <p>3) บทบาทของผู้บริโภคในการ คุ้มครองสิทธิของตน</p>	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
		<p>3. การคุ้มครองสิทธิในด้านการค้า</p> <p>เลือก</p> <p>1) ปัญหาการผูกขาดด้านราคา, การกำหนดราคาที่ไม่เป็นธรรม, การกักตุนสินค้า</p> <p>2) แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา</p> <p>3) บทบาทของผู้บริโภคในการคุ้มครองสิทธิของตน</p> <p>4. การเรียกร้องชดเชยค่าเสียหาย</p> <p>1) ปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อ การใช้สินค้าและบริการ</p>	<p>แนวทางการบูรณาการ</p> <p>เนื้อหาและความคิดรวบยอด</p> <p>เรื่องสิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภคเป็นเรื่องใหม่ ควรเพิ่มเข้าไปในหลักสูตรประถมศึกษา โดยวิธีการเพิ่มและการรับกิจกรรม</p> <p>การเพิ่ม ทำได้โดยการเพิ่มเข้าไปเป็นหน่วยย่อย หน่วยหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับ ป.3 หรือ ป.4 โดยหน่วยย่อยที่เพิ่มเข้าไปนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยที่ 4 ชาติไทย</p> <p>การปรับ ทำได้โดยการปรับกิจกรรม</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
		<p>2) วิธีการเรียกร่องชดเชย ความเสียหาย และการเสนอความคิดเห็นความต้องการของผู้บริโภคต่อผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าและบริการ, ข้อเสนอแนะและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>กรม การเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.3-4 หน้าที่ 8 ข่าวดูและเหตุการณ์ โดยนำข่าวเกี่ยวกับบทของตู้บริโภคซึ่งเกิดจากการถูกละเมิดสิทธิต่าง ๆ มาให้นักเรียนอ่าน ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ข่าวเพื่อเข้าใจเนื้อหา</p> <p>หรือการรับกิจกรรมในกลุ่มทักษะภาษาไทย บทที่ 14 จุดประสงค์ 1.14 และบทที่ 18 จุดประสงค์ 1.1 เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นจากข่าวและเหตุการณ์ เป็นต้น</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกความสำคัญของการรวมกลุ่มที่มีต่อการรักษาสีทธิผลประโยชน์ของผู้บริโภค</p> <p>2. ยกตัวอย่างกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของผู้บริโภคและจุดมุ่งหมายของกลุ่มเหล่านั้น</p> <p>3. จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาในห้องเรียน และเสนอกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มของตน</p> <p>4. บอกบทบาทและหน้าที่ของกลุ่มของตนและสมาชิกที่พึงมีต่อกลุ่ม</p>	<p>การรวมกลุ่มของผู้ที่มุ่งผลประโยชน์อย่างเดียวกัน ย่อมก่อให้เกิดพลังในการปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันทั้งระดับส่วนบุคคลและส่วนรวม</p>	<p>การรวมกลุ่มของผู้บริโภค</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสำคัญของการรวมกลุ่มของผู้บริโภค 2. ลักษณะและจุดมุ่งหมายของกลุ่มประเภทต่าง ๆ อาทิ สหกรณ์ผู้บริโภค, กลุ่มพิทักษ์ความสะอาดของโรงเรียน เป็นต้น 3. กิจกรรม และการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริโภค 4. บทบาท หน้าที่ของกลุ่มและสมาชิกที่พึงมีต่อกลุ่ม 	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.4 หน้าที่ 5 การทำหากิน หน้าที่ 8 การรวมกลุ่มและสหกรณ์ การบูรณาการจึงสามารถทำได้โดยการแทนที่หลักสูตรบริโภคศึกษาในส่วนที่เห็นว่าใกล้เคียงกัน</p>

สาระสำคัญของหลักสูตรบริหารศึกษาระดับชั้น ป.5-6

1. ผู้บริหารในระบบเศรษฐกิจ

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. ระบุได้ว่าพฤติกรรมบ่งชี้คือการบริหารโลก	การบริหารโลก คือการที่บุคคลใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ ในการสนองความต้องการด้านร่างกายและจิตใจ โดยอาศัยหลักสำคัญ คือการบริหารโลกเท่าที่จำเป็น	การบริหารโลก 1. ความหมาย ความสำคัญของการบริหารโลก 2. หลักการบริหารโลก	เนื้อหาและความคิดรวบยอดเรื่องการบริหารโลก และ การจัดทำงบประมาณในหลักสูตรบริหารศึกษามีความใกล้เคียงกับ แผนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 5 หน่วยที่ 5 การพำนักกิน หน่วยย่อยที่ 3 การบริหารโลก จึงควรจัดทำเป็นแผนการสอนเข้าแทนที่ในแผนนี้
2. ระบุได้ว่าสิ่งที่เป็นบริโกลเป็นสิ่งเป็นสินค้า สิ่งใดเป็นบริการ			
3. ระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นความต้องการที่จำเป็น สิ่งใดเป็นความต้องการที่ไม่จำเป็น พร้อมทั้งให้เหตุผลได้			
4. อธิบายความสำคัญของการบริหารโลกเท่าที่จำเป็น			
5. อธิบายหลักการบริหารโลกเท่าที่จำเป็น			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
<p>1. อธิบายความหมาย ความสำคัญของการผลิต</p> <p>2. อธิบายสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์บริการ</p> <p>3. บอกปัจจัยที่สำคัญในการผลิต และผลตอบแทนที่เจ้าของ ปัจจัยได้รบจากการผลิต สินค้าและบริการ</p> <p>4. เปรียบเทียบความแตกต่างของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ และผู้ผลิตที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อ</p>	<p>การผลิตเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสินค้าและบริการต่างๆ ในสังคม โดยเหตุที่ปัจจัยในการผลิตมีอยู่จำกัด ผู้ผลิตจึงต้องตัดสินใจว่า ปัจจัยที่มีอยู่จะใช้ในการผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตปริมาณเท่าไร จึงจะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ผลตอบแทนแบ่งไปให้เจ้าของ ปัจจัยในรูปแบบต่าง ๆ ผู้ผลิต จำต้องมีความรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจ เพื่อก่อให้เกิดการผลิต สินค้าและบริการที่ให้ประโยชน์ แก่ผู้บริโภคและสังคมอย่างแท้จริง</p>	<p><u>การผลิต</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมาย ความสำคัญของ การผลิต 2. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการผลิต 3. ปัจจัยในการผลิตและผลตอบแทนการผลิต 4. ความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต 	<p>ความคิดรวบยอดในเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ ควรจัดทำเป็นแผนการสอนเพิ่มเติมเข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้าที่ 5 การทำมาหากิน โดยจัดเป็นหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งในหน่วยที่ 5 นี้</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกความหมายของตลาด 2. ยกตัวอย่างของตลาดประเภทต่าง ๆ ได้ 3. บอกความหมายของภาวะตลาดและนำไปใช้ในการซื้อขายสินค้า 4. บอกความจำเป็นที่จะต้องมี การควบคุมตลาด และวิธี ที่ใช้ในการควบคุมตลาด 5. บอกปัจจัยที่ส่งเสริมการ ขยายตัวของตลาด 6. อธิบายบทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายในตลาด	ความคิดรวบยอด ความต้องการของผู้บริโภคและ ปริมาณสินค้าที่มีอยู่ในตลาดในแต่ละช่วงเวลาเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลต่อการขึ้นลงของราคาดินค้า ความเข้าใจเรื่องตลาดและติดตาม ความเคลื่อนไหวของภาวะตลาด จะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจ ในเรื่องการซื้อขายสินค้าได้อย่าง มีประสิทธิภาพ	การตลาด 1. ตลาด ภาวะตลาด และการ ควบคุมตลาด 2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการขายตัวของตลาด 3. บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายใน ตลาด	ความคิดรวบยอดในเรื่องนี้เป็น เรื่องใหม่ ควรจัดทำเป็นแผนการสอน เพิ่มเข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้าที่ 5 การ ท้าทายกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. ยกตัวอย่างสินค้าที่นิยมซื้อขายด้วยเงินผ่อน</p>	<p>ปัจจุบันการจำหน่ายสินค้าให้แก่ผู้บริโภคได้พัฒนาให้มีความสะดวกและสูงใจให้ผู้บริโภคอยากซื้อมากขึ้น ผู้บริโภคจำเป็นต้องศึกษาถึงความจำเป็นของสินค้านั้นต่อการดำเนินชีวิต ข้อดีข้อเสีย กำลังซื้อของตน เพื่อจะเลือกวิธีการซื้อสินค้าได้อย่างเหมาะสมและได้ประโยชน์สูงสุด</p>	<p><u>วิธีการซื้อขายสินค้า</u></p> <p>1. การซื้อแบบเงินสดและเงินผ่อน</p> <p>1) ลักษณะการซื้อขายด้วยเงินสด/เงินผ่อน</p> <p>2) หลักปฏิบัติในการซื้อสินค้าเงินผ่อน</p> <p>3) การคำนวณดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ย และราคาของสินค้าที่ซื้อด้วยเงินผ่อน</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดเรื่อง การซื้อแบบเงินสดและเงินผ่อน "และการทำให้ทรัพย์สินเพิ่มทุน" ในหลักสูตร บริโภคศึกษา มีความใกล้เคียงกับ เนื้อหาและความคิดรวบยอดในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน แผนที่ 2 เศรษฐกิจภายในครอบครัว จึงควรจัดทำเป็นแผนการสอนเข้ามทพที่นหลัก สูตรเดิมได้</p>
<p>2. บอกวิธีการปฏิบัติในการซื้อสินค้าแบบเงินสดและเงินผ่อน</p>			
<p>3. เปรียบเทียบราคาและประโยชน์ที่ได้รับจากการซื้อสินค้าแบบเงินสดและเงินผ่อน</p>			
<p>4. คำนวณดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ย และราคาของสินค้าที่ซื้อด้วยเงินผ่อน</p>			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกวิธีการคมนาคมขนส่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และข้อดีข้อเสียของการคมนาคมขนส่งแต่ละวิธี</p> <p>2. เลือกวิธีการคมนาคมขนส่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและให้เหตุผลในการเลือก</p> <p>3. อธิบายปัญหาการคมนาคมขนส่งแต่ละวิธีที่ก่อให้เกิดปัญหาค่าขนส่งและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน</p>	<p>การคมนาคมขนส่งในปัจจุบันมีได้หลายทาง เพื่อสนองความต้องการที่แตกต่างกันของบุคคล การเลือกวิธีการคมนาคมขนส่งอย่างเหมาะสมต้องคำนึงถึงทั้งในด้าน การสนองความต้องการของบุคคล และผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม-และสังคม</p>	<p><u>การใช้บริการ</u></p> <p>1. การใช้บริการคมนาคมขนส่ง</p> <p>1) การคมนาคมขนส่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางถนน - ทางน้ำ - ทางรถไฟ - ทางอากาศ <p>2) หลักการเลือกวิธีการคมนาคมขนส่งให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเงื่อนไขต่าง ๆ</p> <p>3) สภาพปัญหาการคมนาคมขนส่งที่สำคัญในชีวิตประจำวัน</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องการใช้บริการ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อที่ 1. การใช้บริการคมนาคมขนส่ง และ 2. การใช้บริการสื่อสาร มีความใกล้เคียงกับแผนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน่วยที่ 9 การสื่อสารและการคมนาคม จึงควรจัดทำเป็นแผนการสอนเข้าแทนหน่วยที่ 9 ทั้งหมดได้</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิควรวยอต	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกประเภท ประโยชน์ วิธีใช้และค่าใช้จ่าย ตลอดจนเงื่อนไขในการใช้วิธีการสื่อสารแต่ละวิธี 2. เลือกใช้วิธีการสื่อสารที่ตนเองความต้องการได้อย่างเหมาะสมและให้เหตุผลในการเลือกได้ 3. ใช้ระบบสื่อสารที่อยู่ในชุมชนได้อย่างถูกต้อง	การสื่อสารมีได้หลายทาง วิธีใช้ การสื่อสารบางวิธี ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยวางไว้เพื่อความสะดวกเร็วและประหยัด การเลือกวิธีสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ย่อมจะทำให้ได้รับประโยชน์อย่างคุ้มค่า	2. การใช้บริการสื่อสาร 1) การสื่อสารที่ใช้ในปัจจุบัน (จดหมาย, โทรเลข, โทรศัพท์, วิทยุ, โทรสาร, หนังสือพิมพ์, ปากต่อปาก) 2) ประโยชน์ วิธีใช้ และค่าใช้จ่ายของวิธีการสื่อสารแต่ละวิธี 3) หลักการเลือกวิธีการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเงื่อนไขต่าง ๆ	เนื้อหาและความคิควรวยอตในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 9 การสื่อสารและการคมนาคม จึงจัดทำเป็นแผนการสอนแทนที่หน่วยนี้ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. อธิบายบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริโภคที่มีต่อรัฐบาลและผู้ผลิต	ผู้บริโภค ผู้ผลิต และรัฐบาลต่างมีบทบาทและหน้าที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระบบเศรษฐกิจ ต่างฝ่ายจึงควรมีความรับผิดชอบและเกื้อกูลกัน	ความสัมพันธ์ของผู้บริโภค และรัฐบาล 1. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริโภค ในระบบเศรษฐกิจ 2. บทบาทและหน้าที่ของผู้ผลิตในระบบเศรษฐกิจ 3. บทบาทและหน้าที่ของรัฐบาล ในระบบเศรษฐกิจ	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ ควรบูรณาการด้วยการสร้างเป็นแผนการสอนเพิ่มเติม เข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 โดยทดแทนเนื้อหาในหน่วยที่ 4 หน่วยย่อยที่ 5 เนื้อหาถูกหมาย หน้าที่ และความรับผิดชอบของพลเมือง เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่ซ้ำกันในระดับชั้น ป.5 จึงไม่จำเป็นต้องนำมาสอนซ้ำอีกในระดับชั้น ป.6
2. อธิบายบทบาทหน้าที่ของ ผู้ผลิตที่มีต่อผู้บริโภคและรัฐบาล	ผู้บริโภค ได้รับค่าจ้างจากการทำงานให้แก่รัฐบาลหรือผู้ผลิต และใช้จ่ายเงินนมกลับคืนแก่ผู้ผลิตเพื่อซื้อสินค้าและบริการ ในขณะที่เดียวกันก็จ่ายคืนแก่รัฐในรูปแบบของภาษี		
3. อธิบายบทบาทหน้าที่ของ รัฐบาลที่มีต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต	ผู้ผลิต มีรายได้จากการขายสินค้า		

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>4.4.1.1</p> <p>4.4.1.2</p> <p>4.4.1.3</p> <p>4.4.1.4</p> <p>4.4.1.5</p> <p>4.4.1.6</p> <p>4.4.1.7</p> <p>4.4.1.8</p> <p>4.4.1.9</p> <p>4.4.1.10</p> <p>4.4.1.11</p> <p>4.4.1.12</p> <p>4.4.1.13</p> <p>4.4.1.14</p> <p>4.4.1.15</p> <p>4.4.1.16</p> <p>4.4.1.17</p> <p>4.4.1.18</p> <p>4.4.1.19</p> <p>4.4.1.20</p> <p>4.4.1.21</p> <p>4.4.1.22</p> <p>4.4.1.23</p> <p>4.4.1.24</p> <p>4.4.1.25</p> <p>4.4.1.26</p> <p>4.4.1.27</p> <p>4.4.1.28</p> <p>4.4.1.29</p> <p>4.4.1.30</p> <p>4.4.1.31</p> <p>4.4.1.32</p> <p>4.4.1.33</p> <p>4.4.1.34</p> <p>4.4.1.35</p> <p>4.4.1.36</p> <p>4.4.1.37</p> <p>4.4.1.38</p> <p>4.4.1.39</p> <p>4.4.1.40</p> <p>4.4.1.41</p> <p>4.4.1.42</p> <p>4.4.1.43</p> <p>4.4.1.44</p> <p>4.4.1.45</p> <p>4.4.1.46</p> <p>4.4.1.47</p> <p>4.4.1.48</p> <p>4.4.1.49</p> <p>4.4.1.50</p> <p>4.4.1.51</p> <p>4.4.1.52</p> <p>4.4.1.53</p> <p>4.4.1.54</p> <p>4.4.1.55</p> <p>4.4.1.56</p> <p>4.4.1.57</p> <p>4.4.1.58</p> <p>4.4.1.59</p> <p>4.4.1.60</p> <p>4.4.1.61</p> <p>4.4.1.62</p> <p>4.4.1.63</p> <p>4.4.1.64</p> <p>4.4.1.65</p> <p>4.4.1.66</p> <p>4.4.1.67</p> <p>4.4.1.68</p> <p>4.4.1.69</p> <p>4.4.1.70</p> <p>4.4.1.71</p> <p>4.4.1.72</p> <p>4.4.1.73</p> <p>4.4.1.74</p> <p>4.4.1.75</p> <p>4.4.1.76</p> <p>4.4.1.77</p> <p>4.4.1.78</p> <p>4.4.1.79</p> <p>4.4.1.80</p> <p>4.4.1.81</p> <p>4.4.1.82</p> <p>4.4.1.83</p> <p>4.4.1.84</p> <p>4.4.1.85</p> <p>4.4.1.86</p> <p>4.4.1.87</p> <p>4.4.1.88</p> <p>4.4.1.89</p> <p>4.4.1.90</p> <p>4.4.1.91</p> <p>4.4.1.92</p> <p>4.4.1.93</p> <p>4.4.1.94</p> <p>4.4.1.95</p> <p>4.4.1.96</p> <p>4.4.1.97</p> <p>4.4.1.98</p> <p>4.4.1.99</p> <p>4.4.1.100</p> <p>4.4.1.101</p> <p>4.4.1.102</p> <p>4.4.1.103</p> <p>4.4.1.104</p> <p>4.4.1.105</p> <p>4.4.1.106</p> <p>4.4.1.107</p> <p>4.4.1.108</p> <p>4.4.1.109</p> <p>4.4.1.110</p> <p>4.4.1.111</p> <p>4.4.1.112</p> <p>4.4.1.113</p> <p>4.4.1.114</p> <p>4.4.1.115</p> <p>4.4.1.116</p> <p>4.4.1.117</p> <p>4.4.1.118</p> <p>4.4.1.119</p> <p>4.4.1.120</p> <p>4.4.1.121</p> <p>4.4.1.122</p> <p>4.4.1.123</p> <p>4.4.1.124</p> <p>4.4.1.125</p> <p>4.4.1.126</p> <p>4.4.1.127</p> <p>4.4.1.128</p> <p>4.4.1.129</p> <p>4.4.1.130</p> <p>4.4.1.131</p> <p>4.4.1.132</p> <p>4.4.1.133</p> <p>4.4.1.134</p> <p>4.4.1.135</p> <p>4.4.1.136</p> <p>4.4.1.137</p> <p>4.4.1.138</p> <p>4.4.1.139</p> <p>4.4.1.140</p> <p>4.4.1.141</p> <p>4.4.1.142</p> <p>4.4.1.143</p> <p>4.4.1.144</p> <p>4.4.1.145</p> <p>4.4.1.146</p> <p>4.4.1.147</p> <p>4.4.1.148</p> <p>4.4.1.149</p> <p>4.4.1.150</p> <p>4.4.1.151</p> <p>4.4.1.152</p> <p>4.4.1.153</p> <p>4.4.1.154</p> <p>4.4.1.155</p> <p>4.4.1.156</p> <p>4.4.1.157</p> <p>4.4.1.158</p> <p>4.4.1.159</p> <p>4.4.1.160</p> <p>4.4.1.161</p> <p>4.4.1.162</p> <p>4.4.1.163</p> <p>4.4.1.164</p> <p>4.4.1.165</p> <p>4.4.1.166</p> <p>4.4.1.167</p> <p>4.4.1.168</p> <p>4.4.1.169</p> <p>4.4.1.170</p> <p>4.4.1.171</p> <p>4.4.1.172</p> <p>4.4.1.173</p> <p>4.4.1.174</p> <p>4.4.1.175</p> <p>4.4.1.176</p> <p>4.4.1.177</p> <p>4.4.1.178</p> <p>4.4.1.179</p> <p>4.4.1.180</p> <p>4.4.1.181</p> <p>4.4.1.182</p> <p>4.4.1.183</p> <p>4.4.1.184</p> <p>4.4.1.185</p> <p>4.4.1.186</p> <p>4.4.1.187</p> <p>4.4.1.188</p> <p>4.4.1.189</p> <p>4.4.1.190</p> <p>4.4.1.191</p> <p>4.4.1.192</p> <p>4.4.1.193</p> <p>4.4.1.194</p> <p>4.4.1.195</p> <p>4.4.1.196</p> <p>4.4.1.197</p> <p>4.4.1.198</p> <p>4.4.1.199</p> <p>4.4.1.200</p> <p>4.4.1.201</p> <p>4.4.1.202</p> <p>4.4.1.203</p> <p>4.4.1.204</p> <p>4.4.1.205</p> <p>4.4.1.206</p> <p>4.4.1.207</p> <p>4.4.1.208</p> <p>4.4.1.209</p> <p>4.4.1.210</p> <p>4.4.1.211</p> <p>4.4.1.212</p> <p>4.4.1.213</p> <p>4.4.1.214</p> <p>4.4.1.215</p> <p>4.4.1.216</p> <p>4.4.1.217</p> <p>4.4.1.218</p> <p>4.4.1.219</p> <p>4.4.1.220</p> <p>4.4.1.221</p> <p>4.4.1.222</p> <p>4.4.1.223</p> <p>4.4.1.224</p> <p>4.4.1.225</p> <p>4.4.1.226</p> <p>4.4.1.227</p> <p>4.4.1.228</p> <p>4.4.1.229</p> <p>4.4.1.230</p> <p>4.4.1.231</p> <p>4.4.1.232</p> <p>4.4.1.233</p> <p>4.4.1.234</p> <p>4.4.1.235</p> <p>4.4.1.236</p> <p>4.4.1.237</p> <p>4.4.1.238</p> <p>4.4.1.239</p> <p>4.4.1.240</p> <p>4.4.1.241</p> <p>4.4.1.242</p> <p>4.4.1.243</p> <p>4.4.1.244</p> <p>4.4.1.245</p> <p>4.4.1.246</p> <p>4.4.1.247</p> <p>4.4.1.248</p> <p>4.4.1.249</p> <p>4.4.1.250</p> <p>4.4.1.251</p> <p>4.4.1.252</p> <p>4.4.1.253</p> <p>4.4.1.254</p> <p>4.4.1.255</p> <p>4.4.1.256</p> <p>4.4.1.257</p> <p>4.4.1.258</p> <p>4.4.1.259</p> <p>4.4.1.260</p> <p>4.4.1.261</p> <p>4.4.1.262</p> <p>4.4.1.263</p> <p>4.4.1.264</p> <p>4.4.1.265</p> <p>4.4.1.266</p> <p>4.4.1.267</p> <p>4.4.1.268</p> <p>4.4.1.269</p> <p>4.4.1.270</p> <p>4.4.1.271</p> <p>4.4.1.272</p> <p>4.4.1.273</p> <p>4.4.1.274</p> <p>4.4.1.275</p> <p>4.4.1.276</p> <p>4.4.1.277</p> <p>4.4.1.278</p> <p>4.4.1.279</p> <p>4.4.1.280</p> <p>4.4.1.281</p> <p>4.4.1.282</p> <p>4.4.1.283</p> <p>4.4.1.284</p> <p>4.4.1.285</p> <p>4.4.1.286</p> <p>4.4.1.287</p> <p>4.4.1.288</p> <p>4.4.1.289</p> <p>4.4.1.290</p> <p>4.4.1.291</p> <p>4.4.1.292</p> <p>4.4.1.293</p> <p>4.4.1.294</p> <p>4.4.1.295</p> <p>4.4.1.296</p> <p>4.4.1.297</p> <p>4.4.1.298</p> <p>4.4.1.299</p> <p>4.4.1.300</p>	<p>ความคิดรวบยอด</p> <p>และบริการให้แก่ผู้บริโภคและรัฐบาล ในขณะที่วิทยกัมภายเงินคนแก่รัฐในรูปของภาษี คือแก่ผู้บริโภคในรูปของค่าจ้าง</p> <p>รัฐบาล มีรายได้จากภาษีที่ผู้บริโภคและผู้ผลิตจ่ายให้ โดยรัฐนำเงินภาษีมาดำเนินการจัดหาบริการต่างๆ ให้แก่ผู้บริโภคและผู้ผลิต ช่วยเหลือและส่งเสริมการผลิต และบริหารประเทศให้ก้าวหน้า</p>		

2. การตัดสินใจของผู้บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกความหมายของ "วิจักษณ์ของผู้บริโภค"	การคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองและส่วนรวมจากการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการนั้น ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อ	วิจักษณ์ของผู้บริโภค 1. ความหมาย 2. ความสำคัญ 3. การใช้วิจักษณ์ของผู้บริโภคในการตัดสินใจ	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องที่สามารถบูรณาการในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตร
2. บอกความสำคัญของผู้บริโภคต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค	เป็นวิธีการตัดสินใจที่มีเหตุผลและแสดงความรับผิดชอบของผู้บริโภคที่มีต่อสังคม		ประสบการณ์ศึกษา ได้หลายกลุ่มในลักษณะการปฏิบัติการ ดังนี้
3. สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่จะซื้ออย่างรอบคอบ			กลุ่มทักษะ คณิตศาสตร์ ใ้ผู้เรียนใช้ความรู้หลักการทางคณิตศาสตร์มาใช้ในการเปรียบเทียบราคาปริมาณของสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ
4. แสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้และคำนึงถึงผลกระทบที่ต่อสังคม			กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ในระดับ ป. 5 ตอนที่ 9 เรื่อง เหตุผลกับความยุติธรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาใช้เหตุผลพิจารณาผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจเลือกซื้อเลือกใช้บริการ และบริการ
5. ตัดสินใจได้ว่าควรซื้อสินค้าหรือบริการหรือไม่ด้วยเหตุผลอะไร			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกลักษณะและคุณภาพของสินค้าที่จะทดสอบได้</p> <p>2. บอกวิธีการและขั้นตอนในการทดสอบสินค้าและปฏิบัติได้</p> <p>3. บันทึกข้อมูลที่ได้จากาททดสอบและแปลความข้อมูลได้</p> <p>4. ตัดสินคุณภาพของสินค้าที่ทดสอบจากข้อมูลที่ได้รับรวมได้</p>	<p>ผู้บริโภคเป็นแหล่งของข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ โดยอาศัยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการรวบรวมและลงสรุปข้อมูล</p> <p>ความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลขึ้นกับการควบคุมวิธีการ สภาพ และเงื่อนไขของการทดสอบสินค้า</p> <p>ทุกครั้งให้เหมือนกัน</p>	<p><u>ข้อมูลสำหรับผู้บริโภค</u></p> <p>การทดสอบสินค้า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกณฑ์ลักษณะและคุณภาพของสินค้าที่ต้องการทดสอบ 2. วิธีการในการรวบรวมข้อมูล 3. การกำหนดสภาพและเงื่อนไขของการทดสอบสินค้า 4. การวิเคราะห์ผล และลงข้อสรุป 5. การอภิปรายผลการทดสอบ 	<p>ความคิดรวบยอดในเรื่องนี้สามารถสอดแทรกเข้าไปในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ค่อนข้างกว้างขวาง โดยการปรับกิจกรรมในแผนการสอนเดิม ดังนี้</p> <p>กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต</p> <p>หน่วยย่อยที่ 1 แผ่นที่ 6 สุขภาพของผู้บริโภค มีเรื่องการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมแก่การบริโภค ควรเสนอกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ออกแบบทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นอาหาร</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
			<p>กลุ่มทักษะ คณิตศาสตร์ ชั้น ป.5-6 ให้นักเรียนออกแบบการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียน เช่น วงเวียน ไม้โปรแทรกเตอร์ ไม้ฉาก เป็นต้น</p> <p>กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป. 5 - 6 ให้นักเรียนออกแบบการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องครัว หรือทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการเกษตร เป็นต้น</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกหลักการเลือกซื้อผักสด ผลไม้สดได้และระยะเวลาที่ ควรซื้อ	- ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์การเลือกผลิตภัณฑ์ อาหารต่าง ๆ จะช่วยให้ สามารถคัดเลือกอาหารที่มีคุณ ภาพดี ตามที่ต้องการ	การเลือกซื้อสินค้า 1. การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร 1) เกณฑ์การเลือกซื้ออาหาร ประเภทต่าง ๆ - ผัก ผลไม้ - เนื้อสัตว์ต่าง ๆ - อาหารบรรจุกระป๋อง - ผลิตภัณฑ์นม - อาหารแห้ง - สารปรุงแต่งอาหาร	เนื้อหาและความคิดรวบยอดใน เรื่องนี้ใกล้เคียงกับแผนการสอนใน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 5 หน้าที่ 1 หน้าที่ 1 แผน ที่ 6 สุขภาพของผู้บริโภคเนื้อหา หลัก การเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ เหมาะสมแก่การบริโภคและในกลุ่มการ งานพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน) เรื่อง ที่ 2 การเตรียมทำรายการอาหาร และการเลือกซื้ออาหาร จึงควรจัดทำ เป็นแผนการสอนแทนที่เข้าไปในแผน ดังกล่าวได้
2. บอกหลักการเลือกซื้อเนื้อ สัตว์ต่าง ๆ	- จลากลเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ของสินค้าและบริการ	2) การใช้ฉลากเป็นแหล่ง ข้อมูลในการซื้อผลิตภัณฑ์ อาหาร	
3. บอกหลักการเลือกซื้ออาหาร บรรจุกระป๋อง	- ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ บางอย่าง เราสามารถหาได้ ด้วยตนเอง		
4. บอกหลักการเลือกซื้ออาหาร ที่ทำจากผลิตภัณฑ์นม			
5. บอกหลักการเลือกซื้ออาหาร แห้ง			
6. บอกหลักการเลือกซื้อสาร ปรุงแต่งอาหารชนิดต่าง ๆ			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
7. บอกวิธีการที่จะตรวจสอบผลิตภัณฑ์อาหาร และสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง 8. เปรียบเทียบลักษณะคุณภาพราคาของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากฉลากของสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ		3) การทดสอบอาหาร	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. เลือกใช้ยาได้เหมาะสมกับอาการเจ็บป่วย</p> <p>2. บอกโทษของการใช้ยาไม่ถูกวิธี ใช้ยามากเกินจำเป็น</p> <p>3. บอกหลักการซื้อยาที่ถูกต้องเหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>4. บอกหลักการใช้อา การเก็บรักษา และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	<p>ยามทั้งชุดและโหมทอร่างกาย การรู้จักใช้ยา รักษาความเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นการประหยัดทรัพย์ และช่วยย่นใช้ชีวิตรอดภัย</p>	<p>2. การใช้ยา</p> <p>1) ประเภทของยาและการเลือกใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยาสกัดประจำบ้าน - ยาตำรับหลวง <p>2) หลักการใช้อา</p> <p>3) อันตรายของยาชุด</p> <p>4) หลักการซื้อยา</p> <p>5) การเก็บรักษา</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับเนื้อหาบางส่วนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 หน่วยที่ 1 หน่วยย่อยที่ 1 แผนท 6 สุขภาพของผู้บริโภค เนื้อหาเรื่อง หลักในการเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการทางสุขภาพที่ถูกต้องปลอดภัย จึงสามารถสร้างแผนการสอนเข้าแทนที่บางส่วนในแผนการสอนดังกล่าวได้</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
1. เลือกซื้อ เลือกใช้ เครื่อง สำอางที่จำเป็นต่อกิจวัตรประจำวัน 2. บอกหลักการเลือกซื้อ เครื่อง สำอางได้ 3. ใช้ฉลากเป็นแหล่งข้อมูลของ เครื่องสำอางที่จะซื้อ 4. เปรียบเทียบคุณภาพและราคา ของเครื่องสำอางก่อนตัดสินใจซื้อ 5. บอกหลักการใช้สิ่งอันตรายแทน การใช้เครื่องสำอางที่มีราคา แพง	การเลือกซื้อ เลือกใช้ เครื่อง สำอางได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ช่วยให้ได้รับประโยชน์ ประหยัด ค่าใช้จ่ายและปลอดภัยแก่สุขภาพ	3. การเลือกซื้อเครื่องสำอาง 1) ความหมาย และประเภท ของเครื่องสำอางที่เข้ามา ในชีวิตประจำวัน - เครื่องสำอางสำหรับ ผิวหนัง - เครื่องสำอางสำหรับผม - เครื่องสำอางสำหรับ ใบหน้า - เครื่องสำอางที่ใช้ใน ช่องปาก - เครื่องหอม	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 5-6 หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี หน่วยย่อยที่ 3 สารเคมี เรื่อง สบู่, ยาสระผม และผงซักฟอก ตั้งแต่งโครงสร้างแผนการสอนแทนที่ในแผนการสอนเดิม โดยจัดไว้ในชั้นเรียนหนึ่งหรือ แยกไว้ให้อยู่ในหนังสือระดับชั้นเหมือนโครงสร้างในหลักสูตรเดิม

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
		2) หลักการเลือกซื้อเครื่อง ส้ำอวาง 3) การตรวจสอบคุณภาพและ ราคาของเครื่องส้ำอวาง 4) อิทธิพลของโฆษณา การส่ง เสริมการขาย กลุ่มเพื่อน ี่มีต่อการเลือกซื้อเครื่อง ส้ำอวาง	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกลักษณะการแต่งกายที่</p> <p>2. บอกได้ว่าในโอกาสใด</p> <p>นักเรียนควรแต่งกายอย่างไร</p> <p>จึงจะเหมาะสม</p> <p>3. บอกหลักการเลือกซื้อเสื้อผ้า</p> <p>สำเร็จรูปได้</p> <p>4. บอกวิธีการชั่งรีดและเก็บ</p> <p>รักษาเสื้อผ้าที่มีเนื้อผ้า</p> <p>ชนิดต่าง ๆ ได้ และนำไป</p> <p>ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน</p>	<p>การเลือกใส่เสื้อผ้า เครื่องแต่ง</p> <p>กายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม</p> <p>ไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายเพิ่มเพื่อ</p> <p>อยู่ที่การรู้จักเลือกและการรู้จัก</p> <p>รักษาให้ใช้ได้ทนทาน</p>	<p>4. การเลือกเสื้อผ้าเครื่องแต่ง</p> <p>กาย</p> <p>1) การเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเสื้อผ้า (เนื้อผ้า แบบ การตัดเย็บ สี ลาย ราคา การชั่งรีด) - ข้อพิจารณาผู้สวมใส่ - ช่วงระยะเวลาที่ควรซื้อ <p>2) การชั่งรีดและเก็บรักษาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย</p> <p>3) การซ่อมแซมและดัดแปลงเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับเนื้อหาในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน) ชั้น ป.5-6 เรื่องที่ 3 เสื้อผ้าและการแต่งกาย จึงสามารถจัดทำเป็นแผนการสอนแทนที่เนื้อหาบางส่วนในแผน</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. เลือกซื้อเครื่องตกแต่งบ้าน จากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ และให้เหตุผลในการเลือกได้</p> <p>2. ประดิษฐ์ ช่อมแซมและรักษา เครื่องตกแต่งบ้านได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>- เครื่องตกแต่งบ้านผลิตได้ด้วยวัสดุหลายอย่าง การเลือกใช้วัสดุแบบใดควรคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งในด้านผู้บริโภค และผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จากทางเลือกในระยะยาว</p> <p>- การประดิษฐ์ ช่อมแซม และรักษา เครื่องตกแต่งบ้านอย่างถูกวิธีช่วย ให้ประหยัดรายจ่าย</p>	<p>5. การเลือกซื้อเฟอร์นิเจอร์</p> <p>1) หลักการเลือกซื้อเครื่องตกแต่งบ้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณาความจำเป็น โดยคำนึงถึงการซื้อ และการผลิตขึ้นเอง - การเลือกวัสดุที่ใช้ - รูปแบบและฝีมือการผลิต - การดูแลรักษา <p>2) การประดิษฐ์ ช่อมแซม และรักษาเครื่องตกแต่งบ้าน</p>	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ สามารถจัดทำเป็นแผนการสอนเห็นเข้าไปในกลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน) ชั้น ป.6 เรื่องที่ 1 การจัดบ้านและบริเวณบ้าน</p>

3. การจัดการกับทรัพยากร

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกความหมายและประโยชน์ของการทำงบประมาณได้ 2. แสดงวิธีการทำงบประมาณ การใช้จ่ายส่วนตัว และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 3. บอกวิธีการบันทึกรายรับ-รายจ่ายและนำวิธีการไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 4. จัดลำดับความสำคัญของรายการใช้จ่าย พร้อมทั้งให้เหตุผลว่าสำคัญอย่างไร	การกำหนดล่งหน้าถึงรายการใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็น และจัดแบ่งเงินที่มีอยู่สำหรับค่าใช้จ่ายในเรื่องนั้นอย่างเหมาะสม ช่วยให้เรามีเงินพอเพียงที่จะใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการได้	การจัดการด้านการเงิน 1. การจัดทำงบประมาณ 1) ความหมายและประโยชน์ของการทำงบประมาณ 2) วิธีการทำงบประมาณ ใช้จ่ายส่วนตัว 3) การจัดทำบันทึกการใช้จ่ายประจำวัน	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ใกล้เคียงกับเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 หน้าที่ 5 การทำมหากิน หน่วยย่อยที่ 3 การบริโภค จึงสามารถบูรณาการโดยการจัดทำเป็นแผนการสอนแผนที่ในแผนเรื่องการบริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. บอกวิธีการผสมทรัพยากรที่มีความมั่นคงและให้ผลตอบแทนสม่ำเสมอ 2. เปรียบเทียบผลตอบแทนที่จะได้รับจากการผสมทรัพยากรด้วยวิธีต่าง ๆ 3. วิเคราะห์ความจำเป็นในการเป็นหนี้ และบอกหลักการปลดปล่อยหนี้สินได้ 4. ยกตัวอย่างงานหรือกิจกรรมที่นักเรียนสามารถทำได้ เพื่อเป็นการประหยัดรายจ่ายและหารายได้เพิ่ม	การเพิ่มทุนทรัพย์มีได้หลายวิธี การรู้จักเลือกวิธีเพิ่มทุนทรัพย์ที่มีความมั่นคง ให้ผลตอบแทนที่สม่ำเสมอ เป็นการยกระดับฐานะทางครอบครัว	2. การทำให้ทรัพย์เพิ่มทุน 1) การสะสมทรัพย์โดยวิธีที่มีความมั่นคงปลอดภัย - ผากธนาคาร - ซื้อสลากออมสิน - ซื้อพันธบัตรของรัฐบาล 2) การไม่เป็นหนี้ 3) การสร้างงานให้กับตนเอง เพื่อประหยัดรายจ่าย และหารายได้เพิ่ม	ฟ้าแผนการสอนแบบแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้าที่ที่ 2 ชีวิตในบ้าน หน้าที่ย่อยที่ 2 เศรษฐกิจภายในครอบครัว

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิรวยยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
1. จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ และกำหนดระยะเวลาและช่วงเวลาในการทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม 2. จัดตารางการใช้เวลาในรอบสัปดาห์อย่างเหมาะสมและปฏิบัติได้ 3. บอกหลักการใช้เวลา 4. กำหนดหลักการใช้เวลาประจำวัน 5. วิเคราะห์ได้ว่านักเรียนใช้เวลาได้เหมาะสมหรือไม่	เวลาเป็นสิ่งที่เราสามารถกำหนดและจัดแบ่งไว้เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ผู้ที่รู้จักจัดเวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติได้ตรงตามที่กำหนดจะได้รับประโยชน์จากการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ	การจัดการด้านเวลา 1. การใช้เวลา 1) ความสำคัญของเวลา 2) หลักการใช้เวลา 3) การจัดเวลาสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงวันหนึ่งๆ 4) การบันทึกการใช้เวลา 5) การใช้เวลา	เนื้อหาและความคิรวยยอดใน "การจัดการด้านเวลา" ซึ่งประกอบด้วย 1. การใช้เวลา และ 2. การวางแผนงาน ใกล้เคียงกับเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน แผนการสอนที่ 3 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จึงควรสร้างเป็นแผนการสอนแทนที่เข้าไปในแผนเดิมดังกล่าว

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. สามารถวิเคราะห์งานย่อย ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของงาน หรือกิจกรรมที่จะทำ	งานหรือกิจกรรมหนึ่ง ๆ นั้น ประกอบด้วยงานย่อย ๆ หลาย งาน การจัดลำดับขั้นตอนของงาน	2. การวางแผนงาน	สร้างเป็นแผนการสอนแทนที่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้านแผนการสอนที่ 3 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. บอกลำดับขั้นตอนในการทำงานและกำหนดเวลาที่ใช้ในการทำงาน	งานใดควรทำก่อน งานใดทำทีหลัง กำหนดช่วงเวลาที่ชี้ในแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสม และ	1) ความหมายและความสำคัญของ การวางแผนงาน 2) วิธีการวางแผนงาน	
3. ปฏิบัติงานได้สำเร็จล่วงทันเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติตามเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด โดยรู้จักการปรับปรุงงานและ		
4. บอกผลเสียของการทำงานไม่ทันตามกำหนด	เร่งเวลาในแต่ละช่วงให้ทันกำหนด นอกจากจะช่วยให้งานสำเร็จลุล่วง		
	แล้วยังเป็นการประหยัดเวลาในการทำงาน		

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. ระบุปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนและบอกสาเหตุของปัญหาได้ 2. ระบุพฤติกรรมของตู้รีไซเคิลที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	กิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในการผลิตและบริโภคก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ตู้รีไซเคิลจึงควรมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาถึงบทบาทและพฤติกรรมการบริโภคที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 1) ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (สภาพและสาเหตุ) - น้ำเสีย - อากาศเป็นพิษ - เสียงกึ่งที่ก - การจราจรหนาแน่น - ความสกปรกของชุมชน - หาบเร่ แผงลอย 2) แนวทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	ความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ สามารถบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรประถมศึกษาทั้งทางการปรับกิจกรรมและโดยการเรียนรู้ การปรับกิจกรรม โดยนำข่าวและเหตุการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาให้นักเรียนศึกษา การอ่าน การสรุปเนื้อหา และการวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้น ป.5 ในบทที่ 4 และบทที่ 8 การเพิ่ม โดยการสร้างแผนการสอนเพิ่มเข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา
3. เสนอแนวทางที่ตู้รีไซเคิลจะมีส่วนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและนำไปปฏิบัติ 4. เสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบในชุมชนให้สาธารณชนทราบ 5. เสนอวิธีการตรงแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและนำวิธีการนั้นไปปฏิบัติ			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>1. บอกความหมายและความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>2. อธิบายความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>3. เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เรียบง่าย ประหยัด และพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ฟุ้งเฟ้อ และข้อดี ข้อเสียที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>4. เสนอวิธีการตรงค้เพื่อการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน</p>	<p>พฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ประหยัดและเรียบง่าย เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p>	<p>2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>1) ความหมาย ความสำคัญ ของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>2) ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรมการบริโภคและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>3) พฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เอื้อต่อการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>4) การตรงค้เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p>	<p>สามารถบูรณาการโดยการปรับกิจกรรมในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน้าที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน้าที่ 2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หน้าที่ 1) หิน หวาย แร่ธาตุ 2) ป่าไม้ และ 3) ชีวริเวณ โดยสอดแทรกความคิดรวบยอดในการอนุรักษ์ทรัพยากรดังกล่าว</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
1. บอกหลักการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านแต่ละชนิด 2. คำนวณราคาค่ากระแสไฟฟ้าของเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดต่างๆ ได้ 3. บอกข้อควรปฏิบัติเพื่อการประหยัดกระแสไฟฟ้าในบ้าน และนำไปปฏิบัติได้ 4. เสนอวิธีการตรงรงค์เพื่อประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนหรือชุมชน แล้วนำไปปฏิบัติ	การเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าให้เหมาะสมกับงาน และใช้อย่างถูกวิธี ย่อมช่วยให้ประหยัดกระแสไฟฟ้า และได้รับความสะอาดปลอดภัย	การประหยัดพลังงานไฟฟ้า 1) หลักการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน - วิทยุ โทรทัศน์ - ตู้เย็น - พัดลม เครื่องปรับอากาศ - เตารีด - เตาไฟฟ้า - หลอดไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ 2) การคำนวณราคาค่ากระแสไฟฟ้า 3) ข้อควรปฏิบัติเพื่อการประหยัดกระแสไฟฟ้าในบ้าน	เนื้อหาและความคิดรวบยอดในเรื่องนี้ตรงกับเนื้อหาบางส่วนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 6 หน้าที่ 6 พลังงานและสารเคมี หน้วยย่อยที่ 2 ไฟฟ้า เนื้อหา วิธีใช้กระแสไฟฟ้าอย่างประหยัด จึงสามารถสอดแทรกความคิดรวบยอดในเรื่องดังกล่าว โดยวิธีปรับกิจกรรม

4. การคุ้มครองผู้บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความรู้	ความดีความชอบ	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. อธิบายเหตุผลและความจำเป็นในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค	สภาพการผลิตและบริโภคในสภาพสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปในทางซับซ้อนมากขึ้น ผู้บริโภคเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะเสียเปรียบ รัฐจึงต้องให้ความคุ้มครองในสิทธิของบุคคลในฐานะผู้บริโภค เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการค้า เน้นชีวิตของบุคคลในสังคม ความตระหนักและรับผิดชอบของผู้บริโภคในสิทธิของตนจึงมีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของบุคคลและสังคม	สิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภค 1. ความจำเป็นต่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค 2. ความหมายและความสำคัญของสิทธิผู้บริโภค - สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้อง - สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือก - สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย - สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย	เนื้อหาและความดีความชอบในโครงการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นเรื่องใหม่ควรเพิ่มเข้าไปในหลักสูตรประถมศึกษา โดยแทนที่แผนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 5 กฎหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบของพลเมือง เนื่องจากเนื้อหาและความดีความชอบในหน่วยย่อยที่ 5 นี้ ซ้ำกันกับทงระดับ ป.5-6 ดังนั้น ในระดับ ป.6 จึงไม่จำเป็นต้องสอนซ้ำ ควรเพิ่มเนื้อหาและความดีความชอบใหม่	
2. บอกสาระสำคัญของสิทธิผู้บริโภคตาม พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522		3. ความรับผิดชอบของผู้บริโภค		
3. ระบุพฤติกรรมของผู้บริโภคที่แสดงการรับผิดชอบต่อตนเอง				

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
		<ul style="list-style-type: none"> - การแสวงหาข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ - เข้าใจถึงอิทธิพลที่กระตุ้นให้ซื้อ รู้จักการเลือกสินค้าด้วยความระมัดระวัง - สำรวจ ตรวจสอบ คุณภาพ ลักษณะของสินค้าก่อนซื้อ - ศึกษาจาก คู่มืออย่างระมัดระวัง - แหล่งที่ให้ความช่วยเหลือและวิธีเรียกร้อง ประเด็นประมวลค่าเสียหาย 	เข้ามาได้

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางการบูรณาการ
1. บอกบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่ดำเนินงานในด้าน การคุ้มครองผู้บริโภค 2. บอกความสำคัญของการรวมกลุ่มผู้บริโภคในการคุ้มครองสิทธิ 3. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มของ ผู้บริโภคในรูปแบบและลักษณะต่าง ๆ	- กิจกรรมของผู้บริโภคมีลักษณะ กว้างขวาง การให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคจึงกระจายไปอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ซึ่งดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่ที่กำหนดขึ้น - การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมีได้หลายแนวทาง ทุกแนวทาง	การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค 1. การคุ้มครองผู้บริโภคโดยรัฐ และมาตรการทางกฎหมาย บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการคุ้มครองผู้บริโภค - ส่นง. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค - ส่นง. มาตราฐานผลิตภัณฑ์	สามารถบูรณาการโดยการเพิ่มเข้าไปแทมที่ แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.6 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 5 กฎหมาย หน้าที่ และความรับผิดชอบของพลเมือง

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>4. บอกวิธีการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรม ผู้บริโภคในโรงเรียนและนำไปปฏิบัติ</p> <p>5. เสนอโครงการกิจกรรมของกลุ่ม/ชมรมผู้บริโภค และนำไปปฏิบัติ</p> <p>6. ระบุพฤติกรรมของผู้บริโภคที่แสดงถึงความรู้สึกห่วงใย และรับผิดชอบต่อสิทธิของตน</p>	<p>มีความคิดรวบยอด</p> <p>ส่วนมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับ ผู้บริโภคเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวทางต่าง ๆ และสามารถเลือกแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และเข้าไปมีบทบาทต่อการกำหนดแนวทางนโยบายในการคุ้มครองสิทธิของตน</p>	<p>อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการป้องกันการผูกขาดและค้ำกำไรเกินควร - กองวัตถุมีพิษ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - คณะกรรมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร 	<p>แนวทางบูรณาการ</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
<p>7. สนใจและติดตามข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนสนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริโภค</p>		<p>2. การรวมกลุ่มของผู้บริโภค</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมผู้บริโภคในโรงเรียน - การบริหารและการดำเนินงานของกลุ่ม/ชมรมผู้บริโภค - บทบาทและกิจกรรมของกลุ่มในการคุ้มครองผู้บริโภค <p>3. ผู้บริโภคคุ้มครองตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความจำเป็นในการพึ่งพิงตนเอง - แนวทางและหลักสำคัญในการคุ้มครองตนเอง - ข่าวสารของผู้บริโภค 	<p>เนื้อหาและความคิดรวบยอดเรื่อง การรวมกลุ่มของผู้บริโภค ใกล้เคียงกับเรื่องการรวมกลุ่มและสหกรณ์ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5-6 จึงสามารถบูรณาการโดยการปรับกิจกรรมในแผนการสอนเดิม และให้ศึกษาปฏิบัติจริงในโครงการสหกรณ์ร้านค้า และการรวมทุนเพื่อจัดหาวัสดุศึกษาในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง</p> <p>สามารถบูรณาการโดยการปรับกิจกรรมในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5-6 หน้าที่ 5 หน่วยย่อยที่ 4 การรวมกลุ่มและสหกรณ์</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	แนวทางบูรณาการ
1. อธิบายสาระสำคัญของการทำงาน สัตว์ต่าง ๆ ได้ 2. บอกหลักการที่ควรปฏิบัติก่อนซื้อ สินค้าหรือรับบริการที่ต้อง เข้าทำสัตวแพทย์กันตาม กฎหมาย 3. บอกหลักการปฏิบัติภายหลัง ทำสัตวแพทย์แล้ว	การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ของผู้บริโภคบางอย่างจำเป็นต้อง เข้าทำสัตวแพทย์กันตามกฎหมาย ผู้บริโภคจึงควรมีความรู้ ความเข้าใจ ทางกฎหมายและรู้หลักการ ปฏิบัติจึงจะสามารถรักษาสีทธิและ ความเป็นธรรมที่ควรจะได้รับไว้ได้	กฎหมายที่ผู้บริโภคควรราย 1. สัตวแพทย์ชื่อยาย 2. สัตวแพทย์ชาย 3. สัตวแพทย์เข้าทรัพย์สิน 4. สัตวแพทย์เข้าชื่อ 5. สัตวแพทย์คุม	สามารถบูรณาการโดยการเพิ่ม เข้าไปในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิต ชั้น ป.5 หน้าที่ 4 ชาติไทย หน้าที่ 5 กฎหมาย หน้าที่ ความ รับผิดชอบของพลเมือง

ข้อเสนอแนะการนำหลักสูตรไปใช้

1. ลักษณะของการนำไปใช้

การบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศึกษาเข้าไปในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นวิธีที่มีทางเป็นไปได้ที่สุดเพราะสามารถทำได้โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด การนำหลักสูตรบริโภคนศึกษาไปบูรณาการเข้ากับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในทุกกลุ่มประสบการณ์ ทำได้ 3 วิธี คือ

1) การเพิ่ม หมายถึง การนำเนื้อหาสาระในหลักสูตรบริโภคนศึกษาที่สร้างขึ้นซึ่งไม่ปรากฏว่ามีอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เพิ่มเข้าไปในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

2) การแทนที่ หมายถึง การนำเนื้อหาสาระในหลักสูตรบริโภคนศึกษาเข้าไปแทนที่จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในส่วนที่มีความคล้ายคลึงกัน

3) การปรับ หมายถึง การแก้ไขและเพิ่มเติม จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ซึ่งยังไม่สมบูรณ์ให้มีความสมบูรณ์ขึ้นตามจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรบริโภคนศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้อเสนอแนะในการบูรณาการบริโภคนศึกษาเข้าไปในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ มีดังนี้

ก. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้

1. ภาษาไทย จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 คือการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทักษะทางภาษาของผู้เรียน ในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การสื่อสาร และช่วยในการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ผู้สอนจึงสามารถที่จะนำเนื้อหาของหลักสูตรบริโภคนศึกษาและปัญหาต่าง ๆ ในด้านการบริโภคที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มาเป็นสื่อกลางในการฝึกทักษะทางภาษา ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้

ในด้านการฟัง ให้ผู้เรียนฟังการโฆษณาสินค้าและบริการ ตลอดจนข่าวเกี่ยวกับผู้บริโภคทางวิทยุและโทรทัศน์เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการวิเคราะห์สาระและข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากโฆษณาและข่าว จัดให้มีการบรรยายอภิปรายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบริโภคนศึกษา โดยเชิญวิทยากรมาพูดหรือให้ผู้เรียนในชั้นพูดเอง

ในด้านการพูด ให้ผู้เรียนฝึกทักษะการพูดต่าง ๆ อาทิ การเล่าประสบการณ์ พูดอภิปราย โต้เถียง สนทนา อ่านเรื่องราว กล่าวรายงาน ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นใน เรื่องราวที่เกี่ยวกับปัญหาของผู้บริโภคในชุมชนเมือง

ในด้านการอ่าน ให้ผู้เรียนฝึกการอ่านคำศัพท์และเรื่องราวที่เกี่ยวกับบริโภคศึกษา เช่น การอ่านโฆษณาที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และป้ายโฆษณาที่ติดตามสถานที่ต่าง ๆ การ อ่านฉลาก การอ่านข่าวของผู้บริโภคในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ในด้านการเขียน ให้ผู้เรียนฝึกเขียนจดหมายร้องเรียน เช่น เขียนจดหมายไปยัง ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายเพื่อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน มีการปลอมแปลง หรือ เพื่อส่งคืนสินค้าที่ไม่ตรงตามความต้องการ เป็นต้น เขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์แสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของผู้บริโภคที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อส่วนรวม ฝึกการเขียน คำขวัญหรือรณรงค์ปัญหาของผู้บริโภค เช่น คำขวัญเชิญชวนในการประหยัดพลังงาน คำขวัญเชิญชวนให้ งดสูบบุหรี่ คำขวัญเชิญชวนให้ช่วยกันรักษาความสะอาด คำขวัญเชิญชวนปลูกต้นไม้ เป็นต้น ฝึกการ เขียนเรื่อง เช่น การเขียนเรียงความเรื่อง มลภาวะในชุมชนเมือง เขียนบทความแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาต่าง ๆ ของผู้บริโภค เช่น การนำรถประจำทางแบบใหม่มาใช้ใน กรุงเทพมหานคร การแพร่ระบาดของอาหารฟาสต์ฟู้ด เป็นต้น ฝึกการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ เกี่ยวกับการสั่งซื้อ สั่งจองสินค้าและบริการ และการเขียนสัญญาซื้อขายต่าง ๆ เป็นต้น

การแสดง ให้ผู้เรียนนำทักษะทางภาษาไทยไปใช้ในการแสดงอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงละคร การเล่นหุ่นกระบอก การจัดนิทรรศการ โดยมีเนื้อหาของ บริโภคศึกษา

2. คณิตศาสตร์ พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่สอนในระดับประถมศึกษา เช่น จำนวนนับ การคิดคำนวณ การชั่ง การตวง การวัด การหาปริมาตร ตลอดจนการดูเวลา เป็นความรู้และ ทักษะที่ใช้อยู่เสมอสำหรับผู้บริโภคในฐานะเครื่องมือในการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการ เพื่อใช้ในการตัดสินใจคัดเลือกสินค้าและบริการ ก่อนตัดสินใจซื้อ ดังนั้นเนื้อหาและความ คิดรวบยอดทางบริโภคศึกษาจึงสามารถสอดแทรกเข้าไปในการฝึกฝนทักษะทางคณิตศาสตร์เหล่านี้ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความคิดรวบยอดในเรื่องจำนวนนับและตัวเลข สามารถสอดแทรกความเข้าใจใน เรื่องค่าของเงิน การแจบนับสินค้า เป็นต้น

ความคิดรวบยอดในเรื่องการคำนวณ สามารถใช้ทักษะนี้ในการคำนวณเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ คือ ราคาของสินค้า เงินทอน ดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ย กวาโร ขาดทุน ต้นทุนของสินค้า ข้อมูลจากการคิดคำนวณเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจในการซื้อสินค้า การใช้จ่าย การลงทุน การเก็บออมเงิน เป็นต้น

ความคิดรวบยอดเรื่องการชั่งและมาตราวัดต่าง ๆ สามารถใช้ความรู้และทักษะดังกล่าวในการตรวจสอบสินค้า การเปรียบเทียบสินค้า

ความคิดรวบยอดเรื่องเวลา สามารถสอดแทรกทัศนคติในด้านการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เปิดโอกาสให้ผู้สอนเพิ่มคุณลักษณะและประสบการณ์ในการนำหลักการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันให้แก่ผู้เรียนอยู่แล้ว โดยกำหนดแบบฝึกเกี่ยวกับโจทย์ปัญหาหลังการสอนหลักการทางคณิตศาสตร์ในเรื่องนั้น ๆ ผู้สอนจึงสามารถสอดแทรกเนื้อหาบริบทศึกษาเข้าไปในโจทย์ปัญหาเพื่อฝึกฝนทักษะทางคณิตศาสตร์ หรือจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในช่วงการฝึกทักษะ ตัวอย่างประสบการณ์ที่สามารถจัดได้ เช่น การจำลองร้านค้าในชั้นเรียน เพื่อฝึกการคำนวณราคาสินค้า เงินทอน การจำลองสถาบันการเงิน ประเภทต่าง ๆ ที่มีในชุมชน เพื่อฝึกการคำนวณดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ย ตลอดจนประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับจากการทำธุรกิจกับสถาบันการเงิน เป็นต้น

ข. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ประสบการณ์ที่จัดในกลุ่มนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาของชีวิตและสังคมเพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี โดยมีกระบวนการในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามขอบเขตแห่งสิทธิของตนเองและผู้อื่น เข้าใจหลักการอยู่ร่วมกัน และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียนนั้น ประกอบด้วยปัญหาและความต้องการของคนไทยในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น โดยบูรณาการความรู้ทั้งหมดจัดเป็นหน่วยความรู้ทั้งหมด 12 หน่วย ในการบูรณาการหลักสูตรบริบทศึกษาเข้าไปในกลุ่มประสบการณ์นี้ ทำได้โดยสอดแทรกเนื้อหาของหลักสูตรบริบทศึกษาเข้าไปในหน่วยที่ 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11 และ 12 ดังนี้

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต สามารถสอดแทรกเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้ สินค้าและบริการ เช่น การเลือกซื้ออาหาร ยา และบริการทางสุขภาพ

หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน สามารถสอดแทรกเรื่อง

- การตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการ เช่น การเลือกซื้อของกิน ยารักษาโรค ของเล่น ของใช้ภายในบ้าน และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
- การจัดการด้านทรัพยากร เช่น การดูแลและเก็บรักษาของเล่น ของใช้ต่าง ๆ ภายในบ้าน
- การจัดการด้านการเงิน ได้แก่ การประหยัดและออมทรัพย์ การวางแผนใช้จ่ายและการเพิ่มพูนรายได้

- การจัดการด้านเวลา ได้แก่ การใช้เวลาว่าง

หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา สามารถสอดแทรกเรื่อง การใช้บริการของโรงเรียน และชุมชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

หน่วยที่ 5 การหามาหากิน สามารถสอดแทรกเรื่อง

- การผลิต กล่าวถึงการได้มาของสินค้าและบริการต่าง ๆ ประเภทของการผลิต ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและบริการ บทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ

- การบริโภค กล่าวถึง บทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มของผู้บริโภค

- การจำหน่ายสินค้าและบริการ กล่าวถึง แหล่งจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ ลักษณะและวิธีการซื้อขายแบบต่าง ๆ ตลอดจนการสำรวจผู้บริโภคเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้บริโภค

หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี สามารถสอดแทรกเรื่อง

- การตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สารเคมีต่าง ๆ เช่น เครื่องสำอาง สารปรุงแต่งอาหาร อาหาร เครื่องดื่ม และยาฆ่าแมลง
- การจัดการด้านทรัพยากร ได้แก่ เรื่องการใช้สารเคมีในการถนอมอาหาร การประหยัดไฟฟ้า

หน่วยที่ 9 การสื่อสารและการคมนาคม หลักสูตรบริโศศึกษาที่สามารถสอดแทรกเข้าไปในหน่วยนี้ ได้แก่ การตัดสินใจเลือกใช้บริการสื่อสารและการคมนาคม

หน่วยที่ 10 ประชากรศึกษา ความคิดรวบยอดของหลักสูตรบริโศศึกษาที่สามารถสอดแทรกเข้าไปในหน่วยนี้ คือ การชี้ให้เห็นปัญหาการเพิ่มของประชากรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ได้แก่ ปัญหาการผลิตและกระจายสินค้าต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตลอดจนบริการพื้นฐานทางสังคม เช่น บริการทางสุขภาพและอนามัย บริการการศึกษา บริการสาธารณสุข และบริการนันทนาการต่าง ๆ เป็นต้น ให้ความสำคัญและพอเพียงแก่ความต้องการของประชาชน นอกจากนี้การเพิ่มของประชากรยังเป็นการเพิ่มสิ่งปฏิภูลที่เป็นภาคเหลือจากการบริโภคซึ่งทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม เกิดมลภาวะต่าง ๆ

หน่วยที่ 11 การเมืองและการปกครอง สามารถสอดแทรกเรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคโดยกล่าวถึง สิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภค กฎหมายที่ผู้บริโภคควรทราบ หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บริโภค และการรวมกลุ่มของผู้บริโภคเพื่อพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของตนและแก้ปัญหาของผู้บริโภค

หน่วยที่ 12 ชั่ว เหตุการณ์และวันสำคัญ ในการสอนข่าวและเหตุการณ์ อาจให้ผู้เรียนนำข่าวเกี่ยวกับปัญหาของผู้บริโภคมารายงานในชั้นเรียนหรือนำมาเป็นประเด็นสำหรับการอภิปรายและสนทนา ลักษณะปัญหาของผู้บริโภคที่ปรากฏเป็นข่าวเสมอ ได้แก่

- ปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้บริโภค เช่น การตรวจพบสินค้าปลอม สินค้าไม่ได้คุณภาพ มาตรฐาน การใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายในการปรุงแต่งอาหาร การตรวจพบสารพิษตกค้างในพืชผลเกษตร การใช้สารกัมมันตภาพรังสีในการถนอมอาหาร อันตรายจากการใช้ยาชุด กากเสีย และควันพิษที่ปล่อยออกจากโรงงานอุตสาหกรรมและรถยนต์ ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ

- ปัญหาด้านราคาของสินค้า เช่น การเพิ่มขึ้นของราคาเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ทำด้วยไม้ เพราะการบิดป่า รถยนต์มีราคาแพงเพราะการเพิ่มภาษีและผลผลิตไม่พอกับความต้องการของผู้บริโภค เป็นต้น

- ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภค ในปัจจุบันการเคลื่อนไหวเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคได้ใช้สื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารอย่างกว้างขวาง จึงมักพบข่าวการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่เสมอ เช่น การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่นั้นมีการเคลื่อนไหวให้รัฐออกกฎหมายให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเรียกร้องให้ออกกฎหมายห้ามการโฆษณาบุหรี่ การกำหนดเขตปลอดควัน

บุหรีตามสถานที่ชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น ข่าวนี้น่าสนใจจะปรากฏตามสื่อมวลชนต่าง ๆ อยู่เป็นระยะ ๆ

ในการสอนข่าวและเหตุการณ์ หนังสือพิมพ์เป็นสื่อการสอนที่ดีที่สุด เนื่องจากข่าวสารที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์มีความทันสมัย รวดเร็ว เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของผู้คนในสังคม สำหรับการสอนเรื่องวันสำคัญ วันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารซึ่งผู้สอนควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันดังกล่าว ได้แก่ วันคุ้มครองผู้บริโภค ตรงกับวันที่ 28 เมษายน ของทุกปี วันดังกล่าวอยู่ในช่วงปิดภาคเรียนจึงควรเลื่อนไปใช้วันที่ 5 มีนาคม ซึ่งเป็นวันคุ้มครองผู้บริโภคของสากล นอกจากนี้วันดังกล่าวแล้วยังมี วันสิ่งแวดล้อมโลก ตรงกับวันที่ 5 มิถุนายน และวันอาหารโลกตรงกับวันที่ 16 ตุลาคมของทุกปี

ค. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมในตัวผู้เรียนตามแนวทางอันพึงประสงค์ โดยครอบคลุมขอบเขตประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ คือ จริยธรรม ศิลปะศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ พลศึกษาและกิจกรรมสร้างนิสัย ในแต่ละด้านผู้สอนสามารถสอดแทรกค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมผู้บริโภคที่ดี เข้าไปได้ ดังนี้

จริยศึกษา เนื้อหาของจริยศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 นั้นคือ คุณธรรม 30 ประการ ที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ในจำนวนคุณธรรมทั้ง 30 ประการนี้ พบว่ามีอยู่หลายข้อซึ่งเป็นคุณธรรมสำหรับผู้บริโภคซึ่งผู้สอนสามารถนำเอาสถานการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริโภคมานำเป็นสื่อในการฝึกคุณธรรมเหล่านั้น คุณธรรมที่เหมาะสมในการสอดแทรกบริโภคศึกษา ได้แก่

1) การรู้จักความพอดี ความพอดีเป็นคุณธรรมที่จะช่วยให้ผู้บริโภครู้จักกำหนดความต้องการของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ชีวิตมีความสุขตามสมควรแก่อัตภาพ ผู้สอนสามารถสอดแทรกความคิดรวบยอดในเรื่อง ความต้องการของผู้บริโภค การตัดสินใจของผู้บริโภค และคุณภาพของชีวิต เข้าไปในการสอนคุณธรรมในขั้นนี้ได้

2) การไม่ลองและเสพล้างเสพติดให้โทษ การเสพล้างเสพติดให้โทษนอกจากจะเกิดผลร้ายต่อผู้เสพโดยตรง คือ สุขภาพกายและสุขภาพจิตเสื่อมโทรมแล้วยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม คือ ประเทศชาติสูญเสียกำลังคนที่มีคุณภาพ สูญเสียค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลและรักษาผู้ป่วยที่เสพล้างเสพติด การเกิดปัญหาอาชญากรรมที่กระทบความสงบสุขของสังคม การบริโภคเสพติดจึงเป็นปัญหาของสังคมที่ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบ ต้องช่วยกันรณรงค์แก้ไขและกำจัดให้หมดสิ้นไป ผู้

สอนสามารถบูรณาการเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบของผู้บริโภค เข้าไปในการสอนคุณธรรมข้อนี้ได้

3) ความเป็นผู้มีเหตุผล เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้บริโภคที่มีความสุขุม รอบคอบในการตัดสินใจ ผู้ที่มีเหตุผลคือผู้ที่ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ คำนึงถึงผลดีและผลเสียอันจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น ฉะนั้นผู้สอนสามารถบูรณาการเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริโภค เข้าไปในการสอนคุณธรรมข้อนี้ โดยเนื้อหาที่จะสอน ได้แก่ การรู้จักใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ เป็นต้น

4) ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะบุคคลจะดำเนินกิจกรรมในฐานะผู้ผลิตหรือผู้บริโภคจำเป็นต้องมีคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพราะความซื่อสัตย์สุจริตจะทำให้เกิดความไว้วางใจเชื่อถือต่อกันจึงมีส่วนส่งเสริมความก้าวหน้าในการดำเนินธุรกิจของทั้งสองฝ่าย ผู้สอนสามารถบูรณาการการสอนเรื่อง บทบาท หน้าที่ของบุคคล และเรื่อง ความสัมพันธ์ของบุคคลในระบบเศรษฐกิจ ในการสอนคุณธรรมข้อนี้

5) ความรับผิดชอบ จุดเน้นสำคัญในหลักสูตรบริโภคศึกษา คือการปลูกฝังให้ผู้บริโภคมีความรับผิดชอบต่อ การตัดสินใจของตนและการแสดงออกของพฤติกรรมผู้บริโภคที่จะกระทบต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นผู้สอนจึงสามารถยกกรณีตัวอย่างต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ ปัญหาการเกิดมลภาวะต่าง ๆ ในชุมชน ความนิยมใช้ของนอก ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานอย่างสิ้นเปลือง เป็นต้น โดยนำมาสร้างเป็นเนื้อหาของการสอนคุณธรรมในเรื่องความรับผิดชอบ

6) ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา คุณธรรมในหัวข้อนี้ตรงกับหลักสูตรบริโภคศึกษาในเรื่อง การจัดการด้านเวลา ผู้สอนจึงสามารถบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาโดยการสอนเรื่องการจัดการด้านเวลาแทนที่ในการสอนคุณธรรมข้อนี้ได้

7) มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน ขับถ่าย แต่งกายและสังคมนระหว่างเพศ ผู้สอนสามารถชี้ประเด็นของสุขนิสัยและการปฏิบัติตัวในด้านการรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของผู้บริโภคที่เกิดขึ้นและมีผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค เป็นประเด็นในการสอนคุณธรรมในข้อนี้

8) หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ ในการสอนคุณธรรมข้อนี้ ผู้สอนสามารถสอดแทรกเนื้อหาในเรื่องการรวมกลุ่มของผู้บริโภค โดยยกกรณีของการอยู่ร่วมกันของ

สมาชิกในกลุ่ม ชมรม หรือชุมนุมผู้บริหารโทศซึ่งจะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น จำเป็นต้องยึดหลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันดังกล่าว

จากตัวอย่างที่เสนอแนะข้างต้นนี้ จะเห็นว่า การสอนจริยธรรมในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สามารถสอดแทรกเนื้อหาสาระของหลักสูตรบริโศศศึกษาได้ค่อนข้างกว้างขวางทั้ง โดยการนำหลักสูตรบริโศศศึกษาเข้าไปแทนที่คหุธรรมในข้อนี้เลยและการปรับกิจกรรมในการสอน

ศิลปะศึกษา จุดมุ่งหมายของศิลปะศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกตามความถนัดและความสามารถ การสร้างความสำนึกในคุณค่าของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กิจกรรมในการสอนศิลปะศึกษา ประกอบด้วย การวาดภาพระบายสี การปั้นและแกะสลัก การพิมพ์ งานออกแบบและสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ ผู้สอนศิลปะศึกษาสามารถสอดแทรกเนื้อหาบริโศศศึกษาเข้าไปในการสอนศิลปะศึกษาโดยใช้เนื้อหาของบริโศศศึกษาให้ผู้เรียนถ่ายทอดหรือแสดงออกทางกิจกรรมศิลปะศึกษา เช่น ในการสอนวาดภาพระบายสีให้ผู้เรียนวาดภาพเพื่อถ่ายทอดปัญหาการบริโศศในชุมชนเมือง โดยให้วาดภาพในหัวข้อต่าง ๆ เช่น "ควันมุหรีมีพิษ ชีวิตจะสิ้น" "การรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน" "สิทธิของผู้บริหาร" เป็นต้น ในการสอนงานออกแบบและสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนนำภาชนะบรรจุสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว เช่น กล่อง กระป๋อง ขวดเปล่า ถุงพลาสติก หรือเศษวัสดุต่าง ๆ เช่น เศษผ้า กระดาษ เข็อก เป็นต้น มาออกแบบตกแต่งเป็นโครงสร้าง เป็นกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังทัศนคติในการสร้างคุณค่าแก่กาเหลือจากการบริโศศ

ดนตรีและนาฏศิลป์ จุดมุ่งหมายของดนตรีและนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 นั้นมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าของดนตรีและนาฏศิลป์ ตลอดจนได้รับความสนุกสนาน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์ ได้แสดงออกตามความคิดและจินตนาการ และนำดนตรีและนาฏศิลป์ไปช่วยส่งเสริมและปรับปรุงบุคลิกภาพ กิจกรรมในการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ ประกอบด้วย กิจกรรมเน้นจังหวะ กิจกรรมเน้นการร้องเพลง กิจกรรมเน้นการฟังและกิจกรรมนาฏศิลป์ ผู้สอนสามารถบูรณาการหลักสูตรบริโศศศึกษาในการสอนดนตรีและนาฏศิลป์เช่นเดียวกับศิลปะศึกษาโดยให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะในการดนตรีและนาฏศิลป์ ฝึกแต่งเนื้อร้อง ทำนองเพลง สร้างท่าเต้น ท่าพ้องรำ หรือแต่งบทละครที่สอดแทรกเนื้อหาของบริโศศศึกษา ยกตัวอย่าง เช่น การให้ผู้เรียนฝึกแต่งเนื้อร้องและทำนองเพลงในหัวข้อ "บริโศศดี ชีวิตสดใส" การแต่ง

บทละครสะท้อนปัญหาการบริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์เรื่อง "โจโจ้กับขนมลูกอม" เป็นต้น

กิจกรรมสร้างนิสัย จุดมุ่งหมายของกิจกรรมสร้างนิสัยคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ปรับปรุงแก้ไขชีวิตและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ให้มีลักษณะนิสัยและเจตคติที่ดีในกิจกรรมต่าง ๆ ให้สามารถตัดสินใจด้วยตนเองในการดำเนินชีวิต และมีความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม กิจกรรมที่นำมาสอนเพื่อสร้างนิสัยประกอบด้วยกิจกรรมหลายลักษณะ ผู้สอนสามารถเลือกจัดตามสภาพและลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องการแก้ไข กิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วย กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสุขภาพกายและใจ กิจกรรมเน้นการพัฒนาทางสติปัญญา กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสังคม กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางศิลปะและวัฒนธรรม กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางจริยธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี และกิจกรรมเน้นความสนใจเกี่ยวกับสถานที่และอาชีพของชุมชน จะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มนี้เปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถบูรณาการบริโภคศึกษาได้ค่อนข้างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการกิจกรรมในลักษณะของกิจกรรมพิเศษซึ่งมิได้จำกัดเวลาและสถานที่สอนเฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น กิจกรรมในหลักสูตรบริโภคศึกษาที่น่าจะจัดไว้ในประสบการณ์กลุ่มนี้คือ เรื่องการรวมกลุ่มของผู้บริโภค ซึ่งอาจจะทำในรูปชมรมหรือชุมนุมผู้บริโภค สหกรณ์ผู้บริโภค การจัดค่ายเยาวชนของผู้บริโภคในช่วงปิดภาคเรียน การจัดศึกษานอกสถานที่ เช่น การนำชมโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้าต่าง ๆ การชมตลาดและแหล่งจำหน่ายสินค้าและบริการประเภทต่าง ๆ ในชุมชน การเยี่ยมชมสถาบันทางการเงิน เป็นต้น และการจัดกิจกรรมซึ่งเข้าร่วมเคลื่อนไหวปัญหาทางสังคม เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ การรณรงค์รักษาป่าไม้ การรณรงค์ให้ใช้สินค้าไทย การรณรงค์ให้ประหยัดไฟฟ้า เป็นต้น

ง. กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ

เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ค่านิยมและนิสัยรักการทำงานเพื่อเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ มีความขยันอดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ พึ่งตนเอง มีวินัยและมุ่งมั่นทำงานให้ได้ผลสำเร็จตามจุดประสงค์ รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยนิยมชมชอบและสนับสนุนการใช้สินค้าไทย เนื้อหาในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพแบ่งออกเป็น 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานประดิษฐ์และงานช่าง ในแต่ละงานสามารถบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาได้ดังนี้

งานบ้าน สามารถบูรณาการความคิดรวบยอดในเรื่องต่อไปนี้

- 1) กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อเลือกใช้สินค้า โดยสอดแทรกเข้าไปในการสอนเรื่อง การเลือกซื้อเครื่องตกแต่งบ้าน การเลือกซื้ออาหาร การเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
- 2) การประหยัดทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยสอดแทรกเข้าไปในเรื่อง การรู้จักซ่อมแซมคัดแปลงของใช้ที่เก่าหรือชำรุดให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หลักการถนอมอาหารเพื่อยืดอายุของอาหารมิให้เน่าเสียและสามารถเก็บไว้รับประทานได้นาน ๆ หลักการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า การรู้จักแบ่งเบาภาระของครอบครัวโดยช่วยทำงานภายในบ้าน

งานเกษตร สามารถบูรณาการความคิดรวบยอดในเรื่องต่อไปนี้

- 1) การประหยัดทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยสอดแทรกเข้าไปในการสอนเรื่อง การรู้จักบำรุงรักษาและเก็บข้าวของเครื่องมือที่ใช้ในการเกษตร การรู้จักใช้กาบเหลือจากการเกษตรไปใช้ให้เป็นประโยชน์
- 2) การคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารและสิทธิในด้านความปลอดภัย โดยสอดแทรกเข้าไปในการสอนเรื่อง การใช้ยาฆ่าแมลง

งานประดิษฐ์และงานช่าง ความคิดรวบยอดทางบริโภคนศาสตร์ที่บูรณาการในกลุ่มนี้ได้ คือ การจัดการด้านทรัพยากร โดยสอดแทรกเข้าไปในการสอนเรื่อง การใช้ทักษะพื้นฐานในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง ในการผลิตเครื่องใช้ ของเล่นที่ต้องการโดยไม่ต้องซื้อ การใช้เวลาว่างทำงานที่เป็นประโยชน์ และการรู้จักนำวัสดุที่เหลือใช้มาประดิษฐ์และตกแต่งให้เป็นสิ่งของเครื่องใช้โดยไม่ต้องทิ้งเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2. การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการนำหลักสูตรไปใช้ ในปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความตื่นตัวในการจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรแล้ว ยังนับเป็นบริการที่ช่วยพัฒนาทางด้านสุขภาพร่างกาย พัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคมของผู้เรียนด้วย โครงการพิเศษต่าง ๆ ที่โรงเรียนสามารถจัดขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้บริโภคนศาสตร์ได้แก่

- 1) โครงการอาหารกลางวันและโครงการสวนครัว ทั้งสองโครงการนี้สามารถเชื่อมโยงกันโดยให้โครงการสวนครัวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปลูก บำรุงรักษาพืชที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและนำผลผลิตมาใช้ในโครงการอาหาร

กลางวัน ถ้าหากมีเหลือก็อาจนำไปขายเป็นการเพิ่มพูนรายได้ โครงการอาหารกลางวันและโครงการส่วนครัวนี้จะช่วยเสริมการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในชั้นเรียนในเรื่อง โภชนาการ การเลือกรับประทานอาหาร หลักการปรุงอาหารและการพัฒนาเศรษฐกิจในครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นบริการที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค การช่วยแก้ความบกพร่องของอาหารที่กินมาที่บ้านและยังฝึกฝนในด้านบริโภคนิสัยของผู้เรียนอีกด้วย

2) โครงการสหกรณ์ผู้บริโภค โครงการนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการสหกรณ์และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกมากขึ้น เพราะได้นำเอาทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติจริง นอกจากนี้สหกรณ์ผู้บริโภคที่ตั้งขึ้นยังช่วยฝึกประสบการณ์ในด้านการซื้อขายสินค้า การโฆษณาและส่งเสริมการขาย การคิดราคาสินค้า การคัดเลือกสินค้าและบริการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถนำมาเป็นห้องปฏิบัติการสำหรับให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการสำรวจคุณภาพของสินค้า ฝึกการอ่านฉลากสินค้า ได้อีกทางหนึ่งด้วย

3) โครงการวิทยุในโรงเรียน โครงการนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางภาษาเพิ่มขึ้น ทั้งในฐานะผู้จัดรายการและผู้ฟัง ในฐานะผู้จัดรายการวิทยุซึ่งทำหน้าที่เสนอข่าวสาร ผู้เรียนจะได้ฝึกการหาข่าว เขียนข่าวและการอ่านข่าว ในฐานะผู้ฟังจะได้ฝึกการจับใจความ นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้รับความรู้จากข่าวสารต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เนื้อหาทางด้านบริโภคศึกษาสามารถนำมาสอดแทรกในการออกรายการต่าง ๆ ได้ โดยจัดในรูปของข่าวสด สารคดี และรายการตอบปัญหาผู้บริโภค เป็นต้น

4) โครงการตลาดนัดโรงเรียน โรงเรียนอาจจัดให้มีตลาดนัดโรงเรียนเดือนละครั้ง ภาคเรียนละครั้ง หรือปีละครั้งเป็นอย่างน้อย โดยให้นักเรียนนำสินค้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่นักเรียนทำขึ้นเองที่บ้านหรือที่โรงเรียน หรือสิ่งของของนักเรียนที่ไม่ใช้แล้ว มาทำการซื้อขายและแลกเปลี่ยนกันในวันดังกล่าว กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเรื่อง การซื้อขาย การคัดเลือกสินค้า การโฆษณา การส่งเสริมการขายสินค้าในรูปแบบต่าง ๆ การรู้จักวางแผนใช้จ่าย และการเพิ่มพูนรายได้ เป็นต้น

5) ชมรมผู้บริโภค เป็นกิจกรรมพิเศษที่ผู้เรียนจะได้ฝึกการทำงานร่วมกัน การเรียนรู้บทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตาม ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในฐานะพลเมืองดีของสังคมและผู้บริโภคที่ดีในระบบเศรษฐกิจ ชมรมผู้บริโภคยังช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค กิจกรรมที่ชมรมผู้บริโภคสามารถจัด

ชั้น ได้แก่

- ด้านการเผยแพร่ความรู้ เช่น การออกจดหมายข่าวหรือหนังสือพิมพ์สำหรับผู้บริโภค การจัดป้ายข่าวสารสำหรับผู้บริโภค การจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค การเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิมาสอนที่โรงเรียน การสำรวจคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายในโรงเรียนและเผยแพร่ผลการสำรวจ เป็นต้น

- ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น การมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ควบคุมร้านอาหารที่จำหน่ายในโรงเรียนในด้านความสะอาด การใช้สารปรุงแต่งอาหาร ลักษณะของภาชนะที่บรรจุอาหาร ประเภทของอาหารที่จำหน่ายและในด้านราคาจำหน่าย การมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักการปฏิบัติต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดและสวยงามของการให้บริการภายในโรงเรียน เป็นต้น

- ด้านการรณรงค์แก้ไขปัญหาของผู้บริโภค ได้แก่การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักในปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหา เช่น การรณรงค์ในด้านรักษาสะอาดภายในชุมชน การรณรงค์การประหยัดน้ำ การรณรงค์การประหยัดไฟฟ้า เป็นต้น

- ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บริโภค เช่น จัดให้มีบอร์ดแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดบริการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนหรือจัดในรูปของกล่องรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำความคิดเห็นของนักเรียนเป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการเพื่อนักเรียน จัดให้มีฝ่ายรับเรื่องราวร้องทุกข์ของนักเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิต่าง ๆ ของผู้บริโภคและหาทางช่วยเหลือ เป็นต้น

6) โครงการส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนส่วนมากมักจัดให้มีโครงการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ หลายประการทั้งในด้านการป้องกันและรักษาสุขภาพ เช่น

- ด้านการป้องกัน จัดให้มีบริการฉีดวัคซีน การตรวจสุขภาพ การชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันในรูปแบบของป้ายข่าวสาร นิทรรศการ โปสเตอร์ จุลสาร จดหมายข่าว การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น ตลอดจนการรณรงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ เช่น การรณรงค์ให้ดื่มนมสด การรณรงค์ให้งดสูบบุหรี่ การรณรงค์การใช้ยาที่เหมาะสม การรณรงค์ป้องกันพิษสุนัข เป็นต้น

- ด้านการรักษา เช่น จัดให้มีห้องพยาบาล ตู้ยาในโรงเรียนและการตรวจรักษา

โครงการส่งเสริมสุขภาพที่มีส่วนในการส่งเสริมความเข้าใจเรื่อง การรู้จักเลือกใช้บริการทางด้านสุขภาพอนามัย หลักการใช้จ่าย การพึ่งตนเองในการรักษาสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค เป็นต้น

7) โครงการอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อผู้บริโภค เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างผู้นำที่มีความสนใจและตระหนักในปัญหาของผู้บริโภค โรงเรียนอาจจัดในลักษณะของการอบรมแบบเข้มในช่วงปิดภาคเรียน โดยให้นักเรียนได้มาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างน้อย 3 วัน หรือจะจัดเป็นช่วงยาว โดยเข้าอบรมอาทิตย์ละหนึ่งวันเป็นเวลาหนึ่งเดือน เป็นต้น ทั้งแบบเข้มและการจัดเป็นช่วงยาวมีทั้งข้อดีและข้อเสียต่างกัน โรงเรียนควรจัดให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน การจัดอบรมลักษณะนี้จะช่วยพัฒนาการทำงานร่วมกัน การเข้าใจบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทางด้านทัศนคติในการเป็นผู้บริโภคที่กระตือรือร้นมีความรับผิดชอบและตระหนักในสิทธิของตนและสังคมได้เป็นอย่างดี

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นตัวอย่างของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสนอแนะให้โรงเรียนเลือกนำไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการนำหลักสูตรบริโภคศึกษาไปใช้ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบริโภคศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ผู้สอนควรรำพึงถึงองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. บทบาทของครู การนำหลักสูตรบริโภคศึกษาไปใช้จะบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ ครูในฐานะของผู้ใช้หลักสูตรนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่นำหลักสูตรที่เขียนขึ้นไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน

บทบาทของครูในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีหลายบทบาทที่สำคัญ ได้แก่

ก) เป็นผู้วางแผนการสอน หมายถึงการเป็นผู้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาในเวลาที่กำหนด ในฐานะของผู้วางแผน งานที่จะต้องทำก็คือ การคิดกิจกรรมที่จะใช้ในการเรียนการสอน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการทำกิจกรรม การควบคุมการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด

ข) เป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและพร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียน

ค) เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่สามารถหลีกเลี่ยงงานธุรการต่าง ๆ ในชั้นเรียน เช่น การประสานงาน ติดต่อและจัดหาวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

ง) เป็นผู้สร้างแรงจูงใจ หมายถึงการกระตุ้นให้การสนับสนุนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วง

จ) เป็นผู้ช่วยเหลือแนะแนวให้เกิดการเรียนรู้ หมายถึงการให้คำแนะนำปรึกษาการใช้คำถามต่าง ๆ ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดเหตุผลในการแสวงหาคำตอบแทนที่ครูจะตอบคำถามเองทุกอย่าง เพราะครูไม่รู้ทั้งหมดและเพราะปัญหาหลายปัญหาไม่ได้มีคำตอบที่ตายตัว และถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ฉ) เป็นผู้ประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผู้เรียนในระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนการสอนว่ายังมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขอะไร และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ก็คือสภาพ การที่สนับสนุนและส่งเสริมความกระตือรือร้นความสนใจของผู้เรียนซึ่งเกิดขึ้นได้โดย

ก) การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนเข้าร่วมอย่างเต็มที่

ข) การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน โดยการให้ผู้เรียนทราบผลของการปฏิบัติอย่าง หนึ่งทันที ทำให้สามารถปรับปรุงการเรียนรู้ใหม่

ค) ทำให้ผู้เรียนรู้สึกประสบความสำเร็จ โดยการสร้างบรรยากาศของการยอมรับ การทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความมั่นใจ มีอิสระในการแสดงออกอย่างเต็มที่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกอย่างเปิดเผย

ง) การสอนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่าง เป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจอยากเรียนรู้ยากติดตามต่อไป

3. การใช้สื่อการสอน การใช้สื่อการสอนช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและ ประหยัดเวลา ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนจะช่วยถ่ายทอดความคิดจากครูไปสู่ผู้เรียน ช่วยทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเป็นรูปธรรม ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง และร่วมในกิจกรรม ครูสามารถใช้สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นวัสดุ บุคคลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นสื่อการสอน ได้ ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริโภคนศึกษานั้นสิ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อการสอน ได้แก่

- โฆษณาต่าง ๆ ที่เป็นทั้งภาพ ข้อความ และเสียงที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นป้าย ใบปลิว เป็นต้น

- เกมส์ สถานการณ์จำลอง

- เพลง

- ฉลากของสินค้าต่าง ๆ ใบแทรกที่มาพร้อมกับภาชนะบรรจุสินค้า ตลอดจนคู่มือการ

ใช้สินค้า

- ภาชนะบรรจุสินค้าต่าง ๆ

- ข่าวกี่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์

- โปสเตอร์ จุลสาร แผ่นพับ ต่าง ๆ ที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบในด้านการคุ้มครองผู้

บริโภคจัดทำขึ้น ซึ่งผู้สอนสามารถติดต่อขอจากฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานนั้น อาทิ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์

กลุ่มอาสาสมัครเพื่อผู้บริโภค

4. การสอน การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ การพัฒนาทักษะ ในการตัดสินใจ การปรับพฤติกรรมบริโภค ตลอดจนการพัฒนาทัศนคติและค่านิยมที่เหมาะสมซึ่ง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการตัดสินใจ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรบริโภคศึกษานั้นจึงควรวาง ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร วิธีการสอนที่ เหมาะสมในการสอนหลักสูตรบริโภคศึกษาที่นิยมใช้กันแพร่หลายซึ่งจะนำมากล่าวในที่นี้ได้แก่ การ สอนแบบสืบสวนสอบสวน สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ การทดสอบผลิตภัณฑ์ การศึกษานอก สถานะที่ โครงการสำรวจ แต่ละวิธีมีรายละเอียดที่จะนำมากล่าวดังนี้

การสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Approach)

เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเองโดยการนำกระบวนการแก้ปัญหาแบบ วิทยาศาสตร์มาใช้ วิธีนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้เหตุผล การคิดอย่างเป็นระบบ โดยผู้สอนเป็นผู้ กระตุ้นให้คิด และให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน วิธีการสอนโดยใช้การสืบสวนสอบสวนนี้บางคน เรียกว่า วิธีสอนเพื่อแก้ปัญหา

ลักษณะสำคัญ มีการชี้ให้เห็นปัญหาหรือสร้างความสงสัยให้เกิดขึ้น ใช้กระบวนการแก้ ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา กระบวนการแบบวิทยาศาสตร์เป็นวิธีการที่มี การดำเนินงานเป็นขั้นตอนสัมพันธ์กัน เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพิสูจน์สมมติฐาน ผู้ สอนใช้คำถามในการกระตุ้นให้คิดและแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ผู้เรียนได้ลงมือรวบรวมหลัก ฐานข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาใช้ในการพิสูจน์สมมติฐาน

ขั้นตอนการสอน ในการสอนโดยใช้วิธีสืบสวนสอบสวนประกอบด้วย

1. การกำหนดปัญหา วิธีการสอนในขั้นนี้ คือการสร้าง ความสงสัยใคร่รู้หรือการ ท้าทายความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนต้องการค้นหาคำตอบในปัญหานั้น ๆ โดยปัญหาที่กำหนด

ขึ้น จะต้องเป็นปัญหาที่มีความชัดเจน สามารถหาข้อมูลมาตรวจสอบได้ ปัญหาที่ชัดเจนคือ ปัญหาที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่จะศึกษา ยกตัวอย่างเช่น

การสูบบุหรี่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างไร

ความนิยมใช้ของนอกจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร

สำหรับคำถามข้างต้นนี้ ตัวแปรต้นหรือตัวแปรสาเหตุก็คือ การสูบบุหรี่ ความนิยมใช้ของนอก ตัวแปรตามหรือตัวแปรผลที่เกิดขึ้นก็คือ สภาพของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และภาวะเศรษฐกิจ

บทบาทของผู้สอนในขั้นนี้ คือการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตัวแปรและความสัมพันธ์ของตัวแปรในปัญหาต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าใจปัญหาได้ชัดเจนขึ้น

2. การตั้งสมมติฐาน การสอนในขั้นนี้ คือ กระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบล่วงหน้า โดยสรุปจากความรู้หรือประสบการณ์ที่มีมาก่อน คำตอบที่คาดเอาไว้ล่วงหน้านี้เอง เรียกว่า สมมติฐาน เช่น กรณีของการสูบบุหรี่ ตั้งสมมติฐานว่า การสูบบุหรี่ทำให้เจ็บป่วย

3. การรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ หลักฐาน ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาสนับสนุนหรือโต้แย้งสมมติฐาน เช่น จากการรวบรวมข้อมูลทางการแพทย์ และสัมภาษณ์ผู้สูบบุหรี่ พบว่าผู้ที่สูบบุหรี่จัดมักจะเป็นโรคลungmโป่งพอง มะเร็งในปอด ระบายคอ ไอ จาม

4. การตรวจสอบสมมติฐาน ทั้งปัญหาและสมมติฐาน จะได้รับการตรวจสอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้ สมมติฐานใดที่มีข้อมูลสนับสนุนมากก็จะได้รับการยอมรับ สมมติฐานใดที่มีข้อมูลคัดค้านก็จะถูกตัดออก หรือมีการเสนอให้มีการศึกษาข้อมูลต่อไป

5. การลงข้อสรุป เป็นขั้นของการสรุปเพื่อหาความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปของหลักการทั่วไป สิ่งที่ได้รับการสนับสนุนเป็นหลักการทั่วไปจะต้องมีหลักฐานข้อเท็จจริงสนับสนุนมากพอ การลงข้อสรุปนี้ก็คือ การยืนยันสมมติฐานเข้า ๆ ด้วยข้อมูล ยกตัวอย่างในกรณีการสูบบุหรี่ สามารถลงข้อสรุปเป็นหลักการทั่วไปได้ว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

6. การนำข้อสรุปไปใช้ คือการนำหลักการทั่วไปไปใช้ในการพิจารณาเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้น

การนำไปใช้ สามารถนำวิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวนไปใช้ในการสอนเรื่อง ผลกระทบของพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพของชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์จำลอง (Simulation)

เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมาให้ใกล้เคียงความจริงที่สุด ในการเข้าร่วมในเหตุการณ์หรือสถานการณ์นี้ ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลซึ่งใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจกระทำบางสิ่งบางอย่างและได้รับผลจากการตัดสินใจนั้น การสอนแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจในสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ซึ่งในสภาพจริงเหตุการณ์หรือสถานการณ์เช่นนั้นกว่าจะเกิดขึ้นอาจต้องใช้เวลานานและไม่รู้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร หรือการให้เผชิญในสถานการณ์จริงเป็นเรื่องที่เสี่ยงต่อผลที่จะเกิดขึ้นซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลองจึงช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ มีโอกาสฝึกฝนการปฏิบัติโดยสามารถประหยัดเวลาและไม่เสี่ยงอันตราย ในการจำลองสถานการณ์ อาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น การใช้คอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ การใช้สื่อต่าง ๆ ในการนำเสนอสถานการณ์ อาทิ การใช้ภาพยนตร์ สไลด์ ข่าวในหนังสือพิมพ์ ภาพพลิก การ์ตูน และการใช้เกมส์สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

ลักษณะสำคัญ มีสถานการณ์จำลองที่ออกแบบให้มีลักษณะใกล้เคียงสภาพที่เป็นจริง กำหนดข้อมูลในสถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับข้อมูลจริง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น และได้เผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องตัดสินใจ เลือกการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดผลจากการเลือกปฏิบัตินั้น นำผลที่เกิดขึ้นเป็นแนวทางในการอภิปรายและเรียนรู้สภาพจริงต่อไป

ขั้นตอนในการสอน การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนในการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมผู้เรียน คือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่จะศึกษาและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ 2 การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ขั้นที่ครูเสนอสถานการณ์จำลองให้แก่ผู้เรียน การเสนอสถานการณ์จำลองให้แก่ผู้เรียนมีหลายลักษณะ เช่น การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้สื่อ การให้แสดงบทบาทสมมติ และการใช้เกมส์

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และอภิปรายผล หลังจากได้ฟังหรือดูสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้เรียนจะต้องนำมาคิดแก้ปัญหาซึ่งต้องอาศัยแนวทางในการคิดอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้ คือ

- 1) การหาสาเหตุของปัญหา
- 2) หาข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ
- 3) หาทางเลือกที่จะเป็นไปได้ไว้หลาย ๆ ทาง
- 4) ศึกษาและค้นหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- 5) ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา
- 6) ลงมือแก้ปัญหาตามวิธีที่เลือก
- 7) ประเมินค่าของการตัดสินใจแก้ปัญหา โดยพิจารณาถึงผลที่ตามมาของวิธี

การตัดสินใจที่เลือกนั้น

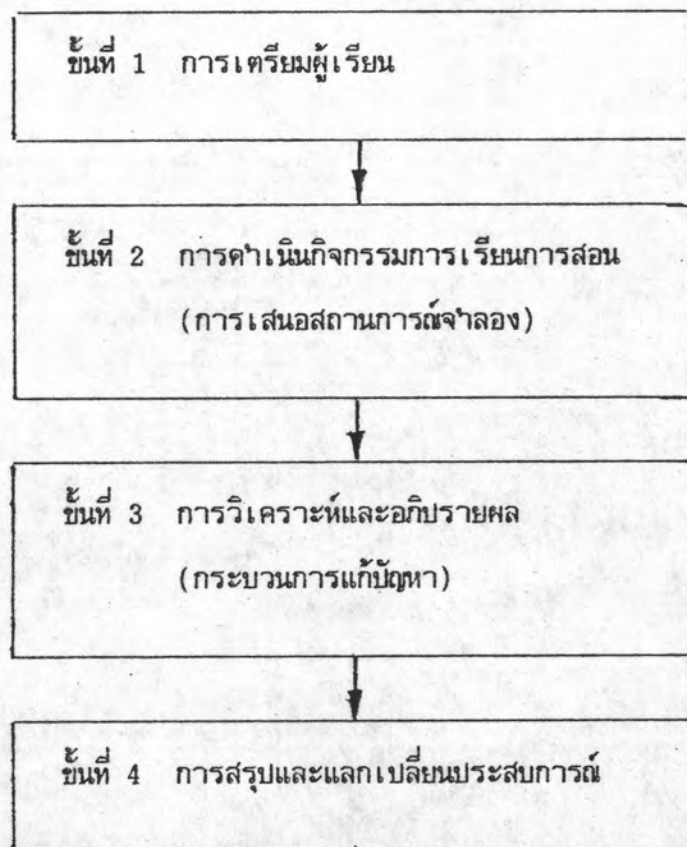
- 8) นำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในโอกาสต่อไป

ชั้นนี้เป็นชั้นที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นชั้นที่นำไปสู่การคิดแก้ปัญหา นอกจากนั้นผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งร่วมในการตัดสินใจและผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลดังกล่าวในชั้นนี้ครูควรเตรียมคำถามต่าง ๆ ไว้เป็นแนวทางสำหรับกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดในการวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน

ชั้นที่ 4 การสรุปและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในชั้นนี้ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

สาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา และข้อคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีส่วนสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาแก่กัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุปและได้แนวความคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

แผนภูมิ แสดงขั้นตอนในการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

การนำไปใช้ สามารถใช้สถานการณ์จำลองในการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในเรื่อง การเลือกซื้อสินค้าและบริการ การวางแผนการใช้ทรัพยากร เช่น การวางแผนใช้จ่ายสำหรับตนเองและครอบครัว และการเลือกแนวทางปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิผลประโยชน์ของตนและสังคม ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงผลที่ได้รับจากแนวทางต่าง ๆ ที่ตนได้เลือกและใช้ประสบการณ์จากสถานการณ์จำลองมาอภิปรายในชั้นเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริโภคของผู้บริโภคได้อย่างลึกซึ้ง

บทบาทสมมติ (Role play)

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ คือ การสอนที่ใช้บทบาทที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอนโดยผู้สอนสร้างสถานการณ์ สมมติบทบาทขึ้นมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่คิดว่าควรจะเป็นและเอาการแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมา

ใช้เป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนในเรื่องความรู้สึกและพฤติกรรม อันจะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาสาระของสิ่งที่เรียนอย่างลึกซึ้ง รู้จักปรับหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะสำคัญ ใช้การแสดงเป็นตัวนำเสนอและอภิปรายปัญหา โดยมีนักเรียนบางส่วน เป็นผู้แสดงและนักเรียนบางส่วนสังเกตการณ์

ขั้นตอนในการสอน การสอนโดยใช้บทบาทสมมติมีขั้นตอนในการสอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการของครู แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ 2 ขั้นคือ

1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการแสดงบทบาทสมมติ ในขั้นนี้ครู จำเป็นต้องเข้าใจว่า จุดเน้นของการแสดงบทบาทสมมติจะอยู่ที่ตัวผู้แสดง และความรู้สึก ความคิด เห็น เหตุผล และวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเขา ครูจำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการแสดง บทบาทสมมติแต่ละครั้ง ให้แน่ชัดลงไปว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอะไรบ้าง จากการแสดง

1.2 การกำหนดสถานการณ์และบทบาทสมมติ เมื่อครูเข้าใจวัตถุประสงค์ ชัดเจนแล้ว ก็ควรจะสร้างสถานการณ์และบทบาทขึ้นมาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั้น ในขั้นนี้ครู สามารถทำได้ 2 วิธีคือ

- กำหนดสถานการณ์สมมติ และตัวละครขึ้นมา เตรียมไว้ เพื่อเล่าให้ผู้เรียนฟังส่วนรายละเอียดต่าง ๆ ผู้เรียนจะต้องคิดเอาเอง

- กำหนดสถานการณ์สมมติ และบทบาทสมมติขึ้น เป็นสายลักษณะอักษร บทบาทที่เขียนเตรียมไว้ จะมีรายละเอียดให้บ้างจะมากหรือน้อย ก็ขึ้นกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การกำหนดสถานการณ์และบทบาทสมมติ ไม่ว่าจะ เป็นวิธีใด ควรจะมีความชัดเจน มีความหมายง่าย ให้เหมาะกับระดับของผู้เรียน และมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง นอกจากนี้ ควรจะให้มีความขัดแย้งหรืออุปสรรคที่จะต้องแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียน มีโอกาสได้ฝึกคิดและแก้ปัญหา

2. ขั้นตอนในการ การใช้บทบาทสมมติ ในการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น ครูควร ดำเนินการเป็นขั้นตอนรวม 7 ขั้นตอนด้วยกันดังนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่การแสดงบทบาทสมมติ คือ การช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ในเรื่องที่จะศึกษาและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในขั้นนี้ ครูอาจ

จะใช้วิธีการเช่น

- โยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียน หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนครั้งก่อน ๆ เข้าสู่เรื่องที่จะศึกษา
- ชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นคุณประโยชน์จากการเข้าร่วม แสดงบทบาทสมมติ และการช่วยกันแก้ปัญหา

2.2 การเลือกผู้แสดง เมื่อผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ครูก็จะขอตัวผู้แสดงในบทบาทต่าง ๆ ในการเลือกตัวผู้เรียนออกมาแสดงนั้น ครูอาจจะเลือกได้หลายแบบหลายวิธี ทั้งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติและการสอนเป็นสำคัญ แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว จะมีวิธีการในการเลือกผู้แสดงดังนี้

- เลือกผู้แสดงที่มีบุคลิกลักษณะ คุณสมบัติหรือมีความสามารถเหมาะสมกับบทบาทที่กำหนดให้ เพื่อการแสดงจะได้เป็นไปอย่างราบรื่น ไม่เคอะเขิน ทำให้ผู้ชมเห็นเรื่องราวและปัญหาได้ชัดเจน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

- เลือกผู้แสดงที่มีบุคลิกลักษณะ คุณสมบัติหรือมีความสามารถตรงกันข้ามกับบทบาทที่กำหนดให้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่ตนเองอาจไม่กล้าทำในชีวิตจริง

- เลือกผู้แสดงโดยให้อาสาสมัคร เพื่อให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียน และการตัดสินใจ ไม่เลือกคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงโดยที่เจ้าตัวไม่เต็มใจ

- เลือกผู้แสดงอย่างเจาะจง เช่น เลือกผู้ที่มีปัญหาออกมาแสดง เพื่อให้เขาได้รู้สึกในปัญหาและเห็นวิธีการแก้ปัญหา ตัวอย่าง เช่น อาจจะขอให้เด็กที่ชอบแกล้งเพื่อนออกมาแสดงเป็นเด็กที่ถูกเพื่อนแกล้ง เป็นต้น หรือเลือกผู้ที่เป็นตัวอย่างที่ดีออกมาแสดง เพื่อให้พฤติกรรมและการกระทำต่าง ๆ ของเขา เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนคนอื่น ๆ เป็นต้น

2.3 การเตรียมความพร้อมของผู้แสดง เมื่อเลือกผู้แสดงได้แล้ว ครูควรให้เวลาผู้แสดงได้เตรียมตัวและตกลงกันก่อนที่จะแสดง เวลาที่ให้ควรเหมาะสมกับความจำเป็นในการแสดงแต่ละเรื่อง และก่อนที่ผู้แสดงจะลงมือแสดง ครูควรช่วยให้กำลังใจผู้แสดง ช่วยให้ผู้แสดงสบายใจ ช่วยขจัดความตื่นเต้นประหม่า และความวิตกกังวลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้แสดงได้แสดงอย่าง

เป็นธรรมชาติ เช่น พูดย้ำกำลังใจ ให้ทดลองแสดงบทบาทสมมติตอนเริ่มต้นให้ครูดู เพื่อให้เกิดความมั่นใจ เป็นต้น

2.4 การจัดการการแสดง เมื่อผู้แสดงได้ตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะช่วยจัดการการแสดง เพื่อให้การแสดงมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง การจัดการอาจจะจัดแบบง่าย ๆ เช่น โดยการสมมติ หรือการเลื่อนโต๊ะเพียงตัวเดียว การจัดการนี้เป็นเพียงส่วนประกอบย่อยของการแสดง ครูไม่ควรเสียเวลามากให้กับเรื่องนี้ และถ้าจำเป็นจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย ก็ควรจะคำนึงถึงความประหยัดด้วย

2.5 การเตรียมผู้สังเกตการณ์ ในขณะที่ผู้แสดงประชุมตกลงกัน เรื่องการแสดง ครูควรใช้เวลาเตรียมผู้ชม ซึ่งก็คือ ผู้เรียนคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้แสดง ทั้งนี้เพราะการแสดงและการชมการแสดง ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่มุ่งความสนุกเท่านั้น แต่เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ชมว่าควรสังเกตอะไรจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และอภิปรายในภายหลัง ครูอาจเตรียมหัวข้อการสังเกตหรือจัดท่าแบบสังเกตการณ์เตรียมไว้ให้พร้อมแล้วเลือกผู้สังเกตการณ์ ให้ช่วยกันดูและบันทึกพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องไปก็ได้ การเตรียมสังเกตการณ์นี้ เป็นสิ่งสำคัญมากที่ไม่ควรละเลย เพราะไม่เช่นนั้นจะไม่มีข้อมูลที่ดีและเพียงพอ ที่จะใช้ในการวิเคราะห์และอภิปรายหลังการแสดง

2.6 การแสดง เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้ว ครูจึงให้ผู้แสดงเริ่มแสดงได้ การแสดงนั้นควรปล่อยให้ไปเป็นไปตามธรรมชาติ ครูหรือผู้ชมไม่ควรเข้าชกกลางคัน นอกจากในกรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือ ในขณะที่แสดงครูควรสังเกตพฤติกรรมของผู้แสดง และผู้ชมอย่างใกล้ชิด

2.7 การตัดบท เมื่อผู้แสดงได้แสดงไปเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ครูหรือผู้กำกับการแสดงควรตัดบทหรือหยุดการแสดง ไม่ควรปล่อยให้การแสดงเยิ่นเย้อจนเกินไปจะทำให้เสียเวลาและผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบทควรจะทำเมื่อ

- การแสดงได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเพียงพอจะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้
- ผู้ชมและผู้แสดง พอจะเล่าได้ว่า เรื่องราวจะเป็นอย่างไร ถ้ามีการ

แสดงต่อไป

- ผู้แสดงไม่สามารถแสดงไปได้เพราะเกิดความเข้าใจผิดบางประการ

หรือเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากเกินไป

- การแสดงยืดเยื้อ ไม่ยอมจบ หรือจบไม่ลง และผู้ชมหมดความสนใจที่จะชมการแสดงจบเรื่อง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง ชั้นนี้เป็นชั้นที่สำคัญยิ่งในการสอน โดยใช้บทบาทสมมติ และเป็นชั้นตอนที่จะเวียนไปไม่ได้ ทั้งนี้เพราะเป็นชั้นที่จะช่วยให้ผู้เรียน ได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้สังเกตเห็นและนำมาวิเคราะห์อภิปรายจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเอง ในชั้นนี้ครูควรเตรียมคำถามต่าง ๆ ไว้เป็นแนวทาง สำหรับตนเอง ที่จะใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกันโดยทั่ว ๆ ไป วิธีการที่ใช้ในการดำเนินการในชั้นนี้

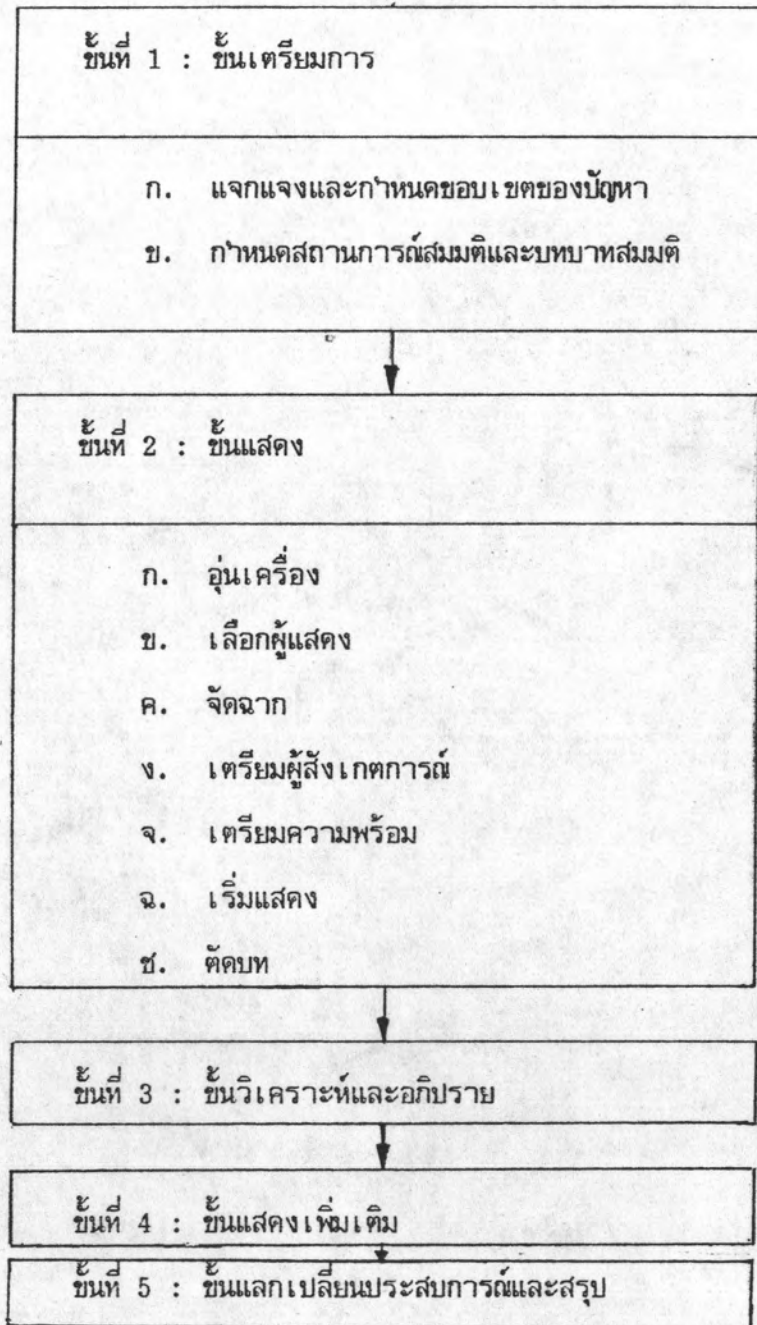
- ชี้แจงให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชม เข้าใจว่าการอภิปรายจะเน้นที่เหตุผลและพฤติกรรมที่ผู้แสดงได้แสดงออกมาไม่ได้ว่าใครแสดงดีไม่ดียังไร
- สัมภาษณ์ ความรู้สึกและความคิดของผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม
- ให้กลุ่มผู้แสดง และผู้ชมวิเคราะห์เหตุการณ์ เสนอความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน โดยครูอาจใช้คำถามต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด

ข้อสำคัญข้อหนึ่งที่ครูพึงระวังในการดำเนินการอภิปรายก็คือครูควรแสดงความเป็นประชาธิปไตย ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ในการคิด ตัดสินใจ ไม่ประเมินค่าตัดสินความคิดเห็นของผู้เรียน อันอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริง

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากการวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว กลุ่มอาจจะเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ ครูก็อาจจะให้มีการแสดงเพิ่มเติมก็ได้ หากการแสดงเพิ่มเติมไม่จำเป็น ครูสามารถข้ามขั้นนี้ไปถึงขั้นที่ 5 เลยก็ได้

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป หลังจากจบการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงแล้วครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีส่วนสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้ศึกษาแก่กันและกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นี้จะช่วยให้ผู้เรียน ได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้น เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุปหรือได้แนวความคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

แผนภูมิ แสดงขั้นตอนในการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

การนำไปใช้ สามารถนำวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติในการสอนบริโภคนศาสตร์ศึกษา
ในเรื่องต่อไปนี้

- บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการซื้อสินค้า เช่น ในการโฆษณาและส่งเสริมการขายสินค้า การต่อรองสินค้า การขอคืนสินค้าที่ซื้อมาแล้วพบในภายหลังว่าเป็นสินค้าปลอม เป็นสินค้าที่เสีย หัก ขาดหรือไม่ตรงตามที่บ่งบอกไว้ที่กล่องบรรจุ เป็นต้น
- บทบาทของผู้ให้บริการและผู้ให้บริการในการใช้บริการประเภทต่าง ๆ เช่น การใช้บริการรถประจำทาง การใช้บริการสุขภาพในโรงพยาบาล คลินิก เป็นต้น
- บทบาทของผู้บริโภคในการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผลประโยชน์ของตนในสังคม เช่น เมื่อต้องโดยสารร่วมไปกับผู้ที่สูบบุหรี่บนรถประจำทาง เมื่อพบเห็นคนทิ้งเศษกระดาษลงบนพื้นในที่สาธารณะ เป็นต้น

การทดสอบผลิตภัณฑ์ (Product Testing)

เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การสังเกต การวัด การคำนวณ การจำแนก การกำหนดและควบคุมตัวแปร การทดลอง การตีความหมาย และลงสรุปข้อมูล เป็นต้น มาใช้ในการทดสอบคุณภาพของสินค้าในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการ

ลักษณะสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ เริ่มตั้งแต่การออกแบบการทดสอบ การเตรียมเครื่องมือในการทดสอบ ลงมือทดสอบโดยควบคุมการทดสอบให้มีความเที่ยงตรงแน่นอน จดบันทึกผลการทดสอบ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ และลงสรุปข้อมูล ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน เน้นให้ผู้เรียนระมัดระวังในเรื่องความเชื่อถือได้ของการทดสอบ กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ข้อมูลจากการทดสอบในการลงข้อสรุป

ขั้นตอนการสอน

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ การนำเสนอปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและมองเห็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าที่ต้องการทดสอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นการทดสอบสินค้า ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

- 1) ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตในการทดสอบ ได้แก่ การกำหนดว่าจะทดสอบผลิตภัณฑ์ชนิดใด คุณสมบัติสำคัญของสินค้าที่ต้องการทดสอบมีด้านใดบ้าง

2) ^๕ ขั้นตอนแบบการทดสอบ ได้แก่ การกำหนดวิธีการทดสอบคุณสมบัติด้านต่าง ๆ การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ โดยคำนึงถึงความเชื่อถือได้และความประหยัด

3) ^๕ ขั้นตอน ได้แก่ การจัดสภาพการทดลองในแต่ละครั้งให้เหมือนกัน การตรวจสอบเครื่องมือในการวัดให้มีความแม่นยำตรง เพื่อให้ผลการวัดเชื่อถือได้ ทดสอบสินค้าโดยอาจทำซ้ำหลาย ๆ ครั้งแล้วนำผลเฉลี่ยของการทดลองทั้งหมดเป็นผลการทดลองในครั้งนั้น ใช้วิธีการเดียวกันกับการทดสอบสินค้าอื่น ๆ ด้วย นำผลการทดสอบบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลที่เตรียมไว้

4) ^๕ ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการวัดมาแจกแจงนับและคำนวณตามวิธีการทางสถิติ

5) ^๕ ขั้นตอนสรุป เป็นขั้นของการให้ความหมายแก่ข้อมูล คือ การตีผลการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น ทำให้สามารถจัดลำดับคุณภาพของสินค้าจากผลการทดสอบได้

^๕ ขั้นที่ 3 ^๕ ขั้นการรายงานผลการทดสอบ เป็นขั้นของการนำผลการทดสอบสินค้าที่ผู้เรียนวิเคราะห์ได้นำไปเผยแพร่ วิธีการรายงานนั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การรายงานปากเปล่า การอภิปราย การจัดป้ายความรู้ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

^๕ ขั้นที่ 4 ^๕ ขั้นประเมินผลการทดสอบและสรุปผลเพื่อนำไปใช้ หลังการรายงานให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอภิปรายเพื่อตรวจสอบความเชื่อถือได้ของวิธีการทดสอบและผลการทดสอบเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการทดสอบ และนำผลการทดสอบไปใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าต่อไป

การนำไปใช้

1. สามารถนำวิธีการทดสอบผลิตภัณฑ์ไปใช้ในการสอนแก่นักเรียนในทุกระดับชั้น โดยเลือกชนิดของสินค้าที่จะทดสอบให้เหมาะกับวัยของผู้เรียนและวิธีที่ใช้ในการทดสอบให้มีความยากง่ายเหมาะสมกับการพัฒนาทางด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว

2. ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบข้อมูลของสินค้าที่ได้จากการทดสอบกับที่บ่งบอกไว้ในฉลาก หากพบว่าข้อมูลในฉลากไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ได้ในการทดสอบควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เป็นข้อมูลในการเคลื่อนไหวเพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของตน เช่น การเขียนจดหมายแจ้งไปยังผู้ผลิตสินค้า หรือหน่วยงานที่ควบคุมคุณภาพสินค้าเพื่อหาทางแก้ไข

3. นำหลักการทดสอบผลิตภัณฑ์ไปใช้ในการทดสอบสินค้าต่าง ๆ ที่พบว่าอาจไม่ปลอดภัยในการบริโภค เช่น ของเล่นเด็ก น้ำส้มสายชูที่เก็บตัวอย่างจากร้านขายอาหารในโรงเรียนและชุมชน เป็นต้น

4. ให้ผู้เรียนทดลองนำวิธีการทดสอบสินค้าที่โฆษณาทางโทรทัศน์มาทำการทดลองกับสินค้ายี่ห้อต่าง ๆ บ้าง เปรียบเทียบกับผลการโฆษณาทางโทรทัศน์ เช่น การทดสอบพลังซักฟอกของผงซักฟอกยี่ห้อต่าง ๆ เป็นต้น

การศึกษาออกสถานที่ (Field Trips)

เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ออกไปสัมผัสของจริงซึ่งอยู่ภายนอกโรงเรียน ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนลึกซึ้งขึ้น ช่วยส่งเสริมและพัฒนาแนวคิดให้กว้างขวาง

ลักษณะสำคัญ มีการนำผู้เรียนออกไปภายนอกโรงเรียน ผู้เรียนได้สัมผัสและศึกษาจากสภาพการณ์ที่เป็นจริงยังสถานที่ไปศึกษานั้น สถานที่ที่ไปนั้นอาจจะมีระยะการเดินทางที่ใกล้กับโรงเรียนมาก คือชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนซึ่งสามารถเดินไปได้หรือสถานที่ที่อยู่ไกลจากโรงเรียนมากต้องใช้พาหนะนำไป ผู้เรียนใช้วิธีการต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการทราบ เช่น การสังเกต การสอบถามจากบุคลากรในสถานที่ไปเยี่ยมชม เป็นต้น มีการนำสิ่งที่ได้ไปพบเห็นมารายงานในชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น

ขั้นตอนการสอน

1. การเตรียมผู้เรียน หรือการประมึนเทศผู้เรียน จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- สถานที่ที่จะไป และการเดินทาง เช่น เส้นทางที่จะไป กำหนดการเดินทาง และการควบคุมการเดินทาง เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมสำหรับการเดินทาง

- จุดมุ่งหมายของการไปศึกษานอกสถานที่ คือการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือผลสัมฤทธิ์จากการไปศึกษานอกสถานที่ในครั้งหนึ่ง ๆ ควรให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดขึ้นเอง โดยครูคอยชี้คำถามที่จะชักจูงให้ผู้เรียนช่วยกันคิดให้กว้างขวางรอบคอบ

- การเตรียมเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล หมายถึงการเตรียมคำถามต่าง ๆ ที่ต้องการจะไปสัมภาษณ์ หรือแนวทางในการสังเกตสิ่งที่จะไปศึกษา ซึ่งทำได้โดยการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยให้ผู้เรียนศึกษาจากเอกสารและช่วยกันเตรียมคำถามภายในกลุ่มของตน

2. การเตรียมการเดินทาง ผู้สอนจะต้องติดต่อประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การใช้ยานพาหนะ การขออนุญาตผู้ปกครองของนักเรียน การเตรียมผู้ควบคุมการเดินทาง การติดต่อกับเจ้าของสถานที่ที่จะไป การกำหนดเวลาในการเดินทาง การจัดเตรียมอาหารและที่พักสำหรับการเดินทางไกลซึ่งอาจมีการพักแรม

3. การรายงานและสรุปผลการเดินทาง ให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลจากการศึกษานอกสถานที่มารายงานและอภิปรายในชั้นเรียน สิ่งที่น่าสนใจควรเป็นทั้งข้อเท็จจริงที่ได้พบเห็น ข้อสังเกต รวมถึงตลอดถึงความคิดเห็น วิธีการนำเสนออาจจัดในรูปของการอภิปราย นิทรรศการ การบรรยายประกอบภาพและแผนภูมิ เป็นต้น

การนำไปใช้ ผู้สอนสามารถนำวิธีการสอนโดยศึกษานอกสถานที่ไปใช้ในการสอนหลักสูตรบริโภคนศาสตร์ โดยนำไปยังสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. การไปดูกระบวนการผลิต การบรรจุหีบห่อในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงแหล่งที่มาของสินค้า ผลกระทบของการบรรจุหีบห่อที่มีต่อราคาของสินค้าและการตัดสินใจของผู้บริโภค การกำจัดของเสียในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2. การไปดูแหล่งจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงประเภทของสินค้าที่จำหน่ายในแหล่งต่าง ๆ เปรียบเทียบราคาของสินค้าที่ขายในสถานที่ต่าง ๆ ลักษณะของการบริการและการอำนวยความสะดวกจากแหล่งจำหน่ายสินค้าที่แตกต่างกัน การโฆษณาและการส่งเสริมการขายสินค้าในแต่ละแห่ง

3. การไปเยี่ยมชมบริษัทผลิตรายการโฆษณา หรือฝ่ายโฆษณาและส่งเสริมการขายของบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ เพื่อศึกษาวิธีการผลิตโฆษณา ความสำคัญของการวิจัยตลาดที่มีต่อการวางแผนส่งเสริมการขาย ความสำคัญของการใช้ภาษาและภาพที่ใช้โฆษณา จุดเน้นของการทำโฆษณาแต่ละชิ้น การวิเคราะห์ถึงคุณภาพของโฆษณาแต่ละชิ้น

4. การสำรวจสินค้าที่ขายในรูปเปอร์มาร์เก็ต เพื่อศึกษาว่า สินค้าประเภทเดียวกันที่ขายในนามียี่ห้อ แต่ละยี่ห้อ มีราคา ขนาดบรรจุ ส่วนประกอบแตกต่างกันอย่างไร ลักษณะของการโฆษณาและส่งเสริมการขายในแต่ละยี่ห้อ

5. การเยี่ยมชมหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคหรือ องค์การสมาคมคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อศึกษาถึงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของหน่วยงานดังกล่าวในการคุ้มครอง ช่วยเหลือผู้บริโภค ผู้เรียนอาจยกตัวอย่างกรณีปัญหาต่าง ๆ

ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและการป้องกันมิให้เกิดขึ้น

โครงการสำรวจ (Survey)

เป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานเพื่อศึกษา ค้นคว้าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวและปัญหาที่สนใจและต้องการทราบในสภาพการณ์ที่เป็นจริงตามธรรมชาติ โดยอาศัยกระบวนการทำงานที่เป็นระบบระเบียบ มีความแม่นยำและเชื่อถือได้ ในการศึกษาชั้นอาชีวศึกษาจากส่วนทั้งหมดที่เรียกว่า "ประชากร" หรือศึกษาจากบางส่วนซึ่งคัดเลือกมาจากส่วนทั้งหมดซึ่งเรียกว่า "กลุ่มตัวอย่าง" การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจะช่วยให้เข้าใจส่วนทั้งหมดได้ เมื่อกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกมานั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับประชากร เพียงแต่มีขนาดเล็กกว่าเท่านั้น

ลักษณะสำคัญ การทำโครงการสำรวจ เริ่มต้นจากมีสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือมีปัญหาที่ต้องการทราบ จากนั้นผู้เรียนวางแผนการสำรวจ โดยพิจารณาว่าสิ่งที่ต้องการศึกษานั้น จะศึกษาได้จากอะไร หรือใครเป็นผู้ให้ข้อมูล ในการรวบรวมข้อมูลจะเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทั้งหมดหรือคัดเลือกมาเพียงบางส่วน โดยให้ส่วนที่คัดเลือกมานั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับส่วนทั้งหมดและมีขนาดหรือสัดส่วนที่พอเหมาะที่จะทำการศึกษาได้ ซึ่งก็คือการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนั่นเอง ลำดับต่อไปคือการพิจารณาว่าจะใช้เครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการสำรวจก็คือแนวทางหรือข้อคำถามที่กำหนดขึ้นเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงในด้านต่าง ๆ ชนิดของเครื่องมือจะเป็นแบบใดนั้นพิจารณาจากลักษณะของผู้ให้ข้อมูล ถ้าผู้ให้ข้อมูลเป็นบุคคล เครื่องมือที่นิยมใช้คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ถ้าสำรวจสิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งของ เครื่องมือในการรวบรวมก็เป็นแบบบันทึกแบบตรวจสอบรายการ เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้มีความสัมพันธ์กับวิธีการรวบรวมข้อมูลซึ่งต้องเลือกให้เหมาะสมกับขนาดของสิ่งที่จะศึกษา จากนั้นลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น นำข้อมูลที่ได้อาจนำมาแจกแจงและคำนวณตามวิธีการทางสถิติ นำข้อมูลที่ผ่านการจัดกระทำแล้วมาตีความหมายและสรุปเป็นข้อความรู้ จะเห็นว่า การดำเนินกิจกรรมสำรวจนั้นเป็นกระบวนการค้นหาความรู้แบบกระบวนการวิทยาศาสตร์นั่นเอง

ขั้นตอนในการสอน

1. ขั้นนำ ได้แก่ การกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจปัญหาและเรื่องราวที่จะศึกษาจนกระทั่งเกิดความต้องการที่จะเข้าร่วมในโครงการเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงและมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และขอบเขตของการศึกษา

2. ขั้นวางแผนปฏิบัติการสำรวจ ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการปฏิบัติงานโดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำ ปรัชญาทางด้านเทคนิควิธีการ เริ่มตั้งแต่การกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ สถิติที่ใช้ในการคำนวณเพื่อวิเคราะห์ผล การสรุปและเขียนรายงาน

3. ขั้นค่าเนื้องาน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติการตามแผนการที่วางไว้

4. ขั้นประเมินผล งานในขั้นนี้ คือ การให้ผู้เรียนนำผลการสำรวจมารายงานในชั้นเรียน จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานและผลการสำรวจ ทำให้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงาน และได้รับข้อมูลย้อนกลับที่จะช่วยในการปรับปรุงการปฏิบัติงานและความเข้าใจในสิ่งที่ศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น

การนำไปใช้ ผู้สอนสามารถนำโครงการสำรวจนี้ไปใช้ในการสอนบริบทศึกษาโดยจัดกิจกรรม ดังนี้ คือ

1. การสำรวจโฆษณาทางสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น เพื่อศึกษาความถี่ของการโฆษณา ชนิดของสินค้าที่โฆษณาในสื่อต่าง ๆ ความเหมาะสมของการใช้ภาพและคำพูดของการโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ ศึกษาโฆษณาที่บิดเบือน อวดอ้างสรรพคุณเกินความเป็นจริง เป็นต้น

2. การสำรวจฉลากของสินค้าชนิดต่าง ๆ เพื่อศึกษาลักษณะข้อมูลที่ปรากฏ ได้แก่ ความพอเพียงของข้อมูล ความชัดเจนและความเหมาะสมของการใช้ภาษาในฉลาก ความเหมาะสมของภาพที่ใช้บนฉลาก ค่าเตือนและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้บนฉลาก เป็นต้น ตัวอย่างของสินค้าที่น่าจะนำมาสำรวจ ได้แก่ ฉลากของผลิตภัณฑ์นม ฉลากยา ฉลากอาหารกระป๋อง ฉลากขนมขบเคี้ยว ฉลากของชอสปรุงรสต่าง ๆ เป็นต้น

3. การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภค เช่น ความเห็นในการขึ้นราคาเครื่องดื่มประจำทาง เป็นต้น

4. การสำรวจพฤติกรรมกาจำหน่ายสินค้า และการส่งเสริมการขายที่ไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมกาจำหน่ายยาชุด

5. สำรวจพฤติกรรมกาบริโภค เช่น การสำรวจความนิยมในการรับประทานขนมขบเคี้ยวในเด็กวัยเรียน

6. การสำรวจคุณภาพการบริการต่าง ๆ เช่น การบริการรถประจำทาง การบริการ
น้ำดื่มภายในโรงเรียน การบริการด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวัดผลการเรียนการสอน

การวัดผลการเรียนการสอนบริโศศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบริโศศึกษา ทักษะการคิดแก้ปัญหา และการตัดสินใจของผู้บริโศ ตลอดจนทัศนคติของผู้บริโศต่อความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในการวัดผู้สอนอาจเลือกเครื่องมือในการวัดได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด เช่น

- การทดสอบด้วยข้อเขียน โดยการตั้งคำถามให้ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้เรียน แบบทดสอบที่สร้างขึ้นอาจสร้างในรูปแบบเติมคำ แบบเลือกตอบ แบบกาถูกผิด แบบปลายเปิด

- การสัมภาษณ์ เมื่อสอนจบเรื่องราวในตอนใดตอนหนึ่ง ผู้สอนอาจใช้วิธีซักถามเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นในเรื่องที่สอน โดยใช้คำถามลักษณะต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการจะวัด เช่น ใช้คำขึ้นต้นคำถาม ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะถาม ใช้คำขึ้นต้นคำถาม ทำไม เหตุไร ถ้า ... ดังนั้น ... เมื่อต้องการยั่วให้แสดงความคิดเห็น

- การสังเกต ใช้การสังเกตความประพฤติที่แสดงออกในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริโศ ได้แก่ การตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการ การจัดการด้านทรัพยากร และการคุ้มครองสิทธิผลประโยชน์ของตนและสังคม วิธีการสังเกต ผู้สอนทำรายการสังเกตโดยการแจกแจงรายละเอียดของพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ให้เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ และนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ตรงกับการแสดงออกของพฤติกรรมนั้น โดยดูความถี่ของการแสดงพฤติกรรม

- การตรวจผลงานปฏิบัติ เป็นการวัดการนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ในการปฏิบัติ ตลอดจนทักษะการปฏิบัติต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบริโศศึกษา ผู้สอนอาจมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปปฏิบัติ เช่น การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของสินค้า การสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บริการรถประจำทาง การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน เป็นต้น กิจกรรมการปฏิบัติงานต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้สอนสามารถจะวัดได้โดยดูผลสำเร็จของงาน กระบวนการในการทำงาน และทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน เครื่องมือในการตรวจผลงานก็คือ รายการตรวจสอบที่ผู้สอนกำหนดขึ้นให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด

ระยะเวลาของการวัดผล

ตามหลักการวัดผลการเรียนการสอนนั้น ควรทำอย่างสม่ำเสมอภายหลังการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้เกิดขึ้นในสิ่งที่ผู้สอนต้องการหรือไม่ การประเมินผลในลักษณะนี้ ผู้สอนจะตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนไว้ล่วงหน้า โดยจุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นนี้มีลักษณะเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อจบกระบวนการเรียนการสอนในครั้งหนึ่ง ๆ ก็วัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนโดยมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์ การวัดผลเช่นนี้ ผู้สอนก็จะรู้ว่ายังมีพฤติกรรมการเรียนรู้อะไรที่ยังไม่เกิดขึ้นก็จะทำการสอนซ่อมเสริม พฤติกรรมลักษณะนี้ส่วนมากจะเป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความเข้าใจ สำหรับพฤติกรรมที่เป็นด้านทักษะและทัศนคตินั้น จะต้องใช้เวลาในการสังเกตและติดตามการแสดงออกของพฤติกรรม การวัดผลในอีกลักษณะหนึ่งก็คือการวัดเพื่อประเมินค่าว่าคุณเรียนได้ เรียนรู้ในเรื่องนี้ดีเพียงใด วิธีนี้ผู้สอนจะนำคะแนนที่ได้จากการวัดไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งได้จากการกำหนดช่วงของคะแนนเต็มเป็นคุณค่าระดับต่าง ๆ เช่น คะแนนเต็ม 100 คะแนน กำหนดให้คะแนนตั้งแต่ระดับ 80 คะแนนขึ้นไป อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คะแนนระหว่าง 70-79 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนระหว่าง 60-69 คะแนนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ต่ำกว่า 60 คะแนนลงมาอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ดังนั้นผู้ที่ได้คะแนนจากการวัด 60 คะแนน จึงได้รับการประเมินว่าอยู่ในระดับพอใช้ ดังนั้นเป็นต้น

สำหรับการวัดผลการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีศึกษานั้นก็สามารถทำได้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือทั้งสองลักษณะที่กล่าวแล้ว แต่การประเมินผลในลักษณะแรกเพื่อการปรับปรุงการสอน และพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นอุดมคติที่ผู้สอนทุกคนควรปฏิบัติ เพราะจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยตรงมากกว่า

ภาคผนวก ข

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริเวณศึกษา

สารบัญ

หน้า

1. แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาในกลุ่มทักษะภาษาไทย	
- แผนการสอนบูรณาการในบทที่ 3	411
- แผนการสอนบูรณาการในบทที่ 4	420
- แผนการสอนบูรณาการในบทที่ 8	423
- แผนการสอนบูรณาการในบทที่ 9	430
- แผนการสอนบูรณาการในบทที่ 10	434
2. แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์	
- แผนการสอนเรื่อง วิจารณ์งานของผู้บริโภค	441
3. แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	
- แผนการสอนเรื่อง การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร	454
- แผนการสอนเรื่อง การใช้จ่าย	470
- แผนการสอนเรื่อง การใช้เวลา	484
- แผนการสอนเรื่อง การบริโภค	492
- แผนการสอนเรื่อง การจัดหางบประมาณ	501
- แผนการสอนเรื่อง การรวมกลุ่มและสหกรณ์	514
4. แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา)	
- แผนการสอนเรื่อง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	520
- แผนการสอนเรื่อง เราอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้	523
- แผนการสอนเรื่อง เหตุผลกับความยุติธรรม	526
- แผนการสอนเรื่อง การเป็นอยู่อย่างประหยัด	529
5. แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ศิลปศึกษา)	
- แผนการสอนเรื่อง การเขียนภาพถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชุมชน	536
6. แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษาในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ	
- แผนการสอนเรื่อง การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร	538

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศึกษาในกลุ่มทักษะภาษาไทย บทที่ 3

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

โฆษณาเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริโภค การวินิจฉัยข้อมูลโฆษณาจะช่วยให้ได้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการ

จุดประสงค์

1. สามารถอ่านออกเสียงโฆษณาด้วยถ้อยคำที่ถูกต้องชัดเจน (1.3)
2. ฟังและวิจารณ์ค่าโฆษณาได้ (1.4)
3. ใช้ข้อมูลที่ได้จากโฆษณาในการพิจารณาเลือกซื้อสินค้าได้
4. สามารถเขียนข้อความโฆษณาได้ (1.5)

เนื้อหา

โฆษณาสินค้าและบริการ

1. การอ่านโฆษณาสินค้า บริการ
2. การวินิจฉัยโฆษณาสินค้า บริการ
3. การใช้ข้อมูลที่ได้จากโฆษณาในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า เลือกใช้บริการ
4. การเขียนข้อความโฆษณา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนรวบรวมโฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่พบในหนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสารต่าง ๆ นำโฆษณาเหล่านั้นมาให้เด็กเรียนศึกษาออกเสียงเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนใช้น้ำเสียง จังหวะการอ่านและเทคนิคต่าง ๆ ในการอ่านเพื่อสร้างความสนใจ จากนั้นช่วยกันพิจารณาว่าใครเป็นผู้ที่อ่านโฆษณาได้ถูกต้อง ชัดเจนและน่าสนใจที่สุด
2. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มให้ช่วยกันวินิจฉัยโฆษณาที่รวบรวมได้ตามประเด็น ดังนี้
 - 1) เป็นโฆษณาเกี่ยวกับสินค้าประเภทใด
 - 2) โฆษณานั้นให้ข้อมูลอะไรแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้
 - 2.1) ชื่อหรือยี่ห้อของสินค้า บริการที่โฆษณา
 - 2.2) สถานที่ผลิตหรือจำหน่าย

- 2.3) ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย
- 2.4) ราคา
- 2.5) ลักษณะและรูปร่างของสินค้า ชนิดของสินค้า
- 2.6) ขนาด ปริมาณ ปริมาตร หรือน้ำหนัก
- 2.7) คุณภาพของสินค้า
- 2.8) ประโยชน์ของสินค้า
- 2.9) ส่วนประกอบ
- 2.10) วิธีใช้
- 2.11) การเก็บรักษา
- 2.12) วิธีการซื้อ/การสั่งซื้อ
- 2.13) อื่น ๆ

3) โฆษณานี้มีการใช้ข้อความดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคหรือไม่ ให้ยกข้อความที่เป็นการดึงดูดความสนใจ เช่น ข้อความที่อ้างถึงสรรพคุณ การรับรองจากบุคคล และ สถาบันที่มีชื่อเสียง การแถมแจก การชิงโชค การให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่ผู้ซื้อ การใช้คำอุปมาอุปมัย เป็นต้น วิเคราะห์ว่าข้อความดังกล่าวเป็นเท็จ เกินความเป็นจริง หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญหรือไม่

4) พิจารณาว่าข้อมูลที่ได้พอเพียงหรือไม่ในการตัดสินใจ ต้องการข้อมูลอะไรเพิ่มเติม และจะหาข้อมูลนั้นได้จากที่ไหนได้อีกบ้าง นอกเหนือจากโฆษณาที่อ่านพบ

5) นักเรียนอ่านโฆษณานี้แล้ว อยากจะทดลองซื้อสินค้านั้นมาใช้หรือไม่ เพราะเหตุไร

ให้นักเรียนออกมารายงานผลการวินิจฉัย โฆษณาแต่ละชิ้นที่กลุ่มได้รับ ตามประเด็นที่กำหนด ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากการวินิจฉัยโฆษณา ครูช่วยชี้ให้เห็นว่าโฆษณาคือแหล่งข้อมูลแหล่งหนึ่งของสินค้าและบริการ การรู้จักวินิจฉัยข้อมูลจากโฆษณามีอะไรบ้าง เชื่อถือได้หรือไม่จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับข่าวสารข้อมูลที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการได้ อย่างไรก็ตามในการเลือกซื้อสินค้านั้น ผู้บริโภคควรมองหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่เชื่อถือได้เพิ่มเติม เช่น จากฉลากสินค้า จากผู้เชี่ยวชาญสินค้านั้น รายงานของทางราชการเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้านั้น เป็นต้น ทั้งนี้เพราะโฆษณามักจะไม่ให้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ผู้บริโภคต้องการ

ส่วนมากจะใช้การโฆษณาเป็นเครื่องมือดึงดูดความสนใจ ความนิยมของสินค้าแก่ผู้บริโภคมากกว่า

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มให้นักเรียนศึกษาการเขียนโฆษณา โดยสมมติสถานการณ์ว่านักเรียนผลิตสินค้าชนิดหนึ่งและต้องการจำหน่ายสินค้านั้นในตลาด ให้นักเรียนคิดข้อความที่จะทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้านั้นทางหนังสือพิมพ์ ให้นักเรียนช่วยกันคิดเกณฑ์ในการตัดสินโฆษณาและตั้งตัวแทนจากแต่ละกลุ่มทำการตัดสินโฆษณาตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียน

1. โฆษณาสินค้าและบริการที่ตัดจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร
2. หลักเกณฑ์การวินิจฉัยโฆษณาและแบบพิจารณาโฆษณาสินค้าและบริการ
3. สถานการณ์สมมติ

การประเมินผล

การสังเกต

1. การอ่านออกเสียง
2. การมีส่วนร่วมในการอภิปราย
3. การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

การตรวจผลงาน

1. รายงานของกลุ่ม
2. ผลงานการเขียนข้อความโฆษณา

ความรู้สำหรับครู

1. หลักการพิจารณาโฆษณา

การนำไปใช้

นำกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการสอนนี้ไปแทนที่กิจกรรมการเรียนการสอนข้อ

3.4.1 ในคู่มือการสอนภาษาไทยบทที่ 3 หรือข้อ 3.3.6 ในคู่มือการสอนภาษาไทยบทที่ 10

ความรู้สำหรับครู

หลักการพิจารณาโฆษณา

ปัจจุบันโฆษณามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะมีสินค้าต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น การโฆษณาเป็นวิธีการที่ช่วยกระจายข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้า ทำให้ผู้บริโภครู้จักสินค้าอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ในการโฆษณานั้นได้มีการใช้ถ้อยคำและภาพเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค และกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการ ความพอใจ ความนิยมในตัวสินค้า จนในบางครั้งเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ดังนั้นกฎหมายจึงต้องเข้ามาควบคุมการโฆษณา

การออกกฎหมายให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในด้านโฆษณานั้น จึงเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิในประการที่ 1 ของผู้บริโภค คือ สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมตลอดทั้งค่าพรณาคคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ได้กำหนดเป็นหลักการไว้ว่าการโฆษณาสินค้าหรือบริการจะต้องไม่กระทำในลักษณะซึ่ง

- ลักษณะที่ 1 ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค
- ลักษณะที่ 2 ใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม
- ลักษณะที่ 3 ใช้วิธีโฆษณาในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย หรือจิตใจ หรืออาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค
- ลักษณะที่ 4 ข้อความโฆษณาอย่างอื่นที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นข้อความโฆษณาอันถือว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรืออาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

สำหรับข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวมนั้น กฎหมายควบคุมโฆษณาได้กล่าวไว้ดังนี้

- (1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง การจะถือว่าเป็น " เท็จ " หรือ " เกินความจริง " ก็ต่อเมื่อมีการยืนยันข้อความโฆษณาบางอย่างแต่พิสูจน์ไม่ได้ตามที่ยืนยัน ตัวอย่างเช่น โฆษณาว่า " เป็นแห่งแรกและแห่งเดียว " หรือ " บริสุทธิ์ 100% ปราศจากสารกันเสีย " "ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากรัฐบาลญี่ปุ่น " เหล่านี้หากไม่มีหลักฐานยืนยันว่าเป็นความจริงย่อมเป็นข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

(2) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการปกติจะถือว่าข้อความโฆษณาที่มีได้ให้รายละเอียดแน่ชัดหรือให้ข้อเท็จจริงขาดไป ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ เฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับสาระสำคัญของสินค้าหรือบริการ เช่น ความสามารถในการทำงานของผลิตภัณฑ์ ความคงทนถาวร อายุการใช้งาน แหล่งกำเนิด ที่มาของวัตถุดิบ ความนิยมยกย่องของสังคม การได้รางวัลในการประกวด เหล่านี้ ถ้าจะอ้างในโฆษณาต้องชัดเจนและมีหลักฐานยืนยันความถูกต้องเป็นจริงได้ ตัวอย่างโฆษณาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

ตัวอย่างที่ 1 การโฆษณาเครื่องใช้ไฟฟ้าว่า " ค่วน ติดแอร์กับต่ำถุง แถมโรลสรอยซ์ 1 คัน " ข้อเท็จจริงจากการสอบถามผู้โฆษณา ของแถมคือวิทยุหือ " โรลสรอยซ์ " เป็นรูปรถยนต์ " โรลสรอยซ์ " 1 คัน

ตัวอย่างที่ 2 การโฆษณำบ้านจัดสรรว่า " เราให้คุณครึ่งแสน ทันที่ที่คุณมาเป็นเพื่อนบ้านคนใหม่ของเรา " ข้อเท็จจริงก็คือ เจ้าของโครงการบ้านจัดสรรจะขายบ้านในราคาปกติพิเศษ ให้แก่ผู้ซื้อที่มาติดต่อซื้อในช่วงต้นของโครงการ ซึ่งไม่ใช่เป็นการให้เงินสดเปล่า ๆ แก่ผู้ซื้อแต่อย่างใด

(3) ข้อความที่เป็นการส่งเสริมโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ตัวอย่างการโฆษณาขายหนังสือต้องห้าม ดังนี้ " ไปที่แวงเบอร์ เมื่อคุณต้องการหนังสือต้องห้าม "

(4) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสัมพันธ์ในหมู่ประชาชนที่ผ่านมายังไม่ปรากฏการกระทำผิดในลักษณะนี้

อนึ่ง สินค้าที่โฆษณาว่ามีการแจกแถมรางวัล มีการเสี่ยงโชคหรือการประกวดชิงรางวัล ต้องระบุข้อความต่อไปนี้

- 1) ประเภทและลักษณะของรางวัล จำนวนรางวัลและมูลค่าของรางวัล
- 2) วิธีการแจกรางวัลหรือชิงโชค
- 3) กำหนดระยะเวลา เริ่มต้นและสิ้นสุดและวันประกาศผล
- 4) กำหนดเขตหรือถิ่น หรือสถานที่สำหรับจับฉั้่นส่วนหรือคูบอง

แม้ว่ากฎหมายจะมีการควบคุมการโฆษณา เพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภคแล้วก็ตาม แต่การพิจารณาโฆษณายังมีข้อที่เป็นปัญหาค่อนข้างละเอียดอ่อน เราจึงยังพบโฆษณาที่เข้าข่ายไม่ถูกต้องตามหลักการปรากฏออกมาตามสื่อมวลชนก่อนที่จะถูกยกเลิกไปเพราะพบในภายหลังว่าไม่

เหมาะสมอยู่เสมอ ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงอยู่ที่ผู้บริหารซึ่ง เป็นสมาชิกของสังคมทุกคนจะต้องมีความ
รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักใช้วิจารณญาณในการวินิจฉัยโทษมากกว่าอคติสินใจว่าจะเชื่อ
หรือไม่

แบบพิจารณาโฆษณาสินค้าและบริการ

เมื่ออ่านโฆษณาแล้ว ให้นักเรียนตอบคำถามตามรายการต่อไปนี้

1. ประเภทของสินค้าหรือบริการ
2. ข้อมูลที่ได้รับจากโฆษณาสินค้าที่อ่านพบ
 - ชื่อหรือยี่ห้อของสินค้า
 - สถานที่ผลิตหรือจำหน่าย
 - ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย
 - ราคา
 - ลักษณะและรูปร่างของสินค้า ชนิดของสินค้า
 - ขนาด ปริมาณ ปริมาตร หรือน้ำหนัก
 - คุณภาพของสินค้า
 - ส่วนประกอบ
 - วิธีใช้
 - การเก็บรักษา
 - วิธีการซื้อ/การสั่งซื้อ
 - อื่น ๆ
3. โฆษณาดึงดูดความสนใจมากน้อยเพียงใด
 - มาก
 - ปานกลาง
 - น้อย
4. โฆษณาใช้วิธีการใดในการดึงดูดความสนใจ
 - การอ้างสรรพคุณ ข้อความที่ปรากฏ ได้แก่
 -
 - การรับรองคุณภาพจากบุคคลและสถาบันที่มีชื่อเสียง ข้อความที่ปรากฏ ได้แก่ ...
 -

- การอ้างรางวัลและผลการประกวด ข้อความที่ปรากฏ ได้แก่
-
- การแถมแจก ซิงโครค ข้อความที่ปรากฏ ได้แก่
-
- การใช้คำอุปมา อุปมัย ข้อความที่ปรากฏ ได้แก่
-
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)
-

5. ข้อมูลที่ได้รับจากการอ่านโฆษณาพอเพียงในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือไม่

- พอเพียง
- ไม่พอเพียง

ข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม ได้แก่

1. หาได้จาก
2. หาได้จาก
3. หาได้จาก
4. หาได้จาก
5. หาได้จาก

6. อ่านโฆษณาแล้ว อยากทดลองซื้อสินค้านี้มาใช้หรือไม่

- อยากซื้อ เพราะ
- ไม่อยากซื้อ เพราะ

สถานการณ์สมมติ

บริษัทผลิตอาหารสำเร็จรูปชนิดหนึ่ง มีความประสงค์จะทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าของบริษัทให้ผู้บริโภครู้จักและเกิดความนิยมสินค้าของบริษัท ให้นักเรียนคิดข้อความโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปชนิดนี้ ทางหนังสือพิมพ์

ในการคิดข้อความโฆษณาให้คิดถึง ข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้าที่ต้องการแจ้งแก่ผู้บริโภค และข้อความที่ต้องการดึงดูดความสนใจ ความนิยมของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าของบริษัท

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศึกษาในกลุ่มทักษะภาษาไทย บทที่ 4

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ข่าวสารเกี่ยวกับผู้บริโภคที่ปรากฏตามสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับ
ผู้บริโภคช่วยให้ผู้บริโภคเกิดความระมัดระวังและสามารถคุ้มครองความปลอดภัยในการบริโภค

จุดประสงค์

ฟังและวิพากษ์วิจารณ์ข่าวที่น่าสนใจในชีวิตประจำวันได้ (1.3)

เนื้อหา

1. การฟังข่าวเกี่ยวกับผู้บริโภค
2. การอ่านข่าวเกี่ยวกับผู้บริโภคจากสื่อมวลชน
3. การวิพากษ์วิจารณ์ข่าวเกี่ยวกับผู้บริโภคที่ได้ฟังมา
4. การเขียนสรุปเนื้อหา การเขียนแสดงความคิดเห็น

กิจกรรมการเรียนรู้

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนคัดเลือกคนในกลุ่มคนหนึ่งเพื่ออ่านข่าว
เกี่ยวกับผู้บริโภคให้สมาชิกในกลุ่มฟัง จากนั้นให้สมาชิกภายในกลุ่ม สรุปเนื้อหาและวิจารณ์ข่าว
ที่ได้ฟังตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้

- ข่าวที่อ่านนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- รายละเอียดของข่าว (ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร)
- ความน่าเชื่อถือของข่าว (พิจารณาจากแหล่งข่าว หรือบุคคลผู้ให้ข่าว วิธีการ

ได้ข่าวมา)

- ความคิดเห็นที่มีต่อข่าว
- การนำความรู้ที่ได้รับจากข่าวไปใช้ประโยชน์

2. ให้นักเรียนออกมารายงานการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวตามประเด็นที่กำหนด
พร้อมทั้งสรุปข้อวิพากษ์วิจารณ์ข่าว

3. ครูเลือกกิจกรรมสำหรับฝึกทักษะการเขียนอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม

ดังนี้

- เขียนสรุปเนื้อหาของข่าว สำหรับนำไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คัดไว้ที่ป้ายนิเทศภายในห้องเรียน ห้องสมุด หรือนำไปออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงของโรงเรียน โดยอาศัยเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้ มาใช้ในการเขียน

- เขียนแสดงความคิดเห็นต่อข่าวที่ได้ฟังมา เช่น ในข่าวเรื่อง " อะลาร์ คืออะไร : ทำไมกินแอปเปิลมีสารนี้ถึงเป็นมะเร็ง " ครูอาจให้นักเรียนเขียนเรียงความในหัวข้อว่า " ข้อเสนอแนะในการบริโภคผลไม้ให้ปลอดภัยและโรคมะเร็ง "

สื่อการเรียน

1. ข่าวเกี่ยวกับผู้บริโภค เช่น

1) ข่าวเรื่อง " อะลาร์คืออะไร : ทำไมกินแอปเปิลมีสารนี้ถึงเป็นมะเร็ง "

(ไทยรัฐ, 4 มิถุนายน 2352)

2) บทความเรื่อง " กรดไขมันสำหรับเด็กกับการปนเปื้อนสารอะลูมิเนียม "

(มติชน, 22 มิถุนายน 2532)

2. ประเด็นสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิพากษ์วิจารณ์ข่าว

การประเมินผล

การสังเกต

1. ความคล่องแคล่วในการอ่าน
2. การจับใจความ
3. การร่วมอภิปราย
4. ความร่วมมือในการทำงานภายในกลุ่ม

การตรวจผลงาน

1. การสรุปเนื้อหาของข่าว
2. การเขียนแสดงความคิดเห็นต่อข่าวที่อ่าน

การนำไปใช้

นำกิจกรรมในแผนการสอนนี้ไปแทนที่กิจกรรมในข้อ 3.3.3, 3.4.3, 3.5.3

ในคู่มือการสอนภาษาไทย บทที่ 4

คำถาม

แหล่งคำตอบ

1. สารอะลูมิเนียม คืออะไร ข้อ 1
2. ร่างกายมีการกำจัดสารอะลูมิเนียมที่ค่านเข้าไปในร่างกายอย่างไร ข้อ 1
3. ในปัจจุบัน ร่างกายมีโอกาสได้รับสารอะลูมิเนียมมากขึ้นด้วยเหตุใด ข้อ 1
4. เหตุใดนมผงจึงมีการปนเปื้อนสารอะลูมิเนียม ข้อ 1
5. สารอะลูมิเนียมก่อให้เกิดพิษแก่ร่างกายได้อย่างไร ข้อ 2
6. โรค " อัลไซเมอร์ " มีอาการอย่างไร เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุใด ข้อ 2
7. ผลการหาปริมาณของสารอะลูมิเนียมในนมผง 10 ยี่ห้อที่ทดลองใน
มาเลเซียเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับที่พบในอังกฤษ ข้อ 3
8. เหตุใดเด็กทารกจึงมีโอกาสสะสมสารอะลูมิเนียมในร่างกายมากกว่า
ผู้ใหญ่ ข้อ 3
9. ทารกที่รับประทานนมผงซึ่งมีสารอะลูมิเนียมผสมอยู่สูงสุดตามรายงาน
การทดลองของแคปจะได้รับสารอะลูมิเนียมวันละเท่าไร ข้อ 4
10. สารอะลูมิเนียมที่ทารกได้รับเมื่อเทียบกับข้อกำหนดมาตรฐานของ
เอฟเอโอ/ยู ตามที่ ส.ค.น นำมาอ้างอิงนั้น อยู่ในลักษณะอย่างไร
เป็นอันตรายแก่ทารกหรือไม่ ข้อ 4
11. เหตุใดผู้เขียนจึงมีความห่วงใยทารกที่รับประทานนมผงปนเปื้อนสาร
อะลูมิเนียมว่าจะได้รับสารนี้สูงจนอาจเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ข้อ 5
12. ผู้เขียนเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างไรเพื่อเป็นมาตรการคุ้มครอง
ทารกจากการได้รับสารอะลูมิเนียมในนมผง ข้อ 5

นักเรียนคิดว่าแม้มีทางเลือกทางใดบ้างที่จะหลีกเลี่ยงมิให้ทารกได้รับสาร
อะลูมิเนียมที่ปนเปื้อนในนมผง

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศึกษาในกลุ่มทักษะภาษาไทย บทที่ 8

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ข่าวสารเกี่ยวกับผู้บริโภคที่ปรากฏตามสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้บริโภค ช่วยให้ผู้บริโภคเกิดความระมัดระวังและสามารถคุ้มครองความปลอดภัยในการบริโภค
2. ผู้บริโภคมีบทบาทและความรับผิดชอบต่อการสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

จุดประสงค์

1. ตั้งคำถามจากเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้ (1.1)
2. อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่ได้ฟังมาได้ (1.2 , 1.3)
3. สรุปสาระสำคัญของบทความเรื่อง "การสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม"

จากการอ่านในใจได้

4. เขียนอย่างเสรีจากความคิดสร้างสรรค์ได้ (1.10)

เนื้อหา

1. การอ่านข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่ได้ฟังมา (ข่าวเกี่ยวกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ)
2. การอ่านในใจ (บทความเรื่อง "การสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม")
3. การเขียนอย่างเสรีจากภาพ (ภาพการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำข่าวเกี่ยวกับ ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่ปรากฏในสื่อมวลชนมาให้นักเรียนอ่าน แบ่งนักเรียนออกเป็นสองฝ่าย ให้ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายตอบโดยหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน ครูให้คำสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการตั้งคำถาม ดังนี้
 - เรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - ใครทำอะไร
 - ที่ไหน

- เมื่อไร

- อย่างไร

2. ให้นักเรียนอ่านในใจบทความเรื่อง " การสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม " จากนั้นให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญของประเด็นที่กำหนดให้ท้ายบทความ (อยู่ในภาคผนวก)

3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่ออภิปรายปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบในชุมชนและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

4. นำภาพ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า ภาพโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปายล้อยควันคำ เป็นต้น ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีจากภาพที่เห็น นำผลงานเขียนของนักเรียนมาอ่านในชั้น หรือแสดงที่ป้ายนิเทศในห้องเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ข่าวเกี่ยวกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่ปรากฏในสื่อมวลชน เช่น ข่าว " สิ้นค้าเนิมนคดีโรงงานสับปะรดเสถ.พล " (เติลินิวส์, 2 มิถุนายน 2532)

2. บทความเรื่อง " การสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม "

3. ภาพการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ภาพการตัดไม้ทำลายป่า ภาพโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปายล้อยควันคำ เป็นต้น

การประเมินผลการเรียน

การสังเกต

1. ความรวดเร็วในการอ่านในใจ และความซัดถ้อยซัดคำในการอ่านออกเสียง
2. การจับใจความสำคัญที่อ่านได้
3. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

การตรวจผลงาน

1. การสรุปสาระสำคัญของบทความที่อ่าน
2. การเขียนอย่างเสรีจากภาพที่นำมาให้ดู

การนำไปใช้

นำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแผนนี้ไปแทนที่กิจกรรมการเรียนรู้การสอน ข้อ
3.2.2, 3.3.2, และ 3.4.6 ในคู่มือการสอนภาษาไทยบทที่ 8 ชั้น ป.5

การสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาการผลิตทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มาใช้ เพื่อเป็นพลังงานและวัตถุดิบในการผลิตมากขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกนำมาใช้ ได้แก่ น้ำมัน ป่าไม้ น้ำ ดิน แร่ธาตุและสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ในการผลิตทางอุตสาหกรรมยังก่อให้เกิดกากของเสียและสารพิษต่าง ๆ อันเป็นอันตรายแก่สิ่งมีชีวิตและทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมอีกด้วย ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่

1. ปัญหาน้ำเสียหรือน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ในกระบวนการผลิตจำเป็นต้องใช้น้ำจำนวนมาก น้ำที่เหลือทิ้งนี้มีจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งเป็นน้ำที่มีสิ่งสกปรก เจือปนและมีอุณหภูมิสูง น้ำเสียเหล่านี้หากไม่มีการกรองเอาตะกอนสิ่งสกปรกออก และปรับให้มีอุณหภูมิก่อนทิ้งลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง ก็จะทำให้เกิดการเน่าเสียเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ เช่น ปลา บู่ กุ้ง หอย และผู้ที่อาศัยน้ำในแม่น้ำลำคลองสำหรับดื่มและชำระล้างสิ่งต่าง ๆ โรงงานที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียนี้ ได้แก่ โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง โรงงานฟอกหนังและย้อมผ้า โรงงานผลิตสุรา เบียร์ น้ำอัดลม อาหารกระป๋อง และโรงงานอุตสาหกรรมเคมี เป็นต้น

2. ปัญหาอากาศเป็นพิษ อากาศเป็นพิษหรืออากาศเสีย ได้แก่ เขม่า ฝุ่น ก๊าซพิษ และไอสารเป็นพิษต่าง ๆ ที่ปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรม อากาศเป็นพิษเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นผลเสียต่ออาคาร สิ่งก่อสร้าง ทำให้เกิดการหมอกควัน มัวหมอง โรงงานที่ก่อปัญหาอากาศเป็นพิษ ได้แก่ โรงงานผลิตยาฆ่าแมลง โรงงานปูนซีเมนต์ โรงงานผลิตกัมมันต์เคมี โรงงานปลารับ โรงงานโม่บดกระดุกสัตว์ โรงงานเคียนน้ำมันสนเพื่อทำเป็นน้ำมันผสมสี เป็นต้น

3. ปัญหาเสียงรบกวน เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงานของเครื่องจักร การได้ยินเสียงดังเป็นระยะเวลานานจะทำให้หูตึงหรือหูหนวกได้ โรงงานที่ก่อให้เกิดปัญหาเสียงดัง ได้แก่ โรงงานทอผ้า โรงงานปั๊มโลหะ โรงโม่ไม้และเลื่อยไม้ โรงงานเคาะขัดแต่งโลหะ เป็นต้น

4. ปัญหาของเสียที่มีลักษณะเป็นของแข็งและสารโลหะ สารโลหะที่เจือปนออกมา กับน้ำเสียที่ปล่อยออกจากโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ มังกานีส ตะกั่ว โครเมียม นิเกิล พรอท เป็นต้น สารโลหะเหล่านี้เมื่อทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลองจะทำให้แม่น้ำลำคลองสกปรกและเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์ที่ได้รับสารเหล่านั้น เพราะสารบางชนิดเช่น สารปรอทหากสะสมในร่างกายของคน

จนมีปริมาณมากเป็นระยะเวลาานจะก่อให้เกิดพิษร้ายแรงแก่ร่างกาย สารโลหะบางชนิดทำให้ร่างกายมีการแพ้ เช่น การแพ้ซิงกานีส สารตะกั่ว สารโครเมียม โรงงานอุตสาหกรรมที่ปล่อยของเสียดังกล่าว ได้แก่ โรงงานสกัดน้ำมันรำ โรงงานชุบโลหะ เป็นต้น

ผู้บริโภคเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสินค้าต่าง ๆ ที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยได้นำมาใช้เป็นอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค นอกจากนี้ยังได้ประโยชน์จากสินค้าโดยช่วยให้ได้รับความสะดวกสบายและได้รับความบันเทิงในการดำเนินชีวิต จึงควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมซึ่งเกิดขึ้นในสังคมนี้ด้วย ผู้บริโภคสามารถช่วยแก้ปัญหาได้โดยปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานที่สำคัญ

2. ให้ความอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เช่น รู้จักใช้สิ่งของอย่างประหยัด และหมุนเวียนเพื่อให้อาจใช้ได้นาน ๆ ปรับปรุงและซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดให้อาจนำกลับมาใช้ใหม่ได้ รู้จักใช้ทรัพยากรที่หาง่ายและมีมากมาใช้ทดแทนสิ่งที่ใช้แล้วหมดไปหรือหายาก เช่น ใช้พลาสติกแทนเหล็กและไม้ ใช้วิธีการตากแห้งด้วยแสงอาทิตย์แทนการอบด้วยไฟฟ้า นำขยะมูลฝอยมูลสัตว์มาหมักทำปุ๋ยแทนการทิ้งไปเปล่า ๆ และไปใช้ปุ๋ยเคมีแทน เป็นต้น

3. เปลี่ยนแปลงทัศนคติและอุปนิสัยในการบริโภคเสียใหม่ โดยลดความฟุ้งเฟ้อ และค่านิยมฟุ้งเฟ้อ เช่น เปลี่ยนไปใช้ของใหม่เรื่อย ๆ เห็นเพื่อนมีของเล่นใหม่ก็ต้องพยายามมีให้เหมือนเพื่อน เป็นต้น ควรมีค่านิยมที่ประหยัดและใช้ชีวิตที่เรียบง่ายแทนค่านิยมฟุ้งเฟ้อ

4. สนใจติดตามข่าวสารความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เพื่อปกป้องคุ้มครองตนเองและเผยแพร่แนะนำให้แก่ผู้อื่น เช่น อธิบายอันตรายของยาฆ่าแมลงในพืชผักและแนะนำการล้างผักให้ปลอดภัยจากสารฆ่าแมลงให้ผู้ปกครองทราบ ช่วยเผยแพร่อันตรายของการสูบบุหรี่ และแนะนำให้ผู้ใกล้ชิดเลิกสูบบุหรี่ เป็นต้น

ถ้าทุกคนได้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่กล่าวมานี้ ก็จะช่วยให้มีทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานให้เราทุกคนได้ใช้ไปอีกนานและได้อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่

เมื่ออ่านบทความเรื่อง การสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจบแล้ว
ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การพัฒนาทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไร
2. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่อะไรบ้าง
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างไร จงอธิบาย
4. ผู้บริโภคจะมีส่วนรับผิดชอบต่อการส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไร

เฉลยคำตอบ

การส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การพัฒนาทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไร ?

คำตอบ การพัฒนาทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังนี้

ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มาใช้เพื่อเป็นพลังงานและวัตถุดิบในการผลิตมากขึ้น

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดกากของเสียและสารพิษต่าง ๆ อันเป็นอันตรายแก่สิ่งมีชีวิตและทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม

2. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่อะไรบ้าง ?

คำตอบ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่

1. ปัญหาน้ำเสียหรือน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม
2. ปัญหาอากาศเป็นพิษ
3. ปัญหาเสียงรบกวน
4. ปัญหาของเสียที่มีลักษณะเป็นของแข็งและสารโลหะซึ่งเป็นสารพิษ

3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างไร จงอธิบาย

คำตอบ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมก่อให้เกิดผลเสียหาย ดังนี้คือ

1. ทำให้แม่น้ำ ลำคลองเน่าเหม็น ส่งผลให้สัตว์น้ำ เช่น ปลา บู่ กุ้ง หอย ตาย ประชาชนที่อาศัยน้ำในแม่น้ำลำคลองสำหรับดื่ม และชำระสิ่งต่าง ๆ ไม่สามารถใช้น้ำ

เหล่านี้ได้

2. อากาศที่ประกอบด้วย เขม่า ฝุ่น ก๊าซพิษและไอสารเป็นพิษต่าง ๆ ทำให้ผู้หายใจเอาอากาศนั้นเข้าไปเจ็บป่วยเป็นอันตรายต่อสุขภาพ นอกจากนี้ยังทำให้สิ่งก่อสร้างสกปรก ร้อน มัวหมอง
3. เสียงดังจากโรงงานอุตสาหกรรมทำให้คนงาน หรือผู้ที่อาศัยใกล้โรงงานอุตสาหกรรมหูตึง หูหนวก เกิดความหงุดหงิด รำคาญ
4. สารโลหะเจือปนออกมากับน้ำเสียที่ปล่อยออกจากโรงงานเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ ทำให้ประชาชนที่รับประทานสัตว์น้ำนั้นมีสารโลหะสะสมในร่างกายเป็นอันตรายต่อสุขภาพในระยะยาว เกิดอาการแพ้

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศึกษาในกลุ่มทักษะภาษาไทย บทที่ 9

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การสื่อสารมีได้หลายทาง การเลือกวิธีสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมจะทำให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและประหยัด

จุดประสงค์

1. บอกประโยชน์ของโทรเลข
2. เลือกใช้วิธีการสื่อสารทางโทรเลขได้เหมาะสมกับสถานการณ์
3. กรอกแบบรายการโทรเลขได้ (1.7)
4. นับจำนวนค่าของข้อความในโทรเลขและคำนวณค่าใช้จ่ายในการโทรเลข

ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การสื่อสารทางโทรเลข

1. ประโยชน์และการใช้โทรเลข
2. การกรอกแบบรายการโทรเลข (เนื้อหาตามข้อ 2.4)
3. การนับจำนวนค่าของข้อความในโทรเลขและการคิดค่าบริการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สนทนากับผู้เรียนถึงประสบการณ์ในการใช้หรือได้รับโทรเลขโดยให้นักเรียนที่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้เล่าให้เพื่อนในชั้นฟัง ครูอาจกระตุ้นการสนทนาด้วยการซักถาม

- เช่น
- นักเรียนส่งข่าวสารหรือได้รับข่าวสารทางโทรเลขด้วยเรื่องอะไร ส่งถึงใคร หรือได้รับจากใคร ที่ไหน
 - ทำไมจึงใช้การสื่อสารด้วยโทรเลขแทนวิธีการอื่น ๆ เช่น จดหมาย โทรศัพท์ การฝากข้อความผู้อื่นไป
 - เมื่อต้องการโทรเลขจะทำได้ที่ไหน ทำอย่างไร การคิดค่าบริการในการใช้โทรเลขคิดอย่างไร

ครูสรุปการสนทนาโดยชี้ให้เห็นว่า โทรเลขเป็นวิธีการส่งข่าวสารที่รวดเร็วกว่าจดหมาย เหมาะสำหรับการส่งข่าวสารไปยังผู้ที่อาศัยอยู่ห่างไกลซึ่งไม่สามารถติดต่อได้ทางโทรศัพท์ มักใช้ในกรณีที่ต้องการให้ผู้รับข่าวสารได้ทราบข่าวสารโดยด่วน ในการโทรเลขนั้นต้องเขียนเป็นข้อความในแบบรายการโทรเลขและสิ่งที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขในชุมชนที่ตนอยู่โดยเสียค่าใช้จ่ายตามความยาวของข้อความ ดังนั้นในการเขียนข้อความโทรเลขจึงต้องเขียนย่อให้ได้ใจความชัดเจนเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

2. ครูนำแบบรายการโทรเลขมาให้ให้นักเรียนดู และอธิบายวิธีการกรอกแบบรายการโทรเลข โดยยึดหลักการเขียนย่อให้ได้ใจความชัดเจนและประหยัดค่าใช้จ่าย นำแบบกรอกรายการโทรเลขที่กรอกข้อความสมบูรณ์แล้วมาให้ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง

3. ครูอธิบายหลักการคิดค่าบริการในการโทรเลขและหลักการนับค่าโทรเลขภาษาไทย โดยสาธิตวิธีนับค่าโทรเลขจากตัวอย่างที่นำมาให้นักเรียนดู

การคิดค่าบริการและการนับค่าโทรเลขมีหลักการโดยย่อ คือ อัตราค่าบริการภายในประเทศค่าละ 1 บาท การนับจำนวนค่าในโทรเลข นับตั้งแต่ชื่อ ที่อยู่ของผู้รับและข้อความหลักในการนับค่าในโทรเลขมีดังนี้

- 1) นับแยกเป็นคำ ๆ ตามหลักการพิจารณาในไวยากรณ์ไทย ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุรุษพหูพจน์ คำสันธาน และคำอุทาน
- 2) คำซ้อนหรือคำผสมที่มีความหมายเดียว นับ 1 คำ เช่น น้ำปลา หลานสาว เป็นต้น
- 3) คำเรียกชื่อ หรือคำที่ประกอบเป็นชื่อใช้เรียก หากไม่เกิด 10 อักขระ ให้นับเป็น 1 คำ หากเกินนับเป็น 2 คำ เช่น อำเภอเวียงแก้ว (นับ 2 คำ) อำเภอพิบูลมังสาหาร (3 คำ)
- 4) ชื่อย่อ หมู่อักษร หมู่เลข เลขอันดับ เลขบ้าน จำนวนเลขที่เขียนเป็นตัวหนังสือ และเครื่องหมายรวมกันให้นับ 10 อักขระหรือเศษของ 10 อักขระเป็น 1 คำ

4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กำหนดสถานการณ์สมมติที่ต้องส่งข่าวสารทางโทรเลข ให้นักเรียนช่วยกัน เขียนโทรเลขกลุ่มละ 1 ฉบับ จากนั้นให้นักเรียนนับจำนวนค่าในโทรเลขเพื่อคำนวณค่าบริการ นำผลงานของแต่ละกลุ่มมาแสดง ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่าโทรเลขฉบับใดที่อยู่ในเกณฑ์มีข้อความชัดเจนและประหยัดค่าใช้จ่ายที่สุด

ครูอาจจัดกิจกรรม โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเป็นพนักงานไปรษณีย์-โทรเลขซึ่งมีหน้าที่นับจำนวนค่าโทรเลขและคิดค่าบริการ อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งให้มีจำนวนมากกว่าเป็นผู้ส่งโทรเลข

สื่อการเรียนรู้

1. แบบรายการโทรเลข
2. ตัวอย่างแบบรายการโทรเลขที่กรอกข้อความแล้ว
3. สถานการณ์สำหรับเขียนโทรเลข

การประเมินผลการเรียน

การสังเกต

1. การมีส่วนร่วมในการสนทนาและมารยาทในการสนทนา
2. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

การตรวจผลงาน

1. การกรอกแบบรายการโทรเลข
2. การนับจำนวนค่าของข้อความในโทรเลข

เอกสารอ้างอิง

องค์การสื่อสารแห่งประเทศไทย. โทรเลขสาร. มพ. หน้า 14 - 17

การนำไปใช้

นำกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนนี้ไปแทนที่กิจกรรมการเรียนการสอน ข้อ 3.3.4 และ 3.5.1 ในคู่มือการสอนภาษาไทย บทที่ 9

สถานการณ์สมมติ

สมศักดิ์มีน้ำสาวชื่อน้ำแพรพวรรณ ธรรมณี ประกอบอาชีพเป็นชาวสวนลำไย อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 68 ตำบลบ้านแก้วพัฒนา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สมศักดิ์ตั้งใจไว้ว่า เมื่อถึงฤดูกาลที่ลำไยออกผลจะไปเที่ยวสวนลำไยของน้ำสาว

ในเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูกาลที่ลำไยออกผลนั้น สมศักดิ์สังเกตเห็นช่วงหยุดเรียนติดต่อกันถึง 4 วัน คือในระหว่างวันที่ 15 - 18 กรกฎาคม 2532 สมศักดิ์จึงวางแผนกับพินิตและพิน้อย พี่สาวและพี่ชายของสมศักดิ์ว่าจะเดินทางไปเยี่ยมน้ำสาวในช่วงนั้นโดยทางรถไฟ สมศักดิ์ได้จองที่นั่งรถไฟเลขที่ 16, 18 และ 20 ขบวนรถด่วน ตันอนชั้น 2 ซึ่งรถไฟขบวนนี้จะออกเดินทางจากสถานีรถไฟกรุงเทพ หัวลำโพง เวลา 18.00 น. วันที่ 14 กรกฎาคม 2532 และถึงสถานีรถไฟเชียงใหม่ เวลา 07.05 น. วันที่ 15 กรกฎาคม 2532 สมศักดิ์ต้องการจ้างช่างให้น้ำสาวทราบเพื่อมารับสมศักดิ์และพินิตพิน้อยที่สถานีรถไฟเชียงใหม่ จึงโทรเลขไปบอกน้ำสาว

กิจกรรม ให้นักเรียนเป็น ค. ช. สมศักดิ์ รุ่งเรืองกุล เขียนข้อความโทรเลขส่งถึงน้ำสาวโดยยึดหลักการเขียนให้ได้ใจความชัดเจนและประหยัดค่าใช้จ่ายในการโทรเลข

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนิยมศึกษาในกลุ่มทักษะภาษาไทย บทที่ 10

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การส่งเงินไปให้ผู้อื่นนั้นมีหลายวิธี การเลือกวิธีส่งเงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ย่อมจะได้รับความสะดวกรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย

จุดประสงค์

1. บอกวิธีการส่งเงินทางไปรษณีย์ธนาคารและตัวแลกเงิน
2. กรอกแบบใบฝากธนาคารในประเทศได้ (1.8)
3. เลือกวิธีการส่งเงินไปให้ผู้อื่นได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. คำนวณค่าใช้จ่ายในการใช้บริการส่งเงินทางไปรษณีย์ธนาคารและตัวแลกเงินได้

เนื้อหา

การใช้บริการฝากส่งเงิน

1. ไปรษณีย์ธนาคาร
2. ตัวแลกเงิน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. สนทนากับผู้เรียนถึงประสบการณ์ในการส่งเงินหรือได้รับเงินจากผู้อื่นที่ส่งมาให้ โดยอาจตั้งประเด็นในการสนทนาดังนี้
 - ส่งเงินไปให้ใคร ที่ไหน ส่งอย่างไร
 - ได้รับเงินจากใคร ส่งมาจากไหน ส่งมาอย่างไร
2. ให้นักเรียนเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียและเงื่อนไขของการใช้วิธีส่งเงินแต่ละวิธี

คั้งนี้

- นำไปให้ด้วยตนเอง
- ฝากคนไปให้
- การสอดเงินส่งไปพร้อมจดหมาย
- การส่งเงินทางไปรษณีย์ธนาคาร
- การส่งเงินทางตัวแลกเงิน

2. ครูอธิบายระเบียบปฏิบัติในการส่งเงินและรับเงินทางไปรษณีย์ธนาคารและตัว-
แลกเงิน จากธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาให้ให้นักเรียนศึกษาการกรอก ตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น
ดังนี้ ให้นักเรียนส่งเงิน 300 บาทไปให้ญาติที่นักเรียนรู้จักซึ่งอาศัยอยู่คนละจังหวัดกับนักเรียน

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แจกบัตรคำสั่ง ให้นักเรียนและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติ
กิจกรรมที่ปรากฏในบัตรคำสั่ง เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกวิธีการส่งเงิน และคำนวณค่าใช้จ่าย
ในการใช้บริการส่งเงินตามวิธีที่เลือก

สื่อการเรียนรู้

1. แบบใบฝากธนาคารในประเทศ
2. บัตรคำสั่ง การปฏิบัติกิจกรรมตามสถานการณ์สมมติ

การประเมินผลการเรียน

การสังเกต

1. การให้ความร่วมมือในการทำงานในกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมในการสนทนาและแสดงความคิดเห็น

การตรวจผลงาน

1. การกรอกแบบใบฝากธนาคารในประเทศ
2. การเลือกวิธีการส่งเงินและการคำนวณค่าใช้จ่ายในการใช้บริการส่งเงิน

ความรู้สำหรับครู

1. การส่งเงินโดยทางไปรษณีย์ธนาคาร
2. การรับเงินทางไปรษณีย์ธนาคาร
3. การคิดค่าธรรมเนียมในการส่งเงินทางไปรษณีย์ธนาคาร
4. การส่งเงินโดยทางตัวแลกเงิน
5. การรับเงินโดยทางตัวแลกเงิน
6. ค่าธรรมเนียมในการส่งเงินทางตัวแลกเงิน

การนำไปใช้

นำกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนนี้ไปแทนที่กิจกรรมการเรียนการสอนข้อ 3.3.5

ในคู่มือการสอนภาษาไทย บทที่ 10

ความรู้สำหรับครู

การส่งเงินโดยทางไปรษณีย์ธนาคาร

การส่งเงินโดยทางไปรษณีย์ธนาคาร มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. กรอกแบบใบฝากธนาคาร ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ ที่อยู่ของผู้ฝากและจำนวนเงินที่ต้องการฝากส่ง รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ของผู้รับและที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ปลายทางของผู้รับซึ่งผู้รับจะไปรับเงินได้โดยสะดวก

2. ส่งแบบใบฝากธนาคารที่กรอกเรียบร้อยแล้วพร้อมจำนวนเงินที่ต้องการฝากส่ง และค่าธรรมเนียมในการฝากส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลข ณ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่ไปฝากส่ง

3. รับแบบใบสั่งจ่ายเงิน จากเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลขเพื่อสอดลงในช่องจดหมายที่เจ้าหน้าที่ผู้รับอย่างชัดเจนเพื่อส่งไปพร้อมจดหมายที่เขียนถึงผู้รับ ปิดช่องจดหมาย ตัดแสตมป์ และนำใบ ธน.5 ตัดลงบนด้านหลังของช่องจดหมาย ส่งให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อจัดส่งต่อไป เจ้าหน้าที่จะออกใบรับธนาคารให้แก่ผู้ส่งเพื่อให้เก็บไว้เป็นหลักฐานในการขอรับเงินคืนหรือขอไต่สวนภายหลัง

การรับเงินทางไปรษณีย์ธนาคาร

มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. เดินทางไปยังที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่ระบุชื่อในใบสั่งจ่ายเงินที่ส่งมาทางจดหมาย พร้อมนำหลักฐานแสดงตัว ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ไปด้วย

2. ยื่นหลักฐานแสดงตัว ช่องจดหมายและใบสั่งจ่ายเงิน แสดงแก่เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลข ณ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เพื่อขอรับเงิน

3. เซ็นชื่อลงในเอกสารหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ส่งให้และรับเงินจากเจ้าหน้าที่ ตรวจนับเงินที่ได้รับให้ตรงกับจำนวนเงินที่ระบุในใบสั่งจ่ายเงิน

การคิดค่าธรรมเนียมในการส่งเงินทางไปรษณีย์ธนาคาร

การส่งเงินภายในวงเงิน 1,000 บาทแรก เสียค่าธรรมเนียม 5 บาท และจะเสียค่าธรรมเนียมเพิ่ม 1 บาท ทุกหนึ่งพันบาทต่อไปที่เพิ่มขึ้น หากเพิ่มขึ้นไม่เต็มจำนวน 1,000 บาท จะเสียค่าธรรมเนียม 1 บาทเช่นกัน

ดังนั้นถ้าต้องการส่งเงินทางไปรษณีย์ธนาัติ 200 บาท ผู้ส่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียมสำหรับการส่งเงิน 200 บาท	เป็นเงิน	5.00 บาท
2. ค่าสแตมป์ติดจดหมาย	เป็นเงิน	2.00 บาท
	รวมค่าบริการเป็นเงิน	7.00 บาท

การส่งเงินโดยทางตัวแลกเงิน

มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ชื่อตัวแลกเงินจากเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลข ณ. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ตามจำนวนเงินที่ต้องการจัดส่ง

ตัวแลกเงินที่ผู้ส่งมีความประสงค์จะให้ผู้รับมารับด้วยตนเองให้เขียนชื่อ นามสกุลของผู้รับลงในตัวแลกเงินและขีดฆ่าผู้ถือออก วิธีนี้เป็นการป้องกันมิให้ผู้อื่นซึ่งมิได้ระบุชื่อในตัวแลกเงินสามารถนำตัวแลกเงินนั้นไปแลกเงินได้

2. สอดตัวแลกเงินลงในช่องจดหมายที่เจ้าหน้าที่ผู้รับอย่างชัดเจนพร้อมจดหมายที่ต้องการส่งไปถึงผู้รับ จากนั้นมีซอง ติดสแตมป์และส่งจดหมายนี้ ณ. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เพื่อลงทะเบียนจดหมาย

การรับเงินโดยทางตัวแลกเงิน

มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ นำตัวแลกเงินไปขึ้นเงิน ณ. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข แห่งใดก็ได้ ในกรณีนี้ตัวแลกเงินนั้นระบุ ชื่อ-สกุลของผู้รับ ผู้รับที่มีชื่อ-สกุล ตรงตามที่ระบุในตัวแลกเงินเท่านั้นจึงมีสิทธิ์นำตัวแลกเงินนั้นไปขอแลกเงินได้ โดยนำหลักฐานประจำตัว ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ไปแสดงด้วย

ค่าธรรมเนียมในการส่งเงินทางตัวแลกเงิน

ตัวแลกเงินที่เจ้าหน้าที่มีราคาหน้าตัวหลายราคา คือ ราคา 1 บาท, 5 บาท, 10 บาท, 20 บาท, 50 บาท, 100 บาท, 200 บาท และ 500 บาท ค่าธรรมเนียมสำหรับตัวแลกเงินที่ราคาหน้าตัว 1 บาท, 5 บาท, 10 บาท, 20 บาท, 50 บาทนั้น คิดใบละ .50 บาท

ค่าธรรมเนียมสำหรับตัวแลกเงินที่ราคาหน้าตัว 100 บาท, 200 บาท และ 500 บาท ใบละ 1 บาท

ดังนั้นถ้าต้องการส่งเงิน 25 บาท โดยทางตัวแลกเงิน ผู้ส่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียมสำหรับตัวแลกเงินราคา 20 บาท 1 ใบ เป็นเงิน	.50 บาท
2. ค่าธรรมเนียมสำหรับตัวแลกเงินราคา 5 บาท 1 ใบ เป็นเงิน	.50 บาท
3. ค่าสแตมป์ติดจดหมาย	เป็นเงิน 2.00 บาท
4. ค่าลงทะเบียนจดหมาย	เป็นเงิน 4.00 บาท
รวมค่าบริการเป็นเงิน 7.00 บาท	

บัตรคำสั่ง

นักเรียนอ่านพบประกาศในหนังสือพิมพ์แจ้งว่า หนังสือรวบรวมข้อทดสอบปลายปี ทุกกลุ่มประสบการณ์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของสำนักพิมพ์ดวงใจ จำหน่ายในราคาเล่มละ 60 บาท นักเรียนมีความประสงค์จะสั่งซื้อหนังสือดังกล่าวเพื่อใช้ในการเตรียมตัวสอบ

กิจกรรมสำหรับปฏิบัติ

- ให้นักเรียนและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มช่วยกันอภิปรายและตัดสินใจว่า จะส่งค่าหนังสือที่สั่งซื้อไปถึงสำนักพิมพ์โดยวิธีใด จึงจะประหยัดค่าใช้จ่ายและสะดวกปลอดภัย
- เขียนจดหมายสั่งซื้อหนังสือพร้อมส่งเงินตามวิธีที่นักเรียนได้เลือกไว้ในข้อ 1 ส่งไปยังสำนักพิมพ์ดวงใจ ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 111 ถนนโมตรีจิต อำเภอป้อมปราบ กรุงเทพมหานคร รหัส 10100
- คำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเงินไปตามวิธีที่นักเรียนเลือก

บัตรคำสั่ง

แม่ให้นักเรียนส่งเงิน 500 บาทไปให้พี่สาวซึ่งเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ สำหรับเป็นค่าเล่าเรียนเทอมปลาย

กิจกรรมสำหรับปฏิบัติ

- ให้นักเรียนตัดสินใจว่าจะส่งเงินให้พี่สาวโดยวิธีใด จึงจะประหยัดค่าใช้จ่ายและสะดวกปลอดภัย

2. เขียนจดหมายพร้อมส่งเงินไปให้พี่สาวตามวิธีที่นักเรียนได้เลือกในข้อ 1 ส่งไปยัง
พินิตยา ใจดี บ้านเลขที่ 96 ถนนสุขุมวิท 50 อาเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10110
3. คำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเงินไปตามวิธีที่นักเรียนเลือก

บัตรคำสั่ง

นักเรียนอ่านพบโฆษณาในหนังสือพิมพ์แจ้งว่า เทปศึกษาคำภาษาอังกฤษในระดับ
ประถมศึกษา ราคาฉั่วนละ 35 บาท นักเรียนสนใจการศึกษาคำภาษาอังกฤษจึงมีความประสงค์
จะสั่งซื้อเทปดังกล่าว

กิจกรรมสำหรับปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มช่วยกันอภิปรายและตัดสินใจว่า จะส่งค่า
สั่งซื้อเทปไปยังบริษัทผู้จำหน่ายด้วยวิธีใดจึงจะประหยัดค่าใช้จ่าย และสะดวกปลอดภัย
2. ให้นักเรียนเขียนจดหมายพร้อมส่งเงินตามวิธีที่นักเรียนตัดสินใจเลือกในข้อ 1
ส่งไปยัง บริษัทเพิ่มพูนศึกษา เลขที่ 78 ถนนเจริญกรุง อาเภอบางรัก กรุงเทพมหานคร
รหัส 10500
3. คำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเงินไปตามวิธีที่นักเรียนเลือก

บัตรคำสั่ง

นักเรียนอ่านพบประกาศในวารสารจดหมายข่าวเพื่อผู้บริโภค โฆษณาชักชวนให้
สมัครเป็นสมาชิกวารสาร ดังนี้

<u>"จดหมายข่าวเพื่อผู้บริโภค" จัดทำ</u>	<u>กิจกรรมสำหรับปฏิบัติ</u>
<p>ขึ้นเพื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นสื่อกลางข่าวสารการร่วมรณรงค์ ปัญหาของผู้บริโภค 2. เป็นเวทีแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ในเรื่องบริโภคอย่างปลอดภัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มช่วยกัน อภิปรายและตัดสินใจว่า จะส่งค่าสมัครเป็น สมาชิกวารสารด้วยวิธีใดจึงจะประหยัด ค่าใช้จ่าย 2. ให้นักเรียนเขียนจดหมายสมัคร เป็นสมาชิก

สนใจเขียนชื่อ ที่อยู่ อาชีพ สมัคร
เป็นสมาชิก อัตราค่าสมาชิก 1 ปี (4 ฉบับ)
เป็นเงิน 12 บาท ส่งแสดมป์หรือตัวแลกเงิน
มูลค่า 12 บาทไปยัง "กลุ่มอาสาสมัครเพื่อ
ผู้บริโภค" 495/44 ซ. อยู่จอมสิน ถ. จรัล-
สนิทวงศ์ บางกอกน้อย กทม. 10700

- วารสารพร้อมส่งค่าสมัครไปโดยวิธีที่นักเรียน
ได้ตัดสินใจเลือกในข้อ 1
3. คำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเงินค่าสมัคร
ไปตามวิธีที่นักเรียนเลือก

แผนการสอนเรื่อง วิจารณ์ของผู้บริโภค

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับสินค้าในด้านต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อ เป็นวิธีการตัดสินใจที่มีเหตุผลและแสดงความรับผิดชอบของผู้บริโภค

จุดประสงค์

1. สามารถใช้ทักษะการคิดคำนวณในการคิดราคาของสินค้า การหาดอกเบี้ย ก่าไร ค่าใช้จ่าย เงินทอน และเงินที่เหลือ
2. เปรียบเทียบราคาของสินค้าหลาย ๆ ร้านก่อนตัดสินใจซื้อ
3. ใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการพิจารณาสินค้านก่อนตัดสินใจซื้อ
4. ตัดสินใจได้ว่าควรซื้อสินค้านหรือไม่ด้วยเหตุผลอะไร

เนื้อหา

1. การตัดสินใจของผู้บริโภค
2. การคำนวณราคาของสินค้า การหาดอกเบี้ย ก่าไร ค่าใช้จ่าย เงินทอน และเงินที่เหลือ

กิจกรรมการเรียนการสอน

แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อเล่นบทบาทสมมติเป็นผู้ซื้อ ผู้ขาย และธนาคาร ตามที่กำหนด จากนั้นนำข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมมาอภิปรายและสรุปร่วมกัน

สมมติสถานการณ์ ให้นักเรียนพวกหนึ่งเป็นผู้ขาย นักเรียนพวกหนึ่งเป็นผู้ซื้อ และอีกพวกหนึ่งเป็นธนาคาร นักเรียนที่เป็นผู้ขายมีหน้าที่ คิดราคาจำหน่ายของสินค้า หาวิธีโฆษณาและส่งเสริมการขายสินค้าเพื่อจูงใจผู้ซื้อ เมื่อขายสินค้าได้แล้วให้คำนวณเงินรายได้จากการจำหน่ายทั้งหมดรวมทั้งผลกำไรที่ได้ นักเรียนที่เป็นผู้ซื้อมีหน้าที่ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าให้อยู่ในวงเงินรายรับที่มีอยู่ ถ้ามีเงินไม่พอซื้อให้กู้ยืมเงินจากธนาคาร หลังจากซื้อของได้ครบตามที่ต้องการแล้ว ให้คำนวณจำนวนเงินที่จ่ายไปทั้งหมด เงินที่ขอกู้ยืมจากธนาคารและเงินที่เหลือ นักเรียนที่เป็นธนาคารมีหน้าที่ให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ต้องการขอกู้ยืม โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20

เมื่อให้ลูกค้ารายใดกู้ยืมเงิน ธนาคารมีหน้าที่คำนวณดอกเบี้ยและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการ
การขอกู้ยืมเงินของลูกค้ารายนั้นลงในแบบบันทึกการขอกู้ยืมเงิน

รายการสินค้า สินค้าที่จำหน่ายมีอยู่ทั้งหมด 9 รายการ แต่ละรายการมีราคาต้นทุน ดังนี้

1. ปากกาลูกลื่น	ต้นทุนราคา	90	บาท
2. กระเป๋าใส่เงินสำหรับบุรุษ	ต้นทุนราคา	110	บาท
3. ไฟแช็ก	ต้นทุนราคา	70	บาท
4. กระเป๋าใส่เงินสำหรับสตรี	ต้นทุนราคา	80	บาท
5. ผ้าเช็ดหน้า	ต้นทุนราคา	60	บาท
6. น้ำหอม	ต้นทุนราคา	100	บาท
7. หนังสือรวบรวมสุภาษิต	ต้นทุนราคา	15	บาท
8. ช็อกโกแลต	ต้นทุนราคา	20	บาท
9. กล้องใส่ดินสอ	ต้นทุนราคา	30	บาท

ผู้ขาย มีอยู่ 3 ร้าน แต่ละร้านขายสินค้าเหมือนกัน แต่กำหนดราคาจำหน่ายของสินค้า
แต่ละรายการแตกต่างกันดังนี้

ร้านที่หนึ่ง	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 1, 2 และ 3	สูงกว่าต้นทุน 10 %
	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 4, 5 และ 6	สูงกว่าต้นทุน 20 %
	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 7, 8 และ 9	สูงกว่าต้นทุน 30 %
ร้านที่สอง	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 1, 2 และ 3	สูงกว่าต้นทุน 20 %
	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 4, 5 และ 6	สูงกว่าต้นทุน 30 %
	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 7, 8 และ 9	สูงกว่าต้นทุน 10 %
ร้านที่สาม	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 1, 2 และ 3	สูงกว่าต้นทุน 30 %
	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 4, 5 และ 6	สูงกว่าต้นทุน 10 %
	กำหนดราคาของสินค้านำรายการที่ 7, 8 และ 9	สูงกว่าต้นทุน 20 %

ผู้ขายสินค้าแต่ละร้านมีหน้าที่ ดังนี้ คือ

1. คำนวณราคาจำหน่ายของสินค้า ตามที่กำหนดและเขียนราคาของสินค้าคิดไว้ที่
สินค้า สินค้าที่ตั้งราคาไว้สูงกว่าต้นทุน 30 % นั้น ผู้ขายยอมลดราคาให้ผู้ซื้อได้อีกประมาณ 10 %
โดยเขียนป้าย " ลดราคา 10 % " ไว้ที่ตัวสินค้าด้วย

2. หาวิธีการโฆษณาและเชิญชวนให้ผู้ซื้อมาอุดหนุนสินค้าของตน เช่น การลดจากราคาเดิมในรายการสินค้าที่ตั้งไว้สูงกว่าทุน 30 % เป็นต้น

3. คำนวณรายได้จากการขายสินค้าและผลกำไร

ผู้ซื้อ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้รับเงิน 200 บาท เพื่อซื้อสินค้า 3 อย่างเป็นของขวัญวันปีใหม่สำหรับ พ่อ แม่ และน้องสาว หน้าที่ของผู้ซื้อ คือ

1. ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า 3 รายการ จากจำนวนสินค้าที่มีอยู่ทั้งหมด 9 รายการ เพื่อเป็นของขวัญวันปีใหม่สำหรับ พ่อ แม่ และน้องสาว โดยพิจารณาจากความจำเป็น ความต้องการของผู้รับ และจำนวนเงินที่มีอยู่

2. สํารวจราคาของสินค้าจากร้านขายสินค้าทั้ง 3 ร้าน เปรียบเทียบราคาของสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ

3. ซื้อสินค้าให้อยู่ในวงเงิน 200 บาท ถ้าไม่พอให้ยืมเงินจากธนาคารได้

4. คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซื้อสินค้าและเงินที่เหลือ ในกรณีที่ขอกู้ยืมเงินจากธนาคาร ให้จดจำนวนเงินที่ไปขอกู้ยืมพร้อมทั้งดอกเบี้ยที่ธนาคารคิดจากท่านด้วย

ธนาคาร หน้าที่ของธนาคาร คือเชิญชวนให้คนมากู้ยืมเงินจากธนาคาร ผู้ที่มาขอกู้ยืมเงินจากธนาคารนั้น ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากเงินต้นร้อยละ 20 เมื่อมีผู้ใดมาขอกู้ยืมเงินจากธนาคาร ให้ธนาคารคำนวณดอกเบี้ยที่จะต้องขอเก็บจากลูกค้า และจัดบันทึกลงในแบบบันทึกการขอกู้ยืมเงิน ดังตัวอย่างในภาคผนวก

ผู้ประสานงาน ครูในฐานะผู้ประสานงานการจัดกิจกรรม มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมและดำเนินกิจกรรมตามลำดับ ดังนี้

1. จ่ายเงินให้แก่นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้ซื้อ ซึ่งควรมีประมาณ 3 กลุ่มเป็นอย่างน้อย กลุ่มละ 200 บาท พร้อมบัตรคำสั่งบอกบทบาทและหน้าที่ของผู้ซื้อ

2. แจกบัตรสินค้าและอุปกรณ์ในการเขียนราคาสินค้า และป้ายโฆษณาสินค้า ตลอดจนบัตรคำสั่งบอกบทบาทและหน้าที่ของผู้ขาย ให้แก่นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้ขายซึ่งมีอยู่ 3 กลุ่ม

3. แจกแบบบันทึกการกู้ยืมเงิน เงิน และบัตรคำสั่งบอกบทบาทและหน้าที่ของธนาคารให้แก่ักเรียนกลุ่มที่เป็นธนาคาร

4. ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มผู้ซื้อ ผู้ขายและธนาคารในการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ในบัตรคำสั่ง และควบคุมการทํากิจกรรมตลอดจนการใช้เวลาให้กระชับรัดกุม

5. หลังเสร็จสิ้นการดำเนินการแล้ว ทำหน้าที่กระตุ้นให้นักเรียนนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมมาอภิปรายและร่วมกันสรุปเป็นข้อคิด หลักการที่ได้จากกิจกรรม

เมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมซื้อ-ขาย แล้ว ให้ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมา รายงานสรุปผลการดำเนินการกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ที่กำหนดให้ดังนี้

กลุ่มผู้ขาย ให้รายงานในประเด็นต่อไปนี้

1. ราคาจำหน่ายของสินค้าแต่ละรายการในร้านของท่านที่คำนวณได้
2. รายได้จากการขายสินค้า และกำไร
3. วิธีการโฆษณาและจูงใจผู้ซื้อให้มาซื้อสินค้าที่ร้านของตน

กลุ่มผู้ซื้อ ให้รายงานในประเด็นต่อไปนี้

1. รายการของสินค้าที่ตัดสินใจเลือกสำหรับพ่อ แม่ และน้องสาว พร้อมทั้งให้เหตุผลที่ตัดสินใจเลือกสินค้าชนิดนั้น

2. เลือกซื้อสินค้าจากร้านใดบ้าง หากไม่จึงเลือกซื้อสินค้าจากร้านเหล่านั้น

3. ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าทั้งหมด จำนวนเงินที่เหลือและที่ไปชอปปิ้งมาจากธนาคาร พร้อมทั้งดอกเบี้ยที่ธนาคารคิดจากผู้ซื้อ

กลุ่มที่เป็นธนาคาร ให้รายงานในประเด็นต่อไปนี้

1. จำนวนลูกค้าที่มาใช้บริการ
2. ยอดเงินกู้ทั้งหมด รวมทั้งดอกเบี้ยที่ได้จากลูกค้า

ผู้ประสานงาน จากกิจกรรมและการรายงานของทั้งกลุ่มผู้ขาย ผู้ซื้อ และ ธนาคาร ผู้ประสานงานมีหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการอภิปรายและลงข้อสรุป โดยชี้ให้เห็นว่า ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้านั้น ควรพิจารณาถึงความจำเป็นของสินค้าที่จะซื้อและรายได้ที่มีอยู่ การใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าเกินรายได้ที่มีอยู่ก่อให้เกิดสภาพการเป็นหนี้ทำให้เป็นภาระในอนาคต ในการซื้อสินค้านั้น ควรสอบถามข้อมูลของสินค้า และเปรียบเทียบราคาของสินค้าหลาย ๆ ร้านก่อนตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้ควรชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของการโฆษณาและการส่งเสริมการขายสินค้ารูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ซื้อ เช่น การลดราคา การแถม การชิงโชค เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการลดราคานั้น มักปรากฏอยู่เสมอว่ามีได้เป็นการลดจริงดังกิจกรรมที่นักเรียนได้ผ่านมาแล้ว คือการลดราคาจากราคาขายที่กำหนดไว้สูงกว่าปกติ

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรสินค้า บ้ายบอกราคาสินค้าและอุปกรณ์ในการเขียนป้ายโฆษณา
2. บัตรคำสั่งสำหรับผู้ขาย
3. บัตรคำสั่งสำหรับผู้ซื้อ
4. บัตรคำสั่งสำหรับธนาคาร
5. แบบบันทึกสำหรับธนาคาร
6. เงิน

การวัดผล

การสังเกต

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การอภิปราย การนำเสนอรายงาน

การตรวจผลงาน

1. กลุ่มที่เป็นผู้ขาย ตรวจผลงานของนักเรียนจากการคำนวณราคาจำหน่ายของสินค้า รายได้และกำไรจากการขายสินค้า
2. กลุ่มที่เป็นผู้ซื้อ ตรวจผลงานของนักเรียนจากการคำนวณรายจ่าย ยอดเงินที่เหลือ และเงินที่กู้จากธนาคาร
3. กลุ่มที่เป็นธนาคาร ตรวจผลงานของนักเรียนจากการคำนวณยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้ ดอกเบี้ยของลูกค้าแต่ละราย และยอดเงินทั้งหมดที่ได้จากดอกเบี้ย

การนำไปใช้

ควรสอดแทรกแผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศาสตร์ในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์แก่นักเรียนภายหลังจากที่ได้เรียนหลักการทางคณิตศาสตร์ในบทเรียนที่ 1, 3 และ 4 แล้ว โดยจัดเป็นกิจกรรมเสริมในบทที่ 4

ภาคผนวก

ราคาขายของสินค้าแต่ละรายการเมื่อกำหนดราคาขายสูงกว่าต้นทุน 10 % , 20 % และ 30 % ตามลำดับ และในกรณีที่ลดให้ 10% จากราคาที่ตั้งไว้สูงกว่าต้นทุน 30 % จะเป็นดังตารางที่แสดงไว้ต่อไปนี้

รายการสินค้า	ต้นทุน (บาท)	ราคาขายของสินค้าที่ตั้งไว้ (บาท)			
		สูงกว่าทุน 10 %	สูงกว่าทุน 20 %	สูงกว่าทุน 30 %	ลด 10 %
1. ปากกาลูกลื่น	90	99	108	117	105
2. กระเป๋าใส่เงินสำหรับบุรุษ	110	121	132	141	127
3. ไฟแช็ก	70	77	84	91	82
4. กระเป๋าใส่เงินสำหรับสตรี	80	88	96	104	94
5. ผ้าเช็ดหน้า	60	66	72	70	70
6. น้ำหอม	100	110	120	130	117
7. หนังสือรวบรวมสุภาษิต	15	16.50	18	19.50	18
8. ซ็อกโกแลต	20	22	24	26	23
9. กล่องใส่ดินสอ	30	33	36	39	35

หมายเหตุ ราคาขายของสินค้าที่ลดให้ 10 % จากราคาที่ตั้งไว้สูงกว่าต้นทุน 30 % ที่แสดงไว้ข้างต้นนี้ เป็นราคาอย่างคร่าว ๆ โดยบัตรพิเศษต่างค่าให้เป็นจำนวนเต็ม โดยมีหลักการว่าพิเศษต่างค่าตั้งแต่ .50 บาท ขึ้นไปปัดให้เป็นจำนวนเต็มบวก และพิเศษต่างค่าน้อยกว่า .50 บาท ปัดทิ้ง

บัตรคำสั่งสำหรับธนาคาร

ท่านเป็นธนาคาร หน้าที่ของท่าน คือ เชิญชวนให้คนมากู้ยืมเงินจากธนาคาร ผู้ที่มา
ขอกู้ยืมเงินจากธนาคารนั้น ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากเงินต้นร้อยละ 20 ต่อปี เมื่อมีผู้ใดมาขอ
กู้ยืมเงินจากธนาคารให้ธนาคารคำนวณดอกเบี้ยที่จะต้องขอเก็บจากลูกค้า และจัดบันทึกการขอกู้ยืม
เงินลงในแบบบันทึกการขอกู้ยืมเงิน ดังนี้

แบบบันทึกการขอกู้ยืมเงิน

ที่	รายชื่อผู้กู้	จำนวนเงินต้น (บาท)	ดอกเบี้ย (บาท)
	รวม		

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการซื้อ-ขาย และให้กู้ยืมเงินแล้ว ให้ตัวแทนสมาชิกของท่านออกมา
มารายงานตามประเด็นดังนี้ คือ

1. จำนวนลูกค้าที่มาใช้บริการ
2. ยอดเงินกู้ทั้งหมด รวมทั้งดอกเบี้ยที่ได้จากลูกค้าในรอบปีนั้น

บัตรคำสั่งสำหรับผู้ซื้อ

สมมติว่าท่านกำลังจะหาซื้อของขวัญวันปีใหม่สำหรับสมาชิกในครอบครัว คือ พ่อ แม่
และน้องสาว พ่อของท่านเป็นข้าราชการครู แม่เป็นแม่บ้าน และน้องสาวของท่านกำลังเรียนอยู่
ชั้น ป.3 ท่านมีเงินอยู่ 200 บาท หน้าที่ของท่าน คือ

1. ตัดสินใจเลือกสินค้า 3 อย่าง จากจำนวนสินค้าที่มีอยู่ทั้งหมด 9 รายการ
เพื่อเป็นของขวัญสำหรับ พ่อ แม่ และน้องสาว โดยพิจารณาจากความจำเป็น ความต้องการของ
ผู้รับ และจำนวนเงินที่มีอยู่ สินค้าทั้ง 9 รายการ ได้แก่

- 1) ปากกาลูกลื่น
- 2) กระเป๋าใส่เงินสำหรับบุรุษ
- 3) ไฟแช็ก
- 4) กระเป๋าใส่เงินสำหรับสตรี
- 5) ผ้าเช็ดหน้า
- 6) น้ำหอม
- 7) หนังสือรวมรวมสุภาษิต
- 8) ซ็อกโกแลต
- 9) กล่องใส่ดินสอ

2. เลือกซื้อสินค้าจากร้านขายสินค้าที่มีอยู่จำนวน 3 ร้าน โดยใช้จ่ายให้อยู่ในวง
เงิน 200 บาท ถ้าไม่พอให้ยืมเงินจากธนาคารได้

3. คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซื้อสินค้าและเงินที่เหลือ

เมื่อสิ้นสุดการซื้อสินค้า ให้ตัวแทนสมาชิกในกลุ่มของท่าน ออกมารายงานตามประเด็น

ดังนี้ คือ

1. รายการสินค้าที่ตัดสินใจเลือกสำหรับพ่อ แม่ และน้องสาว พร้อมทั้งให้เหตุผลที่ตัดสินใจเลือกสินค้าชนิดนั้น
2. เลือกซื้อสินค้าจากร้านใดบ้าง ทำไมจึงเลือกซื้อสินค้าจากร้านเหล่านั้น
3. คำนวณค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าทั้งหมด จำนวนเงินที่เหลือและที่ไปขอกู้ยืมมาจากธนาคาร พร้อมทั้งดอกเบี้ยที่ธนาคารคิดจากท่าน

บัตรคำสั่งสำหรับผู้ขายสินค้าร้านที่หนึ่ง

ท่านเป็นผู้ขาย สินค้าที่จำหน่ายในร้านของท่านมี 9 รายการ แต่ละรายการกำหนดราคาจำหน่ายไว้ต่างกัน ดังนี้

สินค้ารายการที่ 1, 2 และ 3 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 10 %

สินค้ารายการที่ 4, 5 และ 6 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 20 %

สินค้ารายการที่ 7, 8 และ 9 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 30 %

รายการสินค้า	ต้นทุน	ราคาขาย	หมายเหตุ
1. ปากกาลูกสั้น	90		สูงกว่าต้นทุน 10 %
2. กระเป๋าใส่เงินสำหรับบุรุษ	110		
3. ไฟแช็ก	70		
4. กระเป๋าใส่เงินสำหรับสตรี	80		สูงกว่าต้นทุน 20 %
5. ผ้าเช็ดหน้า	60		
6. น้ำหอม	100		
7. หนังสือรวมรวมสุภาษิต	15		สูงกว่าต้นทุน 30 %
8. ซ็อกโกแลต	20		
9. กล้องใส่ดินสอ	30		

หมายเหตุ ถ้าคำนวณราคาจำหน่ายของสินค้าแล้วมีเศษทศนิยมให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม โดยมีหลักการว่า เศษทศนิยมตั้งแต่ 0.50 ให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม 1 และเศษทศนิยมที่น้อยกว่า 0.50 ให้ปัดทิ้ง

บัตรคำสั่งสำหรับผู้ขายสินค้าร้านที่สอง

ท่านเป็นผู้ขาย สินค้าที่จำหน่ายในร้านของท่านมี 9 รายการ แต่ละรายการกำหนดราคาจำหน่ายไว้ต่างกัน ดังนี้

สินค้านำรายการที่ 1, 2 และ 3 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 20 %

สินค้านำรายการที่ 4, 5 และ 6 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 30 %

สินค้านำรายการที่ 7, 8 และ 9 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 10 %

รายการสินค้า	ต้นทุน	ราคาขาย	หมายเหตุ
1. ปากกาลูกสั้น	90		สูงกว่าต้นทุน 20 %
2. กระเป๋าใส่เงินสำหรับบุรุษ	110		
3. โฟนเช็ก	70		
4. กระเป๋าใส่เงินสำหรับสตรี	80		สูงกว่าต้นทุน 30 %
5. ผ้าเช็ดหน้า	60		
6. น้ำหอม	100		
7. หนังสือรวบรวมสุภาษิต	15		สูงกว่าต้นทุน 10 %
8. ซ็อกโกแลต	20		
9. กล้องใส่ดินสอ	30		

หมายเหตุ ถ้าคำนวณราคาจำหน่ายของสินค้าแล้วมีเศษทศนิยมให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม โดยมีหลักการว่า เศษทศนิยมตั้งแต่ 0.50 ให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม 1 และเศษทศนิยมที่น้อยกว่า 0.50 ให้ปัดทิ้ง

บัตรคำสั่งสำหรับผู้ขายสินค้าร้านที่สาม

ท่านเป็นผู้ขาย สินค้าที่จำหน่ายในร้านของท่านมี 9 รายการ แต่ละรายการกำหนดราคาจำหน่ายไว้ต่างกัน ดังนี้

สินค้านำรายการที่ 1, 2 และ 3 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 30 %

สินค้านำรายการที่ 4, 5 และ 6 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 10 %

สินค้านำรายการที่ 7, 8 และ 9 กำหนดไว้สูงกว่าต้นทุน 20 %

รายการสินค้า	ต้นทุน	ราคาขาย	หมายเหตุ
1. ปากกาลูกสั้น	90		สูงกว่าต้นทุน 30 %
2. กระเป๋าใส่เงินสำหรับบุรุษ	110		
3. โฟนเช็ก	70		
4. กระเป๋าใส่เงินสำหรับสตรี	80		สูงกว่าต้นทุน 10 %
5. ผ้าเช็ดหน้า	60		
6. น้ำหอม	100		
7. หนังสือรวบรวมสุภาษิต	15		สูงกว่าต้นทุน 20 %
8. ซ็อกโกแลต	20		
9. กล้องใส่ดินสอ	30		

หมายเหตุ ถ้าคำนวณราคาจำหน่ายของสินค้าแล้วมี เศษทศนิยมให้ปัด เป็นจำนวนเต็ม โดยมีหลักการว่า เศษทศนิยมตั้งแต่ 0.50 ให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม 1 และเศษทศนิยมที่น้อยกว่า 0.50 ให้ปัดทิ้ง

หน้าที่ของผู้ขาย

ท่านเป็นผู้ขายหน้าที่ของท่าน คือ

1. กำหนดราคาจำหน่ายของสินค้าตามที่กำหนด และเขียนราคาของสินค้าติดไว้ที่สินค้า สินค้าที่ตั้งไว้สูงกว่าต้นทุน 30 % นั้น ท่านยอมลดราคาให้ผู้ซื้อได้อีกประมาณ 10 % โดยเขียนป้าย " ลดราคา 10 % " ไว้ที่ตัวสินค้า

เมื่อผู้ซื้อยอมซื้อสินค้าจากร้านของท่านในรายการที่ตั้งราคาไว้สูงกว่าต้นทุน 30 % ท่านจะต้องลดราคาให้ลูกค้าอีก 10 % จากราคาที่ติดไว้ด้วย

2. หาวิธีการโฆษณาและเชิญชวนให้ผู้ซื้อมาอุดหนุนสินค้าของร้าน เช่น การติดป้ายลดราคา การพูดจาหวานล่อมลูกค้าให้อยากซื้อ เป็นต้น

3. กำหนดรายได้จากการขายสินค้าและผลกำไร

เมื่อสิ้นสุดการขาย ให้ตัวแทนสมาชิกในกลุ่มของท่านออกมารายงานตามประเด็น

ดังนี้ คือ

1. ราคาจำหน่ายของสินค้าแต่ละรายการในร้านของท่านที่คำนวณได้
2. รายได้จากการขายสินค้าและผลกำไร
3. วิธีการโฆษณาและจูงใจผู้ซื้อ ให้มาซื้อสินค้าที่ร้านของท่าน วิธีใดที่ใช้ได้ผลดี

แผนการสอนเรื่อง การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร

เวลา 9 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเลือกผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถคัดเลือกอาหารที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยในการบริโภค
2. ฉลากเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญของสินค้าและบริการ
3. การพิจารณาผลิตภัณฑ์อาหารบางชนิดว่ามีความปลอดภัยในการบริโภคหรือไม่ ผู้บริโภคสามารถทำการทดสอบได้ด้วยตนเอง

จุดประสงค์

1. บอกหลักเกณฑ์ในการเลือกซื้อ เลือกใช้สารปรุงแต่งอาหารต่าง ๆ ได้แก่ สีผสมอาหาร สารปรุงรสอาหาร วัตถุกันเสีย สารทำให้นุ่มและสารทำให้กรอบ สารให้ความหวาน
2. บอกชนิดของสารปรุงแต่งอาหารที่ห้ามใช้ในอาหารและอันตรายของสารเหล่านั้น
3. บอกรายละเอียดและข้อมูลของสินค้าโดยใช้ฉลากเป็นเครื่องมือ
4. บอกวิธีทดสอบผลิตภัณฑ์อาหารบางชนิดโดยวิธีง่าย ๆ ได้

เนื้อหา

1. หลักการเลือกซื้อสารปรุงแต่งอาหาร
2. ฉลากอาหาร
3. การทดสอบอาหาร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนากับผู้เรียนถึงสภาพและปัญหาการใช้สารปรุงแต่งอาหารในปัจจุบัน การกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมการสนทนานั้น ทำได้โดยตัดข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการใช้สารปรุงแต่งอาหารที่ไม่ถูกต้องมาอ่านให้นักเรียนฟัง เช่น ข่าวพ่อค้าใช้สารฟอร์มาลีนราดอาหารทะเลเพื่อให้สามารถเก็บอาหารได้นาน (แนวหน้า, 28 ตุลาคม 2531) ข่าว " พบอาหารมีสารพิษตามท้องตลาดเหี้ยม " (มติชน, 19 กันยายน 2531) และข่าว " อัย. ระบุว่าให้ใช้ 5 อาหาร " (มติชน, 15 กรกฎาคม 2531) เป็นต้น โดยตั้งคำถามเพื่อ

กระตุ้นการสนทนา ดังนี้

- นักเรียนเคยอ่านหรือฟังข่าวเกี่ยวกับอันตรายของการใช้สารปรุงแต่งอาหารบ้างหรือไม่ ถ้าเคยได้ยิน ได้ยินจากที่ใด ได้ยินมาว่าอย่างไร
- สารปรุงแต่งอาหารที่นิยมใช้กันแพร่หลายในปัจจุบันมีอะไรบ้าง
- สารปรุงแต่งอาหารมีประโยชน์มากน้อยแค่ไหน อย่างไร และมีความจำเป็นในการประกอบอาหารมากน้อยเพียงใด

สรุปให้เห็นว่า ในปัจจุบันมีการนำสารปรุงแต่งอาหารมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยนำมาใช้เพื่อจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ดังนี้ ทำให้สีสวย รสชาติอร่อย รูปลักษณะชวนรับประทาน เก็บไว้ได้นาน มีคุณสมบัตินุ่มกรอบ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้อาหารนั้นเป็นที่นิยมต้องการของผู้บริโภค แต่การใช้สารปรุงแต่งอาหารโดยขาดความรู้ ความเข้าใจอันตรายต่อผู้บริโภค เพราะสารบางอย่างเป็นพิษต่อร่างกาย

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาหลักการเลือกสารปรุงแต่งอาหารประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- 1) สีผสมอาหาร
- 2) สารปรุงรส
 - น้ำปลา
 - น้ำส้มสายชู
 - ซอส
 - ผงชูรส
- 3) วัตถุกันเสีย
 - โซเดียมเบนโซเอท
 - ดินประสิว
- 4) สารทำให้นุ่มและสารทำให้กรอบ
 - ผงกรอบ
 - ผงเนอัม
- 5) สารให้ความหวาน

วิธีการศึกษา ให้ศึกษาจากบัตรความรู้หรือเอกสารความรู้ที่เตรียมไว้ โดยตั้ง

ประเด็นในการศึกษา ดังนี้

- 1) ประเภทและลักษณะของสารปรุงแต่งอาหารแต่ละประเภท
- 2) ข้อแนะนำการเลือกซื้อ เลือกใช้สารปรุงแต่งอาหาร
- 3) อันตรายและข้อห้ามในการใช้

นำผลการศึกษามารายงานหน้าชั้น จากนั้นสรุปให้เห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับหลักการเลือกสารปรุงแต่งอาหารจะช่วยให้สามารถเลือกใช้ได้เหมาะสมและใช้เฉพาะที่จำเป็น

3. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการใช้ฉลากเป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร โดยนำผลิตภัณฑ์อาหารประเภทต่าง ๆ เช่น น้ำปลา น้ำส้มสายชู ซอส สีส้มอาหาร ผงกรอบ ผงเนยถั่ว เป็นต้น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ฉลากและอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

- ฉลากของสินค้าให้รายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าในเรื่องใด
- ลักษณะและความหมายของเครื่องหมายที่ปรากฏบนฉลากสินค้า ได้แก่ เลขทะเบียนตำรับอาหาร เลขที่อนุญาตฉลากอาหาร เครื่องหมายมาตรฐานสินค้า
- อาหารที่กฎหมายบังคับให้มีฉลากอาหาร

4. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ทำการสำรวจผลิตภัณฑ์อาหารที่จำหน่ายในตลาด โดยนักเรียนกลุ่มหนึ่งศึกษาผลิตภัณฑ์อาหารอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

- น้ำปลา
- น้ำส้มสายชู
- ซอสมะเขือเทศ
- สีส้มอาหาร
- ซอสที่ผลิตจากการหมักถั่วเหลือง เช่น ซีอิ้ว เต้าเจี้ยว

วิธีการสำรวจ ให้สำรวจว่าผลิตภัณฑ์อาหารในประเภทที่ศึกษานั้น มีสินค้าอะไรบ้าง แต่ละยี่ห้อ มีรายละเอียดของฉลากครบถ้วนหรือไม่ และมีราคาต่างกันอย่างไร โดยบันทึกรายละเอียดในการสำรวจลงในตารางที่สร้างขึ้นสำหรับบันทึกข้อมูล ดังตัวอย่าง

การสำรวจน้ำปลา

ยี่ห้อ	ชื่อประเภท อาหาร	ชื่อและ สถานที่ผลิต	ปริมาณสุทธิ	ส่วน ประกอบ	เดือน ปี ที่ผลิต/หมด อายุ	อื่น ๆ
ตราแมว	น้ำปลาแท้	บริษัทไท- โรจน์จำกัด จ. ชลบุรี	710 กรัม	ปลากระตัก เกลือ น้ำตาล	ผลิต ธ.ค./ 2531	ไม่ใช่ผงชูรส ซัคคารินและ วัตถุกันเสีย

ให้แก่ละกลุ่มนำผลการสำรวจมารายงานและสรุปว่าสินค้ายี่ห้อใดมีฉลากครบถ้วน สินค้า
ยี่ห้อใดที่มีฉลากไม่สมบูรณ์

5. สาธิตการทดสอบสำรวจแต่งอาหารที่สงสัยว่าจะมีการปลอมแปลง เช่น
การทดสอบน้ำส้มสายชู ให้ผู้เรียนเก็บตัวอย่างน้ำส้มสายชูจากร้านอาหารที่สงสัยว่าจะเป็นน้ำส้มสายชู
ปลอม มาทดสอบตามวิธีการที่สาธิตให้ดู จากนั้นนำผลการทดสอบมารายงาน โดยสรุปผลการทดสอบ
ลงในตาราง ดังตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่	สถานที่เก็บ	ช่วงเวลาที่เก็บ	ผลการทดสอบ
1	ร้านก๊วยเตี้ยว ราคาหน้า "ศรี" หน้าองค์พระฯ	25 พ.ค. 32 19.00 น.	วิธีที่ 1 ผักชีสด ไม่เปลี่ยนสี วิธีที่ 2 น้ำยาป้ายลินไม่เปลี่ยนสี สรุปว่า น้ำส้มสายชูไม่ปลอม

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรความรู้หรือเอกสารเกี่ยวกับการเลือกสารปรุงแต่งอาหาร (สารปรุงรส สารแต่งสี)
2. ตัวอย่างสารปรุงแต่งอาหารประเภทต่าง ๆ เช่น สีผสมอาหารจากธรรมชาติ สีผสมอาหารสังเคราะห์ คินนาระสีว ซัคคาริน บอแรกซ์ ผงชูรส น้ำส้มสายชู น้ำปลา และ ตัวอย่างอาหารที่ใช้สารปรุงแต่งอาหารที่ไม่ถูกต้อง
3. ผลิตภัณฑ์อาหารประเภทต่าง ๆ ที่ฉลากสมบูรณ์ไม่ฉีกขาด
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบน้ำส้มสายชู ได้แก่ คัพซี น้ำยาบ้ายลัน
5. แผนภูมิแสดงเลขที่อนุญาตฉลากอาหาร เลขที่ทะเบียนตำรับอาหาร เครื่องหมายมาตรฐานสินค้า
6. ข่าวจากหนังสือพิมพ์

ประเมินผล

1. การสังเกต
 - การอภิปราย
 - การปฏิบัติงาน
 - การเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์
2. การตรวจผลงานการปฏิบัติ
 - รายงาน
 - ผลการสำรวจสินค้า
 - ผลการทดสอบน้ำส้มสายชู

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนแทนแผนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 หน่วยย่อยที่ 1 ข้อ 6 เรื่อง สุขภาพของผู้บริโภค

ความรู้สำหรับครู

สารปรุงแต่งอาหาร

1. สีผสมอาหาร

สีที่ใช้ผสมในอาหารได้ มี 2 ชนิด คือ

1. สีจากธรรมชาติ เป็นสีที่ปลอดภัยในการใช้ผสมอาหารมากที่สุด สามารถใช้จำนวนเท่าไรก็ได้ และใช้ติดต่อกันได้เป็นเวลานานโดยไม่เกิดพิษภัย ข้อคือก่การของสีจากธรรมชาติคือ นอกจากจะช่วยแต่งสีแล้ว พืชที่ให้สีหลายชนิดยังช่วยแต่งกลิ่นด้วย

ตัวอย่างสีจากธรรมชาติ ได้แก่

สีเขียว จาก ใบเตย

สีเหลือง จาก ขมิ้นอ้อย ขมิ้นชัน พักทอง ลูกตาลยี เมล็ดคั่วแสด คั่วผอย

สีแดง จาก ครั่ง กระจับ มะเขือเทศ พริกแดง

สีน้ำเงิน จาก ดอกอัญชัน

สีดำ จาก ดอกดิน กาบมะพร้าวเผา ถั่วดำ

สีน้ำตาล จาก น้ำตาลเคี้ยวไหม้

2. สีสังเคราะห์สำหรับผสมอาหาร ในบางครั้งการใช้สีจากธรรมชาติอาจไม่สะดวก จึงได้มีการผลิตสีสังเคราะห์สำหรับผสมอาหาร โดยสีนั้นต้องปลอดภัยไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย เมื่อใช้ในปริมาณที่กำหนดและต้องผลิตให้มีความบริสุทธิ์ไม่มีสิ่งเจือปนที่เป็นพิษปะปนมา การเลือกซื้อสีสังเคราะห์สำหรับผสมอาหาร ให้สังเกตที่ฉลากบนภาชนะบรรจุไม่ว่าจะเป็นชนิดน้ำหรือชนิดผงก็ตาม ฉลากต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

1. คำว่า "สีผสมอาหาร"
2. ชื่อสามัญของสี
3. เลขทะเบียนตำรับอาหาร
4. ชื่อและสถานที่ตั้งของสถานที่ผลิต
5. ปริมาณสุทธิเป็นระบบเมตริก
6. ถ้าเป็นชนิดผงควรมีวิธีใช้กำกับ

อันตรายจากสีที่ไม่ใช่สีผสมอาหาร

สีสังเคราะห์ที่ไม่ได้ผลิตขึ้นสำหรับเป็นสีผสมอาหาร เช่น สีย้อมผ้า สีย้อมกระดาษ ถ้านำมาใช้ใส่ในอาหารจะทำให้ผู้บริโภคได้รับอันตราย ดังนี้

1. อันตรายจากตัวสี

ตัวสีจะค่อย ๆ เคลือบเยื่อกระเพาะอาหารและลำไส้ ทำให้ร่างกายย่อยอาหาร ออกมาไม่สะดวก อาหารย่อยยาก เกิดอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ และขัดขวางการดูดซึมอาหาร เกิดอาการท้องเดิน อ่อนเพลีย น้ำหนักลด อาจมีอาการของตับอักเสบ ไตอักเสบ ตัวสี ยังเป็น สาเหตุให้เกิดเนื้องอกหรือมะเร็งที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย โดยเฉพาะที่ระบบทางเดินอาหาร และกระเพาะปัสสาวะ

2. อันตรายจากโลหะหนัก

เนื่องจากสีสังเคราะห์นี้ไม่ได้ผลิตมาเพื่อใช้ในอาหาร จึงมักมีสิ่งเจือปนอื่น ๆ ปนอยู่กับสีด้วย ที่สำคัญคือพวกโลหะหนัก เช่น ตะกั่วปรอท แคดเมียม สารหนู ซึ่งเมื่อเข้าไปสะสม ในร่างกายจะทำให้อาการพิษ เช่น ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ ชีพจรและการหายใจอ่อนลง มีผลต่อประสาทและสมองหรืออาจทำให้ท้องเดิน และยิ่งอาจเป็นสาเหตุของมะเร็ง

อาหารที่ห้ามใช้สี

เนื่องจากมีการใช้สีผสมลงในอาหารกันอย่างแพร่หลาย เพื่อปิดบังข้อบกพร่องของอาหาร และอาหารบางชนิดก็ตรวจพบสีย้อมผ้า ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค กระทรวงสาธารณสุข จึงได้กำหนดชนิดอาหารที่มีการจำกัดการใช้สี ดังนี้

1. อาหารที่ห้ามใช้สีผสมทุกชนิด ไม่ว่าจะ เป็นสีธรรมชาติหรือสีสังเคราะห์ผสมอาหาร ก็ตาม มี 14 ชนิด คือ

- อาหารทารก
- นมดัดแปลงสำหรับทารก
- อาหารเสริมสำหรับเด็ก
- ผลไม้สด ผลไม้คอง
- ผักคอง
- เนื้อสัตว์ทุกชนิดที่ปรุงแต่งและทำให้เค็มหรือหวาน
- เนื้อสัตว์ทุกชนิดที่ปรุงแต่ง ร่มควัน ทำให้แห้ง

- แหนม
 - กุนเชียง ไส้กรอก
 - ทอดมัน
 - ข้าวเกรียบ
 - เนื้อสัตว์สดทุกชนิด ยกเว้นไก่
 - กะปิ
2. อาหารที่ใช้ได้เฉพาะสีจากขมิ้น หรือผงกะหรี่มี 1 ชนิด คือ เนื้อไก่สด
3. อาหารที่ห้ามใช้สีผสมทุกชนิด ยกเว้นสีที่ได้จากธรรมชาติ มี 3 ชนิด คือ
- เนื้อสัตว์ทุกชนิดที่ย่าง อบ หรือทอด
 - บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เส้นบะหมี่ แค่นกั๊ว มีข้าว สပါเก็ตตี้ และมันกะโรนี
 - น้ำพริกแกง

2. สารปรุงรส

2.1 น้ำปลา

น้ำปลาที่ขายตามท้องตลาดมีมากมายหลายชนิด หลายยี่ห้อ กระทรวงสาธารณสุข จึงได้กำหนดคุณภาพมาตรฐานของน้ำปลา เพื่อให้ผู้ผลิตยึดถือเป็นหลักในการผลิตน้ำปลา ตามกฎหมายแบ่งน้ำปลาเป็น 3 ชนิด คือ

1. น้ำปลาแท้ ได้จากการหมักปลาหรือส่วนของปลากับเกลือ ตามกรรมวิธีการทำน้ำปลา ได้น้ำปลาใส สีน้ำตาลแดง มีกลิ่นคาวของปลามาก
2. น้ำปลาวิทยาศาสตร์ ได้จากการหมักปลาหรือส่วนของปลา โดยกรรมวิธีไฮโดรไลซิส (Hydrolysis) ด้วยกรดเกลือหรือเอนไซม์
3. น้ำปลาผสม ได้จากการนำน้ำปลาแท้หรือน้ำปลาวิทยาศาสตร์ มาเจือปนหรือเจือจางด้วยสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เช่น น้ำเกลือและแต่งด้วยสีของน้ำตาลเคี้ยวใหม่ หรือน้ำบีเอ็กซ์ ซึ่งเป็นของเหลวที่เหลือ จากผลิตผงชูรส

จากการแบ่งประเภทน้ำปลาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าน้ำปลาทุกชนิดจะมีส่วนที่ได้จากปลาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ น้ำปลาผสมจะมีปริมาณโปรตีนน้อยที่สุด จึงมีคุณค่าทางอาหารน้อยที่สุดด้วย ราคาจึงถูกที่สุด ทำให้เป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน

ข้อแนะนำการเลือกซื้อน้ำปลา

1. ลักษณะทั่วไป

- น้ำปลาที่ดีต้องใส มีสีน้ำตาลปนแดง ไม่มีตะกอน เว้นแต่ตะกอนที่เกิดจาก

ธรรมชาติ

- มีกลิ่นคาวปลา แต่ไม่ใช่เหม็นคาวหรือเหม็นหืน
- เมื่อชิมดูต้องไม่มีรสขม หรือรสหวานของซัคคาริน ซึ่งจะหวานผิดปกติ

2. ฉลาก ต้องแสดงข้อความต่อไปนี้

- ระบุว่าเป็น "น้ำปลาแท้" หรือ "น้ำปลาวิทยาศาสตร์" หรือ "น้ำปลาผสม"
- ระบุชื่อและที่ตั้งของสถานที่ผลิตชัดเจน
- มีเลขทะเบียนตำรับอาหาร หรือเลขที่อนุญาตฉลากอาหาร

3. ภาชนะบรรจุ หากจากวัสดุที่ไม่ถูกกัดกร่อนด้วยเกลือ ภาชนะบรรจุต้องสะอาด

ปิดสนิท มีฉลากเรียบร้อย ไม่ฉีกขาด

2.2 น้ำส้มสายชู

น้ำส้มสายชู เป็นสารปรุงรสเปรี้ยวและหมักของถนอมอาหาร น้ำส้มสายชูที่กระทรวงสาธารณสุขอนุญาตให้ผลิต และจำหน่ายมี 3 ประเภท คือ

1. น้ำส้มสายชูหมัก ได้จากการนำธัญพืช ผลไม้ หรือน้ำตาล มาหมักกับส่าเหล้า และหมักกับเชื้อน้ำส้มสายชูตามกรรมวิธีธรรมชาติ น้ำส้มสายชูหมักอาจมีตะกอนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้ และมีปริมาณกรดน้ำส้มไม่น้อยกว่า 4 %

2. น้ำส้มสายชูกลั่น ได้จากการนำแอลกอฮอล์กลั่น เจือจางมาหมักกับเชื้อน้ำส้มสายชูหรือเมื่อหมักแล้วนำไปกลั่นอีก หรือนำน้ำส้มสายชูหมักมากลั่น น้ำส้มสายชูกลั่นจะต้องมีลักษณะใส ไม่มีตะกอน และมีปริมาณกรดน้ำส้มไม่น้อยกว่า 4 %

3. น้ำส้มสายชูเทียม ได้จากการนำกรดน้ำส้ม (Acetic acid) ซึ่งสังเคราะห์ขึ้นทางเคมีมาเจือจางจนได้ปริมาณกรด 4 - 7 % กรดน้ำส้มที่เจือจางจะต้องมีความบริสุทธิ์สูง เหมาะสมที่จะนำมาเป็นอาหารได้ และน้ำที่ใช้เจือจางต้องเหมาะสมที่จะใช้ดื่มได้

วัตถุประสงค์การใช้น้ำส้มสายชูในปัจจุบัน คือ

1. การที่มีผู้นำกรดน้ำส้มเข้มข้น หัวน้ำส้ม หรือบางทีก็เรียกว่า เกล่เยี่ยล อะซิติกแอซิด หรือ อะซิติกแอซิด เกล่เยี่ยล มาขายให้ผู้ผลิตจำหน่ายอาหารใช้เจือจางสำหรับประกอบอาหาร

หรือให้ลูกค้าปรุงรส โดยที่กรดน้ำส้มเข้มข้นไม่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้เป็นอาหารจึงมีคุณภาพต่ำ มีสารปนเปื้อนต่าง ๆ สูง มีปริมาณกรดที่สูงเกินไป เป็นอันตรายต่อกระเพาะอาหารและลำไส้

2. การที่มีผู้เข้าใจผิด นำกรดชนิดอื่นที่ไม่ใช่กรดน้ำส้ม เช่น กรดกำมะถัน หรือ กรดแอสซอร์บิกอื่น ๆ มาเจือจางใช้แทนน้ำส้มสายชู ซึ่งเป็นอันตรายทั้งจากความแรงของกรดและ สารเป็นพิษต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการเลือกซื้อน้ำส้มสายชู

1. ลักษณะทั่วไป น้ำส้มสายชูต้องมีลักษณะใส ไม่มีหนองน้ำส้ม ไม่มีตะกอน ยกเว้น น้ำส้มสายชูหมักตามธรรมชาติ
2. ต้องแสดงข้อความต่อไปนี้
 - ข้อความแสดงชนิดของน้ำส้มสายชู คือ "น้ำส้มสายชูหมัก" หรือ "น้ำส้มสายชูกลั่น" หรือ "น้ำส้มสายชูเทียม"
 - เลขทะเบียนตำรับอาหาร หรือเลขที่อนุญาตจลาจลอาหารแล้วแต่กรณี
 - ชื่อและที่ตั้งของสถานที่ผลิต
 - ปริมาตรของน้ำส้มสายชูเป็นระบบเมตริก
 - ปริมาณกรดน้ำส้ม
3. ภาชนะบรรจุ ไม่ควรรีใช้ภาชนะพลาสติก เพราะน้ำส้มสายชูมีฤทธิ์เป็นกรด อาจละลายพลาสติกออกมาปนเปื้อน ควรใช้ภาชนะแก้วหรือภาชนะกระเบื้องเคลือบ

2.3 ซอส

ตามกฎหมายแบ่งประเภทของซอสออกเป็น 11 ประเภท คือ

1. ซอสพริก
2. ซอสมะเขือเทศ
3. ซอสมะละกอ
4. ซอสเผ้งหรือซอสเผ้งผสมสี
5. ซอสผสม คือ ซอสที่มีส่วนประกอบของซอสตาม 1, 2, 3 และ 4 ผสมกัน ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป
6. ซอสที่ทำจากกากน้ำตาลและเครื่องเทศ
7. ซอสที่ทำจากหอย

8. ซอสที่ทำจากถั่วชนิดต่าง ๆ
9. เต้าเจี้ยว
10. ซีอิ้ว
11. น้ำจิ้มชนิดต่าง ๆ

ข้อแนะนำการเลือกซื้อซอส

1. ลักษณะทั่วไป ลักษณะภายนอกของซอส เช่น สี ความใส ชัน หรือ ลักษณะของเนื้อซอส ควรเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีลักษณะผิดปกติ เช่น ซอสที่มีสีสตกกว่าธรรมชาติ
2. ฉลาก ควรสังเกตข้อความต่อไปนี้
 - ข้อความแสดงประเภทของซอส เช่น ซอสพริก ซอสมะเขือเทศ ซอสแมงกอสตี ฯลฯ เลือกซอสให้ตรงประเภทความต้องการ
 - ส่วนประกอบของซอสบนฉลาก เพื่อเปรียบเทียบคุณค่าอาหารกับราคา
 - เลขทะเบียนตำรับอาหาร หรือเลขที่อนุญาตฉลากอาหาร
 - ซอสบางยี่ห้ออาจใช้สารเจือปนในอาหาร เช่น "โซว์ตดกันเสีย" "เจือสี" ให้ตรวจดูข้อความบนฉลากด้วย ผู้บริโภคบางท่านอาจแพ้สารเจือปนอาหารบางชนิด การตรวจสอบเรื่องนี้จะช่วยเพิ่มความปลอดภัย
 - ชื่อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิต
 - เดือน ปี ที่ผลิต หรือ วัน เดือน ปี ที่หมดอายุการใช้ ไม่ควรซื้อซอสที่ผลิตมานานเกินไป หรือซอสหมดอายุ เพราะอาจเสื่อมคุณภาพ
3. ภาชนะบรรจุ ควรเลือกซื้อซอสที่บรรจุในภาชนะปิดสนิท สะอาด และมีฉลากชัดเจนไม่เลอะเลือน

2.4 ผงชูรส

ผงชูรสเป็นสารปรุงแต่งรสของอาหาร มีอยู่หลายชนิด แต่ที่เป็นที่นิยมใช้กันมาก และเป็นที่รู้จักกันทั่วไป คือ โมโนโซเดียม กลูตาเมต การใช้ผงชูรสควรใช้ในปริมาณพอสมควร มีข้อแนะนำว่าในแต่ละวันร่างกายควรได้รับผงชูรสไม่เกิน 120 มิลลิกรัม ต่อ น้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม หญิงมีครรภ์ เด็กทารก และผู้ป่วยไม่ควรรับประทาน สำหรับผู้ที่มีความไวผิดปกติกับผงชูรส เมื่อกินผงชูรสเข้าไปจะเกิดอาการตึง ซ้ำ ร้อนวูบวาบตามบริเวณใบหน้า คอ และหน้าอก ซึ่งถ้าผู้ใดมีอาการดังกล่าวหลังจากกินอาหารที่ใส่ผงชูรส ควรหลีกเลี่ยงการใช้ผงชูรสในอาหาร

ข้อแนะนำการเลือกซื้อผงชูรส

1. ลักษณะทั่วไป สังเกตลักษณะของผงชูรสเป็นเกล็ดผงเป็นผลึกแห้งสีขาว ค่อนข้างใส ไร้มีความวาว เมื่อชิมดูมีรสคล้ายน้ำตาลเนื้อ
2. ฉลาก มีข้อความแสดงเลขทะเบียนตำรับอาหาร ชื่อ และที่ตั้งของสถานที่ผลิต และปริมาณผงชูรสที่บรรจุในภาชนะนั้น
3. ภาชนะบรรจุ ควรเลือกซื้อผงชูรสที่บรรจุซองหรือกระป๋องบรรจุที่เรียบร้อย ไม่ฉีกขาด ฉลากชัดเจนไม่เลอะเลือน ไม่ควรเลือกซื้อผงชูรสที่ตกแฉ่งชาย เพราะอาจมีการปลอมปนด้วยสารอื่นที่เป็นอันตรายได้ เช่น น้ำประสานทอง โซเดียมเมตาฟอสเฟต

3. วัตถุดิบเสีย

ดินประสิว

เป็นวัตถุดิบเสียในอาหารประเภทเนื้อสัตว์ และช่วยให้เนื้อมีสีแดง แต่เนื่องจากดินประสิ่วเป็นสารเคมี จึงอาจทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ หากได้รับปริมาณมากเกินไป นอกจากนั้น ดินประสิ่วที่จะใช้ในอาหารได้ ยังต้องเป็นดินประสิ่วที่ผลิตขึ้นมาสำหรับใช้ผสมในอาหารเท่านั้น คือต้องเป็นสารเคมีที่มีชื่อว่า โบแทสเซียหรือโซเดียมไนเตรท หรือ ไนไตรท์ และควรใช้ไม่เกิน 0.5 กรัม ต่อน้ำหนักอาหาร 1 กิโลกรัม สำหรับไนเตรท หรือไม่เกิน 0.2 กรัมต่อน้ำหนักอาหาร 1 กิโลกรัมสำหรับสารไนไตรท์

การใช้ดินประสิ่วในอาหารมากเกินไป จะทำให้เกิดพิษต่อทางเดินอาหาร มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องร่วง อุจจาระเป็นเลือดและยังทำให้ปวดศีรษะ นอกจากนั้น ยังอาจเป็นสาเหตุของการเกิดมะเร็งด้วย

4. สารทำให้อาหารกรอบ สารทำให้อาหารนุ่มเปื่อย

4.1 บอแรกซ์

บอแรกซ์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า น้ำประสานทอง ผงกรอบ หรือเพ่งแซ เป็นสารห้ามใช้ในอาหาร แต่มีผู้นำมาใช้กันอย่างผิด ๆ โดยนำไปผสมอาหารที่ต้องการความกรอบ หนึ่่น เช่น ลูกชิ้น แป้งกรอบ หอมน้ำมัน มะม่วงคอง ไม้กรอก หมูยอ เป็นต้น และบางรายก็นำไปใช้กับอาหารสดประเภทเนื้อสัตว์ โดยคิดว่าจะทำให้เนื้อสัตว์นั้นเสียช้าลง ซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค เพราะบอแรกซ์เมื่อเข้าไปในร่างกาย จะสะสมในส่วนของสมอง ตับ ไต ทำให้เกิดพิษต่ออวัยวะนั้น ๆ

อาการพิษจากบอแรกซ์ ได้แก่ คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน เจ็บในช่องท้อง กระเพาะอาหาร ล้ำไส้ อุจจาระอาจเป็นเลือด มีนิ้ม ปวดศีรษะ นอนไม่หลับ เป็นผื่นแดงพุพองตามผิวหนัง และการทำงานของตับ ไต ผิดปกติ ถ้าได้รับบอแรกซ์ในปริมาณมาก ๆ ครั้งเดียวจะ ทำให้ตายได้

4.2 โซดาผง

โซดาผง หรือ โซดาซักผ้า หรือผงเนอเน่ม เป็นสารห้ามใช้ในอาหาร แต่มีผู้นำมาใช้ผสมในอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เพื่อให้เปื่อยและอ่อนนุ่ม โซดาผงนี้สามารถทำลายเยื่อเยื่อ กระเพาะอาหาร ล้ำไส้ ถ้าบริโภคในครั้งเดียวเกินกว่า 30 กรัม ทำให้ถึงตายได้

สารที่แนะนำให้ใช้คือ ยางมะละกอ และน้ำส้มประด ไล่หมักเนื้อสดให้อ่อนนุ่มได้ และสารนี้เมื่อถูกความร้อนจะสลายตัวไม่ทำให้เกิดโทษแก่ผู้บริโภค

5. สารให้ความหวาน

ซัคคารีน

ซัคคารีน หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ซัคเคอร์ หรือดีน้ำตาล เป็นสารให้ความหวานแทนน้ำตาล ซึ่งตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขมีการห้ามใช้เป็นสารให้ความหวานในอาหารหลายประเภท ได้แก่ อาหารทารก อาหารสำหรับเด็กอ่อน เครื่องดื่มพวกน้ำหวาน น้ำอัดลม น้ำปลา ฯลฯ เนื่องจากสารนี้ไม่ให้คุณค่าทางอาหารเลย และยังอาจเป็นสาเหตุของโรคมะเร็งได้

ฉลากอาหาร

ประเภทของอาหารที่ต้องมีฉลาก

ตามกฎหมายกำหนดประเภทของอาหารที่ต้องแสดงฉลากไว้ 5 ประเภท คือ

1. อาหารควบคุมเฉพาะ อาหารประเภทนี้ต้องมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนด ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าฯ จะต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหารหรือขออนุญาตฉลากอาหารแล้วแต่กรณี ในปัจจุบันมี 35 ชนิด เช่น น้ำปลา น้ำส้มสายชู ซอสบางชนิด วัตถุที่ใช้ปรุงแต่งรสอาหาร วัตถุเจือปนในอาหาร เป็นต้น

2. อาหารกำหนดคุณภาพมาตรฐาน อาหารประเภทนี้ต้องมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนด เช่นเดียวกับอาหารควบคุมเฉพาะ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าฯ ไม่ต้องขออนุญาตขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร เพียงแต่ขออนุญาตฉลากอาหารเท่านั้น ในปัจจุบันอาหารที่กำหนดคุณภาพมาตรฐานมี 6 ชนิด ได้แก่ น้ำที่เหลือจากการผลิตโมโนโซเดียม กลูตาเมท ซ็อกโกแลต อาหารบางชนิดที่มี

สารพิษตกค้าง ไข่เยี่ยวม้า อาหารที่มีสารปนเปื้อน และอาหารที่มีส่วนผสมมันเทศภาพรังสีปนเปื้อน

3. อาหารที่ผลิตโดยผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตอาหาร
4. อาหารที่นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร
5. อาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นอาหารที่ต้องมีฉลาก ปัจจุบันมี 10 ชนิด

รายละเอียดบนฉลาก

ฉลากอาหารจะต้องแสดงข้อความเป็นภาษาไทย อ่านได้ชัดเจน และมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ชื่อประเภทอาหาร เช่น "น้ำส้มสายชูกลั่น" "น้ำปลาแท้"
2. ชื่อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิต
3. เลขทะเบียนตำรับอาหาร หรือเลขที่อนุญาตฉลากอาหาร (ถ้ามี)
4. ปริมาณของอาหารเป็นน้ำหนักสุทธิ หรือปริมาตรสุทธิ
5. ส่วนประกอบของอาหาร
6. เดือน ปี ที่ผลิตอาหาร หรือ วันหมดอายุของอาหาร แล้วแต่ประเภทของอาหารแต่

ละชนิด

7. อื่น ๆ แล้วแต่ประเภทของอาหาร เช่น การเจือสี การใช้สารเจือปนอาหาร

เป็นต้น

เลขทะเบียนตำรับอาหาร

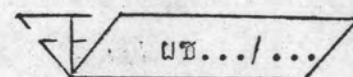
อาหารควบคุมเฉพาะที่ผลิตโดยโรงงานที่ได้รับอนุญาตหรือที่นำเข้ามา มาในประเทศไทย จะต้องได้รับอนุญาตเลขทะเบียนตำรับอาหาร ผู้ผลิตหรือนำเข้า ต้องแสดงเลขทะเบียนตำรับอาหารนี้ไว้บนฉลากอาหาร ดังนี้

1. สีและขนาดตัวอักษรเป็นไปตามแบบที่กำหนด
2. ในกรอบสี่เหลี่ยม ตัวอักษรตัวแรกจะเป็น "ศ" หรือ "ส"

อักษร "ศ" หมายถึง ผลิตในประเทศไทย

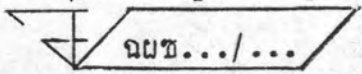
อักษร "ส" หมายถึง นำสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

3. อักษรตามตัว "ศ" หรือ "ส" จะมีอีก 1-2 ตัว เป็นอักษรย่อแสดงประเภทของอาหารควบคุมเฉพาะ เช่น "ศช" หมายถึง อาหารควบคุมเฉพาะประเภท น้ำส้มสายชู ซึ่งผลิตในประเทศไทย

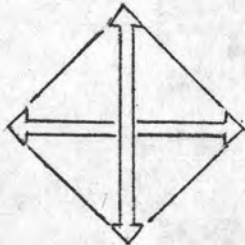
4. ตัวเลขหลังตัวอักษร แสดงลำดับที่ที่ได้รับเลขทะเบียนตำรับอาหารในปีพุทธศักราชที่ระบุไว้หลังเครื่องหมาย ".../..." เช่น "ศษ 7/2530" หมายถึง อาหารควบคุมเฉพาะประเภทน้ำส้มสายชู ได้รับเลขทะเบียนตำรับอาหารในปีพุทธศักราช 2530 เป็นลำดับที่ 7

เลขที่อนุญาตฉลากอาหาร

อาหารที่ต้องขออนุญาตฉลาก เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าฯ จะต้องแสดงเลขที่อนุญาตฉลากอาหารบนฉลาก ดังนี้

1. เลขที่อนุญาตฉลากอาหาร ต้องอยู่ในกรอบพื้นที่สีขาว สีของกรอบตัดทับสีพื้นของฉลาก ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับพื้นที่ของฉลาก แต่ต้องไม่เล็กกว่า 2 มิลลิเมตร
2. การใช้ตัวอักษรแสดงประเภทของอาหารและแหล่งผลิต เป็นลักษณะเดียวกับการแสดงเลขทะเบียนตำรับอาหาร แต่เพิ่มอักษร "ฉ" ไว้ข้างหน้า 1 ตัว เช่น ฉพช.25/2529 หมายถึง อาหารประเภทน้ำส้มสายชู ผลิตในประเทศไทยได้รับอนุญาตฉลากอาหาร ในปีพุทธศักราช 2529 เป็นลำดับที่ 25

เครื่องหมายมาตรฐานสินค้า

เครื่องหมายมาตรฐาน คือ เครื่องหมายที่รับรองว่าสินค้านั้น ๆ มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีกว่าสินค้านิอื่น หรือมีคุณภาพดีที่สุดเสมอไป

ผู้ผลิตที่จะใช้เครื่องหมายนี้กับผลิตภัณฑ์ของตนได้ จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก่อน และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะมีมาตรการติดตามการใช้เครื่องหมายมาตรฐาน เพื่อให้เป็นที่มั่นใจว่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอหรือดีกว่า

การทดสอบอาหาร

การทดสอบน้ำส้มสายชู

เพื่อให้ทราบว่าน้ำส้มสายชูนั้นเหมาะสมที่จะบริโภคหรือไม่ มีวิธีการทดสอบ ดังนี้ คือ

1. น้ำส้มพริกคองตามร้านอาหาร ให้สังเกตลักษณะของพริกคอง ถ้าเนื้อพริกมีสีเขียวหรือเปื่อยยุ่ย น้ำเนื้อพริกขุ่น ไม่ควรบริโภค เพราะแสดงว่าน้ำส้มสายชูนั้นมีความเป็นกรดสูง

เกินไป ไม่ปลอดภัยในการบริโภค

2. ใช้ใบผักชีแช่น้ำส้มสายชู หากใบผักชีมีลักษณะตายหนึ่ง กลายเป็นสีเหลืองภายใน 15 นาที แสดงว่าน้ำส้มสายชูนั้นมีความเป็นกรดสูงเกินไป ไม่ควรบริโภค

3. นำตัวอย่างน้ำส้มสายชูมา 5 มิลลิลิตร หยดน้ำยาบ้ายลันสีม่วง หรือเย็นเซียน-ไวโอเลต (Gentian violet) ลงไป 2-3 หยด หากเปลี่ยนสีเป็นสีเขียวเข้ม แสดงว่าน้ำส้มสายชูนั้นเป็นน้ำส้มสายชูปลอม เป็นกรดแอมโมเนีย เช่น กรดกำมะถัน รับประทานไม่ได้ ถ้าสีไม่เปลี่ยน แสดงว่าเป็นน้ำส้มที่ปรับปรุงอาหารได้

หนังสืออ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. คู่มือผู้บริโภคอาหารและยา. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2530.

แผนการสอนเรื่อง การใช้ยา

เวลา 9 คาบ

ความคิดรวบยอด

ยามีทั้งคุณและโทษต่อร่างกาย การรู้จักใช้ยารักษาความเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้
อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นการประหยัดทรัพย์และช่วยให้ชีวิตปลอดภัย

จุดประสงค์

1. เลือกใช้ยารักษาอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
2. บอกหลักการใช้ยาและนำไปปฏิบัติได้
3. บอกโทษของการใช้ยาไม่ถูกวิธี ใช้ยามากเกินจำเป็น
4. บอกอันตรายของยาชุด
5. บอกหลักการซื้อยาที่ถูกต้องและนำไปปฏิบัติได้
6. บอกหลักการเก็บรักษายาและนำไปปฏิบัติได้

เนื้อหา

1. ประเภทของยาและการเลือกใช้
 - ยาสามัญประจำบ้าน
 - ยาตำรับหลวง
2. หลักการใช้ยา
3. อันตรายของยาชุด
4. หลักการซื้อยา
5. การเก็บรักษายา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. สันทนากับผู้เรียนถึงประสบการณ์ในการใช้ยารักษาความเจ็บป่วย โดยตั้งคำถามกระตุ้นการสนทนา ดังนี้
 - อาการเจ็บป่วยในลักษณะใดที่ผู้ปกครองของนักเรียนซื้อยามาให้นักเรียนรับประทาน โดยไม่ต้องพาไปให้แพทย์ตรวจรักษา (ให้บอกอาการเจ็บป่วยและความรุนแรงของอาการ)
 - การซื้อยามารักษาเองได้ผลดีหรือไม่

จากนั้น สรุปลงให้นักเรียนเห็นความจำเป็นในการใช้ยารักษาความเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยตนเอง

2. แนะนำให้นักเรียนรู้จักยาสามัญประจำบ้านและยาตำรับหลวง นำตัวอย่างยาสามัญประจำบ้านที่ผลิตโดยองค์การเภสัชกรรมหรือยาตำรับหลวงกับยาที่ผลิตโดยบริษัทเอกชนประเภทเดียวกันที่ใช้รักษาโรคอย่างเดียวกันมาให้ให้นักเรียนดู เพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบในด้านราคากับปริมาณ และรายละเอียดของฉลากยาทั้งสองประเภท สรุปลงให้เห็นว่ายาสัญญาสามัญประจำบ้านเป็นยาที่มีราคาถูก มีความปลอดภัยในการรักษาและมีฉลากถูกต้อง บอกวิธีใช้ได้ละเอียดครบถ้วน จึงเหมาะสำหรับใช้ในการรักษาอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ในเบื้องต้น

3. นำยาสามัญประจำบ้านที่ใช้สำหรับรักษาอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ ซึ่งมีฉลากสมบูรณ์ไม่ฉีกขาดมาเป็นอุปกรณ์สำหรับฝึกให้นักเรียนรู้จักหาข้อมูลจากฉลากของยาและการสังเกตวันผลิตและวันหมดอายุ จากนั้นแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มให้ศึกษาสรรพคุณและวิธีการใช้ยาสามัญประจำบ้านที่ใช้สำหรับรักษาอาการของโรคที่มักเกิดขึ้นเสมอ กลุ่มละ 1 เรื่อง ดังนี้

- ยาสำหรับแก้ปวด ลดไข้
- ยาสำหรับแก้ไอ แก้เจ็บคอ
- ยาสำหรับแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องเฟ้อ
- ยาสำหรับระคายและยาถ่าย
- ยาสำหรับทาแผล
- ยาสำหรับโรคผิวหนังและหิดเหา

ให้นักเรียนเสนอผลการศึกษา โดยอาจจัดในรูปของนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศหรือการรายงานหน้าชั้นธรรมด้า

4. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ซื้อและผู้ขายยา โดยสมมติสถานการณ์ให้ผู้ซื้อต้องการซื้อยาแก้ปวดท้องสำหรับตนเอง ครูเลือกนักเรียนที่จะแสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ซื้อและผู้ขายยา จำนวน 3-4 คู่ โดยวิธีเจาะจงผู้แสดงหรือให้นักเรียนอาสาสมัคร วิธีใดวิธีหนึ่งตามความเหมาะสม ให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแยกกันเตรียมบทบาทการแสดงของตน และจัดฉากตามบัตรคำสั่งในภาคผนวก นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ แบ่งผู้สังเกตการณ์ออกเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้ซื้อและผู้ขายยาควรปฏิบัติในการซื้อ-ขายยา จากนั้นนำมาสรุปเป็นรายการพฤติกรรมของผู้ซื้อและรายการปฏิบัติของผู้ขายยาตามแบบใน

ภาคผนวก

ให้ผู้สังเกตการณ์นำรายการปฏิบัติของผู้ซื้อ-ผู้ขายมา ใช้เป็นแบบสังเกตการแสดง
บทบาทสมมติของผู้ซื้อ-ผู้ขาย

ภายหลังการแสดงให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการสังเกตการแสดงบทบาทสมมติ
ของผู้ซื้อและผู้ขายแต่ละคน ครูทำหน้าที่บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมผู้ซื้อ-ผู้ขายบนกระดาน
เพื่อให้เห็นพร้อมกันทั้งชั้น โดยจัดกลุ่มพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ซื้อและผู้ขาย จากนั้นให้นักเรียนที่
แสดงบทบาทเป็นผู้ซื้อและผู้ขายได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนในการแสดงพฤติ
กรรมดังกล่าว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติในการซื้อ และอธิบาย
เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปฏิบัติในการซื้อในประเด็นที่นอกเหนือจากที่นักเรียนสังเกตพบจากการแสดง
บทบาทสมมติ

5. ให้นักเรียนศึกษาหลักการใช้จ่ายและอันตรายของยาชุดจากเอกสาร หรือศึกษาจาก
สไลด์และวีดิโอที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่ ดังนี้

1) สไลด์เรื่อง "หลักการใช้จ่าย"

ผลิตโดย กลุ่มศึกษาปัญหา

สถานที่ติดต่อขอยืม 132/4 ซอยอรพิน ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ 10400

เนื้อหา กล่าวถึง หลักการใช้จ่าย หลักการซื้อยา การเก็บรักษา ยา อันตรายของการ
ใช้จ่าย การใช้จ่ายชุด

2) วีดิโอเรื่อง "เส้นทางสีดำ : อันตรายจากยาชุดและยาแก้ปวด"

ผลิตโดย กระทรวงสาธารณสุข

สถานที่ติดต่อขอยืม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือที่กองเผยแพร่และควบคุมการ
โฆษณา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

เนื้อหา กล่าวถึง สภาพปัญหาการใช้จ่ายชุด อันตรายของยาชุดและยาแก้ปวด

ครูสรุปโดยชี้ให้เห็นว่า ยามีประโยชน์ต่อร่างกายหากใช้ให้ถูกต้อง การใช้จ่ายไม่ถูกต้อง
ก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพของผู้บริโภคและสิ้นเปลืองเงิน

6. ให้นักเรียนศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษา โดยให้นักเรียนมีส่วน
ร่วมในการช่วยเหลือครูในการจัดตู้ยาและการจ่ายยาในห้องปฐมพยาบาล

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักการใช้น้ำ อันตรายของยาชุด ข้อปฏิบัติในการซื้อยาและการเก็บรักษายา
2. ยาสามัญประจำบ้านที่ผลิตโดยองค์การเภสัชกรรมและผลิตโดยบริษัทเอกชน
3. ยาสามัญประจำบ้านที่ใช้รักษาอาการต่าง ๆ ดังนี้
 - ยาสำหรับแก้ปวด ลดไข้ ได้แก่ ยาเม็ดแอสไพริน ยาเม็ดพาราเซตามอล ยา
ลดไข้ชนิดน้ำเชื่อมสำหรับเด็ก
 - ยาสำหรับแก้ไอ แก้เจ็บคอ ได้แก่ ยาแก้ไอน้ำเชื่อม ยาแก้ไอน้ำค้ำ ยา
กวาดคอ
 - ยาแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องเฟ้อ ได้แก่ ยาธาตุน้ำแดง เหล้าสะระแหน่
ยาเม็ดโซดาไมนด์
 - ยาสำหรับระบายและยาถ่าย ได้แก่ น้ำมันมะหุงหอมหวาน ดีเกลือ ยาระบาย
แมกนีเซีย
 - ยาสำหรับทาแผล ได้แก่ ทิงเจอร์ไอโอดีน ยาแดง ยาเหลือง ยารักษาแผล
น้ำร้อนลวก
 - ยาสำหรับโรคผิวหนัง ได้แก่ ยารักษาหิดเทา ขี้ผึ้งกำมะถัน ยาทาแก้ผดผื่นคัน
ยารักษากลากเกลื้อน
4. อุปกรณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ บัตรคำสิ่ง อุปกรณ์การจำลองฉาก เช่น
แผ่นป้าย ยาต่าง ๆ โตะวางสิ่งของ

วิธีวัดผล

1. การสังเกต
 - ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
 - ความสนใจในการร่วมอภิปราย
 - การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดดูยา และการจ่ายยาในห้องปฐมพยาบาล
2. การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ
 - รายงานของกลุ่ม
 - การจัดนิทรรศการ

3. การทดสอบด้วยวาจาหรือข้อเขียน

- ยาสามัญประจำบ้าน
- หลักการใช้ยา
- ข้อปฏิบัติในการชื้อยา
- การเก็บรักษายา
- อันตรายของยาชุด

การนำไปใช้ ใช้แผนการสอนนี้ภายหลังแผนการสอนเรื่อง การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแผนการสอนนี้เป็นแผนการสอนที่เพิ่มขึ้น

บัตรคำสั่งสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ

บทบาทของผู้ซื้อ

ท่านเป็นผู้ซื้อยา บทบาทของท่านคือ เลือกซื้อยาจากร้านขายยาที่มีอยู่ ร้านใดร้านหนึ่ง เพื่อซื้อยาแก้ปวดท้องสำหรับตนเอง

บทบาทของผู้ขายยาร้านที่ 1 และ 2

ท่านเป็นผู้ขายยา บทบาทของท่านคือ ให้บริการแก่ผู้มาซื้อยาที่ร้านของท่าน ตามที่ท่านคิดว่าผู้ขายยาควรปฏิบัติ จัดตกแต่งร้านขายยาด้วยอุปกรณ์ที่ แจกให้ตามที่ท่านเคยสังเกตจากร้านขายยา

บทบาทของผู้ขายยาร้านที่ 3 และ 4

ท่านเป็นเภสัชกร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ขายยาในร้านแห่งหนึ่ง บทบาทของท่านคือ ให้บริการแก่ผู้มาซื้อยาตามที่ท่านคิดว่าเภสัชกรควรปฏิบัติต่อผู้บริโภค จัดตกแต่งร้านขายยาด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่ควรแจกให้ตามที่ท่านเคยสังเกตจากร้านขายยา

บทบาทของผู้สังเกตการณ์

ให้สมาชิกในกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้ซื้อและผู้ขายยา ควรปฏิบัติในการซื้อยา-ขายยา จากนั้นนำมาสรุปลงในแบบรายการสังเกตพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติของผู้ซื้อและผู้ขายยา ดังตัวอย่าง นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ช่วยกันกำหนดพฤติกรรมการสังเกตนี้ไปใช้ในการสังเกตบทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายยา สังเกตว่า ผู้ซื้อและผู้ขายยา แต่ละคนได้ปฏิบัติตามพฤติกรรมตามรายการหรือไม่ ถ้าปฏิบัติปฏิบัติอย่างไร

บทบาทของครู

ท่านมีหน้าที่ประสานงานในการแสดงบทบาทสมมติให้บรรลุจุดหมายในการเรียนการสอน บทบาทของท่านคือ

1. เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การศึกษาเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้เข้าใจ จากนั้นวางแผนดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ในการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ กำหนดวิธีการคัดเลือกผู้แสดง ตามวิธีที่เห็นว่าเหมาะสม เช่น เลือกโดยเจาะจงผู้แสดง หรือเลือกโดยให้นักเรียนเป็นผู้อาสาสมัครเอง เป็นต้น เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ในการแสดงบทบาทสมมติ เตรียมประเด็นสำหรับกระตุ้นการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น

2. ดำเนินการสอน บทบาทของท่าน คือ

- นำเข้าสู่การแสดงบทบาทสมมติ โดยการสร้างความสนใจให้แก่ นักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
- กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในห้องเรียน ได้แก่ การกำหนดผู้แสดงเป็นผู้ซื้อ-ผู้ขายยา ผู้สังเกตการณ์
- เตรียมความพร้อมให้แก่ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์ โดยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาหารือ ให้กำลังใจแก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถแสดงบทบาทและปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายได้

การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้แสดง โดยให้คำแนะนำในการเตรียมบทบาทในการแสดง การจัดฉากและอุปกรณ์การแสดง การให้กำลังใจในการแสดง

การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้สังเกตการณ์ โดยการชี้แจง ให้ข้อคิด แนวทางแก่นักเรียนในการสังเกต เช่น จุดมุ่งหมายของการสังเกต สิ่งที่ควรสังเกต การบันทึกการสังเกต เป็นต้น

- การดำเนินการแสดง เมื่อทุกฝ่ายพร้อม ครูจึงให้ผู้แสดงเริ่มแสดงได้ ครูควรปล่อยให้ นักเรียนได้แสดงตามธรรมชาติ ไม่เข้าขัดกลางคัน นอกจากนี้กรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือ ครูควรรักษาเวลาให้การแสดงได้ดำเนินไปตามเวลาที่เหมาะสม ไม่ปล่อยให้ การแสดงเยิ่นเย้อจนน่าเบื่อ ตัดบทเมื่อพบเหตุการณ์ดังกล่าว

3. วิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง ซึ่งนี้ถือว่ามีความสำคัญในการสอนมากครูควรช่วยรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้ซื้อ-ผู้ขายยา บนกระดานเพื่อให้นักเรียนเห็นพร้อมกันทั้งชั้นโดยจัดกลุ่มพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ซื้อยา และผู้ขายยา ดังตัวอย่าง

ผู้ซื้อยา

1. การเลือกร้านขายยา
 - เลือกร้านที่มีเภสัชกร
 - เลือกร้านที่มีป้ายโฆษณา
2. การบอกความต้องการและอาการเจ็บป่วยให้เภสัชกรทราบ
3. การหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยาที่ซื้อ เช่น ชื่อยา วิธีใช้ วันหมดอายุ
4. หลักในการซื้อยา เช่น ราคา คุณภาพ ความปลอดภัย

ผู้ขายยา

1. การสอบถามข้อมูลจากผู้ซื้อ
 - อาการเจ็บป่วย
 - การแพ้ยา
2. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาที่ขาย เช่น ชื่อยา วิธีใช้
3. การคิดราคาขาย

ให้ผู้แสดงได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อการแสดงบทบาทสมมติในฐานะผู้ซื้อยาและผู้ขายยา โดยครูเตรียมคำถามต่าง ๆ ที่จะช่วยนำเข้าสู่ประเด็นการแสดงความคิดเห็นของผู้แสดง

4. สรุป แลกเปลี่ยนและอธิบายเพิ่มเติม นำข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมมาสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติในการซื้อยา ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงที่ปฏิบัติในการซื้อยา ครูอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังขาดไป

แบบรายการสังเกตพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติของผู้ชื้อยา

พฤติกรรมของผู้ชื้อยา	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ	บันทึกการปฏิบัติ

แบบรายการสังเกตพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติของผู้ชื้อยา

พฤติกรรมของผู้ชื้อยา	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ	บันทึกการปฏิบัติ

ความรู้สำหรับครู

1. ประเภทของยาและการเลือกใช้

ยาสามัถประจำบ้าน

ยาสามัถประจำบ้าน คือยาที่กระทรวงสาธารณสุขเลือกให้ประชาชนใช้ในการบำบัดรักษาอาการของโรค ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยเล็กน้อย ๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลในครอบครัว โดยเป็นยาที่เลือกแล้วว่าเมื่อผู้ใช้ยาปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากยาแล้ว จะไม่มีอันตราย จึงควรที่จะมีติดไว้ประจำบ้านแทนการใช้ยาชุดหรือการใช้ยาตามคำโฆษณา ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 63 รายการ แต่โดยทั่วไปแล้ว ยาที่ควรมีไว้ประจำบ้านเพียง 11 รายการก็พอใช้ในยามจำเป็นแล้ว ได้แก่

- ยาธาตุน้ำแดง
- ยาน้ำแคลิเนเปคติน
- พงน้ำตาลเกลือแร่ (แก้ท้องร่วง)
- ยาเม็ดแก้แพ้
- ยาเม็ดแอสไพริน หรือยาเม็ดพาราเซตามอล
- ยาลดไข้ชนิดน้ำเชื่อมสำหรับเด็ก
- เหล้าแอมโมเนียหอม
- ยาทาแก้ผดผื่นคัน
- ทิงเจอร์ใส่แผลสดหรือทิงเจอร์ไอโอดีน
- ยารักษาแผลน้ำร้อนลวก
- ^{๕๕}ขฟงแก้ปวดบวม

2. หลักการใช้ยา

2.1 ใช้ยาให้ถูกขนาน ถ้าใช้ยาไม่ถูกขนาน ไม่ถูกโรค โรคก็จะไม่หาย

2.2 ใช้ยาให้ถูกคน คนในวัยต่างกัน มีข้อจำกัดการใช้ยาต่างกัน ยาบางอย่างอาจใช้ได้เหมือนกัน แต่ยาบางอย่างผู้ใหญ่ใช้ได้ แต่เด็กใช้แล้วเกิดอันตราย

2.3 ใช้ยาให้ถูกเวลา ยาก่อนอาหาร หลังอาหาร ต้องใช้ให้ถูกเวลา ยาก่อนอาหาร กินก่อนอาหาร 1/2 - 1 ชั่วโมง ยาหลังอาหาร กินหลังอาหารทันที-ไม่เกิน 15 นาที หลังอาหาร

2.4 ใช้น้ำให้ถูกขนาด ถ้าใช้น้ำขนาดเล็กเกินไปไปโรคไม่หาย ถ้าขนาดมากเกินไปก็จะได้รับพิษของยา ยาปฏิชีวนะต้องใช้น้ำให้ครบขนาดการรักษา โดยทั่วไปประมาณ 3 วัน

2.5 ใช้น้ำให้ถูกวิธี ยากิน ยาฉีด ยาใช้ภายนอก ต้องใช้น้ำให้ถูก

นอกจากหลักการใช้น้ำทั่วไปดังกล่าวแล้ว การใช้น้ำบางประเภทยังต้องมีความระมัดระวังและรู้หลักการใช้ ดังเช่น การใช้น้ำแก้วขวดคยใช้ และการใช้น้ำปฏิชีวนะ กล่าวคือ

การใช้น้ำแก้วขวดคยใช้ มีหลักการใช้ ดังนี้

1. ให้เลือกใช้น้ำแอสฟริน หรือพาราเซตามอล เป็นยาแก้วขวดคยใช้
2. ถ้าใช้น้ำแก้วขวดคยใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ควรใช้พาราเซตามอลชนิดน้ำเชื่อม
3. เมื่อกินยาให้ดื่มน้ำตามมาก ๆ โดยเฉพาะแอสฟรินไม่กินตอนท้องว่าง
4. ใช้น้ำแล้ว 3 วัน อาการไม่ดีขึ้นให้รีบไปให้แพทย์ที่โรงพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่

สาธารณสุขที่สถานเอนามัยตรวจอาการ

การใช้น้ำปฏิชีวนะ มีหลักการใช้ ดังนี้

1. ไม่ใช้น้ำเปล่าเพื่อ ควรใช้เฉพาะเมื่อได้รับจากสถานเอนามัย โรงพยาบาลหรือจากแพทย์ หรือเภสัชกร
2. ใช้น้ำให้ครบกำหนดเวลาตามคำสั่งแพทย์ ไม่หยุดยาก่อนแม้ว่าอาการจะดีขึ้นแล้วก็ตาม
3. ปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากโดยเคร่งครัด การกินยาก่อนหรือหลังอาหารก็ต้องกินให้ถูกเวลา
4. ตรวจดูวันหมดอายุของยาทุกครั้งที่ได้รับยา ไม่ใช้น้ำที่หมดอายุแล้ว
5. ถ้ามีอาการผิดปกติเกิดขึ้นหลังจากใช้น้ำ ให้หยุดยาทันที แล้วรีบแจ้งให้ผู้รักษาหรือผู้จ่ายยาทราบ

3. อันตรายของยาชุด

ยาชุด หมายถึง ยาตั้งแต่สองตำรับหรือสองขนาดขึ้นไปนำมาบรรจุในถุงหรือซองเดียวกัน โดยรับประทานคราวเดียวกัน หรือต่างคราวกันก็ได้

ในปัจจุบัน ยาชุดมี 2 ประเภท คือ ประเภทที่ผู้ขายจัดยาให้ตามอาการที่ผู้ซื้อบอก อีกประเภทหนึ่ง จะมีการจัดยาไว้เป็นชุด ๆ สำหรับแต่ละโรค เช่น ยาชุดแก้วขวดคยใช้ ยาชุดอ้วนหรือยาเจริญอาหาร เป็นต้น ยาชุดมีจำหน่ายทั่วไปทั้งในชนบทในเมือง โดยจำหน่ายตามร้านขาย

ของชำ ร้านกาแฟ ร้านขายยา เป็นต้น

อันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้ช้ยาชุด สรุปได้ดังนี้

1. อันตรายจากตัวยา ยาทุกขนาดมีทั้งคุณและโทษ หากใช้โดยไม่ระวังอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ช้ได้ ตัวอย่าง อันตรายจากยาที่นิยมช้ในการจัดยาชุด
 - ยาบรเรเทาปวด ลดช้ ได้แก่ แอสไพริน ถ้ารับประทานขณะท้องว่างจะเกิดอาการระคายเคืองต่อกระเพาะอาหาร หากช้ติดต่อกันเป็นเวลานานอาจเกิดเป็นแผลในกระเพาะอาหาร พาราเซตามอล ถ้าช้ติดต่อกันนาน ๆ อาจเกิดพิษต่อตับ
 - ยาระงับการอักเสบประเภทสเตอรอยด์ ทำให้เกิดแผลในกระเพาะทำให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต้านโรครต่ำ ทำให้เกิดอาการบวมตามตัวและบริเวณใบหน้า
 - ยาแก้ปวดประสาธ เมื่อช้ติดต่อกันนาน ๆ ทำให้เกิดอาการติดยา ประสาธหลอน
2. อันตรายจากการช้ยาผิด เนื่องจากยาชุดส่วนใหญ่ไม่มีฉลากแจ้งช้ยา สรรพคุณวิธีช้ เป็นสาเหตุให้เกิดการช้ยาผิด
3. อันตรายจากการช้ยาเสื่อมคุณภาพหรือยาหมดอายุ
4. อันตรายจากการช้ยารวมกันหลายชนิด ทำให้เกิดการต้านฤทธิ์กันไม่ได้ผลในการรักษา เกิดการค้วยา หรืออาจเสริมฤทธิ์จนทำให้เกิดพิษ
5. ได้รับยาไม่ครบขนาดการรักษา

4. หลักการช้ยา

เมื่อจำเป็นต้องช้ยามาช้เอง ควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนช้ยาควรปรึกษาผู้รู้เสียก่อน หรือถ้าเป็นไปได้พยายามช้เฉพาะร้านที่มีเภสัชกรประจำหรือเฉพาะช่วงเวลาที่มีเภสัชกรประจำการ
2. อย่าช้ยาตามคำบอกเล่าหรือตามคำโฆษณา เพราะอาการแบบเดียวกันไม่จำเป็นต้องเป็นโรคนั้นเหมือนกัน และนอกจากนี้ผู้ผลิตยังรวมคำโฆษณาไว้ในราคาจำหน่าย ซึ่งอาจต้องช้ยาแพงโดยช้เหตุ
3. ไม่ควรช้ยาตามตัวอย่างที่มีโดยการนำเม็ดยาไปเทียบลักษณะและสีเพราะยาในตลาดเวลานี้มีรูปลักษณะเม็ดหรือแคปซูลสีเดียวกันมากมายหลายชนิด โดยที่เป็นตัวยาต่างชนิดกัน ถ้าจะช้ยาอย่างเดียวกับที่เคยช้ ควรรู้ช้ยา จำนวนตัวยา (มิลลิกรัม) ที่แน่นอน เพราะยาบางชนิดทำออกมาในขนาดต่าง ๆ กัน เวลาช้ยาจึงควรบ่งให้ช้ชัดเจน เช่น พาราเซตามอล 500 มิลลิกรัม

เพนนิซิลิน 250 มิลลิกรัม ดังนี้เป็นต้น

4. ถามผู้ขายหรือคุณลากยาทุกครั้งว่า ยาแต่ละเม็ดบรรเทาอาการอะไร วิธีรับประทาน ยาและอาการข้างเคียงของยาที่อาจจะเกิดขึ้นเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ทราบสาระสำคัญของยา และ ใช้ยาอย่างถูกต้องและปลอดภัย

5. ควรดูลักษณะภายนอกของเม็ดยาประกอบการซื้อทุกครั้ง เพราะยาที่ซื้อมีสีกลิ่นและ ลักษณะผิดไปจากเดิม เป็นยาที่เสื่อมคุณภาพ นอกจากไม่มีผลทางการรักษาแล้ว ยังทำให้เกิด อันตรายได้

6. ควรดูวันหมดอายุของยา ยาทั่วไปไม่ควรเก็บไว้ใช้เกิน 5 ปี ส่วนยาปฏิชีวนะ ให้ สังเกตที่ฉลากจะบอกวันหมดอายุเป็นภาษาอังกฤษ เช่น exp 6/12/86 แสดงว่ายามีอายุวันที่ 6 เดือนธันวาคม ค.ศ. 1986 543 เท่ากับ พ.ศ. 2529 ไม่ควรใช้ยานี้หลังจากวันหมดอายุ

7. ควรหาผู้ช่วยไปซื้อยา ไม่ควรที่จะฝากผู้อื่นไปซื้อยา เพราะอาจบอกอาการของผู้ บัญชีผิด ทำให้ได้ยาผิดมารับประทาน หรือถ้ามีอาการอะไรที่เภสัชกรเห็นว่า เป็นอันตรายจะได้แนะนำ ให้ไปพบแพทย์ได้

8. หญิงมีครรภ์และในระยะให้นมเด็ก ไม่ควรซื้อยากินเอง ก่อนใช้ยาทุกครั้งควร ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร

5. การเก็บรักษายา

1. ควรเก็บยาในตู้ยาโดยเฉพาะ ไม่เก็บปะปนกับอาหารหรือของใช้อื่น ๆ ยาที่เก็บ ในตู้ยาควรให้เป็นระเบียบเรียบร้อย แยกยาสำหรับใช้ภายนอก และสำหรับใช้ภายในออกจากกัน ตู้ยาควรตั้งอยู่ในที่ห่างไกลมือเด็ก และเก็บไว้ในที่แคบส่องไม่ถึง ไม่ชื้น และไม่ร้อน

2. ยาที่เก็บต้องมีฉลากครบถ้วน บ่งบอกว่าเป็นยาสำหรับใช้ภายนอกหรือยาสำหรับใช้ ภายในรวมทั้งข้อความอื่น

โดยทั่วไปฉลากจะต้องประกอบด้วย

- 1) ชื่อยา ส่วนประกอบของยานั้น
- 2) สรรพคุณ
- 3) วิธีใช้
- 4) ข้อควรระวังหรือคำเตือน (ถ้ามี)

- 5) ชื่อผู้ผลิต
- 6) ที่ตั้งของผู้ผลิต
- 7) วัน เดือน ปี ที่ผลิต

หนังสืออ้างอิง

กองเผยแพร่และควบคุมการโฆษณา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. คู่มือผู้บริโภคอาหาร
และยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด,
 2530.

_____ . จุลสารผู้บริโภคด้านสาธารณสุข. คู่มือการเลือกซื้ออาหาร
 เครื่องสำอาง วัตถุประสงค์ : ในความควบคุมของกระทรวงสาธารณสุข.

กรุงเทพมหานคร. : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2530.

สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค. "ข้อควรคำนึงและปฏิบัติก่อนการซื้อยา" (เอกสารโรเนียวลำดับ
 ที่ 55)

แผนการสอนเรื่อง การใช้เวลา

เวลา 17 คาบ

ความคิดรวบยอด

เวลาเป็นสิ่งที่เราสามารถกำหนดและจัดแบ่งไว้เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ที่รู้จักจัดเวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติได้ตรงตามที่กำหนดจะได้รับประโยชน์จากการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. บอกหลักการหางานให้เสร็จทันกำหนดเวลาและปฏิบัติได้
2. จัดตารางการใช้เวลาในรอบสัปดาห์อย่างเหมาะสมและปฏิบัติได้
3. วิเคราะห์ว่านักเรียนใช้เวลาในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมหรือไม่
4. สืบรวจแนวทางการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมสำหรับตน

เนื้อหา

1. หลักการใช้เวลาในการทำงาน
2. การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน
3. การใช้เวลาว่าง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูมอบหมายงานให้กลุ่มปฏิบัติ งานที่มอบหมายนั้นเป็นงานเดียวกันแต่ได้วางเงื่อนไขในการปฏิบัติต่างกันดังนี้

กลุ่มหนึ่ง ไม่กำหนดเวลาที่ใช้ในการทำงานและกำหนดเวลาส่งงานให้เป็นที่เข้าใจกันเองว่า งานเสร็จเมื่อไรก็ส่ง

อีกกลุ่มหนึ่ง กำหนดเวลาที่ใช้ในการทำงานและกำหนดเวลาที่ส่งงาน

สังเกตว่ากลุ่มใดที่ส่งงานก่อนและกลุ่มที่กำหนดเวลาในการทำงานและเวลาส่งงานนั้นสามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดหรือไม่

2. ให้นักเรียนอภิปรายการทำงานของกลุ่ม โดยครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการอภิปราย

ดังนี้

- ในแต่ละกลุ่ม มีวิธีดำเนินงานภายในกลุ่มอย่างไรเพื่อให้งานสำเร็จ
- กลุ่มที่กำหนดเวลาในการทำงานและเวลาส่งงาน สามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดหรือไม่

ไม่ ถ้าไม่ มีสาเหตุมาจากอะไร

3. ยกตารางของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งขึ้นมาพิจารณาด้วยกัน ดังนี้

- ในหนึ่งสัปดาห์ นักเรียนใช้เวลาทำกิจกรรมใดบ้าง อย่างละเท่าไรเหมาะสม

หรือไม่

- ในหนึ่งสัปดาห์ มีเวลาว่างมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานั้นทำอะไร

- ในหนึ่งสัปดาห์ ใช้เวลาดูโทรทัศน์มากน้อยแค่ไหน ดูช่วงเวลาใดและดูรายการ

ประเภทใดบ้าง

ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันปรับตารางการใช้เวลาของตนให้เหมาะสมมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเวลาที่นักเรียนกำหนดขึ้นสำหรับดูโทรทัศน์นั้น ให้นักเรียนเขียนรายการที่จะดูลงในตารางโดยเลือกรายการที่มีเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ซึ่งนักเรียนทราบได้จากรายการโทรทัศน์ที่แจ้งไว้ล่วงหน้าในหนังสือพิมพ์หรือวารสารทีวี

4. ให้นักเรียนนำตารางที่ได้ช่วยกันกำหนดขึ้นล่วงหน้าไปใช้จริง จดบันทึกการใช้เวลาในแต่ละวัน เมื่อครบสัปดาห์นำบันทึกการใช้เวลาจริงกับตารางที่กำหนดไว้ล่วงหน้ามาเปรียบเทียบกัน เพื่อดูว่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามตารางที่กำหนดไว้หรือไม่ การวางแผนการใช้เวลาล่วงหน้าช่วยให้นักเรียนใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ ช่วยให้ประหยัดเวลาหรือไม่

ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันให้เห็นว่าเวลาเป็นสิ่งที่เราสามารถกำหนดและจัดแบ่งได้ ผู้ที่วางแผนการใช้เวลาอย่างรอบคอบย่อมจะได้รับประโยชน์จากการใช้เวลานั้น

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรสิ่งงาน
2. ตารางเวลาในหนึ่งสัปดาห์

การประเมินผล

1. สังเกต
 - การร่วมสนทนา
 - การปฏิบัติงานกลุ่ม
 - การอภิปราย
 - การแสดงความคิดเห็น

2. การตรวจผลงาน

- รายงานของแต่ละกลุ่ม
- การบันทึกการใช้เวลาประจำวัน

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนนี้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต^๑ โดยการแทนที่แผนการสอนในหน่วยที่ 2 เรื่องที่ 3 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ความรู้สำหรับครู

1. เทคนิคการทำงานให้เสร็จทันกำหนดเวลา

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน คือผู้ที่สามารถใช้เวลาที่มีอยู่น้อยที่สุดให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ในเวลาที่กำหนด เทคนิคที่จะช่วยให้บุคคลทำงานให้เสร็จทันกำหนดเวลา พอสรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนงานไว้ล่วงหน้า ได้แก่การพิจารณาว่างานชิ้นหนึ่ง ๆ นั้น ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติงานอะไรบ้าง ขั้นตอนการปฏิบัติงานเหล่านี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร ขั้นตอนใดสำคัญต้องทำก่อน ขั้นตอนใดควรทำทีหลัง คำนึงถึงเวลาที่มีอยู่ทั้งหมด แล้วจัดแบ่งเวลาสำหรับการทำงานในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ การทราบเวลาที่งานจะต้องเสร็จ จะช่วยให้เราสามารถคำนวณเวลาที่มีอยู่ ช่วยกระตุ้นและเร่งรัดการทำงานให้บรรลุเป้าหมายในเวลาที่กำหนด

2. การแบ่งงานและกระจายงาน หากงานที่ท่านนั้นเป็นงานที่ทำกันหลายคนการรู้จักแบ่งงานและกระจายงานให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มรับผิดชอบ จะช่วยแบ่งเบาภาระและทำให้งานสำเร็จผลได้รวดเร็วขึ้น การกระจายงานควรมอบหมายงานให้กับผู้ที่มีความสามารถ ความถนัดในงานนั้นโดยเฉพาะ จะทำให้งานเต็มประสิทธิภาพ

3. ปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ พยายามทำงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ และควบคุมตนเองในการทำงาน โดยทำงานให้เสร็จเป็นอย่างไร ๆ ไปด้วยความตั้งใจ ไม่ทำงานหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกันจะไม่ประสบผลสำเร็จ

4. อย่าลัดวันประกันพรุ่ง นิสัยลัดวันประกันพรุ่งจะทำให้เกียจคร้าน เป็นการสะสมงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เหมือนดินพอกหางหมู ทำเท่าไรก็ไม่เสร็จ นับว่าเป็นการปล่อยเวลาให้สูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

5. อย่าคิดว่างานที่จะต้องสมบูรณ์แบบที่สุด คิดหลายไม่ได้ เราควรพยายามทำงานอย่างตั้งใจเพื่อให้ได้ผลงานที่ดี แต่ไม่ควรหวังว่าจะต้องได้งานสมบูรณ์จนไม่มีที่ติ เมื่อไม่ใช่วางที่ ตั้งใจทั้งหมดกำลังใจไม่ยากทำ ควรระลึกว่า "สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้หลง"

2. การวางแผนใช้เวลาในชีวิตประจำวัน

สิ่งที่ไม่ต้องซื้อหาและมีค่าสำหรับชีวิตมนุษย์ ก็คือเวลา คนบางคนปล่อยเวลาอันมีค่าให้ล่วงเลยไปอย่างน่าเสียดาย ในชีวิตประจำวันของเรา เราได้ใช้เวลาที่มีอยู่ในวันหนึ่ง ๆ ให้เป็นประโยชน์คุ้มค่า และแบ่งเวลาอย่างเหมาะสมหรือไม่ เช่น เวลากิน เวลาอน เวลาเรียนหนังสือ เวลาพักผ่อน ฯลฯ ถ้าเราแบ่งเวลาในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมสุขภาพ ร่างกายจะสดชื่นและกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะปฏิบัติภารกิจได้ต่อไป

การวางแผนใช้เวลาในชีวิตประจำวัน เพื่อให้การใช้เวลาในชีวิตประจำวันดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรวางแผนล่วงหน้าไว้ตลอดหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง กำหนดงานที่จะต้องทำเป็นประจำ และงานที่จะทำประจำสัปดาห์

ดังตัวอย่าง

<u>งานประจำวัน</u>	<u>งานประจำสัปดาห์</u>
- นอน	- จัดตู้หนังสือ จัดตู้เสื้อผ้า
- รับประทานอาหาร	- ซักกรองเท้า ซักถุงเท้า
- แต่งตัว	- รีดผ้า
- เดินทาง	- เรียนพิเศษ
- เรียนหนังสือ	- จัดห้องใหม่
- ทำการบ้าน	- ซักผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน
- เวลาว่าง	ฯลฯ
- ทำงนบ้านประจำวัน	
ฯลฯ	

ขั้นที่สอง จัดงานที่จะต้องทำใส่ลงในตารางเวลาประจำวัน โดยเริ่มจากงานที่ต้องทำประจำวันก่อน จากนั้นจึงแทรกงานที่จะทำประจำสัปดาห์ลงในตาราง งานประจำสัปดาห์ส่วนใหญ่จะทำในวันหยุดสุดสัปดาห์ คือ วันเสาร์-อาทิตย์ อย่างไรก็ตามบางอย่างเราอาจหาช่วงเวลาในวันปกติทำได้ ในการจัดงานลงในตารางเวลาควรกำหนดเวลาสำหรับงานแต่ละงานอย่างเหมาะสม ดังตัวอย่าง

เวลา	ตารางการใช้เวลา 1 - 7 มิถุนายน 2532		
	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร
เที่ยงคืน		นอน	นอน
6.00 น.			
7.00 น.	นอน	แต่งตัว อาหารเช้า	แต่งตัว อาหารเช้า
8.00 น.		เดินทาง	เดินทาง
9.00 น.	อาหารเช้า		
10.00 น.		เรียนหนังสือ	เรียนหนังสือ
11.00 น.	เวลาว่าง		
12.00 น.			
13.00 น.	อาหารกลางวัน	อาหารกลางวัน	อาหารกลางวัน
14.00 น.		เรียนหนังสือ	เรียนหนังสือ
15.00 น.	เวลาว่าง		
16.00 น.		เดินทาง	เดินทาง
17.00 น.	ช่วยแม่ทำงาน	เรียนพิเศษ	ทำการบ้าน
18.00 น.	อาหารเย็น	อาหารเย็น	อาหารเย็น
19.00 น.		ทำการบ้าน	อ่านหนังสือ
20.00 น.	เวลาว่าง		
21.00 น.		เวลาว่าง	เวลาว่าง
22.00 น.			
เที่ยงคืน	นอน	นอน	นอน

ขั้นที่สาม ดำเนินการใช้เวลาตามแผนที่กำหนด โดยพยายามทำงานทุกชนิดตามเวลาที่กำหนดในแผน หากไม่สามารถทำงานได้ตามกำหนดเวลา ให้จดหรือบันทึกข้อบกพร่อง

ขั้นที่สี่ ประเมินผลแผนการใช้เวลา นำแผนการใช้เวลามาพิจารณาว่า แผนที่ทำใช้ได้จริงหรือไม่ งานทุกงานที่กำหนดขึ้น สามารถทำเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าทำไม่ได้เกิดจากสาเหตุใด ควรปรับแผนการใช้เวลาใหม่อย่างไรจึงจะเหมาะสม

3. การใช้เวลาว่าง

เวลาว่าง คือช่วงเวลาที่ว่างเว้นจากการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ อันเป็นกิจกรรมหลักในชีวิตประจำวันเราสามารถแบ่งกิจกรรมที่สำคัญออกเป็น 3 อย่างคือ การประกอบธุรกิจการทำงาน การพักผ่อน และเวลาว่าง โดยทั่วไปหลังจากทำงานและพักผ่อนแล้วก็ได้ เวลาว่าง เวลานี้เองที่จัดเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการหย่อนใจ และผ่อนคลายอารมณ์ กิจกรรมที่ทำในช่วงเวลาว่างนี้เอง อาจเรียกว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งแบ่งออกเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้

1. งานอดิเรก เช่น ทำสวนครัว เลี้ยงกล้วยไม้ เลี้ยงปลา ถ่ายรูป สะสมแสตมป์ สะสมของเก่า ตกปลา เป็นต้น
2. การเล่นเกมและกีฬา เช่น หมากรูก ตะกร้อ วายน้ำ พายเรือ แบดมินตัน ยิงธนู โบว์ลิ่ง รวมทั้งการชมเกมและกีฬาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย
3. หัตถศึกษาหรือหัตถนาจร เช่น ชมภาพยนตร์ ชมโทรทัศน์ ตกอากาศตามชายทะเล การอยู่ค่ายพักแรม ชมภูมิประเทศและสถานที่สวยงาม ชมพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ
4. การฝีมือหรือหัตถกรรม เช่น วาดภาพ ปั้น แกะสลัก จักสาน ทอ เย็บปักถักร้อย ตัดเสื้อผ้า ตกแต่งบ้านเรือนและบริเวณบ้าน
5. นาฏกรรมและดนตรี เช่น ลีลาศ รำวง ฟ้อนรำพื้นเมือง ฟังและร้องเพลงฟังและเล่นดนตรี รวมทั้งการชมนาฏดนตรี โขน และละครต่าง ๆ ด้วย
6. ศิลปะทางภาษา เช่น อ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ เขียนบทความ แต่งคำประพันธ์ ฟังวิทยุและฟังการอภิปรายหรือการโต้วาที เป็นต้น
7. กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นพิเศษเป็นครั้งคราว เพื่อประโยชน์ในทางสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น งานฉลองสังสรรค์ งานรื่นเริงประจำปี งานเทศกาลต่าง ๆ การเป็นอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม เป็นต้น

4. ประโยชน์ของการใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่างในการประกอบกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ดังนี้ คือ

1. ช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าทางกาย
2. ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ ก่อให้เกิดความสนุกสนานสดชื่นรื่นเริง
3. ช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. ช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์หรือความรักใคร่อบอุ่นภายในครอบครัวได้
5. เป็นทางเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

หนังสืออ้างอิง

วารุณี วงษา. การจัดการบ้านเรือน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2530

แผนการสอนเรื่อง การบริโภค

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การบริโภค คือ การที่บุคคลใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ ในการสนองความต้องการด้านร่างกายและจิตใจ โดยอาศัยหลักที่สำคัญคือการบริโภคเท่าที่จำเป็น

จุดประสงค์

1. ระบุได้ว่าพฤติกรรมใดคือการบริโภค
2. ระบุได้ว่าสิ่งทีบริโภคสิ่งใดเป็นสินค้า สิ่งใดเป็นบริการ
3. ระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นความต้องการที่จำเป็น สิ่งใดเป็นความต้องการที่ไม่จำเป็น

พร้อมทั้งให้เหตุผลได้

4. อธิบายความสำคัญของการบริโภคเท่าที่จำเป็น
5. อธิบายหลักการบริโภคเท่าที่จำเป็น

เนื้อหา

1. ความหมาย ความสำคัญของการบริโภค
2. ความหมายของสินค้าและบริการ
3. วิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดเป็นความต้องการที่จำเป็น และสิ่งใดเป็นความต้องการที่ไม่จำเป็น
4. หลักการบริโภค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ทบทวนความหมายของคำว่า "บริโภค" โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแข่งขันกันรวบรวมพฤติกรรมที่เป็นกรบริโภค กลุ่มใดที่สามารถรวบรวมพฤติกรรมได้มากที่สุดเป็นกลุ่มที่ชนะ

ครูสรุปความหมายของคำว่า "บริโภค" ให้นักเรียนเข้าใจว่า การบริโภคมีความหมายที่กว้างขวาง โดยมีได้หมายถึงเฉพาะการกิน การดื่ม เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ และการใช้เวลาอีกด้วย

2. ทบทวนความหมายของคำว่า "สินค้าและบริการ" โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ครูแจกแผ่นภาพ สินค้าและบริการ ซึ่งตัดจากหนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสารต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน

ทุกคนในกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มแข่งขันกันจัดจำพวกแผ่นภาพที่ครูแจกให้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นสินค้าและกลุ่มที่เป็นบริการ นักเรียนกลุ่มใดที่สามารถจัดจำพวกได้ถูกต้องและรวดเร็วที่สุดเป็นกลุ่มชนะ

ครูสรุปความหมายของสินค้าและบริการ ยกตัวอย่างและอธิบายเพิ่มเติม

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์สมมติที่ครูกำหนดขึ้น และตัดสินใจว่าในสถานการณ์นั้น ๆ จะเลือกสิ่งใด เหตุผลในการเลือก ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานผลการตัดสินใจและเหตุผลของกลุ่ม (ดูสถานการณ์สมมติจากบัตรคำสั่งในภาคผนวก)

ครูและนักเรียนสรุปร่วมกัน โดยครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่า ความต้องการของคู่บริโภคนั้นมีมากมาย แต่ไม่สามารถได้รับการตอบสนองได้ครบทุกประการ ในการดำเนินชีวิตคู่บริโภคมักจะต้องเผชิญกับภาวะที่ต้องตัดสินใจเลือกอยู่เสมอ ในการตัดสินใจจึงต้องเลือกสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตมากที่สุดก่อน และตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไป การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นความต้องการที่จำเป็น สิ่งใดเป็นความต้องการที่ไม่จำเป็น จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย สภาวะแวดล้อม และสถานการณ์พร้อมกันไปด้วย ครูยกตัวอย่างสถานการณ์อื่น ๆ ที่ให้นักเรียนต้องตัดสินใจเลือก เช่น ถ้านักเรียนได้รับของขวัญวันเกิด สิ่งที่นักเรียนต้องการมีอะไรบ้าง ในจำนวนนี้สิ่งใดมีความจำเป็นมากที่สุดจึงให้เหตุผล

4. ให้นักเรียนเขียนรายการสิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนบริโภคในช่วงวันหนึ่ง ๆ และระบุว่าสิ่งเหล่านั้นได้มาอย่างไร เช่น ทำเอง ซื้อ ถ้าซื้อ ใครเป็นผู้ซื้อ ใครเป็นผู้จ่ายเงินซื้อ สิ่งนี้มีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหน ถ้านักเรียนไม่ใช้ได้หรือไม่ จะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไร หากไม่ใช้สิ่งเหล่านั้น

จากนั้น ช่วยกันสรุป ความหมายของการบริโภคเท่าที่จำเป็นและความสำคัญของการบริโภคเท่าที่จำเป็น

5. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเสนอแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความประหยัด ได้รับความปลอดภัยและความปลอดภัยในการบริโภค สิ่งต่อไปนี้ กลุ่มละ 1 หัวข้อ

- อาหาร
- ยารักษาโรค
- เครื่องแต่งกาย
- ที่อยู่อาศัย

- การใช้พลังงานไฟฟ้า

ให้ตัวแทนออกมารายงาน ครูสรุปหลักในการบริโภคที่ดีหรือการบริโภคที่ช่วยส่งเสริมคุณค่าชีวิต ได้แก่ การบริโภคเท่าที่จำเป็น โดยคำนึงถึงประโยชน์ความประหยัด และความปลอดภัยในการบริโภค การนำหลักการบริโภคดังกล่าวไปใช้ในชีวิตรประจำวัน จะทำให้บุคคลได้รับความสุข ความพอใจในการดำเนินชีวิต ช่วยมิให้ทรัพยากรร่อยหรอหมดไปโดยรวดเร็ว

สื่อการเรียนรู้

1. แผ่นภาพสินค้า แผ่นภาพบริการ
2. สถานการณ์สมมติ
3. หัวข้อสำหรับการอภิปราย

การวัดและประเมินผล

การสังเกต

1. การแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการอภิปราย
2. ระเบียบวินัยและการให้ความร่วมมือในการทำงาน
3. การใช้หลักเกณฑ์และเหตุผลในการตัดสินใจ

การตรวจผลงาน

1. รายงานของกลุ่ม

ความรู้สำหรับครู

การบริโภค

การนำไปใช้

บูรณาการในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 หน่วยที่ 5 การทำมาหากิน หน่วยย่อยที่ 3 การบริโภค

บัตรคำสั่ง

สถานการณ์

ในการออกค่ายลูกเสือ - เนตรนารี ครั้งที่ ๗ จังหวัดเพชรบุรี นักเรียนจะได้ฝึกเดินทางไกลเป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 5 ชั่วโมง โดยเริ่มออกเดินทางตั้งแต่เช้าเวลา 7.00 น. ตามเส้นทางที่นักเรียนเดินมัธยมนักเรียนจะได้ป็นภูเขาหินซึ่งตั้งอยู่ริมทะเลผ่านหาดทรายและป่าชายเลน ครูผู้บังคับกองลูกเสือ - เนตรนารี อนุญาตให้นักเรียนนำสิ่งของใส่เป้ได้ 10 อย่าง โดยให้เลือกจากรายการสิ่งของต่อไปนี้ คือ

1. เข็มทิศ	11. แวนกันแคค
2. ข้อน ตะปู	12. ข้าวหลาม
3. นาฬิกา	13. อาหารกระป๋อง
4. กระดาษทิชชู	14. ที่เปิดอาหารกระป๋อง
5. นกหวีด	15. กรรไกร
6. ยากันมุง กันแมลงกัดต่อย	16. เชือก
7. กระจกใส่น้ำ	17. เทอร์โมมิเตอร์
8. ปากกา	18. น้ำอัดลม 1 ขวด
9. สมุด	19. ผ้าพันแผล ยาแดง
10. มีด	20. สบู่

กิจกรรมสำหรับปฏิบัติ

- ให้นักเรียนเลือกสิ่งของ 10 อย่าง จากรายการที่กำหนดให้ข้างต้น
- ให้นักเรียนบอกเหตุผลว่านักเรียนใช้หลักเกณฑ์อะไรในการเลือกของเหล่านั้น

ความรู้สำหรับครู

ความหมายของการบริโภค

การบริโภค หมายถึง การใช้ การทำให้หมดสิ้นไป การบริโภค มีความหมายที่กว้างขวาง โดยมีได้หมายถึงเฉพาะการกิน การดื่ม เท่านั้น แต่ยังหมายถึง การใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ทรัพยากร ใช้เวลา ฯลฯ เป็นต้น การบริโภคเป็นกิจกรรมที่สำคัญของมนุษย์ตั้งแต่เกิดเลยทีเดียว

ความหมายของสินค้าและบริการ

สินค้า ตามพจนานุกรม หมายถึง สิ่งที่มีซื้อขายกัน ดังนั้น สิ่งต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยสี่ คือ อาหาร ยา ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต อันเป็นสิ่งของที่ซื้อขายกัน จัดว่าเป็นสินค้า

บริการ ตามพจนานุกรม หมายถึง ปฏิบัติรับใช้ ให้ความสะดวกต่าง ๆ ดังนั้นกิจกรรมใดที่มีผู้กระทำให้เราเพื่อให้เราได้รับประโยชน์ ได้รับความสะดวกสบายจากการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นบริการ เราสามารถจัดประเภทของบริการ ออกได้ดังนี้

1. บริการที่รัฐบาลเป็นผู้จัดให้แก่ประชาชน ได้แก่

- การศึกษา ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เป็นต้น
- การสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาล ศูนย์การแพทย์และอนามัยสถานอนามัย และสถานบริการสาธารณสุข
- สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็ก สถานสงเคราะห์แม่และเด็ก สถานสงเคราะห์คนชรา สถานสงเคราะห์ผู้พิการ เป็นต้น
- บริการสาธารณสุขภาค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัทพ์ ไปรษณีย์-โทรเลข ถนน ทางหลวง สะพาน บಾವถี รถประจำทาง
- บริการนันทนาการวัฒนธรรม ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ ศูนย์วัฒนธรรม โรงละครแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ หอสมุดประชาชน
- การป้องกันประเทศ และการป้องกันอัคคีภัย เป็นต้น

2. บริการเบ็ดเตล็ด ที่เอกชนจัดดำเนินการโดยมุ่งหวังประโยชน์ทางการค้า ได้แก่
 - การศึกษา ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยของเอกชน
 - การสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลเอกชน คลินิก
 - บริการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ รถแท็กซี่
 - การท่องเที่ยว
 - บริการทางการเงิน ได้แก่ ธนาคาร การประกันภัย ประกันชีวิต
 - ร้านตัดผม แต่งเล็บ ร้านตัดเสื้อ สถานบริการลดความอ้วน นวดผิว
 - บริการนันทนาการ ได้แก่ โรงภาพยนตร์ สวนสนุกเอกชน เป็นต้น

ความหมายของความ ต้องการและความจำเป็น

ความต้องการของคนมีอยู่มากมายหลายสิ่ง ความต้องการบางสิ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องมีไม่มีไม่ได้ ซึ่งต่อไปเราจะเรียกความต้องการประเภทนี้ว่า ความต้องการที่จำเป็น หรือความจำเป็น ซึ่งได้แก่ ปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ยา ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ความต้องการบางสิ่งจะมีก็ได้ ไม่มีก็ได้ การมีอยู่ของสิ่งนั้นจะช่วยสร้างความพอใจ ความสะดวก สบายให้แก่การดำเนินชีวิต ซึ่งต่อไปจะเรียกความต้องการประเภทนี้ว่า ความต้องการที่ไม่จำเป็น หรือความต้องการ

ในชีวิตประจำวัน เราต้องเผชิญกับการตัดสินใจเลือกอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะเราไม่มีทรัพยากรพอเพียงสำหรับสนองความต้องการในทุกสิ่งที่เราต้องการ เราจำเป็นต้องเลือกสิ่งที่เหมาะสมสำหรับตนเองก่อน

การวิเคราะห์ว่าสิ่งใดคือความต้องการที่จำเป็น สิ่งใดคือความต้องการที่ไม่จำเป็นของแต่ละบุคคลนั้นไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องจากภูมิหลังที่แตกต่างกันของบุคคล ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และศาสนา นอกจากนี้ยังขึ้นกับสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมด้วย เรื่องของค่านิยมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกำหนดความต้องการ และความจำเป็น อย่างไรก็ตาม ใด ๆ ครูสามารถสอนให้นักเรียน เรียนรู้จักการพัฒนาค่านิยมที่เหมาะสมในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนได้ ดังนี้

- 1) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเอง
- 2) ให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือก กระตุ้นให้นักเรียนแสวงหา

ตัวเลือกต่าง ๆ เท่าที่มีอยู่

- 3) ให้นักเรียนเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการเลือกตัวเลือกแต่ละตัวที่นักเรียนรวบรวมได้
- 4) ให้นักเรียนตัดสินใจว่า ผลที่เกิดขึ้นจากตัวเลือกใด เป็นสิ่งที่ให้คุณค่าสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพของนักเรียนมากที่สุด สิ่งนั้นคือสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักเรียน
- 5) ส่งเสริมความมั่นใจในการตัดสินใจของนักเรียน ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ในการเลือกของนักเรียนร่วมกับผู้อื่น

หลักการบริโภค

หลักการบริโภคที่สำคัญ คือ การบริโภคเท่าที่จำเป็น ซึ่งคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้เป็น

1. ความประหยัด
2. ประโยชน์ที่ได้รับ
3. ความปลอดภัยจากการบริโภคนั้น

ทั้งสามประการข้างต้น สามารถประยุกต์ใช้กับการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ดังนี้

การบริโภคอาหาร

1. เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ได้สารอาหารครบถ้วน ทำให้สุขภาพแข็งแรง
2. หลีกเลี่ยงอาหารที่ก่อให้เกิดโทษแก่ร่างกาย เช่น อาหารใส่สีสังเคราะห์ อาหารที่ไม่สะอาด ไม่มีสิ่งปกปิด ภาชนะบรรจุไม่สะอาด หรืออาหารที่อาจใส่สารเคมีที่เป็นโทษแก่ร่างกาย เช่น ลูกชิ้นกรอบคิปปกติก เป็นต้น
3. หลีกเลี่ยงอาหารที่ผลิตไม่ได้มาตรฐาน คุณภาพไม่น่าเชื่อถือ เช่น ในการซื้อสารปรุงแต่งรส อาทิ น้ำปลา น้ำส้มสายชู ซอส น้ำหวาน ควรเลือกสินค้าที่มีฉลากถูกต้อง สมบูรณ์ สังเกตเลขทะเบียนตำรับอาหาร หรือเลขที่อนุญาตฉลากอาหาร
4. รับประทานอาหารตามฤดูกาล จะได้อาหารสด คุณภาพดี ราคาถูก
5. ซื้ออาหารที่ผลิตได้ภายในประเทศ จะได้ราคาถูกกว่าที่สั่งเข้าจากต่างประเทศ
6. ในการเตรียมอาหาร ควรระมัดระวังไม่ให้คุณค่าในอาหารสูญเปล่าไป เช่น การหุงข้าว ไม่ควรช่วน้ำหลายครั้ง และใช้วิธีหุงข้าวไม่เช็ดน้ำดีกว่า เป็นต้น
7. รับประทานอาหารให้หมด ไม่กินทิ้งกินขว้าง

เครื่องนุ่งห่ม

1. เลือกซื้อผ้า โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ เลือกเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับโอกาสที่ใช้ เช่น ชุดทำงาน ควรมีสีสู่ภาพ แบบเรียบ พิถีพิถันในการตัดเย็บเพื่อใช้ได้นาน ชุดอยู่กับบ้าน ตัดเย็บง่าย

เลือกเสื้อผ้าให้เหมาะกับอากาศ บ้านเรามีอากาศร้อนควรรู้จักผ้าฝ้ายดีกว่าผ้าไมล่อนหรือผ้าใยสังเคราะห์

2. รู้จักการซักรีดเสื้อผ้าให้ถูกวิธี จะยืดอายุการใช้งานของเสื้อผ้าให้นานขึ้น

3. รู้จักการซ่อมแซมเสื้อผ้าที่ชำรุด เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้อีก เป็นการประหยัดเงินที่จะต้องไปซื้อของใหม่

4. แต่งกายให้สะอาด เรียบร้อยด้วยเสื้อผ้าที่ เลือกแบบ สี และลวดลาย สู่ภาพ เรียบร้อย ไม่ล้ำสมัยง่าย ตึกว่าแต่งกายวิ่งตามแฟชั่น ทำให้ต้องซื้อใหม่บ่อย ๆ เป็นการฟุ่มเฟือย

5. รู้จังหวะในการซื้อ เช่น ซื้อในช่วงลดราคา อย่างไรก็ตาม การซื้อในช่วงนี้ควรระมัดระวังในเรื่อง เนื้อผ้า และการตัดเย็บให้รอบคอบด้วย เพราะอาจประสบปัญหาได้ในภายหลัง ทำให้ไม่คุ้มค่าเงินที่เสียไป

ยารักษาโรค

1. กินยาเมื่อจำเป็น ไม่กินยาพร่ำเพรื่อ โรคบางโรคหายเองได้ เช่น หวัด หากรู้จักรักษาร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง นอนหลับ พักผ่อน รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และน้ำมาก ๆ หวัดก็จะหายได้เองโดยไม่ต้องกินยา หรือแทนที่จะกินยารักษาที่มีราคาแพง ควรนำเงินไปซื้ออาหารที่มีประโยชน์ มีสารอาหารครบถ้วน จะได้ประโยชน์มากกว่า

2. ใช้ยาให้ถูกขนาด ถูกวิธี ถูกคน ถูกโรค และถูกเวลา จะทำให้อาการของโรคหาย

3. รู้วิธีการปฏิบัติในการซื้อยา เช่น ซื้อจากร้านที่มีเภสัชกรประจำร้าน ไม่ซื้อยาหมดอายุ ไม่ซื้อยาโดยเอายาที่มีอยู่ไปเป็นตัวอย่าง ควรรู้จักซื้อยา

4. ไม่ใช้ยาตามคำโฆษณา

5. ไม่ใช้ยาชุด

ที่อยู่อาศัย

1. ช่วยกันรักษาน้ำร้อนให้สะอาด ทำให้บ้านคงทนน่าอยู่อาศัย

2. จัดข้าวของ เครื่องใช้ภายในบ้านให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย หนีบให้ช่วยทำให้มี

เนื้อที่กว้างขวางสำหรับทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้อีก

3. ซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด ไม่ปล่อยให้ทรุดโทรมกว่าอายุอันควร

4. รักษาบริเวณบ้านให้สะอาด ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ทำให้บ้านร่มรื่น สวยงาม เป็นที่

สบายใจแก่ผู้อยู่อาศัย

5. ระมัดระวังเรื่องการรั่วฟ้าภายในบ้าน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุไฟไหม้บ้าน

พลังงาน

การใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด มีวิธีการ ดังนี้ คือ

1. ควรใช้หลอดเรืองแสงซึ่งให้ความสว่างมากกว่าหลอดไฟฟ้าธรรมดาถึง 4 เท่า และอายุการใช้งานมากกว่า 8 เท่า

2. ควรปิดไฟทันที เมื่อไม่มีความจำเป็นต้องใช้ แม้จะเป็นเพียงเวลาสั้นหรือทำวินาทีก็ควรปิด การเปิด-ปิดสวิตซ์ไฟฟ้าบ่อย ๆ ไม่ได้ทำให้สิ้นเปลืองกระแสไฟฟ้าเลย

3. การใช้เตารีดไฟฟ้ารีดผ้านั้น ควรรีดผ้าครั้งละจำนวนมาก ๆ และรีดติดต่อกันโดยไม่มีการเว้นระยะจนหมด เวลาพรมน้ำที่ผ้าก็ไม่ควรให้เปียกชุ่ม เพราะจะต้องใช้ความร้อนในการรีดผ้ามากขึ้น ผ้าบางชนิดที่ไม่จำเป็นต้องรีดก็ไม่ควรนำมารีดให้ต้องเสียทั้งเวลาและเปลืองค่าไฟฟ้า ก่อนจะหยุดรีด 2-3 นาที ควรดึงปลั๊กเตารีดออกก่อนแล้วรีดต่อไป เพราะความร้อนที่เหลืออยู่สามารถช่วยให้รีดต่อไปจนเสร็จได้

4. การใช้ตู้เย็น อย่าตั้งอุณหภูมิให้เย็นกว่าที่ต้องการ ควรปิดตู้เย็นให้สนิทอย่าใส่ของในตู้เย็นหรือตู้แช่มากเกินไป อาหารที่ร้อนควรปล่อยให้เย็นก่อนนำเข้าตู้เย็น เมื่อไม่ใช้ตู้เย็นเป็นเวลานาน ๆ ควรทำความสะอาดตู้เย็นและปิดสวิตซ์ไฟเสีย

5. การใช้โทรทัศน์ การใช้โทรทัศน์แบบเปิดปิดคียบ เนื่องจากไม่ต้องการรอแม้แต่เพียง 2-3 วินาที ก่อนที่เครื่องรับโทรทัศน์จะรับภาพได้ และแบบควบคุมการเปิดปิดโดยอัตโนมัติ (Remote control) เครื่องรับโทรทัศน์ประเภทนี้กินไฟตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้น เมื่อไม่ต้องการใช้ในช่วงเวลานานควรถอดปลั๊กเครื่องรับโทรทัศน์จะทำให้เครื่องไม่เสียและประหยัดไฟ นอกจากนี้ควรปิดเครื่องรับโทรทัศน์เมื่อไม่ต้องการดูเลือกดูโทรทัศน์เมื่อมีเวลาว่าง และเฉพาะรายการที่มีสาระน่าสนใจ

แผนการสอนเรื่อง การจัดทำงบประมาณ

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การกำหนดล่วงหน้าถึงรายได้ที่จะได้รับ และรายการใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นและจัดแบ่งเงินรายรับสำหรับการใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ช่วยให้เรามีเงินพอเพียงที่จะใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการได้

จุดมุ่งหมาย

1. บอกความหมายและประโยชน์ของการทำงบประมาณได้
2. จัดลำดับความสำคัญของรายการใช้จ่าย พร้อมทั้งบอกได้ว่ารายการใดควรจ่าย รายการใดไม่ควรจ่าย ด้วยเหตุผลใด
3. จัดแบ่งเงินรายได้ออกเป็นค่าใช้จ่ายส่วนต่าง ๆ ได้เหมาะสม
4. แสดงวิธีการทำงบประมาณการใช้จ่ายส่วนตัว และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
5. บอกวิธีการทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

เนื้อหา

1. ความหมายและประโยชน์ของการทำงบประมาณ
2. การจัดทำงบประมาณส่วนตัว
3. การบันทึกรายรับ - รายจ่าย ประจำวัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สันทนาการถึงการบันทึกการใช้จ่ายประจำวันของนักเรียน เพื่อทราบว่านักเรียนคนใดเคยทำบันทึกการใช้จ่ายมาก่อน ทำในลักษณะใด ทำสม่ำเสมอเพียงใด ประโยชน์ของการบันทึกการใช้จ่าย จากนั้นช่วยกันสรุปรูปแบบการจัดทำบันทึกรายรับ - รายจ่าย ในรอบสัปดาห์ตามแบบบันทึกที่ช่วยกันกำหนด

2. ครูนำตัวอย่างแบบบันทึกรายรับ - รายจ่าย ของมานี ชูใจ และเปรียบเทียบแผนงบประมาณ กับบันทึกรายรับ - รายจ่ายจริงของปิติ มาให้นักเรียนศึกษา (ภาคผนวก) โดยให้นักเรียนอภิปรายตามประเด็นคำถามท้ายตัวอย่างเหล่านี้

ครูสรุปข้อคิดจากแบบบันทึกการใช้จ่ายของมานี และชูใจ โดยชี้ว่าเราสามารถแบ่ง

รายรับออกเป็น 2 ประเภท คือ รายรับประจำ และรายรับพิเศษ สำหรับรายจ่ายนั้นก็เช่นกัน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ รายจ่ายประจำ และรายจ่ายที่ยืดหยุ่น มีข้อน่าสังเกตว่าเราจัดเงินออมไว้ในส่วนที่ด้านรายจ่ายด้วย ทั้งนี้เพราะเงินที่เก็บออมนั้นจะเป็นเงินที่เรารวบรวมไว้ให้ได้จำนวนมากพอเพื่อนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่เราต้องการได้ในอนาคต การออมเงินนั้นควรเป็นสิ่งแรกที่กระทำก่อนนำเงินไปใช้จ่ายในเรื่องอื่น ๆ การกำหนดจำนวนเงินที่ออมนั้น พิจารณาจากเงินออมประจำไว้ใช้ในยามฉุกเฉินจำเป็น ซึ่งเป็นจำนวนไม่มาก (ประมาณร้อยละ 10 ของรายรับ) รวมกับเงินออมสำหรับซื้อสิ่งที่ต้องการสำหรับตนเอง สำหรับการออมในส่วนหลังนี้ ควรพิจารณาว่าอะไรคือความต้องการที่แท้จริง และความสามารถของนักเรียนที่จะออมโดยไม่เดือดร้อน

สรุปข้อคิดจากการเปรียบเทียบแผนงบประมาณกับบันทึกรายรับ - รายจ่ายจริงของบุคคลผู้ให้ เห็นว่า การจัดทำงบประมาณ ซึ่งหมายถึงการประมาณการรายรับและรายจ่ายล่วงหน้า จะช่วยควบคุมการใช้จ่ายและช่วยให้บุคคลสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายของตนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงการใช้จ่ายในด้านใด ดังนั้น นักเรียนจึงควรศึกษาการวางแผนส่วนตัว ยึดมีประสบการณ์และความชำนาญมากในการวางแผนก็จะได้แผนการใช้จ่ายเงินที่รอบคอบเหมาะสมเป็นแนวทางควบคุมการใช้จ่ายของตนเอง

3. ให้นักเรียนพิจารณาค่าใช้จ่ายในแบบบันทึกของตน โดยแยกค่าใช้จ่ายออกเป็นประเภท หรือหมวด รวบรวมค่าใช้จ่ายในแบบบันทึกของตน โดยแยกค่าใช้จ่ายออกเป็นประเภท หรือหมวด รวบรวมค่าใช้จ่ายในแต่ละหมวด รวมตลอดถึงเงินที่เก็บออมด้วย ให้นักเรียนช่วยกันคำนวณว่าค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดคิดเป็นร้อยละเท่าไรของรายรับ จากนั้นจัดลำดับค่าใช้จ่ายเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ให้นักเรียนพิจารณาว่าค่าใช้จ่ายหมวดใด เป็นค่าใช้จ่ายประจำและค่าใช้จ่ายยืดหยุ่น จากนั้นช่วยกันพิจารณาค่าใช้จ่ายในประเด็นต่อไปนี้

- ก. รายจ่ายสมมูลกับรายรับหรือไม่ แตกต่างกันอย่างใด
- ข. ค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดมีความเหมาะสมหรือไม่
- ค. ควรปรับปรุงค่าใช้จ่ายในหมวดใด เช่น ควรเพิ่มรายจ่ายในหมวดใดหรือตัดทอนค่าใช้จ่ายในหมวดใด
- ง. จำนวนเงินที่ออมนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ นักเรียนมีแผนการที่จะใช้เงินออม
๕
นอย่างไร

4. ครูให้นักเรียนศึกษาการวางแผนส่วนตัว โดยใช้แบบบันทึกรายรับ - รายจ่าย

ของตนในสัปดาห์ก่อนเป็นแนวทางในการประมาณการรายรับ - รายจ่าย ในสัปดาห์ต่อไป

5. ให้นักเรียนบันทึกรายรับ-รายจ่ายจริง เมื่อครบสัปดาห์ให้รวบรวมรายรับ-รายจ่ายจริง นำมาเปรียบเทียบกับงบประมาณที่วางแผนไว้ จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายผลการเปรียบเทียบดังนี้

- ก. งบประมาณที่วางแผนและรายรับ-รายจ่ายจริงตรงกันหรือไม่
- ข. รายจ่ายในหมวดใดที่มากกว่าที่วางแผนไว้ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- ค. นักเรียนจะปรับงบประมาณ หรือ การใช้จ่ายของตนอย่างไร
- ง. การจัดหางบประมาณมีประโยชน์อย่างไร

6. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มอภิปรายวิธีการแก้ปัญหาการใช้จ่ายในประเด็นต่อไปนี้ "ถ้านักเรียนไม่มีเงินพอที่จะซื้อสิ่งที่ต้องการ นักเรียนจะมีวิธีทำอย่างไร ให้นักเรียนออกมารายงานผลการอภิปราย

ครูสรุปให้เห็นว่า มีวิธีการหลายอย่างที่จะสนองความต้องการ โดยไม่ต้องขอเงินเพิ่มจากผู้ปกครอง เช่น การประดิษฐ์ขึ้นเองจากวัสดุที่มีอยู่ การเก็บออมเงินวันละเล็กละน้อยจนมีเงินพอที่จะซื้อสิ่งที่ต้องการ การหารายได้พิเศษโดยการรับจ้างทำงานพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น

สื่อการสอน

1. ตัวอย่างแบบบันทึก รายรับ-รายจ่าย
2. ตัวอย่างแผนภูมิวงกลม และแผนภูมิแท่งแสดงค่าใช้จ่าย
3. กรณีตัวอย่างการจัดหางบประมาณของ มานี ฟูจิ และบิตี

การประเมินผล

การสังเกต

1. การเข้าร่วมกิจกรรม
2. การอภิปราย แสดงความคิดเห็น

การตรวจผลงาน

1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำวัน
2. การจัดทำแผนภูมิแสดงค่าใช้จ่าย
3. รายงานและการนำเสนอผลงาน

การนำไปใช้

นำแผนการสอนนี้ไปเพิ่มในการสอนหน่วยที่ 5 การหามาหากิน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 โดยสอนหลังหน่วยย่อยที่ 3 การบริโภค

ภาคผนวก

แบบบันทึกรายรับ - รายจ่ายของเงิน

วัน	เงินได้รับเงินจาก	จำนวน (บาท)	เงินใช้จ่ายในเรื่อง	จำนวน (บาท)
จันทร์				
อังคาร				
พุธ				
พฤหัสบดี				
ศุกร์				
	รายรับ		รายจ่าย	

เงินเหลือเงินสำหรับเก็บออมในสัปดาห์นี้.....บาท

ให้นักเรียนพิจารณางบประมาณของ มานี ชูใจ และปิติ จากนั้นตอบคำถามที่กำหนด
ให้ท้ายงบประมาณ

1. บันทึกรายรับ - รายจ่าย ของมานี ระหว่างวันที่ 19 - 23 มิถุนายน 2532

รายรับ	จำนวนเงิน	รายจ่าย	จำนวนเงิน
เงินค่าขนม	20 บาท	เก็บใส่ออมสิน	7 บาท
ช่วยแม่ทำงานได้พิเศษ	10 บาท	ซื้อดอกไม้ทำการฝีมือ	8 บาท
รวบรวมหนังสือพิมพ์เก่าไปขาย		ซื้อสมุด ดินสอ	10 บาท
ได้เงิน	<u>10</u> บาท	ซื้อขนม เครื่องดื่ม	<u>15</u> บาท
	รวม —		รวม —

- 1) มานีได้รับเงินในสัปดาห์นี้เท่าไร
- 2) มานีเก็บออมเงินได้เท่าไร
- 3) งบประมาณใช้จ่ายของมานีสมดุลกับรายรับหรือไม่

2. บันทึกรายรับ - รายจ่าย ของชู่ใจ ระหว่างวันที่ 19 - 23 มิถุนายน 2532

รายรับ	จำนวนเงิน	รายจ่าย	จำนวนเงิน
เงินค่าขนม	30 บาท	เก็บออม	20 บาท
วันเกิดได้ของขวัญเป็นเงิน	20 บาท	ซื้อขนม เครื่องดื่ม	25 บาท
ช่วยแม่เลี้ยงน้องได้พิเศษ	<u>10</u> บาท	ค่ารถเมล์	<u>10</u> บาท
รวม	—	รวม	—

1. ชู่ใจมีรายรับตลอดสัปดาห์จำนวนเท่าใด
2. ชู่ใจมีรายรับประจำในสัปดาห์นี้จำนวนเท่าใด
3. ชู่ใจมีเงินเหลือในสัปดาห์นี้จำนวนเท่าใด
4. งบประมาณการใช้จ่ายของชู่ใจสอดคล้องกับรายรับหรือไม่
5. นักเรียนมีข้อเสนอแนะว่า ชู่ใจควรนำเงินที่เหลือไปทำอะไร

3. เปรียบเทียบแผนงบประมาณกับรายรับ - รายจ่ายจริง ของบิตติ ระหว่างวันที่ 19 - 23 มิถุนายน 2532

รายรับ	ประมาณการ (บาท)	รับจริง (บาท)	รายจ่าย	ประมาณการ (บาท)	จ่ายจริง (บาท)
เงินค่าชม	25	25	เงินออม	10	3
ช่วยงานบ้าน	10	15	ชม	10	15
ล้างรถ	10	-	สมุด	15	12
			ค่ารถเมล์	10	10
รวม	45	40	รวม	45	40

บิตติได้รับเงินน้อยกว่าหรือมากกว่า
ที่วางแผนไว้ล่วงหน้า คิดเป็น
จำนวนเงินเท่าไร

1. รายจ่ายรายการใดที่มากกว่าที่บิตติคาดไว้
ล่วงหน้า
2. บิตติควรปรับปรุงการใช้จ่ายหรือไม่ ควร
ปรับปรุงในรายการใด

ความรู้สำหรับครู

งบประมาณ

ความหมาย

งบประมาณ หมายถึง การประมาณการรายได้ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณจึงเกี่ยวข้องกับ การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะมีเงินสดสำหรับใช้จ่ายและเก็บออมจำนวนเท่าไร และการวางแผนการใช้จ่ายให้อยู่ในวงเงินรายได้

ประโยชน์ของงบประมาณ

การทางงบประมาณช่วยให้บุคคลครองชีพอยู่ได้ภายในวงเงินรายได้ที่มีอยู่ การทางงบประมาณจึง เป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แม้จะเสียเวลาบ้างก็ตาม ประโยชน์ที่ได้รับจากการทางงบประมาณ ได้แก่

1. ช่วยวางแผนการใช้จ่าย ทำให้บุคคลสามารถตัดสินใจว่า ควรใช้จ่ายเงินซื้ออะไร จะซื้อเมื่อไร หรือสิ่งใดที่ไม่ควรซื้อ
2. ช่วยหลีกเลี่ยงการใช้จ่ายที่ไม่เป็นประโยชน์ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายให้ผู้บริโภคเห็นว่าได้ใช้จ่ายเงินในส่วนที่ไม่จำเป็นในเรื่องใดเป็นจำนวนเท่าใด เพื่อหาทางตัดทอนค่าใช้จ่ายในส่วนนั้นให้ลดลง
3. ช่วยให้เราสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินได้ การบันทึกรายการใช้จ่ายเงิน เช่น ใช้จ่ายเงินไปในเรื่องอะไร เมื่อไร จำนวนเท่าไร เพื่อเปรียบเทียบกับแผนการใช้จ่ายในงบประมาณ จะช่วยให้เราสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินเมื่อระยะเวลาผ่านไป
4. ช่วยให้เราสามารถเก็บออมเงินเพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่มุ่งหวังในอนาคตได้ ซึ่งจะสร้างความสุขความพอใจให้กับชีวิต
5. ช่วยให้มีความเข้าใจสถานะทางการเงินของตนเอง

ขั้นตอนการวางแผนงบประมาณ

1. ประมาณการรายรับ คือ การทำประมาณการว่าในช่วงเวลาหนึ่งจะมีเงินรายได้จากทางใดบ้างเป็นจำนวนเท่าไร การจัดทำงบประมาณอาจจะครอบคลุมงวดเวลาใด เวลาหนึ่งก็ได้ เช่น งวด 1 สัปดาห์ งวด 1 เดือน เป็นต้น

รายรับ หมายถึง เงินทั้งหมดที่บุคคลหามาได้หรือได้รับ รายรับยังแบ่งเป็น

1) รายรับประจำ ได้แก่ เงินที่ผู้ปกครองจ่ายให้เป็นประจำวัน หรือประจำสัปดาห์ หรือค่าจ้างแรงงานที่ได้รับเป็นประจำ

2) รายรับพิเศษ ได้แก่ เงินที่หาได้หรือได้รับในโอกาสพิเศษ เช่น เงินที่ได้รับพิเศษในโอกาสวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ เงินรางวัล เป็นต้น

3) ดอกเบี้ย

ถ้าเงินรายรับไม่สม่ำเสมอ การวางแผนล่วงหน้าสำหรับรายรับและค่าใช้จ่ายจะมีความยุ่งยากมากขึ้น

2 ประมาณการค่าใช้จ่าย หลังจากที่ได้อธิบายจำนวนเงินที่มีอยู่ทั้งหมดจนต่อไปก็คือวางแผนว่าจะใช้จ่ายเงินอย่างไร วิธีการก็คือ การจัดแบ่งเงินรายได้ที่คาดว่าจะได้ออกเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ ถ้าไม่สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายได้แม่นยำ ก็อาจจะต้องจับบันทึกการใช้จ่ายทั้งหมดเป็นเวลาหลาย ๆ อาทิตย์ เพื่อตรวจสอบว่าได้ใช้จ่ายเงินไปในเรื่องใดบ้าง การใช้จ่ายในสัปดาห์หนึ่งอาจจะไม่เหมือนกับการใช้จ่ายในอีกสัปดาห์หนึ่ง แต่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในงวด 3 หรือ 4 สัปดาห์ จะให้แนวทางสำหรับการกำหนดค่าใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ แก่เราได้ การตรวจสอบค่าใช้จ่ายควรทำโดยแบ่งค่าใช้จ่ายออกเป็นประเภทหรือหมวดหมู่ แล้วรวบรวมรายการใช้จ่ายต่าง ๆ เข้าเป็นหมวดหมู่ จะช่วยให้เห็นภาพรวมการใช้จ่ายได้ชัดเจนขึ้น เช่น แบ่งเป็นหมวดค่าอาหาร หมวดค่าขนม-เครื่องดื่ม หมวดค่าพาหนะ เป็นต้น

ค่าใช้จ่าย ยังสามารถจัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) รายจ่ายประจำ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายประจำในจำนวนเงินที่ค่อนข้างคงที่ เช่น ค่าอาหาร ค่าขนม-เครื่องดื่ม ค่าพาหนะ

2) รายจ่ายที่ยืดหยุ่น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่อาจเปลี่ยนแปลงไปทั้งจำนวนเงิน และเวลาที่ของระยะเวลาในการจ่าย ทั้งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ค่าของเล่น เครื่องแต่งตัว ค่ายา เป็นต้น

นอกจากรายการค่าใช้จ่ายแล้ว ควรกันเงินส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินเก็บออม เพื่อใช้ในยามฉุกเฉินจำเป็น เงินเก็บออมที่กันไว้ในลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องเก็บไว้มากเกินไป มีหลักการไว้ว่าประมาณร้อยละ 10 ของเงินรายรับ

3. วางแผนเก็บออมทรัพย์ การออมทรัพย์มี 2 ชนิด คือ

- 1) เงินที่เก็บออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน จำเป็น
- 2) เงินที่เก็บออมไว้เพื่อความต้องการในอนาคต

ทุกครั้งที่มีการจัดหางบประมาณจะต้องคำนึงถึงเงินเก็บออมเป็นสิ่งสำคัญประการแรก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าการเก็บออมมักจะอยู่ในอันดับสุดท้าย เมื่อไม่รู้อะไรอีกแล้ว เงินที่เก็บออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉินควรกันไว้เป็นจำนวนที่แน่นอนทุกครั้งที่มีการจัดหางบประมาณ สำหรับเงินที่เก็บออมไว้เพื่อความต้องการในอนาคตนั้น อยู่ในการตัดสินใจเลือกของบุคคลว่าเรามีความต้องการใช้จ่ายเงินซื้ออะไรเพื่อตัวเอง โดยปกติความต้องการของบุคคลมีมากมายและน้อยคนที่จะมีรายได้มากพอที่จะสนองความต้องการของตนทั้งหมดได้ ดังนั้น จึงจำเป็นที่เราจะต้องค้นหาให้ได้ว่าอะไรคือความต้องการที่แท้จริง การพิจารณาความต้องการอาจทำได้โดยการเรียงลำดับความจำเป็น และสำรวจราคาของสิ่งที่ต้องการดังตัวอย่าง

การกำหนดความต้องการ เรียงลำดับตามความจำเป็น

รายการสิ่งของ	ราคา (บาท)
1. เครื่องบวกเลข	250 บาท
2. เกมส้อมพิวเตอร์	200 บาท
3. รองเท้ากีฬา	150 บาท
4. ไม้ตีลูกขนไก่	140 บาท

การออมเงินเพื่อความต้องการในอนาคต คือ การพิจารณาอย่างรอบคอบว่า จะสะสมเงินงวดละเท่าไร เป็นระยะเวลาานเท่าไร จึงจะมีเงินจำนวนพอเพียงสำหรับซื้อสิ่งที่ต้องการนั้นได้โดยไม่เดือดร้อน เช่น ตัดสินใจว่าจะซื้อรองเท้าใหม่ โดยใช้จ่ายเงินที่เก็บออมได้ในช่วงระยะเวลา 2 เดือน ดังนั้น เราก็สามารถประมาณการได้ว่า ในงบประมาณแต่ละสัปดาห์ที่ทำไว้นั้น จะต้องเก็บออมเงินสำหรับส่วนนี้เป็นจำนวนเท่าไร จึงจะพอเพียง

4. จัดทำแผนงบประมาณรายรับ - รายจ่าย จากรายละเอียดที่ได้รวบรวมไว้ ตั้งแต่ข้อ 1-3 นำมาเขียนเป็นแผนงบประมาณ ตามตัวอย่างดังนี้

แผนงบประมาณในรอบสัปดาห์
ตั้งแต่.....ถึง.....

รายรับ	จำนวนเงิน	รายจ่าย	จำนวนเงิน
1. คู่ปกครองให้	50 บาท	1. เงินออมประจำ	5 บาท
2. เงินพิเศษช่วยทำงานบ้าน	20 บาท	2. เงินออมเพื่อซื้อรองเท้า	10 บาท
		3. ค่าอาหารกลางวัน	25 บาท
		4. ค่าขนม - เครื่องดื่ม	15 บาท
		5. ค่าพาหนะ	10 บาท
		6. ค่าสมุด - ดินสอ	10 บาท
รวมรับ	70 บาท	รวมจ่าย	70 บาท

5. นำแผนงบประมาณที่จัดทำขึ้นไปสู่การปฏิบัติ โดยพยายามควบคุมการใช้จ่ายให้อยู่ในแผนงบประมาณ วิธีการที่นิยมทำกันก็คือ การแบ่งเงินค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ ออกเป็นช่อง ๆ แต่ละช่องมีแผ่นกระดาษสำหรับบันทึกการใช้จ่ายจริง เมื่อครบกำหนดงวดงบประมาณ รวบรวมรายจ่ายใช้จ่ายจริงนำมาเปรียบเทียบกับแผนงบประมาณที่ทำได้ ตรวจสอบดูว่าค่าใช้จ่ายและรายได้ได้ดุลย์หรือพอดีกันหรือเปล่า ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายได้ ควรทบทวนรายจ่ายใหม่ และระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้นในครั้งต่อไป

เปรียบเทียบแผนงบประมาณและการใช้จ่ายจริง

รายรับ	ประมาณการ (บาท)	ได้รับจริง (บาท)	รายจ่าย	ประมาณการ (บาท)	จ่ายจริง (บาท)
1. ผู้ปกครองให้	50	50	1. เงินออมประจำ	5	5
2. เงินพิเศษ	20	30	2. ออกเพื่อซื้อ รองเท้า	10	5
			3. อาหารกลางวัน	25	25
			4. ขนอม-เครื่องคั้น	15	20
			5. ค่าพาหนะ	10	10
			6. สมุด-ดินสอ	10	15
รายรับ	70	80	รายจ่าย	70	80

6. การปรับปรุงแผนงบประมาณ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดทำงบประมาณ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงประมาณการรายได้และรายจ่าย ไม่ให้ต่ำหรือสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็นในการวางแผนงบประมาณครั้งต่อไป โดยการปรับปรุงประมาณการด้านรายรับและรายจ่ายให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงแล้วแต่กรณี เมื่อผู้ทางงบประมาณมีประสบการณ์มากขึ้น และสามารถรวบรวมข้อมูลรายรับและรายจ่ายได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงงบประมาณก็จะน้อยลง

หนังสืออ้างอิง

ธรรมบุญ อัครพาณิชย์. เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค. เอกสารประกอบการศึกษา วิชา พช. 112. คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, 2521.

แผนการสอน เรื่อง การรวมกลุ่มและสหกรณ์

เวลา 9 คาบ

ความคิดรวบยอด

การรวมกลุ่มและสหกรณ์ช่วยรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกทั้งส่วนตัวและส่วนรวม

จุดประสงค์

1. อธิบายประโยชน์และความจำเป็นของการรวมกลุ่มของผู้บริโภค
2. นำแนวคิดในเรื่องการรวมกลุ่มของผู้บริโภคมาปฏิบัติได้
3. บอกหลักการและวิธีการของสหกรณ์

คุณสมบัติที่ต้องการเน้น

- ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ความซื่อสัตย์

เนื้อหา

1. ประโยชน์และความจำเป็นของการรวมกลุ่มผู้บริโภค
2. การรวมทุนของผู้บริโภค
3. หลักการและวิธีการของสหกรณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์สมมติ แล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดในภาคผนวก ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติมให้เห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่มของผู้บริโภค ดังนี้
 - 1) การรวมเงินกันซื้อสิ่งของมาใช้ด้วยกัน ช่วยประหยัดเงิน ทั้งนี้เนื่องจากการซื้อของจำนวนมากจะซื้อได้ในราคาถูกกว่าซื้อจำนวนน้อย และผู้ซื้อมีโอกาสต่อรองเพื่อขอลดราคาสินค้าจากผู้ขายได้มากกว่าซื้อจำนวนน้อยเมื่อเทียบราคาต่อหน่วยแล้วการรวมกันซื้อจึงซื้อของได้ในราคาถูกกว่าการที่ต่างคนต่างซื้อในราคาขายปลีก
 - 2) ช่วยให้มีเงินพอเพียงซื้อสิ่งที่ต้องการได้ ผู้บริโภคอาจมีความต้องการใช้สินค้าบางอย่างเพียงเล็กน้อย แต่สินค้านั้นมีหน่วยในการซื้อขายที่มีปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการ เช่น ขายเป็นโหล ขายเป็นกิโลกรัม ดังนั้น การรวมกลุ่มกันซื้อจึงช่วยให้ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าในปริมาณเท่าที่ต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องเสียเงินซื้อสินค้าทั้งหมด ซึ่งมีปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการ

การ ซึ่งจะช่วยให้มีเงินเหลือพอที่จะนำไปซื้อสิ่งอื่น ๆ ที่ต้องการได้

3) ประหยัดเวลา แทนที่ทุกคนจะต้องใช้เวลาไปกับการหาซื้อสินค้าอย่างเดียวกัน การมอบหมายให้ใครคนใดคนหนึ่งไปซื้อ หรือแบ่งกันซื้อ จะช่วยให้ไม่ต้องเสียเวลาซ้ำซ้อนกัน

4) การรวมกลุ่มของผู้นับถือ ยิ่งช่วยให้มีสิ่งของพอเพียงสำหรับทุกคนใช้ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะของบางอย่างไม่จำเป็นต้องมีทุกคน ถ้าสมาชิกคนใดคนหนึ่งมีอยู่แล้วก็สามารถแบ่งปันให้สมาชิกคนอื่นใช้ได้ วิธีการแบ่งปันและใช้ของร่วมกันนี้เอง ก็จะช่วยให้ทุกคนได้รับประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

2. ให้นักเรียนในห้องรวมทุนกันเพื่อจัดหาวัสดุมาใช้ร่วมกัน สำหรับการหางานประดิษฐ์กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เช่น การร้อยมาลัยมะลิฉัตร โดยให้นักเรียนในห้องคัดเลือกผู้แทนของห้องมาจำนวนหนึ่ง เพื่อปรึกษาคงกลกันในการรวมทุนของสมาชิกในห้อง เพื่อจัดหาวัสดุสำหรับการหางานประดิษฐ์มาใช้ร่วมกัน

ผู้แทนที่ได้รับการคัดเลือก ประชุมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา และให้แนวทางในการประชุมปรึกษาหารือ นำผลการประชุมชี้แจงให้สมาชิกทุกคนทราบ เมื่อสมาชิกทุกคนยอมรับและเห็นชอบในแนวทางดังกล่าว ให้นักเรียนดำเนินการตามที่ได้ตกลง

จากนั้นครูสรุปให้เห็นว่า ในการรวมกลุ่มของผู้นับถือกันนั้น ทุกคนมีจุดมุ่งหมายที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน การบรรลุถึงเป้าหมายนั้น สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการดำเนินการด้วย จากนั้นโยงไปสู่เรื่องของสหกรณ์ โดยชี้ให้เห็นว่าพื้นฐานของสหกรณ์ก็คือการรวมตัวของบุคคลที่มีเป้าหมาย เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันนั่นเอง

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาค้นคว้าเรื่องหลักการของสหกรณ์จากเอกสารหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือผู้รู้อื่น ๆ แล้วนำมารายงานร่วมกันอภิปรายสรุป เพื่อให้เข้าใจตรงกัน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับหลักการ และวิธีการจัดตั้งสหกรณ์ (ขั้นตอนของการจัดตั้งสหกรณ์) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน หลังจากนั้น นำหลักการที่ได้จากการอภิปรายมาดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียน

สื่อการเรียน

1. สถานการณ์สังคม
2. บัตรคำสั่ง และแนวทางการประชุมสำหรับผู้แทนที่มาประชุมจัดหาวัสดุสำหรับการเรียน

3. วิทยากรหรือผู้รู้
4. เอกสารเรื่อง "สหกรณ์"

วิธีวัดผล

1. การสังเกต
 - ความร่วมมือในการรวมกลุ่ม
 - ความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ
 - การปฏิบัติงานของสมาชิกในกลุ่มในการจัดหาวัสดุสำหรับการทำงานประดิษฐ์
3. การทดสอบด้วยวาจาหรือข้อเขียน
 - ประโยชน์และความจำเป็นของการรวมกลุ่ม
 - การรายงานผลการประชุมกลุ่ม

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนนี้ แทนแผนการสอนในหน่วยที่ 4 การรวมกลุ่มและสหกรณ์ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 กิจกรรมการเรียนการสอนในข้อ 1 และ 2 เป็นการปรับกิจกรรมในแผนการสอนเดิม สำหรับกิจกรรมในข้อ 3 และ 4 ได้คงกิจกรรมในแผนการสอนเดิมไว้

ภาคผนวก

สถานการณ์สมมติ

ร้านค้าแห่งหนึ่ง กำหนดราคาเครื่องเขียนในร้านของตน ดังนี้

รายการสินค้า	ราคาต่อโหล (บาท)	ราคาขายปลีกต่อหน่วย (บาท)
1. สมุดปกอ่อน	50	5
2. สมุดปกแข็ง	95	10
3. ดินสอ	12	1.50
4. ปากกา	22	2.50
5. ยางลบดินสอ	20	2
6. ยางลบหมึก	65	7
7. ไม้บรรทัด	18	2
8. ไม้โปรแทรกเตอร์	25	3

ทางโรงเรียนประกาศว่า ให้นักเรียนทุกคนเตรียมอุปกรณ์เครื่องเขียนให้พร้อม เมื่อเปิดภาคเรียน ดังนี้ สมุดปกแข็ง 4 เล่ม สมุดปกอ่อน 6 เล่ม ดินสอ ปากกา ยางลบหมึก ยางลบดินสอ ไม้บรรทัด ไม้โปรแทรกเตอร์ ถ้านักเรียนจะซื้อสินค้าจากร้านดังกล่าวข้างต้น นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะใช้เงินให้ประหยัดที่สุด โดยได้สิ่งของตามที่โรงเรียนกำหนด ให้กลุ่มหาวิธีการร่วมกัน จากนั้นตอบคำถามต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนต่างคนต่างซื้อ จะใช้เงินคนละเท่าไรจึงจะมีสิ่งของตามที่ต้องการ
2. ถ้าสมาชิกในกลุ่มรวมทุนกันซื้อ จะใช้เงินคนละเท่าไรจึงจะมีสิ่งของตามที่ต้องการ
3. การรวมทุนกันซื้อ ให้ประโยชน์อย่างไร จงอธิบาย

แนวทางการให้คำแนะนำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการรวมทุน

ครูอาจกำหนดประเด็นต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการประชุมของผู้แทนนักเรียน ซึ่งถือเป็นคณะผู้ริเริ่มการรวมทุน โดยเขียนเป็นบัตรคำสั่ง ดังนี้

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนประชุมปรึกษา เพื่อรวมทุนของนักเรียนทั้งห้องสำหรับจัดหาวัสดุทำมาลัยมะลิ จักร ซึ่งมี วัสดุ อุปกรณ์ ดังนี้

วัสดุ - อุปกรณ์การทำมาลัยมะลิจักร

ดอกมะลิ ประมาณคนละ 100 ดอก

ใบตอง

ก้านมะพร้าว คนละ 5-6 ก้าน

ภาชนะสำหรับจัดดอกไม้ที่ร้อยแล้ว

ภาชนะใส่น้ำ

มีดเล็ก

หน้าที่ของนักเรียน คือ วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อรวมทุนของสมาชิกในห้องสำหรับจัดหา วัสดุให้พอสำหรับทุกคน สิ่งที่นักเรียนควรทำ ได้แก่

- 1) คำนวณปริมาณของวัสดุแต่ละรายการให้พอกับจำนวนนักเรียนทั้งชั้น
- 2) พิจารณาแหล่งที่มาของวัสดุ (วัสดุรายการใดที่จะต้องซื้อ วัสดุรายการใดไม่ต้องซื้อ ถ้าซื้อจะซื้อจากแหล่งใด ถ้าสามารถหามาได้โดยไม่ต้องซื้อจะจัดหาอย่างไร เช่น นำมาจากบ้าน แบ่งกันใช้ ต่างคนต่างหามา เป็นต้น)

3) ประมาณการราคาของวัสดุ และเงินที่จะเก็บจากสมาชิกแต่ละคน

4) กำหนดงานที่จะต้องทำ และตั้งคณะกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบงาน

เช่น

1. ประธาน
2. เกร็ดฎีก
3. ฝ่ายจัดซื้อ จัดหา
4. ฝ่ายตรวจสอบสินค้าที่ซื้อ

5. ฝ่ายจัดแบ่งสิ่งของให้สมาชิก

6. เลขานุการ

5) กำหนดขั้นตอนการระดมทุน การจัดแบ่งสิ่งของ และช่วงเวลาปฏิบัติงาน

เมื่อที่ประชุมได้ข้อสรุปแล้ว ให้นำไปแจ้งให้สมาชิกทั้งห้อง เพื่อขอความเห็นชอบและปรับปรุงตามความเห็นสมควร ถ้าสมาชิกตกลงตามแนวทางดังกล่าวแล้ว ให้นำมาเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศาสตร์เรื่อง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ผู้ที่มีความรับผิดชอบ ย่อมก่อให้เกิดผลดีทั้งแก่ตนเองและสังคม

จุดประสงค์

1. บอกบทบาท หน้าที่ของตนในการใช้บริการที่โรงเรียนและชุมชนจัดให้ได้
2. ปฏิบัติตนในการใช้บริการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนตามข้อตกลงที่ร่วมกันกำหนด

เนื้อหา

ความรับผิดชอบในการใช้บริการต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น โดยตั้งคำถามกระตุ้นการสนทนา ดังนี้

- นักเรียนได้รับบริการจากโรงเรียนและชุมชนในด้านใดบ้าง
- นักเรียนใช้บริการเหล่านั้นบ่อยแค่ไหน ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้บริการ

เหล่านั้นมีอะไรบ้าง

- นักเรียนทราบหรือไม่ว่าบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นเพื่อบริการแก่นักเรียนนั้นได้มาอย่างไร ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาอย่างน้อยเท่าไร

สรุปให้เห็นว่าบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาและซ่อมบำรุง ดังนั้นหากต้องการได้รับประโยชน์จากการใช้บริการนั้นได้นาน ๆ นักเรียนจะต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อการใช้บริการเหล่านั้น เช่น การเสียภาษีให้แก่รัฐ การเสียค่าบำรุง การปฏิบัติตามระเบียบของการใช้บริการเหล่านั้น

2. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนออกไปสำรวจสภาพการให้บริการภายในโรงเรียน เช่น บริการห้องสมุด ห้องส้วม ห้องพยาบาล ห้องอาหาร ที่สำหรับดื่ม น้ำ และสนามเด็กเล่น เป็นต้น โดยให้นักเรียนช่วยกันวางแผนว่าจะสำรวจเรื่องอะไรบ้างและวิธีการสำรวจในแต่ละเรื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของกลุ่ม เช่น

เรื่องที่สำรวจ	วิธีการสำรวจ
<p>1. สภาพของการจัดบริการ</p> <p>1.1 บริการที่จัดให้มีความพอเพียงหรือไม่</p> <p>1.2 บริการที่จัดให้อยู่ในสภาพดีหรือสภาพที่ชำรุด เสียหาย</p> <p>1.3 บริการที่จัดให้มีความเป็นระเบียบ สะอาด หรือไม่มีระเบียบ สกปรก</p> <p>1.4 บริการที่จัดให้มีประโยชน์</p> <p>ฯลฯ</p> <p>2. สภาพการให้บริการ</p> <p>2.1 ผู้ให้บริการปฏิบัติตามระเบียบของการให้บริการหรือไม่</p> <p>ฯลฯ</p>	<p>สังเกต สอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ</p> <p>สังเกตสภาพ</p> <p>สังเกตสภาพ สอบถามความคิดเห็น</p> <p>สอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ</p> <p>สังเกตพฤติกรรมกรรมการให้บริการ</p>

ให้นักเรียนสรุปผลการสำรวจ และนำมารายงานหน้าชั้น

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเสนอข้อตกลงเกี่ยวกับการให้บริการต่าง ๆ ภายในโรงเรียน กลุ่มละ 1 เรื่อง คือ

- 3.1 การใช้ห้องเรียน
- 3.2 การใช้ห้องส้วม
- 3.3 การใช้ห้องสมุด
- 3.4 การใช้ห้องพยาบาล
- 3.5 การใช้ห้องอาหาร
- 3.6 การใช้น้ำดื่ม

นำข้อตกลงที่ช่วยกันกำหนดขึ้น เขียนลงในป้ายประกาศติดไว้ยังสถานที่บริการเหล่านั้น แล้วประชาสัมพันธุ์ให้นักเรียนภายในชั้นเรียนและชั้นอื่น ปฏิบัติตาม

สื่อการเรียนรู้

1. หัวข้อสำหรับการอภิปรายเพื่อสร้างข้อตกลงภายในกลุ่ม
2. อุปกรณ์สำหรับเขียนป้ายประกาศ

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับ
 - 1.1 การเข้าร่วมสนทนา
 - 1.2 การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 1.3 การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
 - 1.4 การรายงานหน้าชั้น
2. การตรวจผลงาน
 - 2.1 ผลการสำรวจ
 - 2.2 ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นภายในกลุ่ม

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนนี้แทนแผนการสอนจริยศึกษา แผนที่ 1 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโศศึกษา เรื่อง เราอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ผู้บริโภคและผู้ผลิตต่างมีบทบาทและหน้าที่ที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระบบเศรษฐกิจและสังคมต่างฝ่ายจึงควรมีความรับผิดชอบและเกื้อกูลกัน ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เศรษฐกิจสังคมจึงจะเจริญก้าวหน้า

จุดประสงค์

1. เมื่อกำหนดพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือผู้ผลิตที่มุ่งประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ สามารถอธิบายได้ว่าก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นผลเสียแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแสดงออกพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค
2. อธิบายบทบาท หน้าที่ในฐานะผู้บริโภคและผู้ผลิต และความสัมพันธ์อันพึงมีต่อกัน

เนื้อหา

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริโภคและผู้ผลิตในระบบเศรษฐกิจ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. สันทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าที่มุ่งหวังผลกำไรจนขาดความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อลูกค้า ซึ่งปรากฏในภายหลังว่า พฤติกรรมดังกล่าวกลายเป็นผลเสียแก่ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเองทำให้ลูกค้าขาดความเชื่อถือไว้วางใจ ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ธุรกิจของพ่อค้าในระยะยาว โดยยกกรณีที่เป็นข่าวปรากฏตามสื่อมวลชน เช่น

- พ่อค้าส่งออกของไทย ส่งข้าวสารชนิดคึนกับชนิดเลวไปขายยังต่างประเทศ
- พ่อค้าส่งมันสำปะหลังอัดเม็ดผสมกรวดและขี้ดินลงในกระสอบเดียวกันเพื่อให้

มีน้ำหนักมาก ๆ

ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างพฤติกรรมของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าในตนเองเดียวกันบ้างและร่วมกันอภิปรายว่า พฤติกรรมของผู้ผลิตที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนฝ่ายเดียวโดยขาดความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อผู้อื่นนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้างต่อเศรษฐกิจทั้งโดยส่วนตัวและเศรษฐกิจระดับประเทศ

2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อศึกษากรณีตัวอย่างพฤติกรรมของผู้ผลิตโภคหรือผู้ผลิตที่นักเรียนได้พบ ให้ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของพฤติกรรมดังกล่าวที่มีต่อสังคมในด้านต่าง และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตามประเด็นที่กำหนด

กรณีที่ 1 นักเรียนพบเด็กนักเรียนชายวัยรุ่นคนหนึ่งที่นั่งอยู่ข้าง ๆ นักเรียนบนรถประจำทางสูบบุหรี่ ควันบุหรี่สร้างความรำคาญให้กับผู้โดยสารคนอื่น ๆ รวมทั้งนักเรียนด้วย
ประเด็นอภิปราย

1. พฤติกรรมของเด็กชายคนนั้นก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองและสังคมอย่างไร
2. นักเรียนจะหาอย่างไรเมื่อพบเหตุการณ์เช่นนี้

กรณีที่ 2 นักเรียนพบเพื่อนนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนเดียวกันทั้งไม่เสียปลุกชั้นมั้งและถุงพลาสติกที่ใส่ลูกชิ้นลงบนพื้นทางเดินเข้าหน้าโรงเรียนภายหลังกินเสร็จแล้ว
ประเด็นอภิปราย

1. พฤติกรรมของนักเรียนคนนั้นก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองและสังคมอย่างไร
2. นักเรียนจะหาอย่างไรเมื่อพบเหตุการณ์เช่นนี้

กรณีที่ 3 ร้านขายผลไม้คองข้างบ้านนักเรียนใช้ฆนทสกรแทนน้ำตาลในการคองผลไม้ที่จะขาย เพราะต้องการประหยัดต้นทุนในการผลิต
ประเด็นอภิปราย

1. พฤติกรรมของคนขายผลไม้คองก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้บริโภคอย่างไรบ้าง
2. นักเรียนจะหาอย่างไรเมื่อทราบข้อมูลดังกล่าว

กรณีที่ 4 เมื่อนักเรียนขึ้นรถประจำทางมาโรงเรียน พลังงานเก็บเงินเต็ม เก็บเงินค่ารถจากนักเรียน
ประเด็นอภิปราย

1. นักเรียนจะหาอย่างไรเมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น
2. ถ้าผู้โดยสารพยายามหลีกเลี่ยงไม่ยอมเสียค่ารถประจำทางจะมีผลกระทบอย่างไร

ต่อเจ้าของธุรกิจและผู้โดยสารเอง

กรณีที่ 5 แม่ค้าขายผักที่ขายผักอยู่ริมคลอง หึ่งเศษผัก เศษขยะลงในลำคลอง
ประเด็นอภิปราย

1. พฤติกรรมของแม่ค้าก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้าง

2. นักเรียนจะทำอย่างไรเมื่อพบเหตุการณ์เช่นนี้

กรณีที่ 6 นักเรียนและเพื่อนไปซื้อขนมที่ร้านค้าแห่งหนึ่ง คนขายทอนเงินเกินให้แก่เพื่อน
เพื่อนของนักเรียนทำเฉย ๆ ไม่ยอมคืนเงินที่ได้รับเกินมาแก่ผู้ชาย

ประเด็นอภิปราย

1. นักเรียนจะทำอย่างไรเมื่อพบเหตุการณ์เช่นนี้

2. พฤติกรรมของเพื่อนก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้ช่วยกันรวบรวมบทบาทและหน้าที่ ที่ผู้บริหารและผู้ผลิต
พึงปฏิบัติในการซื้อ-ขายสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
ครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปโดยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารและผู้ผลิตต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน
และเกื้อกูลกันในระบบเศรษฐกิจ จึงจะทำให้สังคมและเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ ดังนั้น ต่างจึงต้อง
มีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตนไม่มุ่งหวังแต่ประโยชน์เฉพาะหน้าของฝ่ายตนเท่านั้น

สื่อการเรียนรู้

1. กรณีตัวอย่างที่กำหนดขึ้น

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปราย

2. รายงานของกลุ่ม

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนนี้แทนแผนการสอนจริยศึกษา แผนที่ 4 เรื่อง เราอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศาสตร์เรื่อง เหตุผลกับความยุติธรรม

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด การคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ตนเองและส่วนรวมจากการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการนั้น ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อเป็นวิธีการตัดสินใจที่มีเหตุผลและแสดงความรับผิดชอบของผู้บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ตัดสินใจได้ว่าควรซื้อสินค้าหรือบริการนั้นหรือไม่ ด้วยเหตุผลอะไร
2. เมื่อกำหนดสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจสามารถตัดสินใจโดยใช้หลักการที่มีเหตุผล

เนื้อหา

การใช้วิจารณญาณของผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าและบริการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สมมติสถานการณ์ที่จะต้องตัดสินใจเลือกสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ เลือกหรือไม่เลือกสินค้านั้น ยกสถานการณ์ตัวอย่าง เช่น ครู่นำอาหารว่างมา 3 ชนิด ได้แก่ ขนมลูกอมสี่ส่าย ขนมแป้งอบกรอบบรรจุถุง และขนมฟักทองแกงบวด ให้นักเรียนเลือกขนมชนิดใดชนิดหนึ่ง จากนั้นแบ่งกลุ่มโดยให้นักเรียนที่เลือกอาหารว่างชนิดเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดเหตุผลว่าทำไมจึงเลือกอาหารว่างชนิดนั้น นำเหตุผลที่นักเรียนช่วยกันคิดขึ้นในกลุ่มของตนมาพิจารณาร่วมกัน หันชี้ว่า ใช้หลักเกณฑ์อะไรในการเลือก เช่น เกณฑ์ประโยชน์ของอาหารและคุณค่าที่ร่างกายได้รับ เกณฑ์ความสะดวก เกณฑ์ความพอใจ เป็นต้น

สรุปให้เห็นว่า เหตุผลที่ใช้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสม คือคำนึงถึงประโยชน์ทั้งส่วนตนและส่วนรวมนั้น เป็นเหตุผลที่ดี ถูกต้อง

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาสถานการณ์การตัดสินใจของผู้บริโภคต่อไปนี้แล้วช่วยกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด

เรื่องที่ 1 รองเท้าผู้หญิงหนึ่ง โฆษณาทางโทรทัศน์ว่า ซื้อรองเท้านักเรียน 1 คู่ ภายในเดือนนี้ จะได้รับของเล่น 1 ชิ้นฟรีจากผู้ขายทันที มาถึงจริงบรร้าให้แม่ซื้อรองเท้าให้โดยที่รองเท้าของมาแล้วยังใช้ไม่ได้คืออยู่

ประเด็นอภิปราย

1. ถ้านักเรียนเป็นมานี นักเรียนจะปฏิบัติเช่นเดียวกับมานีหรือไม่ โปรดให้เหตุผล
2. นักเรียนจะยึดหลักเกณฑ์อะไรในการตัดสินใจซื้อรองเท้า

เรื่องที่ 2 ขณะช้อปปิ้งที่ห้างหนึ่ง โฆษณาทางโทรทัศน์ว่า สะสมซองเปล่า 5 ซอง สามารถแลกขนมฟรีได้ 1 ห่อ มานีจึงซื้อแต่ขนมชนิดนั้นรับประทานเพื่อจะได้ของฟรี

ประเด็นอภิปราย

1. ถ้านักเรียนเป็นมานี นักเรียนจะปฏิบัติเช่นเดียวกับมานีหรือไม่ โปรดให้เหตุผล
2. นักเรียนจะยึดหลักเกณฑ์อะไรในการเลือกซื้อขนม

เรื่องที่ 3 น้าอัครมย์ที่ห้างหนึ่ง โฆษณาทางโทรทัศน์ว่า สามารถชิงโชคเพื่อรับรางวัลมูลค่าเป็นล้าน เช่น รถยนต์ โทรทัศน์ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ และรางวัลอื่น ๆ อีกมากมาย มานีจึงสั่งน้าอัครมย์ที่ห้างนั้นมาดื่มเป็นประจำเพื่อจะได้มีโอกาสได้รับโชคบ้าง

ประเด็นอภิปราย

1. ถ้านักเรียนเป็นมานี นักเรียนจะปฏิบัติเหมือนมานีหรือไม่ โปรดให้เหตุผล
2. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ว่า การชิงโชคช่วยให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากผู้ผลิต

สินค้า จึงให้เหตุผล

เรื่องที่ 4 เจาะกระป๋องยี่ห้อหนึ่ง ขายลดราคาถูกมาก คุณแม่ของมานีจึงซื้อเจาะกระป๋องมากกักตุนไว้เป็นจำนวนมากเพื่อเก็บไว้รับประทานได้นาน ๆ

ประเด็นอภิปราย

1. นักเรียนคิดว่าคุณแม่ของมานีปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ จึงให้เหตุผล
2. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ว่า ผู้บริโภคควรซื้อสินค้าในช่วงลดราคา จึงให้เหตุผล

เรื่องที่ 5 คุณแม่ของมานีชวนมานีไปซื้อวิทยุเครื่องหนึ่ง ทางร้านนำวิทยุมาให้ดู 2 ยี่ห้อ ยี่ห้อหนึ่งผลิตในประเทศไทย อีกยี่ห้อหนึ่งผลิตจากต่างประเทศ วิทยุที่ผลิตจากต่างประเทศมีราคาแพงกว่า แต่มีรูปทรงสวยและมีเสียงใส่ม่วนสำหรับวิทยุที่ผลิตในประเทศไทย นั้นมีราคาถูกกว่า แต่รูปทรงไม่สวยนักและมีเสียงใสน้อยกว่าเล็กน้อย คุณแม่ของมานีตัดสินใจซื้อวิทยุที่ผลิตในประเทศไทย

ประเด็นอภิปราย

1. นักเรียนคิดว่าคุณแม่ของมานีปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ จงให้เหตุผล
 2. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ว่า เราทุกคนควรสนับสนุนสินค้าไทย เพราะเหตุผลใด
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงาน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่าการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นทั้งแก่ตนและสังคมจากการตัดสินใจเลือกซื้อเลือกใช้บริการเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องมีเหตุผล

สื่อการเรียนรู้

1. อาหารว่าง 3 ชนิด เช่น ขนมลูกอมสีสวย ขนมแป้งอบกรอบบรรจุถุง ขนมพัททอง แกงบัวด
2. สถานการณ์สำหรับตัดสินใจ

การประเมินผล

1. สังเกต
 - การร่วมอภิปราย
 - การแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม
2. การตรวจผลงาน
 - รายงานของแต่ละกลุ่ม

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนนี้แทนแผนการสอนจริยศึกษา แผนที่ 9 เรื่องเหตุผลกับความยุติธรรม

แผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศาสตร์ เรื่อง การเป็นอยู่อย่างประหยัด

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ผู้ที่มีการเป็นอยู่อย่างประหยัด รู้จักใช้สิ่งที่มีอยู่ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุดโดยอาศัยหลักความพอดี ย่อมทำให้ตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติเจริญมั่นคงและสงบสุข

จุดประสงค์

1. อธิบายความหมายของการประหยัดได้
2. บอกได้ว่าควรประหยัดในเรื่องใดได้
3. ปฏิบัติตนเป็นคนประหยัดอย่างสม่ำเสมอได้

เนื้อหา

การประหยัดในเรื่องต่าง ๆ เช่น ประหยัดทรัพย์ ประหยัดเวลา ประหยัดพลังงาน ประหยัดทรัพยากร

กิจกรรมการเรียนรู้

1. แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องราวในัมตรางาน (ดูภาคผนวก) สรุปผลการอภิปรายนำมารายงานหน้าชั้น
2. ให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปหรือแนวทางปฏิบัติตนอย่างประหยัดลงในสมุดจรรยาวิชาประจำตัวและบันทึกผลการปฏิบัติประจำวันไว้ด้วย
3. รวบรวมภาชิตหรือข้อความเกี่ยวกับการประหยัด ทดไว้ตามที่ต่าง ๆ เช่น
 - มีสลักทิ้งประจบให้ครบาท
 - ออมไว้ไม่ขัดสน
 - การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต
 - จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - ประหยัดไฟวันละนิดช่วยเศรษฐกิจของชาติ
 - น้ามันมีน้อยใช้สอยให้ประหยัด
 - อย่าเปิดไฟทิ้งไว้โดยไม่จำเป็น

- จงช่วยกันดับไฟก่อนไม่มีไฟให้ดับ
- ซ้ำคดีที่เจริญต้องประหยัด

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรงาน หรือกรณีตัวอย่าง
2. สมุดจริยศึกษาประจำตัว
3. ตัวอย่าง ข้อความ หรือสภานิติเกี่ยวกับการประหยัด
4. อุปกรณ์สำหรับการเขียนสภานิติ

วิธีวัดผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การอภิปรายจากบัตรงาน
 - 1.2 การแสดงความคิดเห็น
 - 1.3 การปฏิบัติตนในเรื่องการประหยัด
2. การสัมภาษณ์
 - 2.1 การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการประหยัด
3. ตรวจสอบผลงานภาคปฏิบัติ
 - 3.1 รายงานการอภิปรายจากบัตรงาน
 - 3.2 สมุดจริยศึกษาประจำตัว
 - 3.3 ข้อความหรือสภานิติที่เกี่ยวกับการประหยัด

การนำไปใช้

นำแผนการสอนนี้ไปใช้แทนแผนการสอนจริยศึกษา แผนที่ 10 เรื่อง การเป็นอยู่อย่าง

ประหยัด

ภาคผนวก

ความรู้สำหรับครู

การประหยัด หมายถึงการรู้จักออม การประหยัดไม่ใช่หมายถึงการงดเว้นไม่ซื้อ ไม่ทำ สิ่งที่เราต้องการและจำเป็น แต่หมายถึงการหาวิธีให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เราต้องการและจำเป็นโดยเสีย ค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดแต่ได้รับประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

การประหยัดเป็นคุณธรรมที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับทุกคนไม่ว่า เด็กหรือผู้ใหญ่ยิ่งใน ปัจจุบันนี้ ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไปมาก ถ้าทุกคนมีความเป็นอยู่อย่างประหยัด ก็จะช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและประเทศชาติมีความมั่นคงตลอดไป

ในสภาพเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบัน ควรศึกษาให้นักเรียนรู้จักประหยัดในสิ่งต่อไปนี้ คือ การประหยัดทรัพย์ การประหยัดเวลา การประหยัดพลังงาน การประหยัดน้ำ

การประหยัดทรัพย์ คือ การรู้จักหา รู้จักใช้ รู้จักเก็บออม คนที่มีนิสัยประหยัดทรัพย์จะ รู้จักซ่อมแซมของเก่าไว้ใช้ รู้จักตั้งรายจ่ายให้เหมาะกับรายรับ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ ใช้จ่ายให้สิ้นเปลืองในทางที่ไม่จำเป็น ไม่แสวงหาความสุขในทางฟุ่มเฟือย พยายามเก็บหอมรอมริบ เพื่ออนาคต

การประหยัดเวลา คือ การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ไม่ยอมปล่อยให้เวลา ให้ล่วงเลยไปโดยมิได้ทำประโยชน์อะไรให้เกิดขึ้นในชีวิต

การประหยัดพลังงาน พลังงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและเป็น ที่รู้จักกันดีในปัจจุบัน คือ พลังงานจากไฟฟ้า เครื่องอำนวยความสะดวกและความบันเทิงต่าง ๆ ที่ ใช้ในชีวิตประจำวันล้วนต้องใช้พลังงานไฟฟ้าในการทำงานทั้งสิ้น การประหยัดพลังงานไฟฟ้า ก็คือ การรู้จักวิธีใช้อุปกรณ์เครื่องมือเหล่านั้นอย่างถูกวิธี ใช้เฉพาะที่จำเป็น นอกจากนี้ยังต้องรู้จักหาแหล่ง พลังงานอื่นที่มีราคาถูกกว่ามาทดแทนพลังงานจากไฟฟ้า เช่น การใช้แก๊สหุงต้มประหยัดว่าการใช้ เต้าไฟฟ้า หรือการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการอบหรือตากแห้งแทนการอบ ตากด้วยเครื่องอบไฟฟ้า เป็นต้น

การประหยัดน้ำ ในปัจจุบันน้ำที่เราใช้สำหรับบริโภค ชားล้างสิ่งต่าง ๆ เป็นประจำ ได้มาจากน้ำประปาเป็นส่วนใหญ่ การประหยัดน้ำจึงหมายถึงการประหยัดทรัพย์ที่จะต้องเสียไปกับค่าน้ำประปา วิธีการประหยัดน้ำ ทำได้โดยการใช้น้ำที่ได้รับประโยชน์อย่างคุ้มค่าไม่ปล่อยให้ไหล

ทั้งไปโดยเปล่าประโยชน์ ปรับปรุงพฤติกรรมการใช้เงินในชีวิตประจำวัน เช่น การอาบน้ำ การแปรงฟัน การล้างมือล้างหน้า การล้างผัก การล้างถ้วยชามภาชนะ การซักล้าง การเช็ดถูก ตลอดจนการประกอบอาหาร ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด

การประหยัดในทุก ๆ เรื่องดังที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นสิ่งที่ควรฝึกให้เกิดขึ้นในบุคคลทั่วไป เพราะการที่บุคคลรู้จักประหยัดนั้น นอกจากจะเกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวแล้ว ยังเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอีกด้วย

บัตรงาน

บัตรที่ 1

ซูโจและมานีได้รับเงินจากผู้ปกครองวันละ 10 บาท ให้พิจารณาบันทึกค่าใช้จ่ายของซูโจและมานี แล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด

บันทึกค่าใช้จ่ายของซูโจ	บันทึกค่าใช้จ่ายของมานี
1. ข้าวหัด 1 จาน 5 บาท	1. ออมเงินใส่กระปุก 1 บาท
2. โคล่า 1 แก้ว 1 บาท	2. ข้าวหัด 1 จาน 5 บาท
3. ไอศกรีม 1 แท่ง 1 บาท	3. นมถั่วเหลือง 1 แก้ว 1 บาท
4. ค่ารถไป-กลับ 2 บาท	4. ถ้วยเชื่อมต้มน้ำตาล 1 ถ้วย 1 บาท
	5. ค่ารถไป-กลับ 2 บาท

หัวข้ออภิปราย

1. คนไหนได้ชื่อว่าเป็นคนประหยัด เพราะเหตุใด
2. นักเรียนจะมีวิธีการประหยัดค่าใช้จ่ายได้อย่างไรบ้าง

บัตรที่ 2

ต่อไปนี้เป็นบันทึกการใช้เวลาทำกิจกรรมในวันหนึ่ง ๆ ของปิติและชู่ใจ ให้พิจารณบันทึกการใช้เวลาของปิติและชู่ใจ แล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด

เวลา	กิจกรรมประจำวันของปิติ	เวลา	กิจกรรมประจำวันของชู่ใจ
6.00	ตื่นนอน เก็บที่นอน	7.30	ตื่นนอน
6.00 - 7.00	ช่วยทำงานบ้าน	7.30 - 8.00	อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า
7.00 - 7.30	อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า	8.00 - 8.30	เดินทางไปโรงเรียน
7.30 - 8.00	เดินทางไปโรงเรียน	8.30 - 15.30	เรียนหนังสือ
8.00 - 15.30	เรียนหนังสือ	15.30 - 16.00	คุยเล่นกับเพื่อน
15.30 - 16.00	เดินทางกลับบ้าน	16.00 - 16.30	เดินทางกลับบ้าน
16.00 - 17.00	ทำการบ้าน	16.30 - 19.00	ดูโทรทัศน์
17.00 - 18.00	ช่วยทำงานบ้าน	19.00 - 19.30	อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า
18.00 - 18.30	อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า	19.30 - 21.00	ทำการบ้าน
18.30 - 19.30	ดูโทรทัศน์	21.00 - 22.00	ดูโทรทัศน์
19.30 - 20.00	อ่านหนังสือ ทบทวนวิชา	22.00	เข้านอน
20.00	เข้านอน		

หัวข้ออภิปราย

1. คนไหนได้ชื่อว่ารู้จักใช้เวลาอย่างประหยัด เพราะเหตุใด
2. นักเรียนจะมีวิธีการใช้เวลาอย่างประหยัดได้อย่างไร

บัตรที่ 3

ให้พิจารณาตารางการใช้ไฟฟ้าของครอบครัวบี และครอบครัวซีใน 1 วัน แล้ว
อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด

ตารางการใช้ไฟฟ้าของครอบครัวบี	ตารางการใช้ไฟฟ้าของครอบครัวซี
1. เปิดโทรทัศน์ 30 นาที	1. เปิดโทรทัศน์ 30 นาที
2. เปิดไฟอ่านหนังสือ ทำงาน 180 นาที	2. เปิดไฟอ่านหนังสือ ทำงาน 150 นาที
3. รีดผ้าพอใส่หึ่งสัปดาห์ 120 นาที	3. รีดผ้าสำหรับใส่ในวันรุ่งขึ้น 30 นาที
4. เปิดพัดลมใช้ในห้อง 120 นาที	4. เปิดเครื่องปรับอากาศใช้ในห้อง 120 นาที
5. ใช้เตาแก๊สหุงต้มอาหาร 40 นาที	5. ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดในการหุง ต้มอาหาร 40 นาที

หัวข้ออภิปราย

1. ครอบครัวไหนได้ชื่อว่าประหยัดพลังงานไฟฟ้า จงให้เหตุผล
2. นักเรียนจะทำอย่างไรจึงจะช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้า

บัตรที่ 4

ให้พิจารณาพฤติกรรมการใช้น้ำของชู้ใจและบิติ แล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด

พฤติกรรมการใช้น้ำของบิติ	พฤติกรรมการใช้น้ำของชู้ใจ
1. อาบน้ำด้วยฝักบัว	1. อาบน้ำโดยวิธีการตักน้ำรดตัว
2. ใช้ภาชนะรองน้ำก็อกในเวลาแปรงหัน	2. ใช้มือรองน้ำจากก็อกน้ำที่ไหลอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่แปรงหัน
3. ล้างจานชามในภาชนะโดยเปลี่ยนน้ำ 2 ครั้ง	3. ล้างจานชามโดยการเปิดก็อกน้ำล้างทีละใบ
4. ในการซักผ้า ซักด้วยน้ำสะอาดในภาชนะ	4. ซักด้วยน้ำสะอาดเพียงครั้งเดียว โดยเปิด น้ำจากก็อกให้ไหลลงสู่ภาชนะตลอดเวลา

หัวข้ออภิปราย

1. พฤติกรรมการใช้น้ำของคนไหนได้ชื่อว่าประหยัดน้ำ
2. นักเรียนจะมีวิธีการในการประหยัดน้ำได้อย่างไร

แผนการสอน เรื่อง การเขียนภาพถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชุมชน

เวลา 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนภาพจากเหตุการณ์ในชุมชน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนผู้จักถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพได้

จุดประสงค์

1. ให้นักเรียนถ่ายทอดเหตุการณ์ในชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ออกมาเป็นภาพวาดได้
2. มีความมั่นใจในการแสดงออก
3. สนุกสนานเพลิดเพลินในการแสดงออก
4. อธิบายผลงานของตนเองและแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจได้

คุณสมบัติที่ต้องการเน้น

1. ความคิดสร้างสรรค์
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. เป็นคนช่างสังเกต

เนื้อหา

การเขียนภาพสะท้อนปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. สันทนาการนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเน่าเหม็น เสียงดัง อากาศเป็นพิษ และขยะ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์เหล่านั้นว่า เกิดขึ้นได้อย่างไร และก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรต่อผู้อาศัยในชุมชน และต่อชุมชนเอง
2. ให้นักเรียนเขียนภาพโดยถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีหลักการปฏิบัติในเรื่อง การจัดภาพและการใช้สี
3. นักเรียนอธิบายผลงานของตนเองและนำไปติดแสดงในที่ที่จัดไว้

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ปัญหาที่พบขณะปฏิบัติงาน

4.2 การแก้ปัญหา

4.3 การนำภาพที่วาดคนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการรณรงค์ปัญหาสิ่งแวดล้อมใน

ชุมชนของตน

5. ให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดและให้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะเรียนศิลปะในครั้ง

ต่อไป

สื่อการเรียน

1. กระดาษ
2. สีต่าง ๆ
3. อุปกรณ์การเขียนภาพระบายสี

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนดังต่อไปนี้
 - 1.1 การแสดงความคิดเห็น
 - 1.2 ความตั้งใจในการทำงาน
 - 1.3 ความมั่นใจและความสนุกสนานในการแสดงออก
 - 1.4 การอธิบายผลงานของตนเอง
2. การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ
 - 2.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับ การจัดภาพ การใช้สี และการถ่ายทอด

ความนึกคิด

- 2.2 เนื้อเรื่อง และภาพจากประสบการณ์และเหตุการณ์ในชุมชน
3. สัมภาษณ์
 - 3.1 ความเข้าใจในผลงานของผู้อื่น

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนนี้แทนแผนการสอนที่ 10 งานศิลปะ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้น ป.5

แผนการสอนบูรณาการหลัก บริโภคนศาสตร์ในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน)

เวลา 12 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเลือกซื้ออาหารประเภทต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถคัดเลือกอาหารที่มีคุณภาพดี ราคาประหยัด

จุดประสงค์

1. จัดทำรายการและวางแผนซื้ออาหารสำหรับสมาชิกในครอบครัวได้ครบทั้ง 3 มื้อ
2. เลือกซื้ออาหารโดยคำนึงถึงคุณค่าและราคาได้อย่างเหมาะสม
3. บอกหลักการเลือกซื้ออาหาร

เนื้อหา

1. กำหนดรายการอาหารสำหรับมื้อเช้า มื้อกลางวันและมื้อเที่ยง
2. ปัจจัยที่ต้องคำนึงในการวางแผนซื้ออาหาร
 - จำนวนเงิน
 - จำนวนคน
 - ปริมาณอาหาร
 - คุณค่าของอาหาร
3. การเลือกซื้ออาหารประเภทต่าง ๆ
 - เนื้อสัตว์
 - ผักและผลไม้
 - ของแห้ง
 - เครื่องดื่ม
 - อาหารบรรจุกระป๋อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. สันทนาการกับนักเรียนถึงอาหารต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนเคยรับประทาน โดยแยกอาหารออกเป็นประเภทอาหารคาว อาหารหวาน ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าได้สารอาหารประเภทใดจากอาหารชนิดนั้น ๆ

จากนั้นครูและนักเรียนสรุปร่วมกันเกี่ยวกับคุณค่าของอาหาร โดยชี้ให้เห็นว่าอาหารที่ควรรับประทานในวันหนึ่ง ๆ นั้น ควรจะมีหลายชนิดเพื่อให้ได้สารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ และควรรับประทานอาหารให้เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายแต่ละคน

2. สอนให้นักเรียนถึงลักษณะอาหารที่รับประทานในแต่ละมื้อ ได้แก่ อาหารมื้อเช้า มื้อกลางวัน และมื้อเย็น เปรียบเทียบว่าอาหารแต่ละมื้อมีความแตกต่างกันในด้านปริมาณ ความสะดวกในการจัดเตรียมและคุณค่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มวางแผนกำหนดรายการอาหาร สำหรับสมาชิกในกลุ่มให้ครบทั้ง 3 มื้อ คือ มื้อเช้า มื้อกลางวัน และมื้อเย็น จากนั้นให้ทำประมาณการจัดซื้อวัสดุสำหรับทำอาหารจากรายการอาหารหมวดต่าง ๆ ที่กำหนดให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมารายงานตามหัวข้อต่อไปนี้

- รายการอาหารมื้อเช้า มื้อกลางวัน และมื้อเย็น
- รายการวัสดุสำหรับทำอาหารมื้อต่าง ๆ พร้อมทั้งปริมาณและราคาของวัสดุแต่ละรายการซึ่งประมาณการให้พอสำหรับสมาชิกในกลุ่ม
- สรุปค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จะต้องจ่ายในการซื้อวัสดุสำหรับทำอาหาร

ครูและนักเรียนสรุปร่วมกัน โดยชี้ให้เห็นว่า ในการประกอบอาหารประจำวัน ควรมีการเตรียมรายการอาหารสำหรับมื้อต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพราะจะช่วยให้แม่บ้านรู้ว่าจะซื้ออาหารอะไรเพื่อนำมาเป็นวัสดุในการประกอบอาหารชนิดนั้น ๆ จะซื้อปริมาณเท่าไรจึงจะพอสำหรับจำนวนสมาชิก และยังช่วยประมาณการค่าใช้จ่ายในการจ่ายตลาดล่วงหน้าได้ด้วย

4. ให้นักเรียนสำรวจอาหารประเภทต่าง ๆ ในตลาด ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ของแห้ง (หอม กระเทียม พริกแห้ง ถั่วเมล็ดแห้งชนิดต่าง ๆ กะปิ มะขามเปียก) ในฤดูกาลนี้ว่ามีอะไรบ้าง ราคาต่อหน่วยน้ำหนัก (1 กิโลกรัม) หรือต่อผลจะเป็นเท่าไร สถานที่ซื้อต่างกันราคาจะต่างกันหรือไม่ เช่น ซื้อที่ตลาดชายส่ง ตลาดชายปลีก ซุปเปอร์มาร์เก็ต ตลาดเช้า ตลาดบ่าย จากนั้นให้นักเรียนออกมารายงานตามประเด็นดังนี้

- ผักและผลไม้ที่ขายในฤดูกาล
- ราคาจำหน่ายต่อหน่วยน้ำหนัก (1 กิโลกรัม) หรือต่อผลตามลักษณะของการจำหน่ายในสถานที่ที่ไปสำรวจแต่ละแห่ง
- สภาพของการจัดวางสินค้า ความสะอาด ความสะดวกในการเดินทางของสถานที่

๘๘ ไปสำรวจ

จากข้อมูลที่สำรวจมาได้ ครูสรุปโดยการชี้ให้เห็นว่า การเลือกซื้ออาหารที่มีอยู่ตามฤดูกาลจะได้อาหารที่มีราคาถูก การรู้จักเลือกแหล่งจำหน่ายอาหารให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายในการซื้อจะได้อาหารในราคาถูก เช่น ถ้าต้องการซื้อคราวละมาก ๆ หรือรวมทุนกันซื้อแล้วนำมาแบ่งกัน ควรซื้อจากตลาดขายส่งจะสามารถซื้อได้ในราคาถูก แต่ถ้าต้องการซื้อในปริมาณน้อยก็ควรซื้อในตลาดขายปลีกดีกว่าซื้อมาจากจำนวนมาก ๆ แล้วใช้ไม่หมดต้องทิ้งไป นอกจากนี้สภาพของตลาด การจัดวางสินค้า ความสะอาด ยังเป็นประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาในการเลือกซื้ออาหารด้วย

5. ให้นักเรียนศึกษาหลักการซื้ออาหารต่อไปนี้ เนื้อสัตว์ ผักและผลไม้ ของแห้ง เครื่องดื่ม อาหารบรรจุกระป๋อง จากเอกสารที่กำหนดและหารายงานในเรื่องนี้

สื่อการเรียน

1. อุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในข้อ 3 ประกอบด้วย
 - บัตรคำสั่ง
 - รายการอาหารในหมวดต่าง ๆ พร้อมราคาจำหน่าย
 - แบบรายงานการจ่ายตลาด
2. เอกสารสำหรับการค้นคว้า

การประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติงาน
 - การให้ความร่วมมือในการทำงานภายในกลุ่ม
 - ความสนใจและตั้งใจทำงาน
 - การร่วมแสดงความคิดเห็น สนทนาและอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ
 - การทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา
2. การตรวจผลงาน
 - รายงานที่มอบหมายให้ทำ

การนำไปใช้

ใช้แผนการสอนนี้ควบคู่ไปกับแผนการสอนที่ 1 งานบ้าน กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ชั้น

บัตรคำสั่ง

สมมติว่านักเรียนกำลังจัดเตรียมสิ่งของเพื่อเข้าค่ายลูกเสือ - ยุวกาชาด นักเรียนและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเป็นกลุ่มสี่หนึ่ง ให้นักเรียนและเพื่อนวางแผนกำหนดรายการอาหารสำหรับสมาชิกในกลุ่มให้ครบทั้ง 3 มื้อ คือ มื้อเช้า มื้อกลางวัน และมื้อเย็น จากนั้นให้ทำประมาณการจัดซื้อวัสดุสำหรับทำอาหารที่กำหนดขึ้น โดยผู้บังคับกลุ่มสี่ (ครู) จะจ่ายเงินค่าอาหารให้แก่นักเรียนรายหัวละ 20 บาทต่อวัน ให้นักเรียนเลือกซื้อวัสดุสำหรับทำอาหาร จากรายการอาหารหมวดต่าง ๆ ที่แจกให้ เมื่อวางแผนเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มออกมารายงานตามหัวข้อต่อไปนี้

1. รายการอาหารมื้อเช้า มื้อกลางวัน และมื้อเย็น
2. รายการวัสดุสำหรับทำอาหารมื้อต่าง ๆ พร้อมทั้งปริมาณและราคาของวัสดุแต่ละรายการซึ่งประมาณการให้พอสำหรับสมาชิกในกลุ่ม
3. สรุปค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จะต้องจ่ายในการซื้อวัสดุสำหรับทำอาหาร

หมายเหตุ การซื้อสินค้าที่มีน้ำหนัก 1/2 กิโลกรัม คิดราคาเท่ากับครึ่งหนึ่งของราคา 1 กิโลกรัม

รายการอาหารหมวดต่าง ๆ

1. หมวดผักสด

รายการสินค้า	ราคาต่อหน่วยน้ำหนัก	
	1 กิโลกรัม	100 กรัม
1. แตงกวา	5 บาท	-
2. มะเขือ	5 บาท	-
3. มะเขือยาว	7 บาท	-
4. มะเขือเทศ	12 บาท	1.50 บาท
5. กะหล่ำปลี	8 บาท	-
6. ผักคะน้า	7 บาท	-
7. ผักกวางตุ้ง	6 บาท	-
8. ผักบุ้ง	10 บาท	-
9. ดอกกะหล่ำ	15 บาท	-
10. มะระ	10 บาท	-
11. ถั่วงอก	5 บาท	-
12. ถั้วผักยาว	12 บาท	-
13. ผักกาดขาว	15 บาท	-
14. ผักชี	-	2 บาท
15. ผักคื่นจ้าย	-	3 บาท
16. ต้นหอม	20 บาท	3 บาท
17. พริกขี้หนู	-	2 บาท

รายการสินค้า	ราคาต่อหน่วยน้ำหนัก	
	1 กิโลกรัม	100 กรัม
18. มันฝรั่ง	14 บาท	-
19. หอมหัวใหญ่	10 บาท	-
20. มะนาว	ผลละ 0.50 บาท	3 ผล 1 บาท

2. หมวดเนื้อสัตว์และไข่

รายการสินค้า	ราคาต่อหน่วยน้ำหนัก	
	1 กิโลกรัม	100 กรัม
1. เนื้อหมูแดง	55 บาท	6 บาท
2. เนื้อวัว	60 บาท	6 บาท
3. ไก่	55 บาท	6 บาท
4. ปลาหู	15 บาท	-
5. ปลาแดง	20 บาท	-
6. ปลานิล	15 บาท	-
7. กุ้งกุลาดำ	110 บาท	12 บาท
8. ไข่เป็ด	ฟองละ 2.00 บาท	10 ฟอง 18 บาท
9. ไข่ไก่	ฟองละ 1.50 บาท	10 ฟอง 14 บาท

3. หมวดผลไม้

รายการสินค้า	ราคาต่อหน่วยน้ำหนัก	
	1 กิโลกรัม	100 กรัม
1. ส้ม (8-10 ผล)	18 บาท	-
2. น้อยหน้า (5-6 ผล)	20 บาท	-
3. เงาะสีชมพู	10 บาท	-
4. เงาะโรงเรียน	15 บาท	-
5. ลำไย	40 บาท	-
6. มังคุด	15 บาท	-
7. พุเรียน	60 บาท	-
8. ฝรั่ง	5 บาท	-
9. กล้วยหอม ขนาดหวีละ 12 ลูก ราคา	16 บาท	-
10. กล้วยน้ำหว่า ขนาดหวีละ 12 ลูก ราคา	6 บาท	-

4. หมวดเครื่องดื่ม ของหวาน

รายการสินค้า	ราคาต่อปริมาณบรรจุของภาชนะ
1. น้ำอัดลม	ขนาด 250 ลบ.ซม. ขวดละ 5 บาท ขนาด 1000 ลบ.ซม. ขวดละ 10 บาท
2. นมสดพาสเจอร์ไรซ์	ขนาด 225 ลบ.ซม. ถูกละ 3 บาท
3. น้ำหวานสีแดงตราทิวลิป	ขนาด 710 ลบ.ซม. ขวดละ 10 บาท
4. น้ำหวานสีแดงตราเซลซ์บลูบอย	ขนาด 710 ลบ.ซม. ขวดละ 24 บาท
5. ขนมห้าง	ปอนด์ละ 15 บาท
6. ลูกอม	ขนาดบรรจุ 50 เม็ด ถูกละ 15 บาท
7. ขนมห้างไส้ครีม	ขนาดบรรจุถูกละ 10 ชิ้น 10 บาท

5. หมวดเครื่องกระป๋อง

รายการสินค้า	ราคาต่อกระป๋องบรรจุ
1. เงาะในน้ำเชื่อม	27 บาท
2. ลำไยในน้ำเชื่อม	45 บาท
3. สับปะรดในน้ำเชื่อม	39 บาท
4. ปลาซาร์ดีนในซอสมะเขือเทศ	8 บาท
5. ผักกาดดอง	6 บาท

6. หมวดของแห้งและเครื่องปรุงรส

รายการสินค้า	ราคาต่อหน่วยน้ำหนัก	
	1 กิโลกรัม	100 กรัม
1. หอม	25 บาท	3 บาท
2. กะเทียม	16 บาท	2 บาท
3. พริกแห้ง	55 บาท	6 บาท
4. กะปิ	25 บาท	3 บาท
5. น้ำตาลทราย	13 บาท	1.50 บาท
6. มะขามเปียก	15 บาท	2 บาท
7. ข้าวสาร (โอบ่า)	9 บาท	
8. ข้าวสาร (หอมมะลิ)	12 บาท	
9. ถั่วเหลือง	15 บาท	
10. ถั่วเขียว	16 บาท	
11. ถั่วดำ	22 บาท	
12. ถั่วแดง	22 บาท	
13. ข้าวเหนียวแดง	12 บาท	
14. ถั่วลิสง	25 บาท	
15. ลูกเดือย	30 บาท	

รายการสินค้า	ราคาต่อหน่วยบรรจุของภาชนะ
16. น้ำปลาแท้	ขนาดบรรจุ 700 ลบ.ซม. ขวดละ 15 บาท
17. น้ำปลาผสม	ขนาดบรรจุ 700 ลบ.ซม. ขวดละ 15 บาท
18. ซีอิ๊วขาว	ขนาดบรรจุ 700 ลบ.ซม. ขวดละ 17 บาท
19. ซอสมะเขือเทศ	ขนาดบรรจุ 300 ลบ.ซม. ขวดละ 15 บาท
20. น้ำมันพืช	ขนาดบรรจุ 1000 ลบ.ซม. ขวดละ 31 บาท
21. น้ำส้ม อสร. กลิ่น	ขนาดบรรจุ 200 ลบ.ซม. ขวดละ 6 บาท
22. เกลือ	ขนาดบรรจุ 200 กรัม ถุงละ 1 บาท
23. ผงชูรส	ขนาดบรรจุ 5 กรัม ถุงละ 4 บาท

ความรู้สำหรับครู

1. การเตรียมทำรายการอาหาร

ในการประกอบอาหารประจำวัน ควรมีการเตรียมทำรายการอาหารไว้ล่วงหน้าโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1.1 **คุณค่าทางอาหาร** อาหารประจำวันควรมีหลายชนิด ให้มีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ซึ่งประกอบด้วย หมู่ข้าวและแป้ง หมู่เนื้อสัตว์ หมู่ไขมัน หมู่ผัก และหมู่ผลไม้ ถ้าร่างกายได้รับอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ในปริมาณที่เพียงพอทุกวัน ร่างกายก็จะแข็งแรงเจริญเติบโตและปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

1.2 **เพศและวัยของผู้รับประทาน** ในการกำหนดรายการอาหารจะต้องคำนึงถึงเพศและวัยของสมาชิกในครอบครัว เพราะความต้องการในด้านปริมาณและคุณค่าอาหารของบุคคลที่ต่างเพศและต่างวัยไม่เหมือนกัน เช่น วัยทารกจนถึงวัยรุ่นเป็นวันที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตก็ต้องกินอาหารพวกเนื้อสัตว์ ไข่ นม ถั่ว มากกว่าผู้ใหญ่ ส่วนผู้ใหญ่ที่สมองทำงานหนักต้องกินพลังงานมากก็ต้องรับประทานอาหารที่ให้พลังงานและปริมาณมากกว่า เป็นต้น

1.3 **จำนวนคน** จะต้องคำนวณปริมาณอาหารให้พอเพียงกับจำนวนคนที่รับประทาน

1.4 **งบประมาณด้านอาหาร** ควรมีการกำหนดเงินสำหรับค่าอาหารย่อยเหมาะสม โดยคำนึงถึงค่าครองชีพและจำนวนสมาชิกในครอบครัว และพยายามใช้จ่ายเงินให้อยู่ภายในวงเงินที่กำหนด โดยมีหลักในการเลือกซื้ออาหารที่ประหยัด ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

1.5 **ลักษณะอาหาร** อาหารในหนึ่งวันมี 3 มื้อ ได้แก่ มื้อเช้า มื้อกลางวัน มื้อเย็น อาหารในแต่ละมื้อควรมีประโยชน์ต่อร่างกายและมีลักษณะเหมาะสม เช่น มื้อเช้าควรรับประทานอาหารประเภทให้พลังงานแก่ร่างกายและมีลักษณะเหมาะสม เช่น มื้อเช้าควรรับประทานอาหารประเภทให้พลังงานแก่ร่างกาย เพราะว่ร่างกายต้องให้กำลังความคิดในการทำงานหรือเรียนหนังสือ มื้อกลางวันมีช่วงห่างจากมื้อเช้าไม่นาน และมักทานนอกบ้าน ดังนั้นจึงอาจจัดเป็นลักษณะอาหารจานเดียวเพื่อความสะดวกในการจัดเตรียมสำหรับมื้อเย็น เป็นอาหารที่สำคัญอีกมื้อหนึ่งสำหรับนักเรียนในวันเรียน ควรจัดให้มีอาหารหลายชนิด ในการจัดอาหารควรคำนึงถึง กลิ่น สี รส ให้สอดคล้องกันในมื้อหนึ่ง ๆ เช่น รายการที่มีแกงป่าซึ่งมีรสเผ็ด ๆ ก็ควรรับประทานกับผักคัก ซึ่งมีสีเขียว หรือใช้ทอดซึ่ง มีสีเหลืองและมีรสไม่เผ็ด เป็นต้น การคำนึงถึงลักษณะของอาหารใน

แต่ละมือ และการจัดรายการอาหารในมือเดียวกันให้สอดคล้องกัน จะช่วยให้อาหารนำรับประทาน
มากขึ้น

2. หลักการเลือกซื้ออาหาร

ปัจจุบันราคาอาหารไม่ว่าอาหารสด อาหารแห้ง หรืออาหารสำเร็จรูป สูงขึ้น ๆ ทุกขณะ หากไม่รู้จักหลักการเลือกซื้ออาหาร ก็จะไม่สามารถใช้จ่ายเงินเพื่อซื้ออาหารได้ เพียงพอกับความ
ต้องการของสมาชิกในครอบครัวได้ การเลือกซื้ออาหารควรคำนึงถึงหลักใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ

1. คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากอาหาร

2. คำนึงถึงการประหยัด ซึ่งมีแนวทางสำหรับการปฏิบัติเพื่อความประหยัด ดังนี้ คือ

2.1 อาหารอย่างเดียวกัน มีคุณค่าพอ ๆ กัน ให้เลือกซื้ออาหารที่ราคาถูกกว่ามา
บริโภค เช่น ข้าวโอชากับข้าวหอมมะลิ ซึ่งให้คุณค่าทางอาหารเหมือนกัน แต่ข้าวโอชาราคาถูกกว่า
ข้าวหอมมะลิ ก็ควรที่จะเลือกซื้อข้าวโอชา

2.2 เลือกซื้ออาหารที่มีในฤดูกาล เพราะมีมากหาได้ง่ายและราคาถูก

2.3 ไม่ควรคำนึงถึงแต่รูปลักษณ์ภายนอก เช่น ผลไม้ควรเลือกรูปขนาดเล็ก ๆ
ราคาถูกกว่าที่คัดไว้งาม ๆ หรือถ้าจะรับประทานในวันนั้นควรเลือกที่สุกรับประทานได้ในวันนั้นเลย
จะมีราคาถูกกว่าผลไม้ที่ห้ามอยู่ ซึ่งมีรูปทรงเต่งตึงสวยงาม เป็นต้น

2.4 คำนึงว่าจะนำไปประกอบอาหารอะไร เช่น การซื้อเนื้อสัตว์ ถ้าจะต้มเปื่อย
ไม่จำเป็นต้องซื้อเนื้อสันในซึ่งมีราคาแพง หรือถ้าจะซื้อมะเขือเทศมาคัคนึ่งเปรี้ยวหวานไม่จำเป็นต้อง
เลือกลูกเต่งงามเหมือนกับที่เอาไปทำสลัด ซึ่งจะช่วยตัดทอนรายจ่าย

2.5 นึกถึงส่วนที่จะรับประทานได้จริง เช่น เนื้อ บางส่วนอาจถูกกว่าแต่มีกระดูก
หรือมีมันมากกว่า ส่วนที่รับประทานได้จริงมีน้อย เมื่อเทียบราคาแล้วอาจกลายเป็นว่าแพงกว่าซื้อ
เนื้อแท้ เป็นต้น

2.6 ซื้อคราวละมาก ๆ เพราะการซื้อของจำนวนมากราคาย่อมถูกลง เช่น ประ
มาณการล่วงหน้าว่าอาหารแต่ละอย่างจะใช้วันละเท่าใด ควรจ่ายของทีเดียวเก็บไว้ได้หนึ่งสัปดาห์
หรือของที่สามารถเก็บได้นาน ก็อาจซื้อจำนวนมากสำหรับใช้ในชั่วระยะเวลาหนึ่ง เป็นต้น

2.7 พิจารณาแหล่งจำหน่ายสินค้า เช่น ถ้าต้องการซื้อสินค้าคราวละมาก ๆ ควร
ซื้อจากตลาดขายส่งจะได้ราคาถูกกว่าซื้อจากตลาดขายปลีก เป็นต้น

3. คำนึงถึงความปลอดภัย เลือกซื้อแต่อาหารที่แน่ใจว่าจะไม่ทำให้เกิดโทษในภายหลัง เช่น เลือกอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปราศจากเชื้อโรค พยาธิ และสารเคมีต่าง ๆ เช่น สี ย้อมผ้า สารกันบูด สารกันเหิน ผงกรอบ ยาม่าแมลง เป็นต้น

3. สถานที่จำหน่ายอาหาร

ปัจจุบันสถานที่จำหน่ายอาหารมีหลายแห่ง อาทิ ตลาดสด ชุบเปอร์มาร์เก็ต ร้านสหกรณ์ และตลาดนัด แต่ละแห่งมีข้อดีและข้อเสียที่ควรพิจารณา ดังนี้

การซื้อขายในตลาดสด มีข้อดี คือ มีของให้เลือกเป็นจำนวนมากทั้งผัก อาหารสด อาหารทะเล อาหารแห้งทุกชนิด ซึ่งอาจต่อรองราคาได้บ้าง มีการลด การแถม เรียกได้ว่าเป็นกันเอง โดยเฉพาะถ้ามีเจ้าประจำ ก็จะซื้อได้ราคาถูกลง การซื้อของจึงควรเดินดูให้ทั่วสอบถามราคาให้แน่นอน บางครั้งของชนิดและคุณภาพเหมือนกัน ราคาขายในตลาดเดียวกันอาจต่างกันได้ ผู้ซื้อควรติดตามข่าวเกี่ยวกับราคาสินค้า เช่น ราคาของสินค้าควบคุม การขึ้นลงของราคาสินค้าต่าง ๆ เพื่อจะได้ไม่ซื้อของเกินราคา นอกจากนี้ การซื้อของในตลาดสดควรคำนึงถึงคุณภาพ คือ เลือกให้ดี ของที่ขายเป็นกำ เป็นกอง ราคาถูก มองคุณภาพดี เมื่อพลิกดูใต้กองอาจมีคุณภาพไม่ดีก็ได้

การขายของในชุบเปอร์มาร์เก็ต ราคาอาจแพงกว่าในตลาดสด แต่ก็คุ้มกับความสะดวกสบาย เช่น ไม่ต้องต่อรองราคา เพราะมีราคาติดไว้ ไม่ต้องเลือกคุณภาพ ของส่วนมากจัดห่อและแช่แข็งไว้เป็นมาตรฐานแล้ว บางอย่างไม่ต้องเสียเวลาคัดเลือก หรือตกแต่งก่อนนำไปทำอาหาร เช่น เนื้อหมูไว้เป็นชิ้น ๆ พอดีสำหรับทอด ส่วนต่าง ๆ ของไก่ตัดไว้เป็นชิ้น ๆ ตามต้องการ ผักต่าง ๆ ล้างและเด็ดส่วนที่รับประทานไม่ได้หรือไม่รับประทานออกจัดใส่ถุง หรือมัดไว้เป็นมัด ๆ ถังออกก็เด็ดล้างชาวสะอาดใส่ถุงไว้ เหล่านี้ช่วยประหยัดเวลาทำกับข้าวได้มาก และบรรยากาศภายในชุบเปอร์มาร์เก็ตก็สบายไม่เจอะและ แต่ในชุบเปอร์มาร์เก็ตก็อาจไม่มีอาหารบางชนิดที่เราต้องการ เช่น อาหารทะเล เต้าหู้ และอื่น ๆ การปรุงอาหารสดโดยซื้อจากชุบเปอร์มาร์เก็ตจึงทำได้ไม่มากอย่างนัก

นอกจากตลาดสด และชุบเปอร์มาร์เก็ตแล้ว มีสถานที่ที่มีของให้เลือกซื้ออีก คือ ร้านสหกรณ์ ซึ่งผู้บริโภคควรซื้อของที่ใช่เป็นประจำในบ้าน จำพวกของแห้งบางอย่าง เช่น น้ำตาล น้ำปลา ผงซักฟอก อาหารกระป๋อง เป็นต้น ควรซื้อเก็บไว้ใช้แต่ละเดือน เพราะมีการให้เงินปันผลแก่สมาชิกด้วย ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคจะซื้อของได้ถูกลง ตลาดนัดหรือตลาดสดชาน

เมือง ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกอาทิตย์ ก็เป็นอีกแห่งหนึ่งที่ผู้บริโภคอาจเลือกจ่ายของแห้ง เช่น 'หอม กระเทียม พริกแห้ง เป็นต้น เก็บไว้ใช้อาจได้ราคาถูกกว่า ส่วนตลาดสดชานเมืองก็เช่นกัน ชาวไร่ ชาวสวน ที่ปลูกผัก ผลไม้เองจะนำของมาขายโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ราคาจะถูกลงและได้ของสดด้วย

4 หลักเกณฑ์การเลือกซื้ออาหารแต่ละประเภท

1. ผัก ผลไม้ เลือกผัก ผลไม้ที่มีลักษณะสด สะอาด อยู่ในสภาพดี เช่น ใบผักต้องไม่ช้ำแห้ง มีสีเหลือง หรือมีราขึ้น ซึ่งอาจจะมองเห็นเป็นเมือกสีนํ้า ๆ บริเวณข้อต่อของต้นกับใบ ไม่เป็นสีเขียว สีเทา หรือจุดขาว ๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากการถูกกระทบกระแทกขณะขนส่ง หรือยังมียาฆ่าแมลงตกค้างอยู่ ซึ่งสังเกตได้จากคาบของยาบนพืชผัก ผลไม้ เช่น องุ่น เป็นต้น

ไม่ควรเลือกผักที่มีใบสวยงามจนเกินไป เพราะแสดงให้เห็นถึงการไ้ยาฆ่าแมลงในผักนั้นมาก (อาจมีลักษณะเป็นรอยด่างขาว หรือเป็นจุด) ควรเลือกชนิดที่ใบมีรอยกัดแทะของแมลงบ้างก็จะช่วยให้ผู้บริโภคมีความปลอดภัยขึ้น

2. เนื้อสัตว์ต่าง ๆ

1. เนื้อหมู วัว ต้องมีสีแดงสด ไม่มีกลิ่นเหม็นบูดเปรี้ยว หรือเป็นเมือกสีนํ้า ๆ ถ้ามีการเน่าเสีย เนื้อวัวจะเสียจากข้างนอกสู่ข้างใน ส่วนเนื้อหมูจะเสียจากข้างในออกสู่ข้างนอก (จึงให้ใช้มีดจิ้มตรวจดู) และสังเกตดูต้องไม่มีตัวอ่อนของพยาธิตัวตืดซึ่งมีลักษณะเป็นเม็ดขาวใสคล้าย "เม็ดสาคุ"

2. เนื้อปลา เหงือกต้องมีสีแดงสดไม่เป็นสีเขียว ครีบเหงือกปิดสนิท บริเวณใต้ท้องสะอาดไม่มีกลิ่นเหม็นและเมือก ตัวใส่เปิดโตเต็มที่ไม่มีลิ้นโบ้ หรือขุ่นเป็นสีเทาเกล็ดต้องเป็นมันไม่แห้งหรือมีสีดำนํ้าใส เนื้อแน่นไม่หลุดออกมาจากกันง่าย เมื่อเอานิ้วกดเนื้อปลาต้องไม่เป็นรอยบุ๋มนานและปลาสดจะจมนํ้า

3. เนื้อหอย หอยสดหัดต้องปิดสนิทไม่มีกลิ่นเหม็น เปลือกจะต้องไม่มีเมือก หรือสกปรกเกินไปนัก หอยสดจะจมนํ้า และเวลาแกะเปลือกออกแล้ว เนื้อจะต้องมีสีแดงสดไม่ซีดจาง

4. เนื้อกุ้ง กุ้งสดครบและหางจะต้องไม่เป็นสีชมพู (ยกเว้นกุ้งบางชนิด) ลำตัวเนื้อแน่นดูสดใส ไม่มีกลิ่นเสียคล้าย ๆ กับกลิ่นของแอมโมเนีย

5. เนื้อเบ็ด ไข่ ต้องไม่มีกลิ่นเหม็นหืน โดยเฉพาะบริเวณที่ปิด ปีก ไข่ขาว ลำคอที่ต่อกับลำตัว และตรงส่วนนั้นของมัน และที่ปลายปีกจะต้องไม่มีสีคล้ำ

6. ไข่ไข่ที่ตีทานนำมาส่องกับไฟแล้วตรงภายในเนื้อไข่ จะต้องไม่มีจุดสีคล้ำ ๆ หรือมีฟองอากาศขนาดใหญ่ภายใน ถ้านำมาลอยน้ำเกลือซึ่งมีส่วนผสมในอัตราส่วนน้ำ 1 ปิบ ต่อเกลือ 2 กิโลกรัม ไข่ที่ดีจะต้องจมน้ำ บริเวณเปลือกไข่จะต้องเรียบไม่มีรอยแตกและสะอาด

3. อาหารบรรจุกระป๋อง การเลือกซื้อและบริโภคอาหารกระป๋องที่ดีให้สังเกตจาก

ก. ลักษณะภายนอกกระป๋อง ต้องมีฉลากแสดงข้อความ

- ชื่อทางการค้า และเลขทะเบียนอาหาร
- ชื่อโรงงานและสถานที่ตั้งของโรงงานที่ผลิต เพื่อติดตามสอบถามในกรณีมีปัญหา
- เดือน ปี ที่ผลิต เพื่อประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของอาหาร เก่าแก่ก็ไม่ควรไว้ใจ
- น้ำหนักสุทธิ หรือปริมาตรสุทธิ ในระบบเมตริก
- ชนิดและปริมาณของวัตถุเจือปนในอาหารที่มีไข่เป็นส่วนประกอบ อันได้มาจาก

ธรรมชาติของอาหาร เช่น วัตถุกันเสีย

ลักษณะตัวกระป๋อง

- ลักษณะกระป๋องต้องเรียบทั้งผาและกัน ไม่โป่งหรือบุบเพราะมีแก๊สอยู่ข้างใน ซึ่งเกิดจากการเน่าเสียของอาหาร เนื่องจากมีเชื้อโรคหรือปฏิกิริยาระหว่าง อาหารกับโลหะที่ใช้ทำกระป๋อง

- ไม่มีรูรั่วหรือเป็นสนิมโดยเฉพาะที่รอยตะเข็บ
- กระป๋องไม่บุบยุบ

ข. ลักษณะภาชนะกระป๋อง

1. ขณะที่เปิด ควรมีลมดูดเข้าไปในกระป๋องแทนที่จะมีลมดันออกมาเพราะการบรรจุอาหารกระป๋องต้องอยู่ในสภาวะสุญญากาศ
2. น้ำและเนื้ออาหาร ควรมีลักษณะเดิมเช่นเดียวกับอาหารที่หุงต้มตามปกติ
3. ต้องไม่มีกลิ่นคืดปกติใด ๆ เช่น กลิ่นหืน หรือ เหม็นเปรี้ยว
4. ภายในกระป๋องต้องไม่แสดงถึงการถูกกักร้อนจนเกินไป จนเป็นสีค้ำหรือมีสิ่งพิมพ์

หรือกระดาษติดอยู่ภายในกระป๋อง

การเก็บและการใช้อาหารกระป๋อง

ควรเก็บไว้ในที่เย็นและไม่อับชื้น เพื่อป้องกันไม่ให้อาหารเสียเร็ว หรือกระป๋องเป็นสนิมเร็วกว่าปกติ ไม่เก็บรวมกับเครื่องปรุงรสพวกน้ำส้มสายชู น้ำปลา หรือสารเคมีอื่น ๆ เพราะ

ไอของสารเหล่านี้อาจกัดกร่อนกระป๋องได้ และเก็บให้สูงจากพื้นมากกว่า 60 ซม.

ก่อนจะนำไปบริโภค หลักจากเปิดกระป๋องแล้วต้องไม่มีสิ่งผิดปกติในอาหารนั้น แล้วให้ถ่ายอาหารใส่ภาชนะหุงต้ม (ไม่ต้มทั้งกระป๋องเลย เพราะอาจทำให้ตุ๋นที่เคลือบหรือโลหะของตัวกระป๋องละลายลงในอาหารได้) ต้มให้เดือดนาน 15 นาที เพื่อฆ่าเชื้อโรคและทำลายสารพิษของเชื้อโรค

อาหารในกระป๋องถ้าใช้ไม่หมด ให้ถ่ายใส่ภาชนะแก้วหรือภาชนะเคลือบแล้วเก็บไว้ในตู้เย็น ไม่แช่ทิ้งไว้ในกระป๋อง

4 อาหารแห้ง

การเลือกซื้ออาหารแห้งพวก พริกแห้ง หอม เครื่องเทศ ปลาแห้ง ปลาเค็ม ข้าว ถั่ว หรืออาหารเมล็ดแห้งต่าง ๆ มีข้อควรระวังอันตรายจากสารพิษของเชื้อรา ที่มีโอกาสปนเปื้อนในอาหารเหล่านี้ได้ สารพิษชนิดนี้มีชื่อว่า อะฟลาท็อกซิน มักเกิดในอาหารจำพวกเมล็ด โดยเฉพาะถั่วลิสง หรืออาหารแห้งที่เก็บไว้ในที่มีความชื้นสูง ความร้อนจากการหุงต้มธรรมดาไม่สามารถทำลายพิษได้ และพบว่าเป็นสาเหตุของโรคมะเร็งในตับ นอกจากนั้นอันตรายยังเกิดจากการใช้สี และสารกันบูดที่ไม่ถูกต้อง พบมากในอาหารประเภทเนื้อ พริกแห้ง ปลาเค็ม เนื้อเค็ม ที่มีสีแดงคล้ำ หรือเข้มจัดผิดปกติ

ข้อแนะนำในการเลือกซื้ออาหารแห้ง

1. เลือกซื้ออาหารแห้งที่ดูแล้วมีลักษณะใหม่ สภาพดี ไม่ขึ้นรา เป็นขุย หรือเป็นจุดดำงค้ำ
2. อาหารพวกถั่วลิสง มักตรวจพบสารพิษของเชื้อราได้มากที่สุดจึงไม่ควรซื้อถั่วลิสงที่บดขาย เพราะผู้ชายมักใช้ถั่วเก่าที่มีคุณภาพไม่ดีมาบดผสมลงไปด้วย อาจจะมีสารพิษค้างกล้าซึ่งเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคจึงควรเลือกซื้อถั่วลิสงดิบ เมล็ดดีไม่สับ ไม่มีรา มาคั่ว และบดเองและใช้ให้หมดในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ถ้าเก็บไว้นานเกินไป อาจมีราเกิดขึ้นได้

3. อาหารเนื้อสัตว์ เช่น อาหารแห้ง เนื้อวัวตากแห้ง ไม่ควรมีสีแดงคล้ำ หรือแดงเข้มผิดปกติ เนื่องจากเจ็บเนืหรือคิเประสีมากเกินไป

4. เลือกซื้ออาหารแห้งที่เก็บในภาชนะที่สะอาด ไม่มีสารพิษ เช่น ไม่ใช้ถุงบุง ถุงยาฆ่าแมลง หรือวัตถุพิษอื่น ๆ บรรจุอาหารเหล่านี้

5. เครื่องดื่ม

เครื่องดื่มที่บรรจุในภาชนะบิคสนิท เป็นที่นิยมบริโภคกันทั่วไปทั้งเด็กและผู้ใหญ่ จึงมี

ผู้ผลิตจำหน่ายกันมาก กระทรวงสาธารณสุขจึงประกาศควบคุมอาหารประเภทนี้เพื่อความปลอดภัย
 ของผู้บริโภค ผู้บริโภคเครื่องคั่วที่บรรจุในภาชนะปิดสนิทจึงควรสังเกตเลขทะเบียนตำรับอาหาร
 ก่อนซื้อ และเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกซื้อควรรู้ถึงคุณค่าของอาหารประเภท
 เครื่องคั่วซึ่งเป็นहनยมคั่วกัน ดังนี้

น้ำอัดลมและน้ำหวาน เครื่องคั่วทั้งสองประเภทนี้ มีส่วนประกอบที่เหมือนกันคือ น้ำ
 น้ำตาล ปรุงแต่งด้วยสารแต่งสี กลิ่น รส และบางชนิดจะใส่วัตถุกันเสีย ส่วนที่ต่างกันคือ น้ำอัดลม
 มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ผสมอยู่ด้วย คุณค่าทางอาหารจึงมีเพียงน้ำตาลซึ่งให้พลังงาน แต่ร่างกายก็
 ได้รับความอิ่มและไขมันอยู่แล้ว การคั่วน้ำหวานหรือน้ำอัดลมจึงเพียงทำให้รู้สึก
 อร่อย หอมหวานถูกใจ แต่ถ้าผู้บริโภคเลือกซื้อเครื่องคั่วที่ไม่ได้ผลดีมาอย่างดี โดยเฉพาะน้ำหวาน
 อาจได้รับอันตรายจากสิ่งเจือปนที่ผสมอยู่ได้

น้ำหวานที่ผลิตไม่ได้มาตรฐาน อาจใช้สีย้อมผ้าแทนสีผสมอาหาร ใช้ซัคคารินหรือขัณฑ
 ศกรช่วยให้ความหวาน และอาจใช้วัตถุกันเสียปริมาณสูง เนื่องจากการผลิตไม่สะอาดพอน้ำหวานที่
 ไม่ได้มาตรฐานจะไม่มีเลขทะเบียนตำรับอาหาร บนฉลาก และมักจะไม่ระบุชื่อและที่ตั้งของสถาน
 ที่ผลิตด้วย

หนังสืออ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. "วิธีเลือกรับประทานอย่างไรจึงจะมีประโยชน์"

กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (เอกสารโรเนียวลำดับที่ 72)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. คู่มือผู้บริโภคอาหารและยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2530.

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุดที่ 1 ป.1 - 2
2. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุดที่ 2 ป.3 - 4
3. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุดที่ 3 ป.5 - 6
4. แบบประเมินเอกสารหลักสูตรบริโภคศึกษา
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อแผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคศึกษา
6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อทเรียนบริโภคศึกษา
7. แบบทดสอบความรู้บริโภคศึกษา
8. แบบสอบถามการสังเกตพฤติกรรมการบริโภค

ชุดที่ 1 สำหรับชั้น ป.1 - ป.2

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองลงในช่องว่างที่กำหนดให้

เพศ ชาย หญิง

อายุ.....ปี ชั้น ป.1 ป.2

โรงเรียน.....จังหวัด.....

1. นักเรียนได้รับเงินจากผู้ปกครองวันละ..... บาท

2. นักเรียนใช้จ่ายเงินในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

อาหารกลางวัน ประมาณวันละ บาท

ขนมห ประมาณวันละ บาท

น้ำ, เครื่องดื่ม ประมาณวันละ บาท

3. นักเรียนมีเงินเหลือเก็บออมหรือไม่

มี

ไม่มี

ถ้ามี นักเรียนเก็บออมไว้อย่างไร

เก็บไว้กับตัวเอง เช่น ใส่กระปุกออมสิน

ฝากผู้ปกครอง

ฝากธนาคาร

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. ใครเป็นผู้เลือกซื้อของเล่นให้กับนักเรียน

นักเรียนเลือกด้วยตนเอง

ผู้ปกครองเลือกให้

5. ใครเป็นผู้เลือกซื้อ สมุด ดินสอ และอุปกรณ์เครื่องเขียนต่าง ๆ ให้กับนักเรียน
- นักเรียนเลือกด้วยตนเอง
- ผู้ปกครองเลือกให้
6. นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันอย่างไร
- นำมาจากบ้าน
- ทางโรงเรียนจัดให้กินประจำ
- ซื้อจากร้านอาหารในโรงเรียน
7. นักเรียนเคยทำของเล่นเองหรือไม่
- เคยทำเองบ่อย ๆ
- เคยทำเองนาน ๆ ครั้ง
- ไม่เคยทำเลย
8. นักเรียนช่วยผู้ปกครองซื้อของ/จ่ายตลาด
- ทำบ่อย ๆ
- ทำนาน ๆ ครั้ง
- ไม่เคยทำเลย
9. นักเรียนเก็บของเล่น ของใช้ หลังจากเลิกเล่น เลิกใช้แล้วหรือไม่
- เก็บทุกครั้ง
- นาน ๆ เก็บครั้ง
- ไม่เคยเก็บเลย
10. นักเรียนใช้เวลาว่างในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ทำอะไรมากที่สุด
- ดูโทรทัศน์
- เล่นกับพี่น้องและเพื่อน ๆ
- ทำการบ้าน อ่านหนังสือ
- เล่นกีฬา
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการแสดงพฤติกรรมการบริโภค

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านคำถามต่อไปนี้ แล้วขีด X ทับข้อที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับสิ่งที่นักเรียนต้องการปฏิบัติมากที่สุด

1. นักเรียนจะเลือกอาหารชนิดใดต่อไปนี้ เป็นอาหารกลางวัน

ก. บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปต้มยำ

ข. ข้าวผัดไก่

2. เมื่อกระหายน้ำ นักเรียนจะเลือกดื่มอะไร

ก. น้ำเปล่าเย็นเจี๊ยบสักแก้ว

ข. น้ำอัดลมเย็นเจี๊ยบสักขวด

3. นักเรียนจะเลือกขนมชนิดใดต่อไปนี้

ก. ขนมกลวย ขนมใส่ไส้

ข. ขนมอบกรอบ

4. นักเรียนจะเลือกรับประทานผลไม้ชนิดใด

ก. ผลไม้สด เช่น เงาะ ลำไย

ข. ผลไม้กระป๋อง เช่น เงาะกระป๋อง ลำไยกระป๋อง

5. วันเกิดของนักเรียน แม่ให้เลือกของขวัญอย่างใดอย่างหนึ่ง นักเรียนจะเลือกอะไรเป็นของขวัญวันเกิด

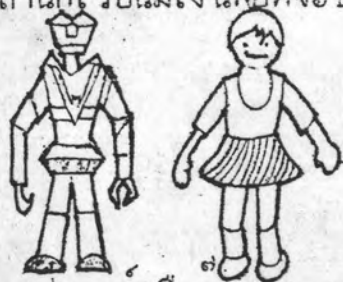

ก. ดินสอสี

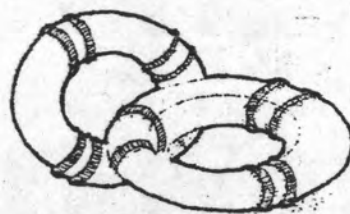

ข. ขนมเค้ก

6. ถ้านักเรียนมีเงินพอที่จะซื้อของเล่นต่อไปนี้ นักเรียนจะซื้อ

ก. หุ่นยนต์หรือตุ๊กตา

ข. ห่วงยาง

7. ยาสีฟัน 2 ชนิด มีคุณสมบัติเหมือนกัน นักเรียนจะเลือกซื้อชนิดใด

ก. ชนิดที่มีการโฆษณาทางโทรทัศน์บ่อย ๆ

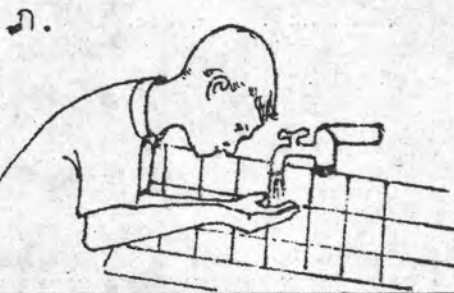
ข. ชนิดที่ไม่ได้โฆษณาแต่มีราคาถูกกว่า

8. มีร้านอาหารอยู่ 2 ร้านให้เลือก นักเรียนจะเลือกซื้ออาหารจากร้านใด

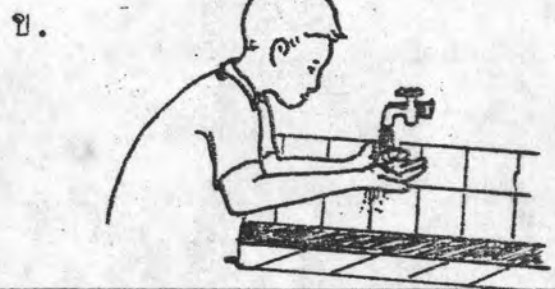

ก. ร้านที่มีรสอร่อยแต่ไม่ค่อยสะอาด ข. ร้านที่สะอาดแต่มีรสไม่อร่อย

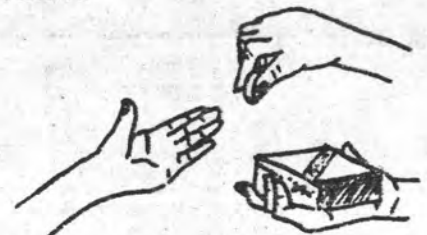
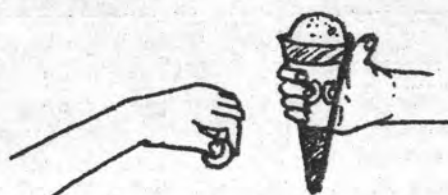
9. นักเรียนปฏิบัติอย่างไรเมื่อต้องการดื่มน้ำจากก๊อกน้ำ

10. นักเรียนจะล้างมือให้สะอาดอย่างไร

11. ถ้านักเรียนได้รับเงินจากผู้ปกครอง 5 บาท นักเรียนจะ

ก. ซื้อของที่ชอบในราคา 5 บาท ข. ใช้ 4 บาท เหลือเก็บ 1 บาท

12. นักเรียนซื้อดินสอมาแท่งหนึ่งชิ้นแล้วไม่ถูกใจ นักเรียนจะ

ก. ซื้อใหม่

ข. ใช้ดินสอแท่งนั้นต่อไป

13. นักเรียนจะโทษของขวัญวันปีใหม่กับเพื่อน นักเรียนจะอย่างไร

ก. ประคิษฐ์ขึ้นเองจากวัสดุที่มี

ข. เก็บเงินซื้อ

14. นักเรียนอยากได้ของชิ้นหนึ่งราคา 20 บาท นักเรียนจะ

ก. ขอให้แม่ซื้อให้

ข. เก็บเงินเองทุกวันจนมีเงินพอที่จะซื้อ

15. นักเรียนเห็นเพื่อนทิ้งกระดาษไม่เป็นที่ นักเรียนจะ

ก. พองครุ

ข. บอกเพื่อนให้นำไปทิ้งลงในถังให้เป็นที่

16. นักเรียนจะอย่างไรเพื่อให้โรงเรียนสวยงาม

ก. รดน้ำต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนเพื่อให้อากาศไม่เจริญงอกงาม

ข. นำดอกไม้ที่มีอยู่ในบริเวณสนามโรงเรียนไปปักแจกันในห้องเรียน

ชุดที่ 2 สำหรับชั้น ป.3 - ป.4

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองลงในช่องว่างที่กำหนดให้

เพศ ชาย หญิง

อายุ.....ปี ชั้น ป.3 ป.4

โรงเรียน.....จังหวัด.....

1. นักเรียนได้รับเงินจากผู้ปกครองในลักษณะใด

เป็นรายวัน วันละ..... บาท

เป็นรายสัปดาห์ สัปดาห์ละ..... บาท

อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวนเงินบาท

2. เงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง นักเรียนใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ซื้ออาหารกลางวัน ประมาณวันละ บาท

ซื้อขนม, เครื่องดื่ม ประมาณวันละ บาท

อื่น ๆ (โปรดระบุ) ประมาณวันละ บาท

3. นักเรียนมีเงินเหลือเก็บหรือไม่

มี

ไม่มี

ถ้ามี นักเรียนเก็บออมไว้ในลักษณะใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1)

เก็บไว้กับตัวเอง เช่น ใส่กระปุกออมสิน

ฝากผู้ปกครอง

ฝากธนาคาร

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. โรงเรียนมีสหกรณ์ร้านค้าหรือไม่

- มี
 ไม่มี

ถ้ามี นักเรียนเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือไม่

- เป็น
 ไม่เป็น

5. นักเรียนเดินทางไปโรงเรียนโดยวิธีใด

- เดิน
 โดยสารยานพาหนะ

ถ้าโดยสารยานพาหนะ ใช้ยานพาหนะอะไร

6. ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย x ลงในช่องที่ตรงกับการแสดงบทบาทในฐานะผู้บริโภคของนักเรียนมากที่สุด

บทบาทในฐานะผู้บริโภค	ทำเป็น	ทำเป็น	ไม่เคย
	ประจำ	ครั้งคราว	ทำเลย
1. ช่วยผู้ปกครองจ่ายตลาด ซื้อของ
2. เลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเอง
3. ช่วยผู้ปกครองเลือกซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน
4. เลือกซื้อของใช้ส่วนตัวเอง
5. เลือกหนังสือสำหรับอ่านเอง
6. ช่วยผู้ปกครองทำอาหาร
7. ช่วยผู้ปกครองทำความสะอาดบ้าน เสื้อผ้า สิ่งของ
8. ช่วยผู้ปกครองซื้อยา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการแสดงพฤติกรรมการบริโภค

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องว่างที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมากที่สุด เนื่องจากการตรวจคำตอบเหล่านี้ไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่เกี่ยวข้องกับการสอบหรือผลการเรียนใด ๆ ของนักเรียน อีกทั้งผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของนักเรียนแต่ละคนไว้เป็นความลับ คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาในอนาคต ดังนั้น ความร่วมมือและความจริงใจในการตอบคำถามของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามาก

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
1. ฉันรับประทานขนม เครื่องดื่ม ที่ชอบจนเมื่อถึงเวลาอาหารจริง ๆ รับประทานอาหารได้เพียงเล็กน้อย			
2. เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถึงแม้จะไม่ชอบ			
3. ฉันเลือกซื้อน้ำอัดลมเป็นเยียบมาดื่มเมื่อรู้สึกกระหายน้ำ			
4. เมื่อต้องเลือกซื้อระหว่างขนมและผลไม้ซึ่งมีราคาพอ ๆ กัน ฉันเลือกซื้อขนม			
5. ฉันซื้ออาหารหรือขนมจากแม่ค้าที่วางขายโดยไม่มีสิ่งปกปิด			
6. ฉันซื้อขนม หอหฬี่ ต่าง ๆ เพราะเห็นว่ามึสีสวยสดน่ารับประทาน			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
7. ฉันซื้ออาหารที่มีการตกแต่งหรือแกะสลักสวยงาม แม้จะมีราคาแพงกว่าชนิดธรรมดา			
8. ฉันรับประทานยาเม็ดวิตามินต่าง ๆ เมื่อต้องการให้ร่างกายมีสุขภาพแข็งแรง			
9. ฉันหยุดรับประทานยาที่แพทย์ให้มาเมื่อมีอาการหายดีแล้ว			
10. ก่อนใช้ยา ฉันอ่านฉลากยาเพื่อให้ทราบวิธีใช้ยา			
11. ฉันใช้ยาที่เหลือของพี่หรือน้องที่แพทย์ให้มา เมื่อมีอาการไม่สบายแบบเดียวกัน			
12. เวลารับประทานยาน้ำ ฉันเขย่าขวดยาก่อน			
13. ฉันประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ จากวัสดุที่มีอยู่โดยไม่เสียเงินซื้อ			
14. ฉันเลือกซื้อของเล่นที่เล่นได้หลาย ๆ คนแทนที่จะซื้อของเล่นที่เล่นได้เพียงคนเดียว			
15. ฉันเก็บข้าวของเครื่องใช้และของเล่น หลังจากเลิกใช้หรือเลิกเล่นแล้ว			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
16. ฉันซื้อขนมเพราะอยากได้ของเล่นที่แถมมาในขนม			
17. ฉันรีบรื้อให้แม่ซื้อสินค้าที่โฆษณาว่าจะมีการแถมของเล่นหรือของใช้			
18. ฉันจดบัญชีรายรับ - รายจ่าย			
19. เมื่อได้รับเงินมาฉันคิดรายการที่จะใช้จ่ายเงินเหล่านั้นล่วงหน้า			
20. ฉันแบ่งเงินส่วนหนึ่งที่ผู้ปกครองให้เก็บไว้ ที่เหลือจึงนำไปใช้จ่าย			
21. ฉันปิดไฟก่อนออกจากห้อง			
22. ฉันล้างมือก่อนกินอาหารหลังจากใช้เสร็จเรียบร้อยแล้ว			
23. ฉันปลูกต้นไม้ หรือพืชผักสวนครัว บนที่ว่างในบริเวณบ้านหรือโรงเรียนแทนที่จะปล่อยให้ว่าง			
24. ฉันนำขยะหรือของที่ไม่ใช้แล้ว ไปกองรวมตรงที่ดินว่าง ๆ นอกบ้าน			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
25. ฉันเก็บรวบรวมหนังสือพิมพ์ เศษกระดาษและภาชนะต่าง ๆ ที่ไม่ใช่แล้วไปขายแทนที่จะทิ้งรวมไปกับขยะอื่น ๆ			
26. ฉันเปิดวิทยุ โทรทัศน์เสียงดัง เมื่อมีรายการดี ๆ ที่น่าสนใจ			
27. ฉันดูโทรทัศน์เกือบตลอดทั้งวันในช่วงวันหยุด			
28. ฉันส่งการบ้านและงานที่ครูให้ทำ ตามเวลาที่กำหนด			
29. ฉันบอกคนปรุงอาหารไม่ให้ใส่ผงชูรสในอาหาร			
30. ฉันตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนทิ้งเศษขยะไม่เป็นที่			
31. ฉันบอกเพื่อนให้ระวังอย่าซื้อหรือรับประทานขนมที่เก่ามีราขึ้น และมีกลิ่นเหม็น			
32. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์รักษาความสะอาดของโรงเรียน เช่น เป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนและรอบบริเวณโรงเรียน ประกวดคำขวัญ ประกวดเรียงความ จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด เป็นต้น			

ชุดที่ 3 สำหรับชั้น ป.5 - ป.6

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองลงในช่องว่างที่กำหนดให้

เพศ ชาย หญิง

อายุ.....ปี ชั้น

โรงเรียน.....จังหวัด.....

1. นักเรียนได้รับเงินจากผู้ปกครองในลักษณะใด

 เป็นรายวัน วันละ..... บาท เป็นรายสัปดาห์ สัปดาห์ละ..... บาท อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวนเงิน

2. เงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง นักเรียนใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

 ซื้ออาหารกลางวัน ประมาณวันละ บาท ซื้อขนม, เครื่องดื่ม ประมาณวันละ บาท ค่าโดยสารระหว่างบ้านและโรงเรียน ประมาณวันละ บาท อื่น ๆ (โปรดระบุ) ประมาณวันละ

3. นักเรียนมีเงินเหลือเก็บหรือไม่

 มี ไม่มี

ถ้ามี นักเรียนเก็บออมไว้ในลักษณะใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1)

 เก็บไว้กับตัวเอง เช่น ใส่กระปุกออมสินฝากผู้ปกครองฝากธนาคาร อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. โรงเรียนมีสหกรณ์ร้านค้าหรือไม่

มี

ไม่มี

ถ้ามี นักเรียนเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือไม่

เป็น

ไม่เป็น

5. นักเรียนเดินทางไปโรงเรียนโดยวิธีใด

เดิน

โดยสารยานพาหนะ

ถ้าโดยสารยานพาหนะ ใช้ยานพาหนะอะไร

6. ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย x ลงในช่องที่ตรงกับการแสดงบทบาทในฐานะผู้บริโภคของนักเรียนมากที่สุด

บทบาทในฐานะผู้บริโภค	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
1. ช่วยผู้ปกครองจ่ายตลาด ซื้อของ
2. เลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเอง
3. ช่วยผู้ปกครองเลือกซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน
4. เลือกซื้อของใช้ส่วนตัวเอง
5. เลือกหนังสือสำหรับอ่านเอง
6. ช่วยผู้ปกครองหาอาหาร
7. ช่วยผู้ปกครองหาความสะดวกในบ้าน เสื้อผ้า สิ่งของ
8. ช่วยผู้ปกครองซื้อยาที่ร้านขายยา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการแสดงพฤติกรรมการบริโภค

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องว่างที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมากที่สุด เนื่องจากการตรวจคำตอบเหล่านี้ไม่มีข้อถูกผิด และไม่มีผลต่อการสอบหรือการเรียนใด ๆ ของนักเรียน อีกทั้งผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของนักเรียนไว้เป็นความลับ คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาในอนาคต ดังนั้น ความร่วมมือและความจริงใจในการตอบคำถามของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างมาก

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
1. ทดลองซื้อขนม, ลูกอมชนิดใหม่ที่โฆษณาทางโทรทัศน์มารับประทาน			
2. บอกผู้ปกครองให้ซื้อสินค้าที่ให้ของแถม หรือมีโอกาสเข้าร่วมชิงรางวัล			
3. ระบายให้ผู้ปกครองให้ชื่อของตามแบบที่เพื่อนมี			
4. เลือกใช้สินค้าซึ่งมีห่อเป็นที่รู้จัก แม้ว่าจะมีราคาแพงกว่าสินค้าชนิดเดียวกันที่ไม่มีห่อ			
5. ชื่อของใหม่มาอีกทั้ง ๆ ที่ของเก่ายังใช้ได้คืออยู่			
6. อ่านฉลากสินค้าเพื่อให้รู้รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้านั้นก่อนตัดสินใจซื้อ			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
7. ตรวจสอบปริมาณหรือน้ำหนักของสินค้าที่จะซื้อจนแน่ใจว่าได้ปริมาณหรือน้ำหนักที่ถูกต้อง			
8. ทดสอบคุณภาพของสินค้าจนแน่ใจว่ามีคุณภาพดีตามที่ต้องการจึงตัดสินใจซื้อ เช่น จะซื้อปากกา ฉันจะทดลองขีดเขียนและเลือกปากกาคำที่เขียนลื่น ไม่ติดขัด เป็นต้น			
9. เปรียบเทียบราคาของสินค้าหลาย ๆ ร้านก่อนตัดสินใจซื้อ			
10. เมื่อเกิดลังเลใจว่าจะซื้อของนั้นดีหรือไม่ ฉันจะชั่งน้ำหนักระหว่างข้อดี ข้อเสียในด้านต่าง ๆ ของสิ่งที่จะซื้อ จนแน่ใจว่าข้อดีมีมากกว่าจึงตัดสินใจซื้อ			
11. เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถึงแม้จะไม่ชอบ			
12. เลือกซื้อสิ่งของด้วยความชอบ หรือความพอใจมากกว่า			
13. ตัดสินใจว่าของที่ซื้อจะมีคุณภาพดีหรือไม่ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าในครั้งต่อไป เช่น ซื้อรองเท้าคู่หนึ่งมาใช้คิดว่าจะใช้ได้นาน ปรากฏว่าใช้ไม่ทันไรก็ขาด จึงคิดว่าต่อไปจะไม่ซื้อรองเท้าที่หอนั้นอีก			
14. ทำงานหารรายได้พิเศษ			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
15. จดบัญชีรายรับ - รายจ่าย			
16. เมื่อได้รับเงินมา คิดรายการที่จะใช้จ่ายเงินเหล่านั้นล่วงหน้า			
17. เก็บออมเงินจนมีเงินพอที่จะซื้อของใช้ที่อยากได้ แทนที่จะขอยืมเงินผู้อื่นซื้อ			
18. บริจาคหนังสือ แบบเรียน หรือของใช้ที่ไม่ต้องการใช้แล้วให้แก่ผู้ต้องการใช้			
19. แบ่งเงินส่วนหนึ่งที่ได้รับหรือหาได้ไว้เป็นเงินออม			
20. ประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ จากเศษวัสดุโดยไม่เสียเงินซื้อ			
21. ซ่อมแซมหรือตัดแปลงเสื้อผ้าที่ชำรุดหรือเก่าแล้วให้ใช้ได้ใหม่			
22. ปิดไฟทุกครั้งก่อนออกจากห้อง			
23. ดูโทรทัศน์เกือบตลอดทั้งวันในช่วงวันหยุด			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
24. ใช้น้ำที่เหลือจากการซักล้างสิ่งของไปใช้อย่างอื่นได้อีก เช่น ล้างพื้น ถูพื้น รดต้นไม้ เป็นต้น			
25. ปลุกต้นไม้ หรือพืชผักสวนครัวบนที่ว่างในบริเวณบ้าน หรือโรงเรียน แทนที่จะปล่อยให้ว่าง			
26. เก็บรวบรวมหนังสือพิมพ์ เศษกระดาษ และภาชนะต่างๆ ที่ไม่ใช่แล้วไปขายแทนที่จะทิ้งรวมไปกับเศษขยะอื่น ๆ			
27. เปิดวิทยุ โทรทัศน์ ให้มีเสียงดังขึ้นเมื่อถึงรายการที่สนใจ			
28. ชื่อของใช้ ของเล่น มาใช้ร่วมกับเพื่อนหรือพี่น้องโดยช่วยกันออกเงิน			
29. แลกเปลี่ยนของเล่น ของใช้กับเพื่อน ๆ ทำให้มีของเล่น ของใช้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องเสียเงินซื้อ			
30. บอกคนปรุงอาหารไม่ให้ใส่ผงชูรสในอาหาร			
31. นำของไปคืนที่ร้านเมื่อพบในภายหลังว่าของที่มีมานั้นชำรุดหรือเสีย แทนที่จะเก็บไว้เฉย ๆ หรือซื้อใหม่			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
32. ช่วยอุดหนุนสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ			
33. ตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนทำสิ่งผิดๆ ไม่ใช่			
34. บอกรับประทานอาหารที่แพงเกินไป และมีกลิ่นเหม็น			
35. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมให้ประชาชนเลิกสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า และเล่นการพนัน เช่น การประกวดคำขวัญ จัดนิทรรศการ หรือแนะนำคนใกล้ตัวให้เลิกสูบบุหรี่ เป็นต้น			

คำชี้แจง

แบบประเมินเอกสารหลักสูตรบริโศศึกษา^๕ ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน 6 ด้าน

คือ

1. หลักการและเหตุผลของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. สาระของหลักสูตร (เนื้อหาและความคิดรวบยอด)
4. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้
5. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน
6. ข้อเสนอแนะในการวัดผลการเรียนการสอน

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมี

ความหมาย ดังนี้

5. หมายถึง หลักสูตรนี้^๕ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้มากที่สุด
4. หมายถึง หลักสูตรนี้^๕ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาก
3. หมายถึง หลักสูตรนี้^๕ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ปานกลาง
2. หมายถึง หลักสูตรนี้^๕ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้น้อย
1. หมายถึง หลักสูตรนี้^๕ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ น้อยที่สุด

ขอให้ท่านได้พิจารณาเอกสารหลักสูตรบริโศศึกษาในระดับประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แล้วให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และได้โปรดให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยลงในช่องว่างที่เว้นไว้ท้ายแบบประเมินในแต่ละด้าน เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

สมจิต จันท์ฉาย

ผู้วิจัย

1. การประเมินหลักการและเหตุผลของหลักสูตร

- (1) กล่าวถึงความจำเป็นของหลักสูตรอย่างสมเหตุสมผล
- (2) ยกเหตุผลที่สนับสนุนความจำเป็นของหลักสูตรอย่างเหมาะสม
- (3) บรรยายสภาพปัญหาซึ่งเป็นพื้นฐานของหลักสูตรได้ครอบคลุมและสมบูรณ์
- (4) หลักการและเหตุผลสามารถให้ภาพรวมของหลักสูตร

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะในส่วนหลักการและเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

2. การประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.1 จุดมุ่งหมายทั่วไป

- (1) กล่าวถึงลักษณะของผลผลิตที่มุ่งหวังจากหลักสูตรอย่างชัดเจน
- (2) จุดมุ่งหมายมีความสำคัญต่อสังคม
- (3) จุดมุ่งหมายมีความครอบคลุมความมุ่งหวังในการแก้ปัญหาของผู้บริโภค
- (4) จุดมุ่งหมายมีความเป็นไปได้

5	4	3	2	1

2.2 จุดมุ่งหมายเฉพาะ

- (1) มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายทั่วไป
- (2) จุดมุ่งหมายเฉพาะมีความครอบคลุมในการบรรลุจุดมุ่งหมายทั่วไป
- (3) มีความเฉพาะเจาะจงและชัดเจนพอที่จะประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน
- (4) ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติอย่างเหมาะสม
- (5) มีความยืดหยุ่น นำไปใช้ได้

2.3 จุดมุ่งหมายการเรียนรู้

- (1) สอดคล้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร
- (2) บรรยายพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน สามารถประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- (3) มีความยากง่ายเหมาะกับระดับช่วงชั้น
- (4) มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันในทุกช่วงชั้น
- (5) บอกให้ทราบชัดเจนถึงเนื้อหาที่เรียน
- (6) ถ้าหากจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ทุกข้อมีความสัมพันธ์ผลจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของหลักสูตรจะเป็นจริง

	5	4	3	2	1
	5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะในส่วนจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การประเมินสาระของหลักสูตร (เนื้อหาและความคิดรวบยอด)

- (1) สอดคล้องและสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- (2) กรอบความคิดรวบยอดแสดงให้เห็นความยืดหยุ่นและการปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- (3) มีความถูกต้องเชื่อถือได้
- (4) เนื้อหามีความทันสมัย
- (5) เนื้อหามีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนและสังคม
- (6) มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น
- (7) การจัดเนื้อหา มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในทุกระดับช่วงชั้น

	5	4	3	2	1
(1)					
(2)					
(3)					
(4)					
(5)					
(6)					
(7)					

ข้อเสนอแนะในส่วนสาระของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

4. การประเมินข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

- (1) การเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้สามารถสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- (2) ได้มีการเสนอแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาซึ่งใช้อยู่
- (3) ได้มีการเสนอแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาของผู้บริโภค

	5	4	3	2	1
(1)					
(2)					
(3)					

- (4) ได้ย้ยนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้มีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร
- (5) การเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้มีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้
- (6) ได้อธิบายถึงสภาพสังคมและชุมชนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ อย่างชัดเจน

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะในส่วนของการนำหลักสูตรไปใช้

.....

.....

.....

5. การประเมินข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

- (1) เสนอวิธีการสอนหลายลักษณะซึ่งเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร
- (2) วิธีการเรียนการสอนที่เสนอมีความชัดเจน นำไปปฏิบัติได้
- (3) เสนอแนะการนำวิธีการสอนไปใช้ในการสอนเนื้อหาอย่างเหมาะสม
- (4) กล่าวถึงลักษณะและบทบาทความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนอย่างชัดเจนและเหมาะสม
- (5) กล่าวถึงการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสม
- (6) เสนอแนะสื่อที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร
- (7) กล่าวถึงแหล่งที่มาของสื่อและการใช้สื่ออย่างเหมาะสม

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะในส่วนของการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

6. การประเมินข้อเสนอแนะในการวัดผลการเรียนการสอน

- (1) เสนอแนวทางการวัดและเครื่องมือวัดพฤติกรรมของ
ผู้เรียนได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
- (2) เสนอหลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินพฤติกรรมได้
อย่างเหมาะสม
- (3) มีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้

5	4	3	2	1

ข้อเสนอแนะในส่วนของการวัดผลการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อแผนการสอนบูรณาการหลักสูตรบริโภคนศึกษา

รายการประเมิน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. แผนการสอนให้รายละเอียดพอเพียง					
2. ให้แนวทางการแทรกบริโภคนศึกษาในหลักสูตรเดิมได้เหมาะสม					
3. การเสนอแนวทางการเรียนการสอนเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน					
4. เวลาที่กำหนดในแผนการสอนมีความเหมาะสม					
5. เนื้อหาสาระดึงดูดความสนใจนักเรียน					
6. การใช้แผนการสอนมีความสะดวก					
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
8. เนื้อหาและกิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
9. เนื้อหา กิจกรรม การประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย					
10. บทเรียนมีคุณค่ากับผู้เรียน					

สิ่งที่ต้องการให้เพิ่มเติมในแผนการสอนได้แก่

สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงในแผนการสอนได้แก่

ความคิดเห็นอื่น ๆ

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทเรียนบริโภคนศึกษา

นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อบทเรียนที่เรียนจบไปแล้ว ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในช่องที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด

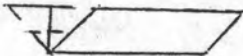

1. บทเรียนมีความน่าสนใจ			
2. ฉันเข้าใจบทเรียนที่เรียนจบไปแล้ว			
3. ฉันชอบบทเรียน			
4. ฉันได้ประโยชน์จากบทเรียน			
5. ฉันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบทเรียน			
6. บทเรียนช่วยให้ฉันมีความระมัดระวังในการบริโภค			

แบบทดสอบความรู้บริโภคศึกษา

คำชี้แจง แบบทดสอบทั้งหมดมี 50 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องตัวอักษรที่เลือกในกระดาษคำตอบ

1. พฤติกรรมใดต่อไปนี้มิใช่การบริโภค
 - ก. การเดินมาโรงเรียน
 - ข. การโทรศัพท์ถึงเพื่อน
 - ค. การฟังวิทยุ
 - ง. การชมโทรทัศน์
2. ข้อใดจัดเป็นสินค้าบริโภคทั้งหมด
 - ก. รถยนต์-รถประจำทาง
 - ข. ไฟฟ้า-น้ำประปา
 - ค. รองเท้า-กระเป๋า
 - ง. ตู้รถไฟ-บัตรเข้าชมลิเก
3. หลักการบริโภคที่ดี จะต้องคำนึงถึง
 - ก. ประโยชน์ที่จะได้รับ
 - ข. การประหยัดทรัพยากร
 - ค. ความปลอดภัยในการบริโภค
 - ง. ทั้ง ก ข และ ค
4. ผลิตภัณฑ์ใดต่อไปนี้ไม่ใช่สิ่งจำเป็นในการประกอบอาหาร
 - ก. เกลือ
 - ข. น้ำตาล
 - ค. น้ำปลา
 - ง. ผงชูรส
5. สารเจือปนอาหารชนิดใดต่อไปนี้ ถ้าใช้ในอาหารควบคุมคุณภาพ ต้องแจ้งบนฉลากของอาหารชนิดนั้น
 - ก. ผงชูรส
 - ข. วัตถุกันเสีย
 - ค. สีที่ใส่อาหาร
 - ง. ทั้ง ก ข และ ค
6. อาหารชนิดใดต่อไปนี้ ห้ามใส่สีทุกชนิด
 - ก. ผลไม้ดอง
 - ข. น้ำปลา
 - ค. ไอศกรีม
 - ง. ซอส
7. สีชนิดใดต่อไปนี้ มีความเหมาะสมที่สุดในการใช้ผสมอาหาร
 - ก. สีผสมอาหารที่ผลิตโดยองค์การเภสัชกรรม
 - ข. สีสังเคราะห์ที่มีฉลากถูกต้อง
 - ค. สีที่ได้จากธรรมชาติ
 - ง. สีย้อมผ้า

8. การเลือกซื้ออาหารกระป๋องควรพิจารณาข้อใดมากที่สุด
- ฉลาก-กระป๋อง
 - ราคา-ค่าโฆษณา
 - ฉลาก-ค่าโฆษณา
 - กระป๋อง-ค่าโฆษณา
9. เรียบเรียงลำดับลักษณะ ที่ไหน
- บนฉลากอาหารที่มีการควบคุมคุณภาพ
 - ร้านอาหารมาตรฐานที่ผ่านการรับรองของเทศบาล
 - บนฉลากสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม
 - บนฉลากสินค้าที่ชนะเลิศประกวดผลิตภัณฑ์ดีเด่น
10. ข้อใดที่กฎหมายไม่ได้บังคับให้ต้องแสดงบนฉลากของขวดน้ำปลา
- เครื่องหมายมาตรฐานอุตสาหกรรม
 - เครื่องหมายเลขทะเบียนตำรับอาหาร
 - ชื่อประเภทอาหาร
 - ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต
11. ถ้าต้องการทราบส่วนประกอบของอาหารสำเร็จรูปที่บรรจุในกระป๋อง ข้อมูลจากแหล่งใดที่ให้รายละเอียดครบถ้วนและเชื่อถือได้
- โฆษณาของสินค้านั้น
 - ฉลากของสินค้านั้น
 - สอบถามจากผู้ขาย
 - สอบถามจากผู้เคยซื้อ
12. ในการทดสอบน้ำส้มสายชู ผลการทดลองใดที่แสดงว่าเป็นน้ำส้มที่เหมาะสมในการรับประทาน
- หยดน้ำยาป้ายลิ้นลงในน้ำส้ม ได้สีน้ำเงิน
 - หยดน้ำยาป้ายลิ้นลงในน้ำส้ม ได้สีเขียว
 - หยดน้ำยาป้ายลิ้นลงในน้ำส้ม ได้สีม่วง
 - ทั้ง ก และ ข
13. ยาที่ควรเลือกใช้รักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ๆ
- ยาชุด
 - ยาสามัญประจำบ้าน
 - ยาหอม
 - ยาสมุนไพร
14. เมื่อรับประทานยาไปแล้วเกิดอาการผิดปกติเกิดขึ้นควรแก้ไขอย่างไรในขั้นต้น
- ใช้ยานั้นไปตามปกติ
 - หยุดใช้ยานั้นทันที
 - ใช้ยานั้นน้อยลง
 - เปลี่ยนยาใหม่ทันที
15. ฉลากข้างกล่องยาที่เขียนว่า Exp 1189 หมายความว่า
- ยานี้ผลิตเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2532
 - ยานี้หมดอายุเดือนพฤศจิกายน 2532
 - ยานี้ใช้ก่อนเดือนพฤศจิกายน 2532 ไม่ได้
 - ยานี้ใช้หลังเดือนพฤศจิกายน 2532 ได้

16. ข้อใดไม่ควรปฏิบัติในการซื้อขาย
- นำตัวอย่างยาไปดู แล้วซื้อให้เหมือน
 - นำไปส่งแพทย์ไปให้ดู
 - บอกประวัติการแพ้ยา
 - ถูกทุกข้อ
17. ในการเก็บรักษายาควรเก็บไว้ในที่ใด
- เก็บไว้ในที่แสงแดดส่องถึง
 - เก็บไว้ในตู้ที่ปิดสนิท
 - เก็บไว้ในตู้ที่ตั้งอยู่ในที่อากาศโปร่ง
 - เก็บไว้หลังตู้เย็น
18. ข้อใดคือประโยชน์ของการจัดทางขบประมาณส่วนตัว
- เพื่อจัดแบ่งเงินสำหรับใช้จ่ายในสิ่งต่าง ๆ อย่างพอเพียง
 - เพื่อกันเงินส่วนหนึ่งสำหรับการออม
 - เพื่อแก้ปัญหาการเป็นหนี้สิน
 - เพื่อเพิ่มทุนรายได้
19. ถ้านักเรียนได้รับเงินพิเศษจากผู้ปกครอง 100 บาท นักเรียนจะใช้เงินจำนวนนี้อย่างไร
- ซื้อของเล่นที่ชอบ
 - ฝากไว้กับธนาคาร
 - ซื้อรองเท้าคู่ใหม่
 - เก็บไว้ไปเที่ยวชายทะเลช่วงปิดเทอม
20. ข้อใดมีเหตุผลสมควรที่จะเป็นหนี้
- การยืมเงินมาซื้อสร้อยคอทองคำมาเก็บไว้ในช่วงที่ทองมีราคาถูก
 - การยืมเงินมาสร้างบ้านสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของครอบครัว
 - การยืมเงินมาซื้อเครื่องปรับอากาศเพื่อใช้ในบ้าน
 - การยืมเงินมาทำบุญ
21. ถ้านักเรียนได้รับเงินวันละ 10 บาท เป็นค่าอาหารกลางวันและขนม นักเรียนจะแบ่งเงินล่วงหน้าสำหรับเก็บออมจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสม
- 5 บาท
 - 3 บาท
 - 1 บาท
 - ไม่แน่นอน
22. การจดบันทึกการใช้จ่าย ควรทำตอนใด
- เป็นประจำทุกวัน
 - วันเว้นวัน
 - เป็นประจำทุกสัปดาห์
 - จดตอนไหนก็ได้ แล้วแต่ความสะดวก

23. หลังโรงเรียนเลิก กลับถึงบ้าน ควรทำกิจกรรมใด ก่อนหลัง
- ดูโทรทัศน์จนจบรายการในภาคเย็น ทำการบ้าน และรับประทานอาหาร
 - ทำการบ้านและดูโทรทัศน์ไปพร้อมกันจนจบรายการในภาคเย็นจึงรับประทานอาหาร
 - ทำการบ้านให้เสร็จ ดูโทรทัศน์ และรับประทานอาหาร
 - ดูโทรทัศน์จนจบรายการในภาคเย็น รับประทานอาหาร และทำการบ้าน
24. การจัดตารางการใช้เวลา ควรหาอย่างไรจึงจะเหมาะสม
- ทำล่วงหน้า 1 วัน
 - ทำล่วงหน้า 1 สัปดาห์
 - ทำล่วงหน้าเป็นเวลานาน ๆ
 - ทำเมื่อไรก็ได้แล้วแต่สะดวก
25. วิธีการปฏิบัติใดที่ไม่ได้ช่วยให้งานเสร็จตรงเวลา
- กำหนดวันทำงานจะต้องเสร็จ
 - กำหนดจำนวนเวลาที่ใช้ในการทำงาน
 - จัดทำงานที่ไม่ชอบและยากไว้ทำในตอนท้าย
 - จัดวางแผนใดควรทำก่อน งานใดควรทำทีหลัง
26. ข้อใดเป็นการใช้เวลาว่างช่วงปิดเทอมได้อย่างเหมาะสม
- เข้าค่ายพักแรม
 - สะสมแสตมป์
 - เล่นกับเพื่อน
 - ดูโทรทัศน์
27. ในงานเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน หลังเลิกงานจะพบเศษขยะทิ้งเกลื่อน แนวทางที่สำคัญในการแก้ปัญหา นี้คือ
- เทศบาลควรวางถังขยะในบริเวณงานให้มากกว่านี้
 - ประชาชนต้องงดทิ้งขยะลงบนถนนในที่สาธารณะ
 - พนักงานกวาดถนนควรทำงานให้แข็งขันกว่านี้
 - แม่ค้าควรเก็บกวาดบริเวณร้านค้าให้สะอาด
28. ถ้าพบเพื่อนนักเรียนทิ้งเศษกระดาษลงบนหน้าสนามของโรงเรียน จะหาอย่างไร
- เก็บกระดาษนั้นลงไปทิ้งยังถังเก็บขยะด้วยตนเอง
 - ตักเตือนนักเรียนผู้นั้นให้นำกระดาษไปทิ้งลงถังเก็บขยะ
 - นำเหตุการณ์ที่เห็นไปเล่าให้ครูประจำชั้นฟัง
 - บอกให้เพื่อสนิทของนักเรียนคนนั้นไปตักเตือนเพื่อนของตน
29. แม่ให้เงิน 30 บาท เพื่อซื้อกับข้าวมือเย็นสำหรับสมาชิกทุกคนในครอบครัว สิ่งที่ฉันควรคิดถึง คือ
- กับข้าวที่ร้านไหนอร่อย
 - จะไปตลาดโดยวิธีไหนดี
 - จะซื้อกับข้าวอะไรดี
 - เงิน 30 บาท จะพอซื้อหรือไม่

30. ถ้าอาหารต่อไปนี้มีราคาเท่ากัน อาหารใดให้คุณค่าที่สุด
- ขนมปังกรอบปราศคาราเมล
 - บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปต้มยำ
 - เส้นใหญ่ราดหน้ายอดผักและหมู
 - มันฝรั่งทอดกรอบ
31. ประโยชน์ของการพิจารณาสินค้าอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจซื้อ คืออะไร
- ได้รับความพอใจจากการซื้อสินค้า
 - ได้รับประโยชน์จากการใช้สินค้า
 - ซื้อสินค้าในราคาที่ยุติธรรม
 - ทั้ง ก ข และ ค
32. ในการเลือกซื้อสินค้า สิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก ได้แก่
- ประโยชน์ใช้สอยของสินค้านั้น
 - ราคาของสินค้า
 - คุณภาพของสินค้า
 - ความจำเป็นของสินค้านั้นต่อผู้ซื้อ
33. เราควรสนับสนุนการใช้สินค้าไทย ด้วยเหตุผลสำคัญ คือ
- สินค้าไทยมีคุณภาพดีไม่แพ้ของต่างประเทศ
 - เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจไทยให้ก้าวหน้า
 - สินค้าไทยมีเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่น่าภาคภูมิใจ
 - เป็นการเผยแพร่สินค้าไทยให้ต่างประเทศรู้จัก
34. ถึงแม้ว่าการนั่งรถเมล์จะไม่สะดวกสบายเท่ากับการมีรถยนต์ส่วนตัวไว้ใช้ แต่ฉันคิดว่าไม่จำเป็นที่ทุกคนจะต้องขวนขวายมีรถยนต์ส่วนตัว เพราะ
- รถยนต์มีราคาแพงมาก
 - บริษัทรถเมล์จะขาดทุนจนล้มเลิกกิจการ
 - รถยนต์มากทำให้เกิดอุบัติเหตุ
 - รถยนต์มากช่วยเพิ่มปัญหาอากาศเป็นพิษเสียงดัง และยังสิ้นเปลืองน้ำมัน
35. ขนมหี้หนอหนึ่งโหลเห็นว่า สะสมของเปล่าเพื่อแลกของเล่นได้ฉันจะ
- รีบซื้อขนมหี้หนอ้นมาก ๆ เพื่อเอาของไปแลกของเล่น
 - ซื้อแต่ขนมหี้หนอ้น จะได้สะสมของเปล่านำไปแลกของเล่น
 - ถ้าเป็นของเล่นที่ต้องการก็จะซื้อขนมหี้หนอ้น
 - เปรียบเทียบราคาและประโยชน์ของขนมหี้หนอ้นกับขนมชนิดอื่น ๆ ก่อนจะเลือกซื้อ
36. ฉันมีรถจักรยานคันหนึ่งซึ่งใช้เป็นประจำ วันหนึ่งฉันอ่านหนังสือพิมพ์โฆษณายาจักรยานลดราคา ณ ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ฉันคิดว่า
- ยังไม่น่าซื้อ เพราะมีการลดราคาเช่นนี้บ่อย ๆ
 - ยังไม่จำเป็นต้องซื้อ เพราะจักรยานคันเดิมยังใช้ต่อไปได้อีกนาน
 - เป็นโอกาสดีที่จะซื้อจักรยานคันใหม่ เพราะอยู่ในช่วงลดราคา
 - น่าจะซื้อคันใหม่ เพราะคันเก่าใช้มานานจนคุ้มแล้ว

37. ฉันซื้อหนังสือแบบเรียนมาแล้วหนึ่ง เล่มหนึ่ง กลับถึงบ้าน เปิดดูพบว่าหนังสือบางหน้าขาดหายไป บางหน้าพิมพ์ซ้ำกัน ฉันจะ
- เก็บหนังสือเล่มนั้นไว้ เพราะของที่ซื้อมาแล้วเจ้าของร้านไม่ยอมให้เปลี่ยนแน่ ๆ
 - นำไปคืนที่ร้าน ชี้แจงข้อบกพร่องของหนังสือ ให้เจ้าของร้านทราบ
 - นำไปคืนที่ร้าน ต่อว่าคนขายที่ไม่ตรวจสอบสินค้าก่อนนำออกจำหน่าย
 - ชักชวนเพื่อน ๆ มิให้ซื้อของจากร้านขายหนังสือเล่มนี้
38. ถ้านักเรียนพบผู้โดยสารรถประจำทางที่นั่งอยู่ข้าง ๆ สุ่มบุหรี่ยี่ ควรปฏิบัติอย่างไร
- บอกพนักงานขายตั๋วให้เตือนผู้โดยสารคนนั้นให้หยุดสูบบุหรี่
 - ขอร้องให้ผู้โดยสารคนนั้นงดสูบบุหรี่บนรถประจำทาง
 - นั่งเฉย ๆ ใช้ผ้าเช็ดหน้าปิดจมูก
 - ลุกไปนั่งที่อื่น
39. ต่อไปนี้ข้อใดคือลักษณะที่สำคัญของผู้บริโภคที่รอบรู้ข่าวสาร
- รู้จักซื้อสินค้าที่ห่อต่าง ๆ ที่จำหน่ายในตลาด
 - ทดลองใช้สินค้าที่ห่อใหม่ ๆ ที่จำหน่ายในตลาด
 - จำโฆษณาของสินค้าต่าง ๆ ได้หมด
 - ศึกษาฉลากและคู่มือการใช้สินค้าเพื่อทราบข้อมูลต่าง ๆ ของสินค้าที่ต้องการซื้อ
40. ที่สำหรับดื่มน้ำที่ทางโรงเรียนจัดให้ไม่พอเพียง และที่มีอยู่ที่สกปรก ก้อนน้ำรั่วซึม ฉันจะ
- ไปบอกให้ครูประจำชั้นทราบ
 - ไม่ดื่มน้ำนั้น ชื่อน้ำอัดลมจากร้านค้ามาดื่ม
 - จัดหาภาชนะบรรจุน้ำมาเองจากบ้าน
 - ร่วมกับเพื่อน ๆ เสนอวิธีการแก้ปัญหาให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบ
41. ในการพิจารณาว่าสินค้าใดมีคุณภาพดี พิจารณาได้จาก
- มีการโฆษณาทางโทรทัศน์ วิหุ และหนังสือพิมพ์มาก
 - วางขายมานานหลายสิบปี
 - เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย
 - มีการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานของราชการที่ควบคุมมาตรฐานของสินค้านั้น
42. โฆษณาของสินค้าช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าในด้านใดมากที่สุด
- ส่วนประกอบของสินค้า
 - ชื่อและตราของสินค้า
 - วิธีใช้
 - การเก็บรักษาสินค้านั้น
43. ข้อใดเป็นผลกระทบอันเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรม
- ก่อให้เกิดมลภาวะ
 - มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น
 - เกิดสินค้าต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเพิ่มขึ้น
 - ถูกทุกข้อ

แบบสอบถามการแสดงพฤติกรรมการบริโภค

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย x ลงในช่องว่างที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมากที่สุด เนื่องจากการตรวจคำตอบเหล่านี้ไม่มีข้อถูกผิด และไม่มีผลต่อการสอบหรือการเรียนใด ๆ ของนักเรียน อีกทั้งผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของนักเรียนไว้เป็นความลับ คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาในอนาคต ดังนั้นความร่วมมือและความจริงใจในการตอบคำถามของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามาก

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
1. ทดลองซื้อขนม, ลูกอมชนิดใหม่ที่โฆษณาทางโทรทัศน์มารับประทาน			
2. บอกผู้ปกครองให้ซื้อสินค้าที่ให้ของแถม หรือมีโอกาสเข้าร่วมชิงรางวัล			
3. ระบายให้ผู้ปกครองให้ซื้อของตามแบบที่เพื่อนมี			
4. เลือกซื้อสินค้าซึ่งมีหย่อเป็นที่รู้จัก แม้ว่าจะมีราคาแพงกว่าสินค้าชนิดเดียวกันที่ไม่มีหย่อ			
5. ซื้อของใหม่มาอีกทั้ง ๆ ที่ของเก่ายังใช้ได้ดีอยู่			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
6. อ่านฉลากสินค้าเพื่อให้รู้รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ			
7. ตรวจสอบปริมาณหรือน้ำหนักของสินค้าที่จะซื้อจนแน่ใจว่าได้ปริมาณหรือน้ำหนักที่ถูกต้อง			
8. ทดสอบคุณภาพของสินค้าจนแน่ใจว่ามีคุณภาพดีตามที่ต้องการ จึงตัดสินใจซื้อ เช่น จะซื้อปากกา ฉันจะทดลองขีดเขียนและเลือกปากกาคำที่เขียนลื่น ไม่ติดขัด เป็นต้น			
9. เปรียบเทียบราคาของสินค้าหลาย ๆ ร้านก่อนตัดสินใจซื้อ			
10. เมื่อเกิดลังเลใจว่าจะซื้อของนั้นดีหรือไม่ ฉันจะชั่งน้ำหนักระหว่างข้อดี ข้อเสียในด้านต่าง ๆ ของสิ่งที่จะซื้อ จนแน่ใจว่าข้อดีมีมากกว่าจึงตัดสินใจซื้อ			
11. เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถึงแม้จะไม่ชอบ			
12. เลือกซื้อสิ่งของด้วยความชอบ หรือความพอใจมากกว่า			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
13. ตัดสินใจได้ว่าของที่ซื้อมามีคุณภาพดีหรือไม่ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าในครั้งต่อไป เช่น ซื้อรองเท้าคู่หนึ่งมาใช้คิดว่าจะใช้ได้นาน ปรากฏว่าใช้ไม่ทันไรก็ขาด จึงคิดว่าต่อไปจะไม่ซื้อรองเท้าคู่ไหนอีก			
14. ทำงานหารรายได้พิเศษ			
15. จัดบัญชีรายรับ-รายจ่าย			
16. เมื่อได้รับเงินมา คิดรายการที่จะใช้จ่ายเงินเหล่านั้นล่วงหน้า			
17. เก็บออมเงินจนมีเงินพอที่จะซื้อของใช้ที่อยากได้ แทนที่จะขอยืมเงินผู้อื่นซื้อ			
18. บริจาคหนังสือ แบบเรียน หรือของใช้ที่ไม่ต้องการใช้แล้วให้แก่ผู้ต้องการใช้			
19. แบ่งเงินส่วนหนึ่งที่ได้รับหรือหาได้ไว้เป็นเงินออม			
20. ประคิษฐ์ของเล่น ของใช้ จากเศษวัสดุโดยไม่เสียเงินซื้อ			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
21. ซ่อมแซมหรือดัดแปลงเสื้อผ้าที่ชำรุดหรือเก่าแล้วให้ใช้ได้ใหม่			
22. ปิดไฟทุกครั้งก่อนออกจากห้อง			
23. ดูโทรทัศน์เกือบตลอดทั้งวันในช่วงวันหยุด			
24. ใช้เงินที่เหลือจากการซักรีดสิ่งของไปซื้ออย่างอื่นได้อีก เช่น ล้างพื้น ฎื้น รดต้นไม้ เป็นต้น			
25. ปลุกต้นไม้ หรือพืชผักสวนครัวบนที่ว่างในบริเวณบ้าน หรือโรงเรียน แทนที่จะปล่อยให้ว่าง			
26. เก็บรวบรวมหนังสือพิมพ์ เศษกระดาษ และภาชนะต่าง ๆ ที่ไม่ใช้แล้วไปขายแทนที่จะทิ้งรวมไปกับเศษขยะอื่น ๆ			
27. เบื่อวิหุ โททัศน์ ให้มีเสียงดังขึ้นเมื่อถึงรายการที่ฉันสนใจ			
28. ซื้อของใช้ ของเล่น มาใช้ร่วมกับเพื่อนหรือพี่น้องโดยช่วยกันออกเงิน			
29. แลกเปลี่ยนของเล่น ของใช้กับเพื่อน ๆ ทำให้มีของเล่น ของใช้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องเสียเงินซื้อ			

รายการพฤติกรรม	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นครั้งคราว	ไม่เคยทำเลย
30. บอกคนปรุงอาหารไม่ให้ใส่ผงชูรสในอาหาร			
31. นำของไปคืนที่ร้านเมื่อพบในภายหลังว่าของที่ซื้อมานั้นชำรุดหรือเสีย แทนที่จะเก็บไว้เฉย ๆ หรือซื้อใหม่			
32. ช่วยอุดหนุนสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ			
33. ตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนทำสิ่งผิดๆ ไม่ใช่			
34. บอกเพื่อนให้ระวังอย่าซื้อ หรือรับประทานขนมที่เก่ามีราขึ้น และมีกลิ่นเหม็น			
35. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมให้ประชาชนเลิกสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า และเล่นการพนัน เช่น การประกวดคำขวัญ จักรณทรรศการ หรือแนะนำคนใกล้ตัวให้เลิกสูบบุหรี่ เป็นต้น			

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์
ภาควิชาประถมศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาธน์มิตร
3. อาจารย์สวัสดิ์ จงกล
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ดร. สิริพร บุญยานันต์
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
6. นางวิณะ วีระไวทยะ
ผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการแห่งองค์การอนามัยโลก
สำนักงานองค์การอนามัยโลก (ประจำประเทศไทย) กระทรวงสาธารณสุข
7. นายทวี กาญจนภู
ประธานกลุ่มอาสาสมัครเพื่อผู้บริโภค
กลุ่มอาสาสมัครเพื่อผู้บริโภค 495/44 ซอยอยู่อมสิน ถนนจรัลสนิทวงศ์
กรุงเทพมหานคร 10700

ภาคผนวก จ

รายชื่ออาจารย์ผู้สอนหลักสูตรบริโภคนศาสตร์

1. นางสาวเขาวดี ปฐมชัยคุปต์	อาจารย์ประจำกลุ่มทักษะภาษาไทย
2. นายอภิรักษ์ ชนมณี	อาจารย์ประจำกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์
3. นางวรัญศยา ชนมณี	อาจารย์ประจำกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
4. นางปิยะรัตน์ วิทยาภรณ์	อาจารย์ประจำกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
5. นายพินิตร์ เจริญสุข	อาจารย์ประจำกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
6. นางวิไลภรณ์ ปราการรัตน์	อาจารย์ประจำกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ
7. นางประทุม ชุ่มบุญชู	อาจารย์ประจำกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ

ภาคผนวก จ

รายชื่อโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนวัดพลับพลาชัย	กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนพญาไท	กรุงเทพมหานคร
3. โรงเรียนคาราคาม	กรุงเทพมหานคร
4. โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม	กรุงเทพมหานคร
5. โรงเรียนวัดไผ่ล้อม	จังหวัดนครปฐม
6. โรงเรียนอนุบาลนครปฐม	จังหวัดนครปฐม
7. โรงเรียนประจักษ์ชัย	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
8. โรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9. โรงเรียนวัดเขาวัง	จังหวัดราชบุรี
10. โรงเรียนอนุบาลราชบุรี	จังหวัดราชบุรี
11. โรงเรียนศาลาแดง	จังหวัดสระบุรี
12. โรงเรียนอนุบาลสระบุรี	จังหวัดสระบุรี
13. โรงเรียนโยธินนุกุล	จังหวัดนครราชสีมา
14. โรงเรียนบ้านหลักร้อย	จังหวัดนครราชสีมา
15. โรงเรียนมุกคาลัย	จังหวัดมุกดาหาร
16. โรงเรียนเมืองใหม่	จังหวัดมุกดาหาร
17. โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม	จังหวัดอุบลราชธานี
18. โรงเรียนเมืองอุบล	จังหวัดอุบลราชธานี
19. โรงเรียนแม่คำครูถวญ์	จังหวัดพะเยา
20. โรงเรียนพะเยาประชานุกูล	จังหวัดพะเยา
21. โรงเรียนบ้านปงสนุก	จังหวัดพะเยา

22. โรงเรียนอนุบาลลำปาง	จังหวัดลำปาง
23. โรงเรียนวัดช้างเคียน	จังหวัดลำปาง
24. โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	จังหวัดเชียงใหม่
25. โรงเรียนวัดโคกสฆามณคุณ	จังหวัดสงขลา
26. โรงเรียนวิเชียรรม	จังหวัดสงขลา
27. โรงเรียนบ้านสระบัว	จังหวัดปัตตานี
28. โรงเรียนเมืองปัตตานี	จังหวัดปัตตานี
29. โรงเรียนชาติเฉลิม	จังหวัดระนอง
30. โรงเรียนอนุบาลระนอง	จังหวัดระนอง

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในการทดลองใช้หลักสูตรได้แก่ โรงเรียน
วัดพระปฐมเจดีย์

ประวัติผู้เขียน

นางสมจิต จันทรฉาย เกิดวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2497 ที่กรุงเทพมหานคร จบ
วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) โปรแกรมวิทยาศาสตร์ชีวภาพ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2519 วุฒิศาสตร์มหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขา นิเทศการศึกษและพัฒนาหลักสูตร จาก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2524 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ 4 สถานที่ทำงาน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม